

povestea lui sindbad-marinarul

o mie şi una de nopţi

(5)

cartea celor

o mie şi una de nopţi

(5)
(Nopţile 249 – 331)

Traducere de H. Grămescu şi D. Murăraşu
Traducerea versurilor de H. Grămescu

Ilustraţia copertei: Anca Vasilescu

Editura Minerva
Bucureşti, 1971

Aşadar, într-a două sute patruzeci şi noua noapte

Şeherezada spuse:

POVESTEA LUI ALUNIŢĂ

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a trăit la Cairo un preacinstit şeic, staroste al negustorilor din cetate. Şi toată piaţa îl respecta pentru cinstea lui, pentru purtările-i cuviincioase şi alese, pentru vorba-i chibzuită, pentru bogăţia şi pentru numărul robilor şi al slujitorilor săi. Şi îl chema Şamsedin.

Într-o zi de vineri, înainte de rugăciune, se duse la hammam, apoi intră la bărbier, unde, după sfintele rânduiri, puse să i se potrivească mustaţa drept pe linia buzei de sus, aşa cum spune *Sfânta Carte,* şi să fie ras frumos pe cap. Pe urmă luă oglinda pe care i-o întindea bărbierul şi se privi în ea, dar numai după ce rosti mărturisirea de credinţă, ca să fie apărat de vreo îngâmfare prea mare pentru trăsăturile feţei sale, şi văzu cu jale că firele albe din barba lui ajunseseră mult mai numeroase decât cele negre şi că trebuia multă luare aminte ca să le bagi de seamă pe cele din urmă prin tufele albe în care erau presărate. Şi se gândi: „Barba căruntă-i semn de bătrâneţe, iar bătrâneţea-i prevestirea morţii, sărmane Şamsedin! Iată-te la uşa mormântului şi încă nu ai niciun urmaş! Ai să te stingi şi tu, şi va fi ca şi cum nici n-ai fi fost!“

Apoi, stăpânit de asemenea gânduri triste, se duse la moschee, pentru rugăciune, şi de acolo se întoarse acasă, unde soţia, ştiind ceasul obişnuit al sosirii lui, se pregătise să-l întâmpine îmbăiată, parfumată şi dichisită cu grijă. Şi îl întâmpină cu faţa zâmbitoare şi îi ură seară-bună, spunându-i:

— Fie să ai parte de o seară plină de fericire!

Dar Starostele, fără a-i răspunde soţiei sale la urare, îi spuse:

— Despre ce fericire-mi vorbeşti tu? Mai poate fi vreo fericire pentru mine?

Soţia, nedumerită, îi spuse:

— Numele lui Allah fie cu tine şi împrejurul tău! De unde-ţi vin gândurile astea negre? Ce-ţi lipseşte ca să fii fericit? Şi care-i pricina supărării tale?

El răspunse:

— Tu eşti pricina.

Şi se aşternu tăcerea. Pe urmă el grăi iar:

— Ascultă, femeie! Gândeşte-te ce ciudă şi ce amărăciune mă apasă de fiecare dată când mă duc în suk şi-i văd pe negustori prin prăvălii stând aşezaţi alăturea de ei cu câte doi, ori trei, ori patru copii, care cresc sub ochii lor. Şi se mândresc toţi cu urmaşii lor! Şi numai eu mă văd lipsit de-o asemenea mângâiere! Şi-mi doresc moartea deseori, ca să scap de-o viaţă aşa de fără de bucurii! Şi mă rog lui Allah, care-a chemat la sânul lui pe părinţii mei, să-mi hotărască şi mie un sfârşit, care să pună capăt zbuciumărilor mele.

La aceste cuvinte, soţia starostelui grăi:

— Nu te opri, o, fiule al socrului meu, la gândurile acestea supărătoare, ci vino de cinsteşte masa pe care-am aşternut-o pentru tine!

Dar negustorul strigă:

— Nu! pe Allah, nu mai vreau nici să mănânc, nici să beau şi, mai cu seamă, nu mai vreau de-acuma-nainte să primesc nimica din mâinile tale. Numai tu eşti pricina sterpiciunii noastre. Iată, patruzeci de ani s-au scurs de

când ne-am căsătorit, fără de nicio urmare. Şi tu m-ai împiedicat mereu să-mi mai iau şi alte soţii, şi te-ai folosit de slăbiciunea cărnii mele, atunci, în noaptea nunţii noastre, ca să mă pui să jur că n-am să aduc niciodată în casă altă femeie, cât ai să fii tu, şi nici măcar să nu mă culc vreodată cu altă femeie. Iar eu, ca un prost, ţi le-am făgăduit pe toate. Şi ce-i mai grozav, e că m-am şi ţinut de făgăduială, şi că tu, văzându-ţi sterpiciunea, n-ai avut mărinimia să mă dezlegi de jurământ!

Când soţia starostelui auzi asemenea vorbe, i se făcu parcă negru dinaintea ochilor şi, cu cel mai acru glas al ei, îi strigă soţului:

— Ah, moşneag prăpădit! Clăteşte-ţi gura nainte de-a vorbi! Numele lui Allah fie cu mine şi împrejurul meu! Ferească-mă Allah de orice răutate şi de orice învinuire mincinoasă! Au tu socoţi că, dintre noi doi, eu aş fi cea zăbavnică? Vino-ţi în fire, moşneagule! Supără-te pe tine şi pe neputinţa ta! Pe Allah! numai ale tale-s de vină! Du-te şi cumpără ceva cu ce să te mai încălzeşti şi să te mai învârtoşezi! Şi-atunci ai să vezi dacă rodul meu are sământă ori e sterp!

La aceste cuvinte ale mânioasei sale soţii, starostele negustorilor se cam clătină în credinţa lui şi, cu glas şovăielnic, întrebă:

— Hai să zicem că-i aşa cum spui tu şi că eu aş fi de vină, da atunci putea-vei tu a-mi arăta cumva unde se vinde leacul în stare să învârtoşeze ceea ce-i prea apătos?

Soţia îi răspunse:

— Ai să găseşti asemenea dresuri la cel dintâi negustor de leacuri din cale...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute cincizecea noapte

Ea urmă:

— Ai să găseşti asemenea dresuri la cel dintâii negustor de leacuri din cale.

Auzind aceste cuvinte, starostele îşi spuse: „Pe Allah, chiar mâine am să trec pe la un astfel de negustor, ca să cumpăr leacul acela“.

Şi-a doua zi, de cum se deschise sukul, starostele luă un borcan, se duse la un neguţător şi-i spuse:

— Pacea fie cu tine!

Acesta îi răspunse la salamalek şi adăugă:

— O, ce fericită-i dimineaţa asta, care mi te aduce pe tine, cel dintâi muşteriu. Porunceşte!

Starostele spuse:

— Am venit să-mi vinzi o uncie din leacul care *aşa* şi *aşa!*

Şi-i întinse borcanul.

La aceste cuvinte, negustorul de leacuri nu ştia ce să creadă şi-şi zise: „Starostele nostru, atât de cuviincios de obicei, vrea, negreşit, să glumească. Am să-i răspund şi eu tot aşa.“ Şi-i spuse:

— Nu, pe Allah! Ieri mai aveam, dar leacul acesta-i aşa de căutat, că l-am vândut tot. Du-te mai degrabă şi vezi de nu găseşti la vecinul meu.

Atunci starostele se duse la al doilea neguţător, apoi la al treilea, şi-aşa la toţi vânzătorii de leacuri din suk, şi toţi îl trimiteau cu acelaşi răspuns, râzând în sinea lor de-o cerere atât de năstruşnică.

Văzând că toate căutările lui nu ajung la niciun căpătâi, se întoarse la dugheana sa, năpădit de gânduri şi scârbit de viaţă. Şi cum sta aşa, făcându-şi sânge rău, văzu că se opreşte dinaintea prăvăliei lui şeicul misiţilor, un mâncător de haşiş, un beţivan, un băutor de opiu, într-un cuvânt, tata-al desfrânaţilor şi-al ticăloşilor din suk. Pe numele lui se chema Sesam.

Dar misitul Sesam îl cinstea tare mult pe starostele Şamsedin şi nu trecea niciodată prin faţa prăvăliei lui fără să-l salute până la pământ, cu vorbele cele mai alese. Aşa

că nici în dimineaţa aceea el nu uită să-şi arate respectul faţă de vrednicul staroste, care nu putu să nu-i răspundă la salamalek, dar făcu aceasta cu un glas tare acru. Şi Sesam, băgând de seamă, îl întrebă:

— Ce pacoste aşa de mare ţi s-a putut întâmpla, de ţi-a adus atâta tulburare în suflet, o, preacinstite staroste al nostru?

El răspunse:

— O, Sesam, vino să stai colea şi-ascultă ce-am să-ţi spun. Şi-ai să vezi de am pentru ce să fiu supărat. Gândeşte-te, Sesam, că sunt însurat de patruzeci de ani şi că încă nici habar n-am cum miroase un copil! Şi-am ajuns să mi se spună că vina-i toată numai a mea! Şi mi s-a dat sfatul să caut pe la vânzătorii de leacuri vreun dres, anume pentru treaba asta. Dar niciun neguţător nu are aşa ceva în prăvălia lui. Aşa că de aceea mă vezi mohorât, că nu găsesc cu ce să dau tăria trebuincioasă zamei celei mai preţioase a făpturii mele!

Când misitul Sesam auzi vorbele starostelui, departe de-a se arăta uimit sau de-a râde, cum făcuseră negustorii, întinse mâna cu palma în sus şi spuse:

— Pune colea un dinar şi dă-mi borcanul cela de porţelan. Am eu ce-ţi trebuie.

Şi starostele răspunse:

— Pe Allah! este cu putinţă? Află, Sesame, că, dacă într-adevăr izbuteşti în treaba asta, te-ai procopsit. Mă jur pe viaţa profetului! Şi până una alta, na, colea, doi dinari, nu unul!

Şi-i puse în palmă doi dinari de aur, dându-i şi borcanul de porţelan.

Şi iată că stricatul de Sesam se dovedi mai cu ştiinţă decât toţi neguţătorii de leacuri din suk. În adevăr, se întoarse acasă, după ce cumpără din suk cele de trebuinţă, şi începu să pregătească leacul de care era vorba.

Luă două uncii de coajă de chiubeb chinezesc, o uncie de ulei de cânepă de Ionia, o uncie de flori de cariofilă

proaspătă, o uncie de cinamoame roşii de Serehdib, zece drahme de cardamoame albe de Malabar, cinci de ghimber indienesc, cinci de piper alb, cinci de piper roşu din insule, o uncie de bace de badiană de India şi-o jumătate de uncie de cimbrişor de munte. Le amestecă pe toate cu iscusinţă, după ce le pisase şi le cernuse bine, turnă deasupra miere strecurată, şi întocmi astfel un aluat bine legat, în care mai puse şi cinci boabe de mosc şi o uncie de icre de peşte bătute. Mai adăugă şi oleacă de salep, subţiat cu apă de trandafir, şi puse totul în borcanul de porţelan.

Se grăbi apoi să ducă starostelui borcanul şi-i spuse:

— Iată leacul…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute cincizeci şi doua noapte

Ea urmă:

…se grăbi să ducă starostelui borcanul şi-i spuse:

— Iată leacul!

Apoi adăugă:

— Trebuie să mânânci aluatul ăsta cu doua ceasuri înainte de a te apropia de soţia ta. Dar, mai întâi, este nevoie, vreme de trei zile, să nu te hrăneşti decât cu porumbel fript, bine ardeiat, cu peşte cu lapţi, şi cu fudulii de berbec prăjite uşor. Şi dacă, după toate astea, n-ai să ajungi să răzbeşti până şi zidurile şi să rodeşti chiar şi-o stâncă seacă, eu, Sesam, primesc să-mi razi mustăţile şi să mă scuipi în ochi!

Spunând acestea, îi dete starostelui borcanul şi plecă.

Atunci starostele gândi: „Negreşit că acest Sesam, care-şi petrece viaţa în desfrâu, se pricepe la leacuri de-al de-astea! Să-mi pun, dar, credinţa în Allah şi în el.“

Se întoarse acasă şi se grăbi să se împace cu soţia, pe care de altminteri o iubea şi care şi ea îl iubea. Şi

amândoi îşi cerură unul altuia iertare pentru supărarea lor trecătoare şi-şi povestiră toată mâhnirea ce simţiseră, o noapte-ntreagă, cât şezuseră supăraţi pentru nişte vorbe necugetate.

După care Şamsedin începu să urmeze întocmai, timp de trei zile, poveţile date de Sesam şi, până la urmă, înghiţi aluatul acela.

Atunci simţi că i se aprinde sângele peste măsură, ca pe vremea tinereţilor sale, când făcea rămăşaguri cu ştrengarii de seama lui. Se apropie, aşadar, de nevastă şi amândoi rămaseră tare minunaţi unul de altul.

Şi, din noaptea aceea, soţia starostelui rămase însărcinată; lucru despre care ea îşi dete numaidecât seama, după anumite semne care niciodată nu înşală.

Sarcina îşi urmă mersul firesc şi, după nouă luni, numărate zi cu zi, soţia avu o naştere fericită, dar înfricoşător de grea, căci nou-născutul era mare cât un copil de un an. Iar moaşa mărturisi, după ce rosti cuvintele de urare obişnuite, că-n viaţa ei nu mai văzuse un copil aşa de voinic şi de frumos. Lucru care n-are de ce să stârnească mirare, dacă ne gândim la leacul cel minunat al lui Sesam.

Moaşa luă, dar, copilul şi-l spălă, în numele lui Allah, al lui Mahomed şi al lui Ali, îi spuse la ureche mărturisirea de credinţă a musulmanilor, îl înfăşă şi-l înmână mamei, care-i dete să sugă până ce el se sătură şi adormi. Şi moaşa mai rămase încă trei zile pe lângă mamă, şi nu plecă decât după ce se încredinţă că totul mergea bine şi că li se împărţise tuturor vecinelor bunătăţurile pregătite cu acel prilej.

În a şaptea zi, se presără sare în odaie şi starostele intră să-şi îmbrăţişeze soţia. Şi-o întrebă:

— Unde-i darul lui Allah?

Numaidecât îi fu arătat noul-născut. Şi starostele fu încântat de frumuseţea acestui băiat de şapte zile, care părea de un an şi care avea nişte obrăjiori ca luna plină când răsare. Şi-o întrebă pe soţia sa:

— Ce nume-o să-i dai?

Ea îi răspunse:

— De-ar fi fată, i-aş da eu însămi numele; dar, fiind băiat, e dreptul tău să hotărăşti.

Or, tocmai în clipa aceea, una dintre roabele ce înfăşau copilul se porni pe plâns de bucurie, văzând pe buca stângă a micuţului o aluniţă neagră, ca un bobuleţ de mosc, a cărei culoare se deosebea cu totul de albeaţa restului pielei; tot aşa mai erau şi pe amândoi obrajii copilului câte un drăgălaş de bobuţ negru şi catifelat, numai că oleacă mai mic. Aşa că starostele, îndemnat de această descoperire, strigă:

— Să-l numim Alaeddin Aluniţă!.

Copilul fu numit, aşadar, Alaeddin Aluniţă; dar, cum numele întreg era prea lung, i se spunea numai Aluniţă. Şi Aluniţă fu alăptat, vreme de patru ani, de două doici şi de mamă-sa; şi-aşa crescu voinic ca un puiandru de leu şi rămase alb ca iasomia şi rumen ca trandafirii. Şi era aşa de frumos, că toate fetiţele de prin vecini şi toate verişoarele sale îl îndrăgiseră nebuneşte, iar el primea laudele lor, dar nu se lăsa niciodată sărutat de ele, şi le zgâria crunt ori de câte ori se apropiau prea tare de el. Aşa că fetiţele, ba chiar şi cele mai mărişoare, căutau prilejul să-l afle dormind, ca să-l poată şi ele acoperi de sărutări şi să se minuneze de frumuseţea şi de frăgezimea lui.

Când tatăl şi mama sa văzură cât era Aluniţă de îndrăgit şi de răsfăţat, li se făcu frică să nu li-l deoache careva; şi hotărâră să-l ferească de vreo asemenea piază-rea. Drept aceea, în loc să facă şi ei ca alţi părinţi care lasă muştele şi murdăria să acopere faţa copiilor lor, pentru ca aceştia să nu pară atâta de frumoşi şi să nu atragă deochiul, părinţii lui Aluniţă îl închiseră pe băiat în nişte odăi de dedesubtul casei şi-l crescură astfel, departe de toate privirile. Şi Aluniţă crescu în felul ăsta neştiut de nimeni, dar înconjurat de grijile necurmate ale roabelor şi ale eunucilor. Şi, când ajunse la o vârstă mai măricică, i

se aduseră dascăli tare pricepuţi, care-l învăţară scrierea frumoasă, *Coranul* şi ştiinţele. Şi el ajunse tot aşa de învăţat, pe cât era de frumos şi de bine făcut. Şi părinţii lui hotărâră să nu-l scoată afară decât când îi va creşte barba aşa de mare încât să i se târâie pe jos…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii, mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute cincizeci şi treia noapte

Ea urmă:

…decât când îi va creşte barba aşa de mare încât să i se târâie pe jos.

Or, într-o zi, unul dintre sclavi, care-i aducea lui Aluniţă tăvile cu mâncăruri, uită să-nchidă în urmă-i uşa de la acele iatacuri de sub pământ; iar Aluniţă, văzând deschisă uşa aceea, pe care până atunci nici n-o băgase de seamă, aşa era de mare şi de plină de perdele şi de draperii locuinţa lui cea subpământeană, ieşi repede afară şi urcă drept la catul casei unde se afla maică-sa înconjurată de-o mulţime de prietene venite în ospeţie.

Pe vremea aceea, Aluniţă ajunsese un flăcăiaş minunat, de paisprezece ani, frumos ca un înger şi cu obrajii acoperiţi cu pufuşor ca o piersică, tot cu câte-o aluniţă neagră de-o parte şi de alta a buzelor, fără s-o mai socotim şi pe cea care nu se vedea.

Aşa că, atunci când femeile îl văzură intrând deodată peste ele pe acest flăcăiaş pe care nu-l cunoşteau, se grăbiră să-şi acopere faţa cu iaşmacul, speriate, şi-i spuseră soţiei lui Şamsedin:

— Pe Allah! ce ruşine pentru tine să pui să intre aşa peste noi un tânăr străin! Oare tu nu ştii că pudoarea este una dintre legile cele mai de seamă ale credinţei?

Mama lui Aluniţă răspunse însă:

— Daţi slavă numelui lui Allah! O, voi, oaspete ale mele, flăcăul pe care-l vedeţi nu-i altul decât copilul meu cel prea-scump, rodul măruntaielor mele, fiul starostelui

negustorilor din Cairo, crescut la sânul doicilor cu lapte îmbelşugat şi pe braţe de sclave frumoase, pe umeri de fecioare alese şi la pieptul celor mai neprihănite şi mai de seamă fete; e ochiul mamei lui şi mândria tatălui său, e Aluniţă! Daţi slavă numelui lui Allah, o, voi, oaspete ale mele!

Iar soţiile emirilor şi ale bogaţilor negustori răspunseră:

— Numele lui Allah fie cu el şi împrejurul lui! Dar, o, mamă a lui Aluniţă, cum se face că niciodată nu ni l-ai arătat pe fiul tău până astăzi?

Atunci soţia lui Şamsedin se ridică, mai întâi îl sărută pe fiul său pe ochi şi îl trimise de-acolo, ca să nu se mai simtă stânjenite oaspetele sale, apoi le spuse:

— Tată-său a pus să fie crescut în odăile de sub pământ ale casei noastre, ca să-l ferească de deochi. Şi-a hotărât să nu-l scoată la vedere decât atunci când îi va fi crescut barba, căci din pricina frumuseţii lui e în primejdie să atragă asupra-i piazele rele. Şi dacă acuma a ieşit, asta-i negreşit din pricină că vreunul dintre eunuci trebuie să fi uitat să închidă uşa.

La aceste cuvinte, oaspetele o fericiră din toată inima pe soţia starostelui că are un fecior aşa de frumos, şi chemară asupra lui binecuvântarea celui prea înalt, după care plecară.

Atunci Aluniţă se întoarse la mamă-sa şi, văzând robii că înşăuează un catâr, întrebă:

— Pentru cine-i catârul acesta?

Ea răspunse:

— E pentru tatăl tău, să-l aducă de la piaţă.

El întrebă:

— Şi ce meserie are tata?

Ea spuse:

— Tatăl tău, o, lumină a ochilor mei, este un mare negustor, şi-i starostele tuturor negustorilor din Cairo; şi tot el e şi negustorul sultanului arabilor şi al tuturor regilor musulmani. Şi, ca să-ţi arăt cam cât de mare negustor este tatăl tău, află că niciun cumpărător nu vine

să vorbească cu el de-a dreptul, decât atunci când e vorba de vreo afacere de seamă, care trece de o mie de dinari; dar dacă-i vreo afacere mai mică, fie ea şi de nouă sute nouăzeci şi nouă de dinari, atunci se îngrijesc de ea slujbaşii tatălui tău, fără să-l mai tulbure pe el. Şi nicio marfă ori încărcătură nu poate să intre sau să iasă din Cairo fără ca mai întâi să nu fie înştiinţat tatăl tău şi fără ca să i se ceară lui sfatul. Aşadar Allah i-a dăruit tatălui tău, o, copile al meu, bogăţii fără de număr. Să-i mulţumim, dar, din inimă!

Aluniţă răspunse:

— Da! Laudă lui Allah care a făcut să mă nasc fiu al starostelui negustorilor! Şi nu mai vreau de-acuma înainte să-mi petrec viaţa închis, departe de ochii tuturora, şi de mâine am să mă duc la suk împreună cu tatăl meu!

Şi mama răspunse:

— Allah să te-audă, copile al meu! Am să-i vorbesc despre asta tatălui tău, de cum are să sosească.

Aşadar, când Şamsedin se întoarse acasă, soţia lui îi povesti cele ce se întâmplaseră şi-i zise:

— E vremea, într-adevăr, să-l iei cu tine la suk pe fiul nostru.

Starostele răspunse:

— O, mamă a lui Aluniţă, au tu nu ştii că deochiul e lucru adevărat şi că nu se glumeşte cu lucruri atâta de însemnate? Şi uiţi tu de soarta fiului vecinului nostru *cutare* şi de vecinul nostru *cutare* şi de atâţia alţii ucişi de deochi? Crede-mă, dar, că, jumătate de vreme, mormintele sunt locuite de morţii loviţi de deochi!

Soţia starostelui răspunse:

— O, tată al lui Aluniţă, în adevăr, soarta omului îi e legată, la gât. Cum poate el să scape de ea? Şi ceea ce-i scris nu poate fi şters, iar fiul urmează acelaşi drum ca şi tatăl său, şi în viaţă, şi în moarte. Şi mai gândeşte-te şi la urmările jalnice pe care le-ar avea de îndurat fiul nostru, într-o zi, din vina ta! Că, până la urmă, atunci când, după o viaţă pe care eu o doresc cât mai lungă şi pururea

binecuvântată, ai să mori, nimeni n-are să vrea să-l recunoască pe fiul nostru drept moştenitor al bogăţiilor şi al bunurilor tale, odată ce până astăzi nimenea nu ştie nimic despre el! Şi tot aşa-i şi cu visteria ţării care are să pună mâna pe toate bunurile noastre şi are să-l jefuiască pe copilul tău, fără de nicio scăpare. Iar eu aş putea să cer mult şi bine mărturia celor bătrâni, şi bătrânii n-ar putea să spună decât: „N-am ştiut niciodată că starostele Şamsedin ar fi avut vreun fiu ori vreo fiică!“

Aceste cuvinte îndurerate îl făcură pe staroste să cugete şi, după un timp, răspunse:

— Pe Allah! ai dreptate, femeie! De mâine am să-l iau cu mine pe Aluniţă şi-am să-l învăţ şi să vândă, şi să cumpere, şi neguţătoriile, şi toate cele trebuincioase meseriei.

Pe urmă, se întoarse către Aluniţă, pe care această veste îl umpluse de bucurie, şi îi spuse:

— Ştiu că eşti tare bucuros să vii cu mine. Dar sa ştii, fiule, că în suk trebuie să te porţi cuminte şi să ţii ochii în jos cu sfială; şi nădăjduiesc că ai să te foloseşti de sfaturile dascălilor tăi şi de învăţăturile cu care ai fost hrănit.

A doua zi, starostele Şamsedin, înainte de a-l duce pe fiul său la suk, îl duse la hammam…

Când povestea ajunse aici, Şcherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute cincizeci şi patra noapte

Ea urmă:

…îl duse la hammam şi, după baie, îl îmbrăcă într-o haină de atlaz moale, cea mai frumoasă pe care-o avea în prăvălie, şi-i încinse fruntea cu un turban uşor de stofă întreţesută cu firişoare subţiri de mătase aurită.

După care, amândoi mâncară şi apoi băură un pahar cu şerbet; şi, răcoriţi astfel, ieşiră de la hammam. Starostele

încălecă pe catârul pe care i-l ţineau robii şi-l luă la spate pe fiul său Aluniţă, care se făcuse şi mai luminos la chip şi ai cărui ochi strălucitori i-ar fi ispitit până şi pe îngeri. Şi, călare amândoi aşa pe catâr, însoţiţi de robii îmbrăcaţi în straie noi ce mergeau înaintea şi îndărătul lor, luară drumul către suk.

Văzându-i, toţi negustorii din suk şi toţi cumpărătorii şi vânzătorii rămaseră uluiţi; şi-şi spuneau unii către alţii:

— Ya Allah! ia uitaţi-vă la băiat! E chiar luna în a patrusprezecea noapte a ei!

Iar alţii ziceau:

— Cine-o fi, oare, băiatul minunat din spatele starostelui Şamsedin? Nu l-am mai văzut niciodată!

Pe când ei se minunau astfel la trecerea catârului pe care se aflau starostele şi Aluniţă, misitul Sesam tocmai trecea prin suk şi-l văzu şi el pe flăcăiaş. Or, Sesam, din pricina destrăbălărilor şi a beţiilor cu haşiş şi cu opiu, ajunsese de-şi pierduse cu totul ţinerea de minte şi nu-şi mai amintea nici măcar de vindecarea pe care-o săvârşise odinioară cu ajutorul vrăjitorului amestec făcut din lapţi, mosc, coajă de chiubeb şi-atâtea alte lucruri minunate.

Văzându-l, dar, pe staroste cu acel băiat frumos, Sesam începu ca un deşuchiat să rânjească şi să spună către negustorii care-l ascultau:

— Ia uitaţi-vă la moşneagul ăsta cu barba albă. Ăsta-i ca prazul! Alb pe dinafară şi verde pe dinăuntru!

Şi-aşa, se duse de la un negustor la altul, repetând fiecăruia vorbele de duh şi snoavele-i năstruşnice, până ce nu mai rămase nimenea în suk care să nu fi aflat că starostele Şamsedin avea un drăgălaş mameluc tinerel în prăvălia lui.

Când zvonul ajunse şi la urechile fruntaşilor oraşului şi ale negustorilor de seamă, se întocmi numaidecât un divan alcătuit din cei mai vârstnici şi cei mai respectaţi dintre ei, ca să judece purtarea starostelui lor. Şi-n mijlocul adunării Sesam tot da mereu cu gura şi tot făcea

la gesturi mari zicând:

— Nu mai vrem să stea în fruntea noastră, ca staroste al sukului, barba asta ticăloşită, care se ţine cu băieţii! Şi de-acuma-ncolo ne lipsim să mai rostim, de faţă cu starostele, înainte de a deschide prăvăliile, aşa cum ne deprinsesem să facem în fiecare dimineaţă, cele şapte sfinte versete din *fatihà.* Şi chiar de astăzi avem să alegem alt staroste, care să nu fie aşa de dornic de băieţi ca moşneagul ăsta.

La cuvântarea aceasta a lui Sesam, negustorii nu găsiră nimic de spus împotrivă şi primiră cu toţii îndemnul dat de el.

La rându-i, preacinstitul Şamsedin, când văzu că trece vremea fără ca negustorii şi zarafii să vină să rostească dinaintea lui versetele sfinte din *fatihà*, nu ştia pe seama cui să pună o nepăsare atât de mare şi atât de potrivnică datinelor. Şi zărindu-l nu departe de acolo pe Sesam, care-l privea cu coada ochiului, îi făcu semn să se apropie, ca să-i spună două vorbe. Iar Sesam, care n-aştepta decât acest semn, se apropie, dar fără zor şi codindu-se şi târomind pasul cu mare nepăsare, tot aruncând în dreapta şi-n stânga zâmbete cu tâlc, către prăvăliaşii care nu mai aveau ochi decât pentru el, aşa erau de tare cuprinşi de curiozitate şi-aşa de dornici să afle o dezlegare a acelei întâmplări, mai însemnate decât orice, în ochii lor.

Aşadar, Sesam, ştiindu-se ţinta tuturor privirilor şi a luării aminte a tuturora, veni tăndălindu-se şi se sprijini de galantarul prăvăliei; şi Şamsedin îl întrebă:

— Ia spune-mi, Sesam, cum se face că negustorii n-au venit, cu şeicul în frunte, să rostească înaintea mea cele şapte versete din *fatihà*?

Sesam răspunse:

— Deh! habar n-am. Cam umblă nişte vorbe, hm-hm! prin suk, nişte vorbe, cum să zic, nişte vorbe! Oricum, tot ce ştiu, cât se poate de bine, e că şeicii cei mai de seamă s-au strâns şi-au hotărât să te schimbe şi să pună pe altul

în slujba de staroste!

La aceste cuvinte, preacinstitul Şamsedin se schimbă la faţă şi, cu un glas stăpânit, totuşi, întrebă:

— Poţi baremi să-mi spui pe ce se întemeiază hotărârea asta?

Sesam clipi din ochi, îşi frământă şoldurile şi răspunse:

— Hai-hai, şeicule, nu te mai preface! Ştii şi tu, mai bine ca oricare altul! Iar băieţandrul acela, pe care l-ai adus în prăvălie, nu-i acolo numai ca să alunge muştele! Oricum, să ştii bine că eu, împotriva tuturora, ţi-am luat apărarea, singurul din toată adunarea, şi-am spus că tu nu eşti şi nu eşti dintre cei dornici de băieţi, odată ce eu aş fi cel dintâi care-aş fi aflat asta, fiind prieten cu toţi cei ce se dedau la asemenea lucru. Ba am şi adăugat că băieţandrul acela trebuie să fie vreo rudă de-a soţiei tale, ori feciorul vreunui prieten de-al tău din Tantah, din Mansurah sau din Bagdad, venit cu afaceri la tine. Dar divanul întreg s-a întors împotriva mea şi a hotărât înlocuirea ta. Allah este cel mai mare, o, şeicule! Tu îl ai drept mângâiere pe flăcăul acela pentru care, îngăduie-mi, între noi, să te fericesc. Cu-adevărat, e tare bine.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute cincizeci şi cincea neapte

Ea urmă:

... Cu-adevărat, e tare bine.

La aceste cuvinte ale lui Sesam, starostele Şamsedin nu mai putu să-şi stăpânească supărarea şi strigă:

— Taci, odată, o, tu, cel mai stricat dintre toţi desfrânaţii! Au tu nu ştii că-i copilul meu? Unde ţi-ai pierdut ţinerea de minte, o, mâncătorule de haşiş?

Sesam însă răspunse:

— Păi, de când ai tu vreun fiu? Flăcăul ăsta de paisprezece ani a ieşit, oare, aşa cum e, de-a dreptul din

pântecele mamei lui?

Şamsedin îi zise:

— O, Sesam, da ce, nu mai ţii minte că chiar tu, acum paisprezece ani, mi-ai adus leacul acela minunat? Pe Allah! mulţumită lui am putut cunoaşte rodnicia, şi Allah m-a dăruit cu acest fecior! Şi tu n-ai mai venit niciodată, să mă întrebi ce s-a ales din acel leac. Iar eu, de frica deochiului, mi-am crescut copilul în subterana cea mare de sub casa mea, şi astăzi a ieşit cu mine în oraş întâia oară. Căci, cu toate că gândul meu de la început fusese să nu-l las să iasă decât atunci când îşi va putea ţine barba în mână, maică-sa m-a hotărât să-l iau cu mine ca să-l învăţ meseria şi să-i arăt tainele negustoriei, în vederea viitorului. Pe urmă adăugă: în ce te priveşte, Sesame, sunt bucuros că te-am întâlnit, ca să-mi plătesc datoria! Ia colea o mie de dinari, pentru serviciul pe care mi l-ai făcut odinioară, cu leacul tău cel minunat.

Când Sesam auzi aceste cuvinte, nu se mai îndoi deloc de adevăr şi alergă să-i lămurească pe toţi negustorii care deteră fuga îndată, mai întâi să-l firitisească pe starostele lor şi-apoi să-şi ceară iertare de la el pentru întârzierea adusă rugăciunii de dinainte de deschiderea prăvăliilor, rugăciune pe care o rostiră pe loc în faţa lui.

După care, Sesam, în numele tuturor, luă cuvântul şi spuse:

— O, preacinstite staroste-al nostru, păstreze Allah, după dragostea noastră, şi trunchiul copacului şi ramurile lui! Şi fie ca ramurile, la rându-le, să înflorească şi să dea roade înmiresmate şi aurite! Ci, o, staroste al nostru, de obicei până şi oamenii cei mai săraci, cu prilejul unei naşteri, pun de fac tot felul de bunătăţuri şi le împart pe la prieteni şi pe la vecini; dar noi încă nu ne-am îndulcit gura cu *assida* de unt şi de miere, care-i atât de bună s-o guşti când faci urări pentru noul-născut! Pe când marea căldare cu această minunată *assida?*

Starostele Şamsedin răspunse:

— Păi cum de nu! Nici eu nu vreau altfel! Şi nu numai o

căldare cu *assida* am să vă dăruiesc, ci un mare ospăţ în casa mea de ţară, umbrită de grădini, de la porţile oraşului Cairo. Vă poftesc pe toţi, aşadar, prietenii mei, să veniţi mâine dimineaţa la grădina mea. Şi acolo, cu voia lui Allah, vom dobândi ceea ce nu fusese decât amânat.

Şi, de cum se întoarse acasă, vrednicul staroste porunci să se facă pregătiri mari pentru a doua zi, şi trimise la cuptor, ca să fie rumenite din primul ceas, o mulţime de oi hrănite vreme de şase luni numai cu frunze verzi, şi miei întregi, şi grămezi de unt, şi sumedenie de tăvi cu plăcinte, şi alte asemenea lucruri. Şi puse la treabă pe toate roabele casei, pricepute în arta zaharicalelor, şi pe toţi cofetarii şi plăcintarii de pe uliţa Zeini. Aşa că, se cade să recunoaştem, după atâta trudă, lucrul, ce-i drept, nu lăsa întru nimic de dorit.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, Şamsedin se duse la grădină împreună cu fiu-său Aluniţă, şi puse să se aştearnă două feţe de masă grozav de mari, în două locuri deosebite, destul de depărtate unul de altul; pe urmă îl chemă pe Aluniţă şi-i spuse:

— Fiule, am pus să se aştearnă, cum vezi, două feţe de masă, despărţite între ele; una-i menită celor vârstnici, cealaltă-i pentru băieţii de sama ta, care vor veni cu părinţii lor. Eu am să-i primesc pe cei cu barbă, iar tu, fiule, ai sarcina de a-i primi pe cei tineri.

Aluniţă, însă, nedumerit, îl întrebă pe tatăl său:

— Dar pentru ce această separare şi aceste două mese deosebite? De obicei, nu se face aşa decât între bărbaţi şi femei. Dar băieţii ca mine de ce-ar avea să se teamă de bărbaţii cu barbă?

Starostele răspunse:

— Fiul meu, tinerii cei fără de barbă se vor simţi mult mai în voia lor fiind singuri, şi vor putea să petreacă mai bine între ei, decât dacă ar fi cu părinţii lor de faţă.

Şi Aluniţă, care nu cunoştea răutăţile, fu mulţumit cu acest răspuns.

Aşadar, la sosirea oaspeţilor, Şamsedin începu să-i

primească pe cei vârstnici, iar Aluniţă pe copii şi pe băieţi. Şi mâncară, şi băură, şi cântară, şi se veseliră, şi voioşia şi bucuria strălucea pe toate feţele; şi se arse în căţui tămâie şi arome. Iar când ispràviră mâncărurile, robii aduseră oaspeţilor cupele pline cu îngheţată de şerbet. Şi-atunci, pentru cei vârstnici veni vremea plăcutelor taifasuri, pe când cei tineri, de cealaltă parte, se apucară între ei de mii de jocuri vesele.

Însă printre oaspeţi se afla şi un negustor, unul dintre cei mai de seamă clienţi ai starostelui; şi acela era un pătimaş de pomină după băieţi, care nu lăsase neispitit de zăticneala lui niciun flăcăiandru din mahala. Îl chema Mahmud, dar nu era cunoscut decât după porecla de „Deandoaselea”.

Mahmud Deandoaselea, auzind zarva pe care-o făceau copiii…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi curmă povestirea îngăduită de regele Şahriar.

Ci într-a două sute cincizeci şi şasea noapte

Ea urmă:

…auzind zarva pe care-o făceau copiii la masa lor, se simţi înfiorat tot, şi gândi: „Hotărât că trebuie să se afle vreun chilipir prin partea aceea!“ Şi se folosi de prilejul că nimeni nu lua seama la el, ca să se ridice şi să se prefacă a pleca zorit de o nevoie. Se strecură binişor printre pomi şi ajunse în mijlocul băieţilor. Şi rămase împietrit înaintea lor, adulmecându-le chipurile frumoase. Şi nu-i trebui multă vreme până să bage de seamă că, fără putinţă de tăgadă, cel mai frumos dintre cei mai frumoşi era Aluniţă. Şi-ncepu să-şi facă mii de socoteli, cum să se-apuce să-i vorbească şi să-l tragă de-o parte, şi gândi: „Ya Allah! baremi de s-ar îndepărta oleacă de lângă tovarăşii lui!“ Or, soarta îl sluji până peste nădejdile sale.

Într-adevăr, la un moment dat, Aluniţă, întărâtat de joc şi cu obrajii tare îmbujoraţi de zbeg, simţi şi el o mică nevoie. Şi, ca un băiat bine crescut ce era, vru să se ferească de ochii celorlalţi şi se strecură tiptil mai, încolo, printre tufărişuri. Deandoaselelea îşi zise atunci: „De bună seamă, dacă m-aş apropia acuma de el, l-aş speria. Trebuie să încerc altfel! “ Şi ieşi de după copac şi se înfăţişă în mijlocul tinerilor care-l recunoscuseră şi-ncepură să-l hăituiască, alergându-i printre picioare. Şi el, tare mulţumit, se lăsa în seama lor, zâmbindu-le; şi până la urmă, le spuse:

— Ia ascultaţi la mine, copii! vă făgăduiesc să vă dau mâine câte-o haină nouă la fiecare, şi bani cât să vă împliniţi toate voile, dacă izbutiţi să-i stârniţi lui Aluniţă dragostea de a călători şi dorinţa de a pleca din Cairo!

Şi băieţii îi răspunseră:

— O, Deandoaselea, asta-i foarte uşor!

Atunci el îi părăsi şi se întoarse la masă, lângă vârstnicii cei bărboşi.

Când Aluniţă se întoarse şi el la locul său, tovarăşii lui îşi făcură între ei cu ochiul, iar cel mai bun de gură din ceată se adresă lui Aluniţă, spunându-i:

— În vreme ce lipseai am vorbit despre farmecele călătoriei şi despre ţările îndepărtate, despre Damasc, şi despre Alep, şi despre Bagdad! Tu, Aluniţă, care ai un tată aşa de bogat, de bună seamă că trebuie să-l fi însoţit de multe ori în drumurile lui cu caravanele? Povesteşte-ne, dar, şi nouă, câte ceva, din cele mai minunate lucruri câte-ai văzut!

Dar Aluniţă răspunse:

— Eu? Păi, ce, voi nu ştiţi că eu am fost crescut într-o locuinţă de sub pământ şi că n-am ieşit de acolo decât ieri? Cum vreţi să fi călătorit, în asemenea împrejurări? Şi-acuma-i ceva peste măsură că tata mi-a îngăduit să-l însoţesc de la casa noastră până la prăvălie!

Atunci, acelaşi băiat îi zise:

— Sărmane Aluniţă, ai fost păgubit de bucuriile cele

mai plăcute, mai înainte chiar de a fi putut să le guşti! Dacă ai şti, o, prietene, gustul minunat al călătoriilor, n-ai mai vrea să stai nicio clipă în casa tatălui tău. Toţi poeţii au cântat pe întrecute plăcerea de a hoinări, şi iată de altminteri numai vreo câteva versuri pe care ni le-au lăsat ei despre acest subiect:

Călătorie, au cine-ar şti spune
Farmecul tău, minune cu minune?
Prieteni dragi, tot ce-i frumos pe lume
Numai schimbare e, şi numai drum e!
Perlele chiar, din vânăta genune
A mărilor, ies ca să se adune,
După ce trec întinderi fără nume,
În diadem, pe regi să-i încunune,
Sau gâturile de domniţe-anume.

Auzind această strofă, Aluniţă spuse:

— Fără-ndoială! Dar şi tihna de-acasă are farmecul ei!

Atunci, unul dintre băieţi începu să râdă şi le spuse tovarăşilor săi:

— Ia luaţi seama la Aluniţă ăsta! E ca peştii, care mor de-ndată ce ies din apă!

Iar un altul se repezi şi zise:

— Ba nu! pesemne că-i e frică să nu i se ofilească trandafirii din obraji!

Şi-un al treilea adăugă:

— Voi nu-l vedeţi că e ca muierile, care nu pot să facă niciun pas singure, de-ndată ce ies pe drum!

Şi-un altul, în sfârşit, strigă:

— Ba zău aşa! Cum de nu ţi-e ruşine, Aluniţă, să nu te porţi ca un bărbat?

Auzind toate aceste mustrări, Aluniţă se simţi atâta de umilit, încât îşi părăsi numaidecât oaspeţii şi, încălecând pe catâr, luă calea spre oraş şi ajunse, cu mânia în inimă şi cu lacrimile în ochi, la maică-sa, care se sperie când îl văzu în starea aceea. Şi Aluniţă îi repetă batjocurile la

care fusese supus de băieţii de seama lui şi-i mărturisi că vrea să plece îndată, fie oriunde-o fi, numai să plece! Şi adăugă:

— Ia seama la cuţitul ăsta! Mi-l înfig în piept, dacă nu vrei să mă laşi să călătoresc!

Faţă de-o hotărâre atâta de neaşteptată, biata mamă n-avu decât să-şi înghită lacrimile şi să-i îngăduie să facă aşa cum plănuia. Spuse, dar, lui Aluniţă:

— Fiul meu, îţi făgăduiesc că am să te ajut din toate puterile mele! Dar, cum ştiu bine de mai-nainte că taică-tău n-are să te lase, m-apuc eu însămi să-ţi pregătesc o încărcătură de mărfuri, pe cheltuiala mea.

Şi Aluniţă spuse:

— Dar atunci, fă toate astea numaidecât, înainte de-a sosi tata!

Îndată soţia lui Şamsedin porunci robilor să deschidă una dintre magaziile cu mărfuri şi-i puse pe cei ce împachetau să facă atâtea baloturi cât să încarce zece cămile.

Estimp, starostele Şamsedin, odată oaspeţii plecaţi, îl căută degeaba pe fiul său prin grădină şi, până la urmă, află că plecase spre casă. Şi starostele, speriat de gândul că fiului său i s-ar fi putut întâmpla vreo nenorocire de-a lungul drumului, dete galop catârului şi ajunse cu sufletul la gură în curte, unde putu, în sfârşit, să se liniştească, aflând de la portarul casei că Aluniţă sosise acolo fără niciun necaz. Dar care nu-i fu mirarea când văzu în curte baloturile gata să fie încărcate şi purtând pe ele etichete, scrise cu litere mari: Alep, Damasc, Bagdad!…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzui zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute cincizeci şi şaptea noapte

Ea urmă:

…scrise cu litere mari: Alep, Damasc, Bagdad!

Urcă grăbit la soţia sa, care-i povesti atunci tot ceea ce se întâmplase; precum şi jalnicul necaz ce-ar urma de s-ar împotrivi lui Aluniţă. Şi starostele spuse:

— Am să-ncerc, totuşi, să-l fac să se răzgândească!

Şi-l chemă pe Aluniţă şi-i zise:

— O, copilul meu, Allah să te lumineze şi să te întoarcă de la planul ăsta nefericit! Au tu nu ştii ce-a zis Profetul nostru — cu el fie rugăciunea şi tihna! —: „Fericit e omul care se hrăneşte cu fructele pământului său şi care-şi găseşte în ţara lui mulţumirea vieţii!“ Iar cei de demult ziceau: „Nu porni nicicând în călătorie, fie ea şi numai de-o milă!“ Aşa că, o, fiule, îţi cer să-mi spui dacă, după asemenea cuvinte, mai stăruieşti în hotărârea ta.

Aluniţă răspunse:

— Află, o, tată, că nu vreau să fiu neascultător dar, dacă te împotriveşti plecării mele, nedându-mi cele de trebuinţă, am să-mi lepăd hainele, am să-mbrac haina săracă a dervişilor şi am să plec pe jos să străbat ţările şi pământurile.

Când starostele văzu că fiul său era hotărât să plece cu orice preţ, fu silit, de voie de nevoie, să nu se mai pună în calea planului acestuia şi-i zise:

— Atunci, iată, o, copilul meu, încă patruzeci de poveri de marfă şi vei avea astfel, dimpreună cu cele zece pe care ţi le-a dat mama ta, cincizeci de poveri de cămile. Ai să găseşti în ele mărfuri potrivite pentru nevoile fiecărui oraş în care-ai să intri; căci nu trebuie să încerci să vinzi la Alep, de pildă, stofele care le plac locuitorilor de la Damasc; ar fi o proastă afacere. Pleacă, dar, fiule, şi Allah să te aibă în pază şi să-ţi înlesnească drumul! Şi mai cu seamă să fii cu ochii-n patru când ai să străbaţi, în Pustia Leului, un loc care se cheamă Valea Câinilor. Acolo-i bârlogul unor tâlhari de drumul mare, care au de şef pe un beduin poreclit „Iutele”, din pricina iuţelii atacurilor şi a prădăciunilor lui.

Şi Aluniţă răspunse:

— Întâmplările, fie bune, fie rele, din mâna lui Allah ne

vin! Şi, orice-aş face, n-o să am decât ceea ce mi-e dat!

Cum la aceste vorbe nu se mai putea răspunde, starostele nu mai zise nimic; dar soţia sa n-avu tihnă până ce nu făcu o mie de rugăciuni şi făgădui o sută de oi santonilor[1] şi-l puse pe fiul ei sub sfânta pază a lui El-Said Abd El-Kader El-Ghilani, ocrotitorul călătorilor.

După care starostele, însoţit de fiul său, care numai cu mare cazně izbuti să se smulgă din braţele bietei sale mame plângând asupra-i toate lacrimile inimii ei, se duse la caravana care de mult era cu totul gata.

Şi starostele îl luă de-o parte pe bătrânul mokaddem al cămilarilor şi al catârgiilor, şeicul Kamal, şi-i spuse:

— O, preacinstite mokaddem, îţi încredinţez acest copil, lumina ochilor mei, şi-l pun sub aripa lui Allah şi sub paza ta! Iar tu, fiule, îi spuse lui Aluniţă, iată-l pe cel care-ţi va ţine loc de tată în lipsa mea. Să-l asculţi şi să nu faci niciodată nimic fără să te sfătuieşti cu el!

Dete apoi o mie de dinari de aur lui Aluniţă şi, ca ultim sfat, îi spuse:

— Îţi dau mia asta de dinari, fiule, ca să poţi să te foloseşti de ei şi să aştepţi cu răbdare vremea cea mai prielnică pentru vânzarea mărfurilor tale; căci trebuie să te fereşti să le vinzi atunci când preţurile sunt în scădere. Trebuie să pândeşti prilejul când stofele şi celelalte mărfuri sunt cât mai scumpe, ca să le vinzi în cele mai bune împrejurări.

Apoi îşi luară rămas-bun, caravana porni la drum şi în curând fu dincolo de porţile oraşului Cairo.

Estimp, în ce-l priveşte pe Mahmud-Deandoaselea, iată! Aflând de plecarea lui Aluniţă, începu şi el numaidecât să-şi facă pregătirile; şi, în câteva ceasuri, catârii şi cămilele îi erau încărcate cu poveri, şi caii înşăuaţi. Şi, fără să piardă vremea, porni la drum şi-ajunse din urmă caravana, la câteva mile de la Cairo. Şi îşi zicea: „Acum, în pustie, o, Mahmud, nimeni n-are să te

[1] Schimnici arabi care trăiesc în pustietăţi.

pârască şi nimeni n-are să te supravegheze. Şi-ai să poţi, fără teamă că ai să fii tulburat, să te desfătezi cu acest copil."

Aşa că, de la-ntâiul popas, Deandoaselea îşi aşeză corturile lângă corturile lui Aluniţă şi-l sfătui pe bucătarul lui Aluniţă să nu se mai ostenească să aprindă focul, întrucât el, Mahmud, îl invitase pe Aluniţă să vină să ia masa laolaltă cu el, în cortul lui.

Şi-aşa şi fu. Aluniţă veni în cortul lui Deandoaselea, dar însoţit de şeicul Kamal, mokaddemul cămilarilor. Şi-n seara aceea, Deandoaselea rămase păgubaş. Şi-a doua zi, la al doilea atac, se întâmplă la fel; şi-aşa, zi de zi, până ce ajunseră la Damasc; căci de fiecare dată Aluniţă primea poftirea lui Deandoaselea, dar venea în cortul lui însoţit de mokaddemul cămilarilor.

Dar, când ajunseră la Damasc, unde Deandoaselea avea, de altminteri, ca şi la Cairo, la Alep şi la Bagdad, o casă a lui, ca să-şi primească prietenii…

Când povestea ajunse aici, Şeherezde, fiica vizirului, văzu zorii mijind şi îşi curmă îngăduita povestire.

Ci într-a două sute cincizeci şi opta noapte

Ea urmă:

…o casă a lui, ca să-şi primească prietenii, trimise la Aluniţă, care rămăsese sub corturile lui, la intrarea în oraş, un sclav ca să-l poftească, numai pe el singur, să vină să-l cinstească cu prezenţa lui. Şi Aluniţă răspunse:

— Aşteaptă să-i cer părerea şeicului Kamal!

Dar mokaddemul cămilarilor încruntă din sprâncene când auzi de ce e vorba şi răspunse:

— Nu, fiule, nu trebuie să primeşti!

Şi Aluniţă nu primi.

Şederea la Damasc nu fu lungă, şi porniră degrabă la drum spre Alep, unde, cum sosiră, Deandoaselea trimise să-l poftească pe Aluniţă. Dar, ca şi la Damasc, şeicul

Kamal fu de părere să nu se ducă, iar Aluniţă, fără să ştie bine pentru ce era mokaddemul aşa de aspru, nu vru să-l supere. Şi, încă şi de data aceasta, Deandoaselea rămase păgubaş, şi pentru drumul şi pentru cheltuielile ce le făcuse.

Dar când părăsiră Alepul, Deandoaselea se jură amarnic că de data asta lucrurile n-au să se mai petreacă tot aşa. Şi, la întâiul popas spre Bagdad, puse să se pregătească un ospăţ cum nu s-a mai pomenit, şi veni el însuşi să-l poftească pe Aluniţă să-i fie oaspete. Şi de data aceasta Aluniţă fu într-adevăr nevoit să primească, nemaiavând niciun motiv temeinic să se împotrivească, şi se întoarse mai întâi în cort, ca să se îmbrace în chipul cuvenit.

Atunci şeicul Kamal veni la el şi-i zise:

— Necugetat mai eşti, o, Aluniţă! De ce ai primit să te duci la Mahmud? Au tu nu ştii ce gânduri are? Şi n-ai aflat pentru care pricină a fost poreclit el Deandoaselea? Oricum, ar fi trebuit să-i ceri sfatul şi unui bătrân ca mine, despre care poeţii au spus:

L-am întrebat pe-un trist moşneag:
„Ce umbli veşnic frânt de şale?
El mi-a răspuns: „Copile drag;
Mi-am fost pierdut cândva pe cale
Al tinereţilor şirag.
Şi l-am tot căutat aşa, încovoiat, fără-ncetare,
Că sub experienţa grea
M-am gârbovit atât de tare,
De nu mai pot, oricât aş vrea,
Să-mi mai îndrept biata spinare.“

Aluniţă însă răspunse:

— O, preacinstitule mokaddem, ar fi totuşi necuviincios să nu primesc poftirea prietenului nostru Mahmud, căruia, nu prea ştiu de ce, i se spune Deandoaselea. Şi, de altfel, nu văd deloc ce aş avea de pierdut ducându-mă la el.

Şi mokaddemul răspunse repezit:

— Pe Allah! are să te mănânce! El a mai mâncat şi pe mulţi alţii!

La aceste cuvinte, Aluniţă pufni în râs şi se grăbi să se ducă la Deandoaselea, care-l aştepta cu nerăbdare. Şi amândoi intrară în cortul unde fusese pregătit ospăţul.

Or, într-adevăr, Deandoaselea nu precupeţise nimic pentru a-l întâmpina aşa cum trebuie pe minunatul flăcăiaş; şi totul era întocmit ca să încânte ochii şi să aţâţe simţurile. Aşa încât masa fu veselă şi plină de însufleţire; şi amândoi mâncară cu mare poftă şi băură din aceeaşi cupă, până ce se săturară. Şi când vinul începu să li se suie la cap, iar robii se retraseră pe nesimţite, Deandoaselea, beat de patimă, se aplecă spre Aluniţă şi, luându-i obrajii în palme, dădu să-l sărute.

Aluniţă însă, foarte tulburat, ridică fără să vrea mâna; iar sărutarea lui Deandoaselea nimeri drept în palma băiatului. Atunci Mahmud îi aruncă un braţ în jurul gâtului, iar cu celălalt îl cuprinse pe după mijloc şi, cum Aluniţă îl întreba: „Dar ce vrei, oare, să faci?“ el îi spuse:

— Încerc numai să explic aceste versuri ale poetului:

O, tu, lumină a ochilor mei,
Ia tot ceea ce poţi să iei,
O palmă, două palme, trei,
Cât îţi face plăcere, şi cât vrei,
Să-ţi fie drag, să fim noi singurei

Şi Mahmud Deandoaselea se pregătea să-i lămurească băiatului asemenea versuri. Aluniţă, însă, fără să-şi dea seama prea bine ce vroia Mahmud, se simţi tare stânjenit de aerele, de gesturile şi de mişcările acestuia, şi vru să plece. Dar Deandoaselea îl opri şi sfârşi prin a-l face să înţeleagă până la urmă despre ce era vorba.

După ce Aluniţă pricepu bine gândurile lui Deandoaselea şi după ce cântări bine cererea lui…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute cincizeci şi noua noapte

Ea urmă:

…după ce cântări bine cererea lui, se ridică numaidecât şi-i zise:

— Nu, pe Allah! eu marfă de aceasta nu vând! Oricum, trebuie să-ţi spun că, de-aş vinde-o altora pe aur, ţie ţi-aş dărui-o pe degeaba!

Şi, cu toate rugăminţile lui Deandoaselea, Aluniţă nu vru să mai rămână nicio clipă în cort. Ieşi zorit şi ajunse îndată la tabăra unde mokaddemul, foarte îngrijorat, îl aştepta să se întoarcă.

Aşa încât atunci când mokaddemul Kamal îl văzu pe Aluniţă intrând cu acea înfăţişare ciudată, îl întrebă:

— Pe Allah! Ce s-a întâmplat oare?

El răspunse:

— Nimic, nimic! Numai că trebuie să ridicăm numaidecât tabăra şi să ne îndreptăm spre Bagdad fără zăbavă; căci nu mai vreau să călătoresc împreună cu Deandoaselea. Are nişte gusturi tare stânjenitoare.

Şeicul cămilarilor zise:

— Nu ţi-am spus eu, fiule? Ci slăvit fie Allah că n-ai păţit nimic! Numai ca trebuie să-ţi atrag luarea-aminte că va fi foarte primejdios să călătorim astfel singuri. Mai bine-i să rămânem aşa cum suntem, într-o singură caravană, ca să putem înfrunta atacurile tâlharilor beduini de care sunt bântuite locurile de pe-aici.

Aluniţă însă nu vroi să asculte nimic şi dădu poruncă de plecare.

Mărunta caravană plecă, aşadar, la drum singură şi nu conteni de mers astfel, până ce într-o zi, pe la asfinţit de soare, nu mai fu decât la câteva mile până la porţile Bagdadului.

Mokaddemul cămilarilor veni atunci la Aluniţă şi-i

spuse:

— Mai bine-i, fiule, să îndemnăm până la Bagdad chiar în noaptea asta, fără a ne opri aici pentru conac. Căci locul acesta în care ne aflăm este cel mai primejdios din toată călătoria: aici este Valea Crinilor. Ne-ar paşte prea mare năpastă să fim atacaţi, de ne-am petrece noaptea aici. Să ne grăbim, aşadar, s-ajungem la Bagdad înainte de închiderea porţilor. Căci, fiule, trebuie să ştii că marele calif pune în fiecare seară să se închidă straşnic porţile oraşului, spre a împiedica hoardele de eretici fanatici să intre pe furiş în cetate şi să pună mâna pe cărţile de ştiinţă şi pe scrierile literare, închise în sălile şcolilor, şi să le arunce în Tigru.

Aluniţă, căruia asemenea hotărâre nu-i era pe plac, răspunse:

— Nu, pe Allah, nu vreau să intru noaptea în oraş, căci vreau să mă bucur de priveliştea Bagdadului în răsăritul soarelui. Să ne petrecem, aşadar, noaptea aici, căci, la urma urmei, nu am nici un zor şi nu călătoresc pentru afaceri, ci numai pentru desfătarea mea şi pentru a vedea ceea ce nu cunosc.

Şi bătrânul mokaddem nu mai avu altceva de făcut decât să se încline, plângând în sineşi primejdioasa încăpăţânate a fiului lui Şamsedin.

Estimp, Aluniţă mâncă ce mâncă, după care robii plecară să se culce, iar el ieşi din cort şi se duse ceva mai încolo, pe vale, unde se aşeză sub un copac luminat de lună. Şi, inspirat de acel loc prielnic visărilor, începu un cântec al poetului:

Regină a Irakului, o, dulce
Cetate-a desfătărilor depline,
Bagdadule, cetate de califi
Şi de poeţi, cât te-am visat, în mine,
O, tu, a păcii…

Deodată, însă, mai înainte ca el să isprăvească prima

strofă, auzi din stânga lui o larmă înfricoşătoare şi un galop de cai, şi nişte răcnete scoase de o sută de guri dintr-o dată. Şi se întoarse şi văzu tabăra năpădită de o ceată mare de beduini răsărind din toate părţile, de parcă ieşeau din pământ.

Această privelişte, pentru el nouă, îl ţintui locului, şi putu astfel să vadă de departe măcelărirea caravanei, care vrusese să se apere, şi jefuirea întregii tabere. Şi când beduinii văzură că nu mai rămăsese în picioare nimeni, luară cămilele şi catârii şi pieriră într-o clipită pe unde veniseră.

După ce uluiala în care se afla i se risipi oleacă, Aluniţă se întoarse la locul unde-i fusese tabăra şi putu să-i vadă pe toţi oamenii lui sugrumaţi. Şi însuşi şeicul Kamal, mokaddemul cămilarilor, cu toată vârsta lui preacinstită, nu fusese cruţat mai mult decât ceilalţi, şi zăcea mort, cu pieptul străpuns de numeroase lovituri de lance. Iar Aluniţă, nemaiputând sa îndure vederea unei privelişti atât de înspăimântătoare, o luă la fugă fără a îndrăzni să se uite în urmă-i.

Şi aşa fugi toată noaptea şi, ca să nu stârnească lăcomia vreunui alt tâlhar, se despuie cu totul de bogatele lui haine, pe care le aruncă departe, şi nu păstră pe el decât cămaşa. Şi aşa, pe jumătate gol, îşi făcu intrarea în Bagdad, în zorii zilei.

Atunci, sleit de oboseală şi nemaiputând să se ţină pe picioare, se opri dinaintea celei dintâi fântâni publice care-i ieşi în cale, la intrarea în oraş. Îşi spălă mâinile, faţa şi picioarele, şi se sui pe acoperişul de deasupra fântânii, unde se întinse cât era de lung şi adormi fără multă zăbavă.

Estimp, Mahmud-Deandoaselea pornise şi el la drum, dar luase o cale mai scurtă, prin altă parte, şi astfel scăpase de întâlnirea cu tâlharii. Şi-aşa că sosise la porţile Bagdadului chiar în clipa când Aluniţă intrase în cetate şi adormise deasupra fântânii.

Cum trecea pe lângă această fântână, Deandoaselea se

apropie de jgheabul de piatră prin care curgea apa pentru vite şi vru să-şi dea la adăp calul însetat. Animalul văzu însă umbra alungită a băiatului adormit şi se dădu înapoi sforăind. Atunci Deandoaselea ridică ochii spre acoperiş şi era mai-mai să cadă de pe cal, recunoscându-l pe Aluniţă în flăcăiaşul pe jumătate gol care dormea pe piatră…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaizecea noapte

Ea urmă:

…flăcăiaşul pe jumătate gol care dormea pe piatră. Sări îndată jos de pe calul său, se căţără pe acoperiş şi rămase ţintuit de admiraţie dinaintea lui Aluniţă culcat, cu capul sprijinit pe un braţ, în toropeala somnului. Şi, pentru întâia oară, putu, în sfârşit, să privească în voie desăvârşirile acelui trup tânăr, cu negrele-i aluniţe strălucind pe pielea albă. Şi nu pricepea nicicum datorită cărei întâmplări regăsea astfel în calea sa, dormind deasupra acelei fântâni, acel înger de dragul căruia făcuse el toată acea călătorie. Şi nu izbutea deloc să-şi desprindă privirea de pe gingaşa aluniţă, rotundă ca un bob de mosc, ce-i împodobea piciorul stâng rămas dezvelit în acea clipă. Şi îşi spunea, neştiind întocmai la ce anume să se hotărască: „Ce-ar fi mai bine să fac? Să-l trezesc? Să-l iau, aşa cum se află, pe calul meu şi să fug cu el în pustie? Să aştept să se deştepte, să-i vorbesc, să-l înduioşez şi să-l hotărăsc să vină cu mine la casa mea din Bagdad?“

Până la urmă, se opri la gândul acesta şi, aşezându-se pe acoperiş, la picioarele flăcăiandrului, aşteptă să se trezească, scăldându-şi ochii în toată limpezimea pe care soarele o revărsa pe trupu-i de copilandru.

Aluniţă, odată sătul de somn, întinse picioarele şi întredeschise ochii; şi în aceeaşi clipă Mahmud îl lua de

mână şi, cu un glas tare dulce, îi spuse:
— Nu-ţi fie teamă, copilul meu, te afli sub ocrotirea mea. Ci lămureşte, rogu-te, degrabă, care-i pricina de te aflu aşa?
Atunci Aluniţă se ridică în capul oaselor şi, măcar că se simţea stânjenit de privirea îndrăgostitului său, îi povesti totul de-a fir-a-păr. Şi Mahmud îi spuse:
— Slavă lui Allah, o, tinere prieten al meu, că ţi-a spulberat avutul, dar ţi-a lăsat viaţa: căci, precum a spus poetul:

Când scapi cu viaţă din vâltoare,
Chiar şi de pierzi averea toată,
Întreg prăpădul nu te doare
Mai mult ca unghia tăiată.

Şi, de altminteri, nici avutul tău nu-i deloc pierdut, devreme ce tot ceea ce am eu este şi al tău. Hai, aşadar, la mine acasă, să te scalzi şi să te îmbraci; şi din clipa aceasta, poţi să socoţi toate bunurile lui Mahmud ca pe ale tale, şi viaţa lui Mahmud este închinată ţie.
Şi tot aşa de părinteşte-i vorbi mai departe lui Aluniţă, până ce-l hotărî să meargă cu el.
Coborî, aşadar, mai întâi el şi-l ajută apoi să încalece pe cal la spate, după care porni la drum spre casă, înfiorându-se de bucurie.
Cea dintâi grijă-i fu să-l ducă pe Aluniţă la hammam şi să-l scalde el însuşi, fără ajutorul nici unui masagiu sau al vreunui alt slujitor; şi, după ce îl înveşmântă într-o rantie de mare preţ, îl pofti să intre în sala în care îşi primea de obicei prietenii.
Era o sală plină de o minunată răcoare şi de umbră, luminată numai de sclipirile smalţurilor şi ale faianţelor. O mireasmă de tămâie te îmbăta, purtând sufletul către grădinile de camfori şi de cinamome. La mijloc, susura o fântână ţâşnitoare. Era o tihnă desăvârşită, şi desfătarea acolo se putea trăi în deplină netulburare.

Se aşezară amândoi pe covoare, iar Mahmud împinse spre Aluniţă o pernă, ca să-şi rezeme braţul de ea. Bucatele erau aduse pe tăvi şi ei mâncară din ele; şi pe urmă băură vinuri de soi, aduse în oluri mari. Atunci, Deandoaselea, care până aci nu se arătase prea zorit, nu se mai putu stăpâni şi izbucni, recitind această strofă a poetului:

O, dor călău! nici dulcele alint
Al ochilor, nici calda sărutare
A buzelor nu sting aprinsu-ţi jind
Şi nu-ţi pot da vreodată alinare
O, dor al meu! asupră-ţi simţi mereu
Povara grea de patimă amară,
Şi n-ai să scapi de-amarnicul ei greu
De n-ai să guşti beţia ei cea rară.

Ci Aluniţă, dedat acum cu versurile lui Deandoaselea, pătrunzându-le lesne înţelesul adesea tulbure, se ridică numaidecât şi-i spuse gazdei sale:

— Chiar că nu pricep deloc stăruinţa ta în această privinţă. Nu pot decât să-ţi spun încă o dată ceea ce ţi-am mai spus: în ziua în care aş vinde altora pe aur marfa aceasta, ţie ţi-aş da-o pe degeaba.

Şi, fără a vroi să mai asculte trăncănelile lui Deandoaselea, îl părăsi pe dată şi se duse.

Când se văzu afară, începu să cutreiere oraşul. Dar se şi făcu noapte; şi, neştiind încotro, să se îndrepte, străin cum era în Bagdad, hotărî să-şi petreacă noaptea într-o moscheie ce i se ivi în cale. Intră, aşadar, în curte şi, pe când îşi scotea sandalele ca să treacă pragul în moscheie, văzu venind spre el doi oameni, înaintea cărora mergeau robii lor, ce le luminau drumul cu două fanare aprinse. Se dete la o parte, ca să le facă loc; dar cel mai bătrân dintre ei se opri dinaintea lui şi, după ce îl măsură cu multă luare-aminte, îi zise:

— Pacea fie cu tine!

Iar Aluniţă îi răspunse la salamalek. Celălalt zise iar:

— Eşti străin, copile?

El răspunse:

— Sunt din Cairo. Tată-meu este Şamsedin, starostele neguţătorilor din cetate.

La cuvintele acestea, bătrânul se înturnă spre tovarăşul său şi-i spuse:,

— Allah ne stă în ajutor mai peste dorinţele noastre! Nu nădăjduiam să dăm aşa de repede de străinul pe care-l căutam şi care are să ne scoată de la necaz.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute şaizeci şi una noapte

Ea urmă:

...care are să ne scoată de la necaz.

Pe urmă îl luă pe Aluniţă de-o parte şi-i spuse:

— Binecuvântat fie Allah care ni te-a scos în cale! Avem să-ţi cerem să ne faci un bine, pentru care te-am răsplăti din plin, dându-ţi cinci mii de dinari, straie de o mie de dinari, şi un cal de o mie de dinari. Iată! Tu ştii, fiule, că, după legea noastră, când un musulman îşi lasă întâia oară soţia, poate s-o ia îndărăt, fără de nicio angara, după trei luni şi zece zile; şi dacă o lasă şi a doua oară, el poate tot aşa s-o ia îndărăt, tot după ce a trecut legiuitul răstimp; ci dacă se leapădă de ea şi a treia oară, ori dacă, fără s-o fi alungat vreodată, îi spune numai: „Mă lepăd de tine de trei ori“, sau doar: „Nu-mi mai eşti nimic, jur pe cea de-a treia despărţanie!“ În asemenea împrejurare, dacă soţul mai doreşte s-o ia îndărăt pe femeie, legea cere ca mai întâi un alt bărbat să se însoare legiuit cu femeia lăsată, şi acela s-o alunge la rându-i, după ce s-a culcat, fie şi o singură noapte, cu ea. Şi numai atunci întâiul soţ poate s-o ia îndărăt, ca soţie legiuită. Legea aceasta este de cea mai înaltă înţelepciune, întrucât ea-i

cea mai bună ocrotire a soţilor şi-i cea mai temeinică chezăşie a credincioşiei lor unul faţă de altul şi a desăvârşitei lor legături. Şi tocmai ăsta-i necazul tânărului acestuia care este cu mine. S-a lăsat mai alaltăieri dus de o păcătoasă pornire şi-a ţipat la nevastă-sa, care-i fiică-mea: „Ieşi din casa mea! Nu vreau să te mai ştiu! Mă lepăd de tine prin Cele-Trei!“ Şi îndată fiică-mea, care-i nevasta lui, şi-a tras vălul peste obraz în faţa soţului ei, care pentru ea din acea clipă era ca şi un străin, şi-a luat zestrea şi s-a întors chiar din acea zi în casa mea. Ci acuma soţul ei, pe care-l vezi aci, doreşte fierbinte s-o ia îndărăt. A venit la mine să-mi sărute mâinile şi să mă roage să-l împac cu nevastă-sa. Şi eu am primit să fac lucrul acesta. Şi-am ieşit numaidecât să-l căutăm pe bărbatul care să slujească de înlocuitor timp de-o noapte. Şi-aşa, fiule, am dat de tine. Cum tu eşti străin de oraşul nostru, lucrurile s-ar petrece tainic, numai cu cadiul de faţă, şi nu s-ar afla nimic în afară! Şi aşa, tu ai fi dezlegătorul.

Starea de sărăcie în care se afla Aluniţă îl făcu să primească totul cu dragă inimă şi îşi zise: „Pun mâna pe cinci mii de dinari, capăt straie de o mie de dinari, şi un cal tot de o mie de dinari, şi, pe deasupra, am să şi petrec straşnic toată noaptea. Pe Allah! primesc!“ Şi le spuse celor doi oameni care aşteptau cu înfrigurare răspunsul:

— Pe Allah! primesc să fiu dezlegătorul!

Atunci soţul femeii, care nu rostise încă niciun cuvânt, se înturnă către Aluniţă şi-i spuse:

— Ne scoţi, într-adevăr, dintr-o mare încurcătură, căci trebuie să-ţi spun că soţia mi-i nespus de dragă. Numai că tare mă tem că mâine dimineaţă, de-o să-ţi fie soţia mea pe plac, n-ai sa mai vrei s-o laşi şi n-ai să mi-o mai dai îndărăt. Legea, într-o împrejurare ca aceasta, îţi dă dreptate. Drept aceea, numaidecât, în faţa cadiului, tu trebuie să te legi că ai să-mi plăteşti în schimb, ca daune, zece mii de dinari, dacă, din nenorocire, n-ai mai vrea să te desparţi de ea mâine.

Şi Aluniţă primi, fiind cu totul hotărât să nu stea decât o noapte lângă femeia cu pricina.

Se duseră, aşadar, tustrei la cadiu şi, în faţa lui, întocmiră senetul de însurătoare, după cerinţele legii. Iar cadiul, când îl văzu pe Aluniţă, se simţi tare tulburat în sine şi-l îndrăgi pe dată. Aşa că avem să mai auzim de el de-a lungul acestei povestiri.

Pe urmă, după ce senetul fu întocmit, plecară de la cadiu, iar tatăl femeii îl luă pe Aluniţă şi-l pofti să intre în casa lui. Îl rugă să aştepte în odaia de la intrare şi se duse repede s-o vestească pe fiică-sa, spunându-i:

— Scumpa mea copilă, ţi-am găsit un băiat tare bine făcut, care nădăjduiesc că o să-ţi placă. Ţi-l laud în totului-tot. Petrece cu el o noapte desfătătoare şi bucură-te după cum ţi-i voia. Nu-n toate nopţile ai în braţe un băiat atâta de minunat.

Şi, după ce o dăscăli astfel pe fiică-sa, bunul părinte se duse foarte mulţumit la Aluniţă să-i spună acelaşi lucru. Şi-l rugă să mai aştepte oleacă, până ce noua lui soţie se va pregăti întru totul să-l primească.

Estimp, soţul dintâi se duse numaidecât la o bătrână tare vicleană, care-l crescuse, şi-i zise:

— Mă rog ţie, maica mea bună, închipuie numaidecât vreun şiretlic care să-l împiedice pe dezlegătorul pe care l-am găsit să se apropie în noaptea asta de nevasta mea divorţată!

Şi baba răspunse:

— Pe viaţa ta! nimica nu mi-e mai uşor!

Şi se-nvălui în vălul ei…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute şaizeci şi doua noapte

Ea urmă:

…Şi se-nvălui în vălul ei şi plecă la casa divorţatei,

unde mai întâi îl văzu pe Aluniţă în odaia de intrare. Îl salută şi-i zise:

— Am venit la tânăra divorţată să-i ung trupul cu alifii, aşa cum fac în fiece zi, ca s-o vindec de lepra de care-i bolnavă, biata de ea!

Şi Aluniţă strigă:

— Ferească-mă Allah! Cum, bună maică? Femeia aceasta-i bolnavă de lepră? Şi eu trebuia să dorm toată noaptea cu ea! Căci sunt dezlegătorul ales de soţul ei cel de dinainte.

Şi baba răspunse:

— O, fiule, Allah ocrotească-ţi frumoasa tinereţe! Da, negreşit, ai face bine să nu dormi eu ea!

Şi-l lăsă năuc şi intră la divorţată, pe care o încredinţă de acelaşi lucru. Despre tânărul ce urma să slujească de dezlegător. Şi-o sfătui să se ferească de el, ca să nu se molipsească. După care plecă.

Iar Aluniţă sta şi aştepta un semn de la tânără, înainte de a intra la ea. Dar aşteptă el mult şi bine, fără să vadă pe nimenea venind, afară de-o roabă care-i aduse o tavă cu mâncare. Mâncă şi bău, apoi, ca să-şi treacă vremea, rosti o surată din *Coran* şi pe urmă începu să îngâne nişte strofe, cu un glas mai dulce decât cel al tânărului David dinaintea lui Saul.

Când tânăra femeie auzi din odaia ei acest glas, îşi zise: „Ce-mi tot trăncănea cobea aia bătrână? Poate un om bolnav de lepră să fie dăruit cu un glas atât de frumos? Pe Allah! mă duc să-l chem şi să văd cu ochii mei dacă nu cumva baba m-a minţit. Mai întâi, însă, ia să-i răspund!“ Şi luă o lăută indienească pe care-o acordă cu meşteşug şi, cu un glas ce ar fi făcut să se oprească în slava cerului păsările din zborul lor, cântă:

Mi-i drag un tânăr căprior,
Cu ochii galeşi, visători,
Cu mijloc zvelt şi pas uşor,
Că însuşi ramul foşnitor

Învaţă-al vânturilor zbor
Văzându-i mersul plutitor.

Când Aluniţă auzi cele dintâi note ale acestui cântec, se opri şi ascultă cu o luare-aminte fermecată. Şi gândi: „Ce-mi tot spunea bătrâna aia vânzătoare de alifii? O leproasă n-ar putea să aibă un glas atât de frumos!“ Şi numaidecât, luând tonul după cele din urmă note pe care le auzise, cântă cu un glas ce-ar fi făcut să horească şi stâncile:

Mă-nchin gazelei zvelte care,
Temându-se de vânător,
Ascunde-mbujorata floare
De pe obrazu-i vrăjitor.

Rostise versurile cu atâta căldură, încât tânăra femeie, zguduită ca de un fior, se repezi să dea la o parte perdelele ce-o despărţeau de tânărul bărbat şi se înfăţişă vederii lui, ca luna ieşind deodată dintre nori. Şi-i făcu semn să intre repede, şi-o luă înaintea lui legănându-şi şoldurile. Şi Aluniţă se simţi uluit de frumuseţea, de prospeţimea şi de tinereţea ei. Dar nu cuteză s-o atingă, de teamă să nu se molipsească.

Deodată însă tânăra, fără a rosti vreo vorbă, într-o clipită se dezbrăcă de cămaşă şi de pantalonaşi, zvârlind totul cât colo, şi rămase goală-goluţă, curată ca argintul străcurat, dreaptă şi suavă ca un trunchi de palmier tânăr.

Văzând-o aşa, Aluniţă simţi tresărind moştenirea ce-o avea de la preacinstitul tătâne-său. Şi, pricepând de ce-i vorba, vru s-o îmbie pe tânăra femeie. Ci ea îi zise:

— Să nu te-atingi de mine! Mi-e frică să nu iau lepra de pe trupul tău!

La cuvintele acestea, Aluniţă, fără a rosti o vorbă se dezbrăcă de toate hainele de pe el, apoi şi de cămaşă şi de pantaloni, zvârlind totul cât colo, şi se arătă în

desăvârşita-i goliciune, limpede ca apa de izvor şi neprihănit ca ochii de copil.

Atunci muieruşca, nemaiîndoindu-se că la mijloc fusese şiretlicul bătrânei codoaşe, pusă la cale de soţul ei dintâi, şi vrăjită de farmecele tânărului, se repezi la el, îl cuprinse în braţe şi-l împinse spre pat, unde se prăbuşiră, şi-i spuse:

— Fă cele ce se cuvin, o, şeicule Zaharia, o, tată al atotputinţelor!

La chemarea aceea limpede, Aluniţă o îmbrăţişă şi el pe tânără, şi-astfel petrecură laolaltă…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaizeci şi treia noapte

Ea urmă:

…petrecură laolaltă în grădinile tinereţii.

După care, trudiţi, dormiră amândoi până dimineaţa. Când se trezi, Aluniţă o întrebă pe soţia lui trecătoare:

— Cum te cheamă, inima mea?

Ea răspunse:

— Zobeida.

El îi zise:

— Ei bine, Zobeida, tare-mi pare rău că sunt nevoit să te părăsesc!

Ea întrebă tulburată:

— Şi de ce să mă părăseşti?

El zise:

— Păi ştii bine că eu nu sunt decât dezlegătorul?

Ea strigă:

— Nu, pe Allah! Îmi închipuiam, în fericirea mea, că eşti un dar minunat pe care mi-l făcea bietul tata, ca să-l înlocuieşti pe celălalt.

El spuse:

— O, fermecătoare Zobeida, eu sunt un dezlegător adus de tatăl tău şi de soţul tău dintâi. Şi, socotind că ar fi cu putinţă vreo reavoinţă din parte-mi, odată ce-aş fi gustat din farmecele tale, amândoi au avut grijă să mă pună să iscălesc în faţa cadiului o învoială ce mă sileşte să le plătesc zece mii de dinari, dacă în dimineaţa aceasta nu mă despărţesc de tine. Şi, ce-i drept, nu văd cum aş putea să le plătesc o sumă atât de mare, eu, care nu am în buzunar nici măcar o drahmă. Aşa că-i mai bine să plec, altmintrelea mă paşte temniţa, devreme ce nu-s în stare să plătesc, nimic.

La aceste cuvinte, tânăra Zobeida rămase o clipă pe gânduri; apoi, sărutând ochii flăcăului, îl întrebă:

— Cum te cheamă, lumina mea?

El spuse:

— Aluniţă.

Ea se minună.

— Pe Allah, nicicând nu s-a potrivit mai bine un nume cu acela ce-l poartă! Ei bine, iubitule, o, Aluniţă, devreme ce-aş da tot zahărul candi de pe lume pentru dulceaţa ta, îţi jur că avem să găsim noi un vicleşug ca să nu ne mai despărţim niciodată: căci mai degrabă mor, decât să mai fiu a altuia, după ce te-am cunoscut!

El întrebă:

— Şi cum o să facem?

Ea spuse:

— Lucru-i tare simplu. Uite! Taică-meu are să vină îndată să te ia şi să te ducă la cadiu, ca să împliniţi cele ce v-aţi învoit. Tu, atunci, să te apropii galeş de cadiu şi să-i spui: „Nu mai vreau să divorţez!“ El are să te întrebe: „Cum? nu vrei să capeţi cele cinci mii de dinari, ce trebuie să ţi se dea, şi hainele de o mie de dinari, şi calul tot de o mie de dinari, ca să rămâi cu o femeie?” Tu să răspunzi: „Eu socot că fiecare fir de păr al femeii aceleia preţuieşte zece mii de dinari! Aşa că vreau să rămân stăpânul unui păr atât de scump.” Atunci cadiul o să spună: „E dreptul tău! Însă ai să-i plăteşti, în schimb, soţului dintâi suma de

zece mii de dinari”. Şi-atunci, dragule, ascultă bine ce-ţi spun acuma! Bătrânului cadiu, om altminteri minunat, i-s dragi la nebunie băieţandrii. Iar tu, de bună seamă, că ai şi stârnit în sine-i o adâncă tulburare, nici nu mă îndoiesc.

Aluniţă strigă:

— Păi tu, aşadar, crezi că şi cadiul e deadoaselea?

Zobeida pufni în râs şi spuse:

— De bună seamă! Dar ce te-o fi minunând atâta una ca asta?

El spuse:

— Hotărât că-i scris ca, toată viaţa lui, Aluniţă să nimerească de la un deandoaselea la alt deandoaselea. Ci, o, isteaţă Zobeida, spune, rogu-te, mai departe, cele ce spuneai. Ziceai, dar: „Bătrânului cadiu, om altmintrelea minunat, îi plac la nebunie băieţandrii“. Nu cumva să mă sfătuieşti acuma să-i vând lui mărfurile mele!

Ea zise:

— Nu! Ai să vezi! Şi adăugă: După ce cadiul îţi va spune: „Trebuie să plăteşti cele zece mii de dinari!“ tu să-l priveşti cam aşa, într-un anume fel, nu prea mult, dar oricum într-un chip care să-l topească de tulburare, acolo, pe covor. Şi-atunci el, negreşit, are să-ţi dea o păsuire, ca să-ţi plăteşti datoria. Şi de-aci-ncolo, voia-i la Allah!

La aceste cuvinte, Aluniţă cugetă un răstimp şi spuse:

— N-am nimic împotrivă.

Şi-n acea clipă, o sclavă de dincolo de perdea dădu glas şi spuse:

— Stăpână Zobeida, tatăl tău e aici şi-l aşteaptă pe stăpânu! meu!

Atunci Aluniţă se ridică, se îmbrăcă degrabă şi se duse la tatăl frumoasei Zobeida. Şi amândoi se întâlniră în uliţă cu soţul dintâi şi plecară la cadiu.

Iar cele spuse de Zobeida se împliniră vorbă cu vorbă. Ci trebuie să spun şi că Aluniţă avu grijă să urmeze întocmai îndrumările de preţ pe care i le dăduse ea.

Aşa încât cadiul, topit cu totul de frumuseţea lui

Aluniţă, îi dădu, nu o păsuire de numai trei zile, cât ceruse sfios tânărul, ci îşi încheie judecata în termenii aceştia: „Legile religiei noastre şi ale şariatului nu pot să silească pe cineva să se despartă de soţia lui! Iar cele patru rituri ale dreptei credinţe ne învaţă întru totul la fel, în această privinţă. Pe de altă parte, dezlegătorul, devenit acum soţ după lege, se bucură de păsuire, dat fiind că este străin. Îi dăm, aşadar, zece zile, ca să-şi plătească datoria.”

Atunci Aluniţă sărută cuviincios mâna cadiului, care gândea în sineşi: „Pe Allah! flăcăul ăsta frumos preţuieşte mai bine de zece mii de dinari. Şi i le-aş dărui bucuros chiar eu!“

Pe urmă, Aluniţă îşi luă cu multă gingăşie rămas-bun şi alergă la soţia sa…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaizeci şi patra noapte

Ea urmă:

Aluniţă îşi luă cu multă gingăşie rămas-bun şi alergă la soţia sa, iscusita Zobeida.

Şi Zobeida, cu chipul luminat de bucurie, îl primi pe Aluniţă, firitisindu-l pentru rezultatul dobândit, şi-i dădu o sută de dinari, anume ca să pună să se pregătească pentru ei amândoi o masă bogată, care să ţină toată noaptea. Şi Aluniţă, cu banii soţiei sale, puse pe dată să se aranjeze ziafetul acela. Şi amândoi se aşezară să mănânce şi să bea, până ce se săturară. Atunci, bucuroşi cum nu se mai poate, se desfătară în voie. După care, ca să-şi facă iar poftă, coborâră în sala de primire, aprinseră făcliile şi întocmiră numai ei doi un concert în stare să facă să horească stâncile, iar păsările să-şi oprească zborul în slăvile cerului.

Aşa încât nu-i deloc de mirare că deodată se auziră

nişte bătăi la poarta dinspre drum a casei. Şi Zobeida, care le auzi întâi, spuse lui Aluniţă:

— Du-te şi vezi cine bate la poartă.

Şi Aluniţă coborî îndată să deschidă.

Or, în noaptea aceea, califul Harun Al-Raşid, simţindu-şi inima grea, spusese vizirului său Giafar, spătarului Massrur şi poetului său favorit, dulcele Abu-Nuwas:

— Mi-e inima cam grea. Haideţi să ne plimbăm pe uliţele Bagdadului, ca să căutăm cu ce să ne veselim sufletele!

Şi se îmbrăcaseră tuspatru în haine de dervişi persani, şi porniseră să bată uliţele Bagdadului, nădăjduind vreo întâmplare înveselitoare. Şi aşa ajunseră în faţa casei tinerei Zobeida şi, auzind cântările şi zvoana lăutelor, bătuseră la poartă, după năravul dervişilor, fără să se sinchisească de nimic.

Când Aluniţă îi văzu pe dervişi, cum nu era neştiutor al îndatoririlor de ospitalitate şi cum pe deasupra mai era şi plin de o dulce voioşie, îi primi cu dragă inimă, îi pofti în odaia de intrare şi le aduse de mâncare. Ei însă nu primiră să mânânce, zicând:

— Pe Allah! sufletele duioase n-au deloc trebuinţă de hrană spre a-şi desfăta simţirea, ci numai de armonie! Şi băgăm de seamă că tocmai cântecele pe care le-am auzit din drum au încetat la sosirea noastră. Au nu-i o cântăreaţă de meserie cea care cânta aşa de minunat?

Aluniţă răspunse:

— O, nu, stăpânii mei! E chiar soţia mea.

Şi le povesti toată povestea lui, de la început până la sfârşit, fără să dea uitării niciun amănunt.

Atunci, căpetenia dervişilor, care era însuşi califul, îi spuse lui Aluniţă:

— Fiule, poţi fi liniştit în privinţa celor zece mii de dinari pe care-i datorezi soţului dintâi al soţiei tale. Eu sunt căpetenia tekkelei dervişilor din Bagdad, care numără patruzeci de inşi; noi, slavă lui Allah, o ducem destul de bine, şi zece mii de dinari pentru noi nu-s chiar o pagubă.

Îţi făgăduiesc, aşadar, că am să ţi-i trimit până-n zece zile. Mergi însă şi roag-o pe soţia ta să ne cânte ceva, de după perdea, ca să ne desfete sufletul. Căci, fiule, muzica le e unora ca mâncarea, altora ca un leac, şi altora ca un evantaliu de răcoare: pentru noi, ea-i toate trele deodată.

Aluniţă nu se lăsă mai mult rugat; iar Zobeida, soţia sa, primi numaidecât să cânte pentru acei dervişi. Şi-aşa, bucuria le fu deplină; şi petrecură o noapte tare plăcută, ba ascultând cântecul, ba tăifăsuind dulce, ba ascultând stihurile soitarii întocmite pe loc de poetul Abu-Nuwas, pe care frumuseţea flăcăului îl înnebunise de-a binelea.

Dinspre ziuă, prefăcuţii dervişi se ridicară, iar califul, înainte de a pleca, puse sub perna pe care se rezemase o pungă plină, deocamdată, numai cu o sută de dinari de aur, atâta cât avea asupra sa atunci. Îşi luară apoi rămas-bun de la tânăra lor gazdă, mulţumindu-i prin gura lui Abu-Nuwas, care-i ticlui pe dată nişte versuri foarte frumoase şi îşi făgădui în sine că n-are să-l piardă nici cum din vedere.

Pe la amiază, Aluniţă, căruia Zobeida îi dăduse cei o sută de dinari găsiţi sub pernă, vru să iasă şi să se ducă în suk după cumpărături, când, deschizând uşa, văzu opriţi în faţa casei cincizeci de catârî încărcaţi vârtos cu baloturi de stofe şi, pe un catâr înşăuat minunat, un tânăr rob abisinian, cu chipul fermecător, cu trupul negricios, şi care ţinea în mână un răvaş făcut sul.

Când îl văzu pe Aluniţă, micul rob sări sprinten jos de pe catâr şi veni şi sărută pământul dinaintea flăcăului şi, înmânându-i răvaşul, îi spuse:

— O, Aluniţă, stăpâne al meu, chiar acum sosesc de la Cairo, trimis la tine de către tatăl tău, stăpânul meu Şamsedin, starostele neguţătorilor din cetate. Îţi aduc cincizeci de mii de dinari în mărfuri de preţ şi un pachet cuprinzând un dar de la mama ta, menit soţiei tale Sett Zobeida, şi anume un ibric de aur bătut cu nestemate şi un…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaizeci şi cincea noapte

Ea urmă:

…un ibric de aur bătut cu nestemate şi un lighean de aur dăltuit cu flori.

Aluniţă fu aşa de uimit şi de bucuros totodată de această întâmplare miraculoasă, încât la început nu se gândi decât să afle ce scrie în scrisoare. O deschise şi citi:

„După cele mai alese urări de fericire şi de sănătate din partea lui Şamsedin către fiul său Alaeddin Aluniţă!

Află, o, fiul meu, că zvonul prăpădului suferit de caravana ta şi al pierderii bunurilor tale a ajuns până la mine. Îndată ţi-am pregătit o nouă caravană de cincizeci de catâri încărcaţi cu mărfuri de cincizeci de mii de dinari de aur. Pe deasupra, maică-ta îţi trimite o rochie frumoasă pe care a brodat-o chiar ea, ca dar pentru soţia ta, şi un ibric şi un lighean care, îndrăznim să nădăjduim, au să-i placă.

Am aflat, într-adevăr, cu oarecare mirare, că ai slujit de dezlegător într-un divorţ făcut după formula celor trei lepădări. Dar, devreme ce o găseşti pe tânăra femeie pe placul tău, bine ai făcut că ai păstrat-o. Iar mărfurile care îţi vin sub paza micului Abissin Salim au să-ţi slujească, şi au să-ţi prisosească, să plăteşti cele zece mii de dinari pe care le datorezi, ca daune, soţului ei dintâi.

Mama ta şi toţi ai noştri sunt bine sănătoşi, aşteaptă cu nădejde apropiata ta întoarcere şi-ţi trimit călduroasele lor salamalekuri şi cea mai mare mărturisire a dragostei lor.

Să trăieşti fericit mulţi ani! Uassalam!“

Scrisoarea aceasta şi neaşteptata sosire a acelor bogăţii îl înduioşară pe Aluniţă atât de tare, încât el nu se

gândi o clipă la cele ce erau de necrezut într-o asemenea întâmplare. Şi se întoarse la soţia sa şi-i spuse şi ei totul.

Nu sfârşise cu lămuririle, când se auziră nişte bătăi la uşă, şi tatăl isteţei Zobeida şi soţul ei dintâi se iviră în odaia de intrare. Veniseră să încerce a-l îndupleca pe Aluniţă să divorţeze prin bună înţelegere.

Tatăl drăgălaşei Zobeida îi spuse, aşadar, lui Aluniţă:

— Fiule, ai milă de ginerele meu dintâi, care-o iubeşte nespus pe fosta lui soţie! Allah ţi-a trimis bogăţii care îţi îngăduie să cumperi cele mai frumoase roabe din piaţă, şi să te însori cu nuntă, după sfânta lege, chiar şi cu fata celui mai de seamă emir. Dă-i, dar, îndărăt acestui biet om pe fosta lui nevastă, şi el primeşte să-ţi fie rob!

Aluniţă însă răspunse:

— Allah mi-a trimis toate aceste bogăţii anume ca să-l răsplătesc cu dărnicie pe cel de dinaintea mea. Sunt gata să-i dau cei cincizeci de catâri cu mărfurile de pe ei şi chiar şi pe frumosul rob Salini, abisinianul, şi să nu păstrez din toate decât darurile trimise soţiei mele!

Pe urmă adăugă:

— Iar dacă fiica ta Zobeida primeşte să se întoarcă la fostul ei soţ, eu, la rându-mi, îi dau dezlegarea!

Atunci socrul intră la Zobeida şi o întrebă:

— Primeşti să te întorci la soţul tău dintâi?

Ea răspunse:

— Ya Allah! Ya Allah! Nu, pe Allah! Rămân cu flăcăul…

Când soţul dintâi văzu că pentru el orice nădejde era pierdută, fu cuprins de o supărare atât de mare, că plesni fierea-n el pe loc şi muri. Şi gata cu el!

În ce-l priveşte pe Aluniţă, el se desfată mai departe cu încântătoarea şi iscusita Zobeida. Şi în fiecare seară, după ospăţ şi după multele şi feluritele lor zbenguieli, cânta laolaltă cu ea nişte cântece de să facă să horească şi stâncile, şi de să oprească în slăvile cerului zborul păsărilor.

Într-a zecea zi de la însurătoarea lui, îşi aduse deodată aminte de făgăduiala pe care i-o făcuse căpetenia

dervişilor, de a-i trimite zece mii de dinari, şi-i spuse soţiei sale:

— Vezi tu ce căpetenie de mincinoşi? Dacă ar fi trebuit să aştept împlinirea făgăduielii lui, de mult aş fi murit de foame în temniţă! Pe Allah! de-am să-l mai întâlnesc, am să-i spun ce gândesc eu despre reaua lui credinţă!

Apoi, întrucât se lăsa seara, porunci să se aprindă făcliile în sala de ospăţ şi se pregătea să înceapă cântările, când răsunară nişte bătăi la poartă. Se duse să deschidă chiar el, şi nu mică-i fu mirarea văzându-i pe cei patru dervişi din noaptea dintâi. Pufni de râs în nasul lor şi le spuse:

— Bineveniţi fie mincinoşii cei de rea-credinţă! Ci eu vă poftesc totuşi să intraţi; căci m-a scăpat Allah să mai am nevoie de ajutorul vostru. Iar voi, de altminteri, măcar că nişte mincinoşi şi nişte vicleni, sunteţi totuşi plăcuţi şi bine crescuţi,

Şi-i aduse în sala de ospăţ şi-o rugă pe Zobeida să le cânte ceva, de după perdea. Şi ea cântă în aşa fel de să tulbure minţile, să facă să horească stâncile şi să oprească în slava cerului zborul păsărilor.

Într-un timp, căpetenia dervişilor se ridică şi se duse undeva. Atunci, unul dintre pretinşii dervişi, anume poetul Abu-Nuwas, se plecă la urechea lui Aluniţă şi-i şopti…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaizeci şi şasea noapte

Ea urmă:

…poetul Abu-Nuwas se plecă la urechea lui Aluniţă şi-i şopti:

— O tu, mult plăcută gazdă a noastră, îngăduie să-ţi pun o întrebare. Cum de-ai putut oare să crezi o clipă că tatăl tău Şamsedin ţi-a trimis cei o mie de catâri încărcaţi cu bogăţii? Ia să vedem! Câte zile trebuie ca să te duci la

Cairo de la Bagdad?

El răspunse:

— Patruzeci şi cinci de zile.

Abu-Nuwas întrebă:

— Şi ca să te întorci?

El răspunse:

— Alte patruzeci şi cinci de zile, pe puţin.

Abu-Nuwas începu să râdă şi spuse:

— Şi-atunci, cum vrei ca, în mai puţin de zece zile, tatăl tău să fi aflat de pierderea caravanei tale şi să fi putut săţi trimită o alta?

Aluniţă se minună:

— Pe Allah! Aşa de mare mi-a fost bucuria, că nici n-am avut vreme să mă mai gândesc la toate astea! Ci ia spune-mi atunci, o, dervişule: cine-a scris scrisoarea? şi darurile, de unde vin?

Abu-Nuwas răspunse:

— Eh, Aluniţă, de-ai fi tot atât de isteţ pe cât eşti de frumos, de mult ai fi priceput că această căpetenie a noastră, îmbrăcat în haine de derviş, este stăpânul nostru, califul însuşi, emirul dreptcredincioşilor, Harun Al-Raşid; iar cel de al doilea derviş este înţeleptul vizir Giafar barmecidul;
cel de al treilea-i spătarul Massrur; iar eu sunt robul şi lăudătorul tău, Abu-Nuwas, poetul!

La aceste cuvinte, Aluniţă fu uimit şi tulburat cum nu se mai poate şi întrebă sfios:

— Ci, o, mare Abu-Nuwas, ce merit a atras asupră-mi toate aceste binefaceri din partea califului?

Abu-Nuwas zâmbi şi spuse:

— Frumuseţea ta! Şi adăugă: în ochii lui, cel mai mare merit este să fii tânăr, atrăgător şi frumos. Şi el socoteşte că niciodată nu-i prea scump plătită plăcerea de a privi o fiinţă frumoasă şi vederea unui chip plăcut!

Estimp, califul se întoarse şi se aşeză iar la locul lui pe covor. Atunci Aluniţă veni şi se ploconi înaintea lui şi-i spuse:

— O, emire al musleminilor, Allah să te păstreze întru slăvirea şi dragostea noastră, şi să nu ne lipsească în veci de binefacerile bunătăţii tale!

Şi califul îi zâmbi şi-i mângâie duios obrazul şi-i zise:

— Te aştept mâine la serai.

După care puse capăt petrecerii, se ridica şi, urmat de Giafar, de Massrur şi de Abu-Nuwas care-l îndemna pe Aluniţă să nu uite să vină, plecă.

A doua zi, Aluniţă, pe care nevastă-sa îl sfătuise stăruitor să se ducă la palat, alese cele mai scumpe dintre lucrurile ce-i fuseseră aduse de micuţul Abissin Salim, le aşeză într-un sipeţel frumos, şi sipeţelul îl puse pe capul drăgălaşului rob; pe urmă, după ce Zobeida îl îmbrăcă şi-l dichisi cu multă grijă, se îndreptă către divan, însoţit de copilandrul care ducea sipeţelul. Şi urcând la divan şi punând sipeţelul la picioarele califului, îi făcu o închinăciune în stihuri bine ritmate şi-i spuse:

— O, emire al musleminilor, preafericitul nostru Profet — cu el fie binecuvântarea şi tihna! — primea darurile, ca să nu pricinuiască nicicum vreo mâhnire celor care i le închinau. Robul tău ar fi şi el fericit dacă ai binevoi să primeşti sipeţelul acesta, ca mărturie a recunoştinţei mele.

Şi califul fu bucuros de darul flăcăului şi-i spuse:

— E prea mult, o, Aluniţă, căci tu însuţi ne şi eşti un foarte frumos dar! Fii, prin urmare, binevenit în palatul nostru şi, de azi înainte, am să te numesc într-o slujbă de seamă.

Şi pe dată îl mazili din slujbă pe marele staroste al negustorilor din Bagdad şi-l numi pe Aluniţă în locul lui.

Pe urmă, pentru ca numirea să fie cunoscută de toată lumea, califul scrise un firman în care hotăra aceasta, porunci ca firmanul să fie dat valiului, care îl înmână pristavului cetăţii, care îl strigă pe toate uliţele şi prin toate sukurile din Bagdad,

În ce-l priveşte pe Aluniţă, el începu din acea zi să se ducă neabătut la calif, care nu se mai putea lipsi de a-l

vedea. Şi, ca să-şi vândă mărfurile, întrucât el însuşi nu mai avea vreme, puse să se deschidă o prăvălie frumoasă, pe care o dădu în seama micuţului rob tuciuriu şi care îndeplinea de minune meseria aceasta gingaşă.

De-abia trecuseră astfel vreo două-trei zile, că i se şi vesti califului moartea neaşteptată a marelui său paharnic. Şi, pe loc, califul îl numi pe Aluniţă în slujba de mare paharnic şi-i dădu în dar o rantie de falã, potrivită cu acea slujbă de seamă, şi-i hotărî o leafă măreaţă. Şi, în felul acesta, ei nu se mai despărţiră.

Peste două zile, pe când Aluniţă se afla în preajma califului, marele musaip intră, sărută pământul dinaintea tronului şi spuse:

— Allah să vegheze zilele emirului dreptcredincioşilor şi sporească-i-le cu tot atâtea câte moartea i-a răpit căpeteniei seraiului!

Şi adăugă:

— O, emire al dreptcredincioşilor, căpetenia seraiului a murit!

Emirul musleminilor spuse:

— Aibă-l Allah întru mila lui!

Şi pe clipă pe dată îl numi pe Aluniţă căpetenie a seraiului, în locul răposatului, şi-i hotărî lefuri şi mai mari. Şi în felul acesta Aluniţă trebuia să şadă toată vremea în preajma califului. După care, odată ce numirea aceasta fu încheiată şi vestită în tot seraiul, califul puse capăt divanului, fluturându-şi, ca de obicei, basmaua...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaizeci şi *şaptea noapte*

Ea urmă:

...califul puse capăt divanului, fluturându-şi, ca de obicei, basmaua, şi nu mai opri pe lângă sine decât pe Aluniţă.

Şi-aşa, din ziua aceea, Aluniţă îşi petrecea toate zilele la palat; şi nu se întorcea acasă la el decât foarte târziu, noaptea, şi se culca fericit cu soţia lui, căreia îi povestea toate câte i se întâmplau peste zi.

Dragostea califului pentru Aluniţă nu făcu decât să sporească zi de zi, până acolo că mai degrabă ar fi fost în stare să jertfească totul, decât să lase neîmplinită chiar şi cea mai mică dorinţă a tinerelului, aşa cum se vădeşte în următoarea împrejurare.

Califul pusese la cale un ziafet la care se aflau de faţă şi cei mai apropiaţi oameni ai lui: Giafar, poetul Abu-Nuwas, Massrur şi Aluniţă. De după perdea, cânta însăşi favorita califului, cea mai frumoasă şi mai desăvârşită dintre cadânele sale. Deodată însă califul îl privi ţintă pe Aluniţă şi-i spuse:

— Prietene, îţi place favorita mea, citesc asta în ochii tăi.

Şi Aluniţă răspunse:

— Ceea ce place stăpânului trebuie să placă şi robului!

Dar califul strigă:

— Pe capul meu şi pe mormântul strămoşilor mei o, Aluniţă, din clipa aceasta favorita mea este a ta!

Şi chemă numaidecât pe căpetenia hadâmbilor şi-i spuse:

— Du la casa căpeteniei seraiului meu toate lucrurile şi pe cele patruzeci de roabe ale favoritei mele Desfătarea-Inimilor, pe urmă du-o şi pe ea acasă la el într-un jeţ purtat de robi.

Dar Aluniţă spuse:

— Pe viaţa ta, o, frunte a musleminilor, fereşte-l pe nevrednicul tău rob de a lua ceea ce este al stăpânului!

Atunci califul pricepu gândul lui Aluniţă şi-i spuse:

— Poate că ai dreptate. De bună seamă că soţia ta ar fi zuliară pe fosta mea favorită! Aşa că, rămâie aceasta la serai!

Pe urmă, se întoarse către Giafar, vizirul său, şi-i spuse:

— O, Giafar, trebuie să cobori numaidecât la sukul de

roabe, că-i zi de târg astăzi, şi să cumperi cu zece mii de dinari pe cea mai frumoasă roabă din tot sukul. Şi s-o duci îndată acasă la Aluniţă!

Giafar se ridică fără zăbavă, coborî la sukul de roabe şi-l rugă pe Aluniţă să-l însoţească, spre a-i arăta el însuşi pe cine să aleagă.

Or, valiul oraşului, emirul Khaled, coborâse şi el la suk, în ziua aceea, ca să-i cumpere o roabă fiului său, ce tocmai ajunsese la vârsta bărbăţiei.

Valiul oraşului avea, într-adevăr, un fecior. Dar feciorul ăsta era strâmb, împuţit, cu gura duhnind, cu ochii şaşii, cu gura largă cât o despicătură de vacă bătrână, un băiat de o urâţenie ce ar fi făcut-o pe-o femeie însărcinată să lepede. De aceea i se şi zicea Buhăilă.

Chiar în seara din ajun, Buhăilă împlinise paisprezece ani, şi mamă-sa era îngrijorată, încă de-o bună bucată de vreme, din pricină că nu vedea niciun semn de bărbăţie la el. Curând însă, în dimineaţa aceea chiar, ea se liniştise, când băgase de seamă că fiu-său Buhăilă, visând pesemne ceva, lăsase nişte urme de netăgăduit.

Lucrul o bucurase cum nu se mai poate pe mama lui Buhăilă şi-o făcuse să dea fuga la bărbatu-său, ca să-i ducă fericita veste, îndemnându-l să coboare îndată la suk, însoţit de fiul său, şi să-i cumpere după placul lui o roabă frumoasă.

Aşadar Ursita, care-i în mâinile lui Allah, vru în ziua aceea să-i facă să se întâlnească la suitul de robi pe Giafar şi pe Aluniţă cu emirul Khaled şi cu fecioru-său Buhăilă.

După salamalekurile obişnuite, alcătuiră împreună un singur grup şi-i puseră să treacă prin faţa lor pe toţi samsarii cu toate roabele albe, arămii sau negre pe care le aveau.

Văzură în felul acesta o mulţime nenumărată de fete grecoaice, abisinience, chinezoaice şi persience, şi erau gata să plece fără a fi putut alege în ziua aceea pe vreuna, când însuşi căpetenia samsarilor trecu ultimul,

ţinând de mână o tânără cu faţa descoperită, lună plină în luna de ramadan.

La vederea ei, Buhăilă începu să pufnească vârtos şi-i spuse emirului-Khaled, tatăl său:

— Asta-i care-mi trebuie!

Şi Giafar, din partea sa, îl întrebă pe Aluniţă:

— Aceasta-ţi convine?

El răspunse:

— Da, aceasta merită!

Atunci Giafar o întrebă pe tânără:

— Cum te cheamă, o, gingaşă roabă?

Ea răspunse:

— Iasmina!

Atunci vizirul îl întrebă pe samsar:

— Ce preţ de strigare are Iasmina?

— Cinci mii de dinari, o, stăpâne al meu!

Atunci Buhăilă strigă:

— Eu dau şase mii!

în clipa aceea, Aluniţă înaintă şi spuse:

— Dau opt mii!

Şi Buhăilă pufni mânios şi spuse:

— Opt mii de dinari şi încă unu!

Giafar spuse:

— Nouă mii unu!

Dar Aluniţă spuse:

— Zece mii de dinari!

— Atunci samsarul, temându-se ca nu cumva cele două părţi să se răzgândească, zise:

— Roaba Iasmina s-a vândut cu zece mii de dinari!

Şi i-o dădu lui Aluniţă.

Văzând aceasta, Buhăilă se tăvăli pe jos bătând aerul cu mâinile şi cu picioarele, spre marea supărare a tatălui său, emirul Khaled, care nu-l adusese la suk decât ca să facă pe voie neveste-sii, pentru că, altminteri, nu-l putea suferi din pricina urâţeniei lui.

În ce-l priveşte pe Aluniţă, acesta, după ce mulţumi vizirului Giafar, o luă cu sine pe Iasmina. Şi, după ce i-o

arătă soţiei sale Zobeida, care o găsi atrăgătoare şi îl lăudă pentru alegerea ce-o făcuse, o luă ca pe o a doua soţie. Şi dormi cu ea în noaptea aceea şi ea rămase însărcinată, însă în ceea ce îl priveşte pe Buhăilă, iată:

După ce, cu momeli şi cu şoşeli, tată-său izbuti să-l aducă acasă, se aruncă pe saltele şi nu vru să se mai scoale, nici să mănânce, nici să bea, şi, de altminteri, aproape că-şi pierduse minţile.

Pe când toate femeile din casă o înconjurau uluite pe mama lui Buhăilă, care era peste poate de năucită, intră o bătrână; mama unui hoţ de pomină, întemniţat pe viaţă, în urma unei osândiri, şi cunoscut de întreg Bagdadul sub numele de Ahmad-Vicleanul.

Acest Ahmad-Vicleanul era aşa de iscusit în arta furtişagului, că pentru el era o joacă să fure o poartă de sub ochii portarului şi s-o facă să dispară într-o clipită, de parcă ar fi înghiţit-o; să găurească zidurile de sub ochii proprietarului, prefăcmdu-se că stă de vorbă cu el; să smulgă genele unui ins, fără ca acela să-l vadă; şi să şteargă de khol ochii unei femei, fără ca ea să-l simtă.

Mama lui Ahmad-Vicleanul intră, dar, la mama lui Buhăilă şi, după salamalekuri, o întrebă:

— Care-i pricina mâhnirii tale, o, stăpână a mea? Şi de ce boală suferă tânărul meu stăpân, feciorul tău, ocrotească-l Allah?

Atunci mama lui Buhăilă îi povesti bătrânei, care-i era de folos de multă vreme aducându-i slujnice, necazul care le înnegurase pe toate. Iar mama lui Ahmad-Vicleanul strigă:

— O, stăpână, numai fiu-meu ar putea să te scoată din încurcătură, jur pe viaţa ta. Cearcă să capeţi slobozenia lui şi-are să se priceapă el să afle un vicleşug ca s-o aducă pe frumoasa Iasmina în braţele tânărului nostru stăpân, feciorul tău. Căci ştii bine că sărmanul meu copil e întemniţat, cu picioarele ferecate într-un belciug de fier pe care sunt săpate vorbele: „Pe viaţă”. Şi toate acestea din pricină că a făcut bani calpi!

Şi mama lui Buhăită îi făgădui că are să încerce.

Într-adevăr, chiar în seara aceea, când valiul, soţul său, se întoarse acasă, ea se duse la el, după cină; şi se gătise, şi se parfumase, şi-şi luase înfăţişarea cea mai plăcută. Aşa că emirul Khaled, care era un om tare bun, nu putu să înfrunte ispita pe care-o trezi în el vederea soţiei sale; ci ea îl înfruntă spunând:

— Jură-mi pe despărţenie că ai să-mi împlineşti ceea ce am să-ţi cer!

Şi el îi jură. Şi ea îi ceru să-şi facă milă de soarta bătrânei mame a hoţului, şi căpătă de la el făgăduiala că are să-i dea slobozenie. Atunci ea se lăsă îmbrăţişată de bărbatu-său.

Şi-a doua zi, după sfintele spălări şi după rugăciune, emirul Khaled se duse la temniţa în care era închis Ahmad-Vicleanul şi îl întrebă:

— Ei bine, mişelule, te căieşti de răutăţile pe care le-ai săvârşit?

El răspunse:

— Mă căiesc şi mărturisesc prin vorbe, aşa cum simt cu inima mea.

Şi valiul îl scoase din închisoare şi-l duse dinaintea califului, care fu cum nu se poate mai uimit văzându-l încă în viaţă, şi îl întrebă:

— Ce, mişelule, încă n-ai murit?

El răspunse:

— Pe Allah! O, emire al musleminilor, viaţa celor ticăloşi e tare grea la temniţă.

Atunci califul începu să râdă cu hohote şi zise:

— Să fie adus fierarul şi să-i scoată fiarele! Pe urmă îi spuse: întrucât îţi cunosc isprăvile, vreau să te ajut acum să stăruieşti în căinţa ta; întrucât nimenea nu-i ştie mai bine decât tine pe hoţi, te numesc căpetenie a caraulelor din Bagdad.

Şi pe dată califul porunci să se strige un firman prin care îl numea pe Ahmad-Vicleanul cap al caraulelor. Şi Ahmad sărută mâna califului, şi îndată îşi luă slujba în

primire.

Începu, dar, spre a-şi cinsti sărbătoreşte slobozirea şi slujba cea nouă, prin a se duce la cârciuma ţinută de ovreiul Abraham, tăinuitorul isprăvilor lui de odinioară, să golească vreo două-trei oluri din băutura lui, un minunat vin ionian. Aşa încât, atunci când maică-sa veni să-l caute ca să-i vorbească despre recunoştinţa pe care era dator s-o dovedească de aci înainte faţă de soţia emirului Khaled, mama lui Buhăilă, îl găsi pe jumătate beat şi pregătindu-se să-l tragă de barbă pe ovrei, care nu cuteza să cârtească, din cinstire faţă de înfricoşătoarea slujbă a lui Ahmad-Vicleanul, de căpetenie a caraulelor.

Bătrâna izbuti totuşi să-l scoată de acolo şi, luându-l de-o parte, îi povesti toate întâmplările în urma cărora fusese slobozit, şi-i spuse că trebuia numaidecât să născocească ceva pentru a o fura pe roaba lui Aluniţă, căpetenia seraiului.

La aceste cuvinte, Ahmad-Vicleanul îi spuse mamei sale:

— Treaba se va face în seara aceasta, căci nimic nu-i mai uşor.

Şi o lăsă, ca să se ducă să pună la cale lovitura.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute şaizeci şi opta noapte

Ea urmă:

…o lăsă, ca să se ducă să pună la cale lovitura.

Or, bag-sama, în noaptea aceea, califul Harun Al-Raşid intrase în iatacul soţiei sale; era ziua întâia a lunii şi, neabătut, această zi el o hărăzise ca să stea de vorbă cu ea despre mersul treburilor şi să-i ceară părerea despre toate lucrurile obşteşti ori aparte ale împărăţiei. Avea, în adevăr, o încredere fără de margini în ea şi o iubea pentru înţelepciunea şi pentru frumuseţea ei. Dar, tot

aşa, trebuie să mai ştiţi şi că marele calif, înainte de a intra în odaia soţiei sale, avea obiceiul să-şi lase în săliţa de la intrare, pe o mescioară anume, şiragul său de mătănii din boabe de chihlimbar şi de peruzea, sabia-i dreaptă cu pumnal de jad încrustat cu nişte rubine mari cât ouăle de porumbel, sigiliul împărătesc şi un fănăraş de aur împodobit cu nestemate, care-i lumina atunci când, noaptea, pleca să cerceteze tainic seraiul.

Obiceiurile acestea erau ştiute de Ahmad-Vicleanul. Aşa încât ele îi slujiră să-şi împlinească socotelile. Aşteptă să se aştearnă bezna nopţii bine şi să adoarmă toţi robii, apoi îşi agăţă scara de sfori peste zidul de la foişorul în care se afla iatacul soţiei califului, se căţără pe ea şi se strecură tăcut ca o umbră în săliţa de la intrare de unde, într-o clipită, înhăţă cele patru lucruri de preţ, şi pe urmă se grăbi să coboare pe acolo pe unde urcase.

De-acolo, alergă la casa lui Aluniţă şi, în acelaşi chip, intră în curte, unde, fără să facă nici cel mai mic zgomot, ridică una dintre pietrele de marmură cu care era pardosită curtea, săpă iute o groapă, şi ascunse în ea lucrurile furate. Pe urmă, după ce rândui totul la loc cum fusese, fugi la cârciuma ovreiului Abraham.

Ci, ca orice hoţ desăvârşit, Ahmad-Vicleanul nu putuse să-şi înfrâne dorinţa de a-şi însuşi unul dintre cele patru lucruri scumpe. Şterpeli, dar, fănăraşul de aur şi, în loc să-l strecoare împreună cu celelalte în adâncul gropii, îl strecură în buzunarul lui, spunându-şi: „Nu prea stă în năravul meu să nu-mi iau răsplata”.

Dar, ca să ne întoarcem la calif, uimirea lui fu la început de nespus atunci când, dimineaţa, nu mai găsi pe mescioară cele patru lucruri scumpe. Apoi, după ce hadâmbii întrebaţi se prăbuşiră cu faţa la pământ jurându-se că habar n-au de nimic, califul se înfurie cumplit şi îmbrăcă numaidecât înspăimântătoarea mantie a mâniei. Mantia aceasta era toată făcută numai din mătase roşie; iar când califul o purta, acesta era semnul năprasnei neabătute şi al unor prăpăduri înfricoşătoare

pentru capul celor din preajma lui.

Califul, odată îmbrăcat cu acea mantie roşie, intră în sala de divan şi se aşeză în jeţul împărătesc, singur-singurel în toată sala. Şi toţi mai-marii şi toţi vizirii veniră unul câte unul şi se temeniră cu fruntea la pământ, şi rămaseră aşa, afară de Giafar care, măcar că îngălbenise la obraz, se ţinea drept şi cu ochii pironiţi pe picioarele califului.

După ce trecu vreme de un ceas în această tăcere de spaimă, califul îl privi pe împietritul Giafar şi-i spuse cu glas surd:

— Cazanu-i în clocot!

Giafar răspunse:

— Ferească Allah de orice rău!

În acea clipă intră valiul, însoţit de Ahmad-Vicleanul. Şi califul îi zise:

— Apropie-te colea, emire Khaled! Şi spune-mi cum merge tihna obştească în Bagdad!

Valiul, tatăl lui Buhăilă, răspunse:

— Tihna-i desăvârşită în Bagdad, o, emire al musleminilor!

Califul strigă:

— Minţi!

Şi, întrucât valiul, buimac, habar n-avea cum să-şi lămurească mânia califului, Giafar, ce se afla lângă el, îi şopti la ureche, în două cuvinte, pricina care-l năuci cu totul. Pe urmă califul îi spuse:

— Dacă până se lasă noaptea n-ai să poţi găsi lucrurile de preţ care-mi sunt mai scumpe decât chiar împărăţia mea, capul tău are să atârne la poarta seraiului!

La aceste cuvinte, valiul sărută pământul dinaintea califului şi grăi:

— O, emire al musleminilor, de bună seamă că hoţul trebuie să fie careva din serai, căci vinul care se oţeţeşte — din sine scoate oţăţeala. Şi mai îngăduie-i robului tău să spună că singurul răspunzător nu poate fi decât căpetenia caraulelor, care-i singurul îndatorat cu această

veghe, şi care de altminteri îi cunoaşte pe toţi hoţii din Bagdad şi din întreaga împărăţie, până la unul. Aşa că el ar trebui să moară mai naintea mea, de cumva nu s-ar mai găsi lucrurile pierdute.

Atunci se apropie şi căpetenia caraulelor, Ahmad Vicleanul, şi, după ploconelile datorate, îi spuse califului:

— O, emire al dreptcredincioşilor, hoţul va fi dovedit. Mă rog însă califului să-mi slobozească un firman care să-mi îngăduie a face cercetare la toţi cei care stau la serai şi pe la casele acelora care umblă pe aici, fie el şi cadiul, fie şi marele vizir Giafar, ori căpetenia seraiului, Aluniţă!

Iar califul îi slobozi îndată firmanul cerut şi spuse:

— Trebuie, oricum, să pun să se taie capul cuiva, şi acesta va fi ori al tău, ori al hoţului. Alege! Şi jur pe viaţa mea şi pe mormântul strămoşilor mei că hoţul, de-ar fi chiar şi fiul meu, moştenitorul meu la domnie, botărârea la fel are să fie: moartea prin spânzurare în mijlocul meidanului.

La aceste cuvinte, Ahmad-Vicleanul, cu firmanul în mină, plecă şi se duse să ia doi străjeri de la cadiu şi doi străjeri de la valiu, şi, îşi începu numaidecât cercetările, scotocind mai întâi casa lui Giafar, pe cea a valiului şi pe cea a cadiului. Ajunse apoi la casa lui Aluniţă, care nici habar n-avea de ceea ce urma să se întâmple.

Ahmad-Vicleanul, ţinând într-o mână firmanul şi în cealaltă mână o vargă grea de aramă, intră în săliţa de la intrare, îi spuse lui Aluniţă cele ce se petrecuseră şi îi zise:

— Ci eu, stăpâne, am să mă feresc ca de foc să mă apuc să cercetez casa credinciosului prieten al califului! Îngăduie-mi, dar, să plec, ca şi cum lucrul ar fi fost făcut!

Aluniţă zise:

— Ferească-mă, Allah, o, căpetenie a caraulelor! Trebuie să-ţi îndeplineşti datoria până la capăt!

Atunci Ahmad-Vicleanul spuse:

— Am să cercetez numai aşa, de ochii lumii!

Şi prefăcându-se a nu lua seama la nimic, ieşi în curte

şi începu s-o înconjoare lovind în fiecare bucată de marmură cu greaua-i vergea de aramă, până ce ajunse la lespedea ştiută, care, după lovitură, scoase un sunet gol.

Auzind acel sunet, Ahmad-Vicleanul strigă:

— O, stăpâne, pe Allah! eu socot că aici dedesubt de bună seamă că trebuie să fie o hrubă veche, în care-o fi tăinuită vreo comoară din vremile de demult.

Şi Aluniţă le spuse celor patru străjeri:

— Atunci, ia încercaţi să ridicaţi marmura aceasta, să vedem cam ce se află aci, dedesubt.

Şi numaidecât străjerii înfipseră nişte căngi în despicătura din jurul lespezii de marmură şi o ridicară. Şi, dinaintea ochilor tuturora, se iviră trei dintre lucrurile furate, anume sabia, sigiliul şi mătăniile.

La vederea lor, Aluniţă strigă: „În numele lui Allah!“ şi se prăbuşi leşinat.

Atunci Ahmad-Vicleanul trimise după cadiu, după valiu şi după martori, care întocmiră pe loc un senet despre cele găsite; şi pecetluiră cu toţii senetul, şi însuşi cadiul se duse să-l înmâneze califului, în vreme ce străjerii îl luau sub pază pe Aluniţă.

După ce califul primi în mâinile sale cele trei lucruri furate, afară de felinar, şi află că fuseseră găsite în casa celui pe care-l socotea drept prietenul lui cel mai de credinţă şi de inimă, pe care-l copleşise cu hatâruri şi în care îşi pusese o încredere fără de margini, stete vreme de un ceas fără să grăiască o vorbă, pe urmă se înturnă către căpetenia străjerilor săi şi spuse:

— Să fie spânzurat!

Îndată căpetenia străjerilor ieşi şi porunci să fie strigată osânda pe toate uliţele Damascului şi se duse acasă la Aluniţă, pe care îl arestă cu mâna lui şi îi zăpci pe loc femeile şi bunurile. Bunurile fură vărsate la visteria obştei, iar cele două soţii aveau să fie vândute la târgul de robi; atunci, însă, valiul, tatăl lui Buhăilă, spuse că pe una o ia el, şi anume pe fosta roabă cumpărată de Giafar; iar căpetenia străjerilor porunci să fie dusă la el acasă

cealaltă, care era Zobeida, cea cu glas frumos.

Or, căpetenia străjerilor era chiar prietenul cel mai bun al lui Aluniţă, şi-i purta acestuia o dragoste ce nu se dezminţise niciodată. Aşadar, măcar că de ochii lumii îndeplini cumplitele porunci date împotriva lui Aluniţă de mânia califului, se jură să-i scape capul şi începu prin a adăposti în tihna casei lui pe una dintre cele două soţii ale prietenului, pe frumoasa Zobeida, pe care năpasta o zdrobise.

Chiar în acea seară urma să aibă loc spânzurarea lui Aluniţă, care deocamdată zăcea în lanţuri în fundul temniţei. Dar căpetenia străjerilor veghea asupra lui. Se duse la straja temniţei şi-i spuse:

— Câţi întemniţaţi ai, osândiţi să fie spânzuraţi săptămâna asta?

Straja răspunse:

— Să tot fie vreo patruzeci.

Căpetenia străjerilor spuse:

— Vreau să-i văd pe toţi.

Şi îi cercetă pe toţi, unul câte unul, în mai multe rânduri, şi până la urmă se opri la unul, care semăna uluitor cu Aluniţă, şi spuse străjii temniţei:

— Acesta are să-mi slujească aşa cum a slujit odinioară animalul jertfit de patriarhul, tata lui Ismail, în locul fiului său!

Îl luă, dar, pe întemniţat şi, la ceasul hotărât pentru spânzurare, îl dădu gâdelul, care îndată, înaintea mulţimii înghesuite pe meidan, şi după obişnuitele canoane cerute de sfânta lege, legă funia la gâtul celui luat drept Aluniţă şi, dintr-o smucitură, îl ridică în văzduh, spânzurat.

După care, căpetenia străjerilor aşteptă întunericul spre a se duce să-l scoată pe Aluniţă din temniţă şi să-l ia tainic la el acasă. Şi numai atunci îi dezvălui ceea ce izbutise să facă pentru el şi îi spuse:

— Ci, pe Allah!, o, fiule, cum de te-ai lăsat ispitit de acele lucruri scumpe, tu, cel în care califul îşi pusese toată încrederea?

La aceste cuvinte, Aluniţă se prăbuşi topit de tulburare, iar când, în urma îngrijirilor ce i se dară, îşi veni în simţiri, strigă:

— Pe sfântul Nume şi pe Profet, o, taică al meu, de furtul acesta sunt străin cu totul şi nu ştiu nici care-i pricina lui, nici cine l-a săvârşit.

Şi căpetenia străjerilor nu şovăi să-i dea crezare şi strigă:

— Mai curând ori mai târziu, fiule, vinovatul are să fie dovedit! În ce te priveşte, tu nu mai poţi rămâne o clipă măcar la Bagdad, căci duşmănia unui rege nu-i niciodată zadarnică. Aşa că am să plec cu tine, lăsând în casa mea, laolaltă cu soţia mea, pe soţia ta Zobeida, până ce Allah, întru înţelepciunea lui, are să schimbe împrejurările!

Apoi, fără măcar a-i da răgaz lui Aluniţă să-şi ia bun-rămas de la soţia lui Zobeida, îl luă cu sine spunându-i:

— Avem să ne ducem de-a dreptul în port la Aias, pe marea sărată, iar de acolo avem să ne îmbarcăm pentru Iskandaria, unde tu ai să aştepţi în tihnă cele ce vor veni; căci, fiule, oraşul acesta, Iskandaria, este foarte plăcut de locuit, iar împrejurimile lui sunt verzi şi binecuvântate.

Şi amândoi porniră la drum numaidecât, în noapte, şi îndată ajunseră afară din Bagdad. Dar nu aveau nimic pe ce să călărească şi tocmai se întrebau cum ar face rost de aşa ceva, când zăriră doi ovrei, zarafi din Bagdad, oameni foarte bogaţi şi cunoscuţi ai califului. Atunci căpetenia străjerilor se temu ca aceştia să nu se ducă să-i spună califului că îl văzuseră cu Aluniţă viu. Înaintă, dar către ei şi le strigă

— Daţi-va jos de pe catâri!

Şi cei doi ovrei descălecară tremurând, iar căpetenia străjerilor le tăie capetele, le luă banii şi încălecă pe un catâr, dându-l pe celălalt lui Aluniţă; şi amândoi porniră la drum mai departe spre mare.

Când ajunseră la Aias, avură grijă să-şi dea catârii în seama stăpânului hanului la care poposiră să se odihnească, cerându-i să-i îngrijească bine, iar a doua zi

căutară împreună o corabie gata de plecare spre Iskandaria. Izbutiră să găsească până la urmă una care se pregătea să ridice pânzele. Atunci căpetenia străjerilor, după ce-i dădu lui Aluniţă tot aurul pe care îl luase de la cei doi ovrei, îl sfătui stăruitor să stea şi să aştepte liniştit la Iskandaria veştile pe care el nu are să zăbovească a i le trimite de la Bagdad şi chiar să nădăjduiască în sosirea lui însuşi la Iskandaria de unde are să-l aducă îndărăt la Bagdad, atunci când vinovatul va fi dovedit. Pe urmă, îl îmbrăţişă plângând şi îl părăsi, în vreme ce pânzele corăbiei se şi umflau în vânt. Şi el se întoarse la Bagdad.

Or, acolo iată ce află.

A doua zi după spânzurarea calpului Aluniţă, califul, încă tare mohorât, îl chemă pe Giafar şi îi spuse:

— Ai văzut, vizire, cum a ştiut să răspundă Aluniţă la bunătatea mea şi cum şi-a bătut joc de încrederea mea? Cum de poate o făptură aşa de frumoasă să închidă în sine un suflet atât de urât?

Vizirul Giafar, care era un om fără pereche de înţelept şi care nu izbutea totuşi să ajungă a pricepe pricina unei fapte atâta de anapoda, se mulţumi să răspundă:

— O, conducătorule al dreptcredincioşilor, faptele cele mai ciudate nu sunt ciudate decât pentru că nu le pricepem pricina. Oricum, noi nu putem să judecăm decât după urmarea faptelor. Or, în împrejurarea de acum, această urmare a fost jalnică pentru făptaş, devreme ce l-a agăţat în ştreang! Ci, o, părinte al musleminilor, egipţianul Aluniţă avea în ochi o asemenea strălucire de frumuseţe sufletească, încât mintea mea tot nu vrea să dea crezare faptului dovedit simţului, văzului meu.

Califul, auzind aceste vorbe, cugetă vreme de un ceas, după care îi spuse lui Giafar:

— Vreau, fie ce-o fi, să mă duc să văd cum se leagănă în ştreang trupul vinovatului.

Şi se îmbrăcă în straie de om de rând, şi plecă împreună cu Giafar, şi ajunse la locul unde cel ce fusese luat drept Aluniţă spânzura între cer şi pământ.

Trupul sta învăluit într-un giulgiu care îl acoperea cu totul. Aşa că marele calif îi spuse lui Giafar:

— Dă la o parte giulgiul.

Şi Giafar dete giulgiul la o parte, iar califul privi, dar se trase îndărăt numaidecât, uluit, şi strigă:

— O, Giafar, acesta nu este Aluniţă!

Giafar cercetă trupul şi recunoscu că într-adevăr acela nu era Aluniţă; ci nu lăsă să se vadă nimic şi, liniştit, întrebă:

— Dar după ce cunoşti, o, emire ai musleminilor, că nu-i acesta Aluniţă?

El spuse:

— Aluniţă era mai degrabă micuţ la stat, pe când acesta-i foarte mare.

Giafar răspunse:

— Asta nu-i o dovadă. Spânzurătoarea alungeşte.

Califul spuse:

— Fosta căpetenie a seraiului avea două aluniţe pe obraji, iar acesta nu are niciuna.

Giafar spuse:

— Moartea schimbă şi schimonoseşte înfăţişarea!

Califul însă strigă:

— Fie! ci ia priveşte, o, Giafar, talpa de la piciorul spânzuratului ăsta: pe ea se află, după datina ereticilor din tagma lui Ali, numele celor doi mari şeici! Or, tu bine ştii că Aluniţă nu era şiit, ci sunit!

La aceasta, Giafar nu mai avu de spus decât:

— Singur Allah cunoaşte taina lucrurilor.

Pe urmă, cei doi se întoarseră la serai şi califul dădu poruncă să fie înmormântat trupul. Şi din ziua aceea el alungă din gândurile sale până şi amintirea lui Aluniţă.

În ceea ce o priveşte însă pe cea de a doua soţie a lui Aluniţă, roaba, aceasta fu dusă de emirul Khaled la Buhăilă, fiul său. Şi, la vederea ei, Buhăilă, care nu se mişcase din pat din ziua vânzării, se ridică pufnind pe nas şi vru să se apropie de ea şi s-o ia în braţe. Ci frumoasa

roabă, mâniată şi scârbită de înfăţişarea greţoasă a năvlegului, scoase deodată un jungher şi, ridicând mâna, strigă:

— Să nu te apropii de mine, că te ucid cu jungherul ăsta şi pe urmă mi-l înfig şi mie în piept!

Atunci mama lui Buhăilă se repezi, cu braţele întinse, şi ţipă:

— Cum de cutezi tu să nu te supui dorinţei fiului meu, o, roabă ticăloasă?

Tânăra femeie zise însă:

— O, hulitoareo, unde-i oare legea care să îngăduie unei femei să ţină doi bărbaţi deodată? Şi ia să-mi mai spui, de unde şi până unde pot câinii să vieţuiască laolaltă în sălaş cu leii?

La aceste cuvinte, mama lui Buhăilă zise:

— Bine, bine! devreme ce asta-i, ai să vezi tu ce viaţă grea ai să duci aici!

Şi tânăra femeie spuse:

— Mai degrabă mor, decât să mă lepăd de dragostea stăpânului meu, fie el viu ori mort!

Atunci nevasta valiului îi porunci să se dezbrace şi îi luă hainele cele frumoase de mătase şi toate giuvaierurile şi o puse să îmbrace o rochie de bucătăreasă, rochie făcută din păr de capră, şi o trimise la bucătărie, spunându-i:

— De-acuma înainte slujba ta de roabă aici este, să cureţi ceapa, să faci focul sub cratiţe, să storci roşiile şi să frământi aluatul de pâine!

Şi tânăra femeie spuse:

— Mult mai bine-i să fac toată munca asta de roabă, decât să văd chipul lui fiu-tău!

Şi din ziua aceea trecu la bucătărie, dar repede fu îndrăgită de celelalte roabe, care n-o lăsau să facă toată munca, luând asupra lor truda ei.

În ce-l priveşte pe Buhăilă, nemaiputând să ajungă la frumoasa roabă Iasmina, căzu la pat de-a binelea şi nu se mai sculă.

Ci trebuie să luăm aminte că Iasmina, din prima ei

noapte după măritiş, prinsese copil cu Aluniţă. Aşa că, la câteva luni după venirea ei în casa valiului, născu la soroc un băieţel frumos ca luna, pe care-l numi Aslan, plângând într-una cu lacrimi fierbinţi, şi ea, şi toate celelalte roabe, că nu era acolo şi tatăl, ca să dea el însuşi nume fiului său.

Micuţul Aslan fu alăptat vreme de doi ani de către maică-sa şi se făcu voinic şi tare frumos. Şi, cum învăţase binişor să meargă singur, soarta lui vru ca într-o zi, în vreme ce mamă-sa îşi vedea de treburi, el să urce pe treptele scării de la bucătărie şi să ajungă în sala unde sta jos, depănându-şi mătăniile de chilimbar, emirul Khaled, valiul, tatăl lui Buhăilă.

La vederea micuţului Aslan, care semăna întru totul cu tatăl său, Aluniţă, emirul Khaled îşi simţi ochii umplându-se de lacrimi, îl chemă la el pe copil, îl luă pe genunchi şi începu să-l mângâie, nespus de înduioşat, şi îşi zise:

— Binecuvântat fie cel care zămisleşte lucruri atâta de frumoase şi le dăruieşte cu suflet şi cu viaţă!

Estimp, roaba Iasmina, băgând de seamă lipsa copilului, îl căuta înnebunită peste tot, şi se hotărî, încâlcând orice cuviinţă, să intre, cu ochii rătăciţi, în sala în care se afla emirul Khaled. Şi îl văzu pe micul Aslan aşezat pe genunchii valiului; micuţul se veselea înfigându-şi degeţelele în barba preacinstitului emir. Dar, când o văzu pe maică-sa Aslan se aruncă înainte întinzând braţele; iar emirul Khaled îl mai ţinu la el şi zise Iasminei cu bunătate:

— Apropi-te, roabă! Copilul acesta este fiul tău?

Ea răspunse:

— Da, stăpâne, e rodul inimii mele!

El o întrebă:

— Şi cine-i tatăl lui? E careva dintre slugile mele?

Ea spuse, vărsând un şuvoi de lacrimi:

— Tatăl lui este soţul meu, Aluniţă. Acuma, însă, o, stăpâne, este fiul tău!

Valiul, înduioşat foarte, spuse roabei:

— Pe Allah! tu ai spus aşa. De acuma înainte, el este fiul meu!

Şi pe loc îl înfie, şi spuse mamei:

— Aşadar, îţi poruncesc ca, de astăzi înainte, să-l socoteşti pe fiul tău ca al meu, şi să-l faci să creadă pentru totdeauna, când va ajunge la vârsta înţelegerii, că n-a avut niciodată alt tată în afară de mine!

Şi Iasmina răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Atunci, emirul Khaled, ca un adevărat tată, luă în grija sa pe fiul lui Aluniţă şi îi dădu o creştere aleasă şi îl încredinţă în seama unui dascăl foarte învăţat care ştia să scrie nespus de frumos şi care îl învăţă caligrafia, *Coranul,* geometria şi poezia. Apoi, când tânărul Aslan se făcu mai mare, tatăl său adoptiv, emirul Khaled, îl învăţă el însuşi să încalece pe cal, să mânuiască armele, să se înfrunte cu lancea şi să se bată la întreceri. Şi ajunse astfel, la vârsta de paisprezece ani, un călăreţ desăvârşit şi fu ridicat de către calif la rangul de emir, ca şi tatăl său valiul.

Or, soarta vru să facă într-o zi să se întâlnească tânărul Aslan cu Ahmad-Vicleanul, la uşa cârciumii ovreiului Abraham. Şi Ahmad-Vicleanul îl pofti pe fiul emirului să intre şi să bea o băutură răcoritoare.

După ce se aşezară, Ahmad-Vicleanul se puse pe băut, după năravul lui, până ce se îmbată. Atunci, scoase din buzunar fănăraşul de aur bătut cu nestemate, pe care-l furase odinioară, şi, întrucât se cam făcuse întuneric, îl aprinse. Atunci Aslan îi zise:

— Ya Ahmad, fanarul accsta-i tare frumos! Dă-mi-l mie!

Căpetenia caraulelor grăi:

— Ferească-mă Allah! Cum aş putea să-ţi dau un lucru pentru care s-au pierdut atâtea suflete? Află, dar, că lămpasul acesta a fost pricina morţii fostei căpetenii a seraiului, un ins din Egipet, pe nume Aluniţă.

Şi Aslan, stârnit de-a binelea, se rugă:

— Povesteşte-mi şi mie.

Atunci Ahmad-Vicleanul îi povesti toată întâmplarea, de la început până la sfârşit, fălindu-se, în beţia lui, că el a fost cel care a făptuit acea ticăloşie.

Când tânărul Aslan se întoarse acasă, îi povesti Iasminei, maică-sa, povestea pe care o auzise de la Ahmad-Vicleanul şi îi spuse că fănăraşul încă se mai afla în mâinile aceluia.

La aceste cuvinte, Iasmina dete un ţipăt năprasnic şi căzu la pământ.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute şaizeci şi noua noapte

Ea urmă:

…Iasmina dete un ţipăt năprasnic şi căzu la pământ.

Şi când îşi veni iar în fire, izbucni în suspine şi se aruncă la pieptul fiului său Aslan şi îi spuse printre lacrimi:

— O, copilul meu, Allah iată că a făcut să iasă la iveală adevărul. Nu mai pot acuma să-ţi mai ascund taina! Aflã, dar, o, micuţul meu Aslan, că emirul Khaled nu este decât tatăl tău adoptiv; iar tatăl tău de sânge este Aluniţă, soţul meu cel mult iubit, care a fost osândit, aşa cum vezi, în locul vinovatului. Trebuie să te duci, aşadar, fiule, numaidecât la un prieten de odinioară al tatălui tău, la preacinstitul şeic al străjerilor califului şi să-i povesteşti tot ceea ce ai descoperit. Pe urmă, să-i spui: „O, preaslăvite, mă rog ţie, în numele lui Allah, să mă răzbuni pentru uciderea tatălui meu Aluniţă!“

Fără zăbavă, tânărul Aslan alergă la căpetenia sţrăjerilor seraiului, acela care îi scăpase capul lui Aluniţă, şi îi spuse ceea ce îl sfătuise Iasmina să spună.

Atunci căpetenia străjerilor, uimit şi bucuros cum nu se mai poate, îi zise lui Aslan:

— Binecuvântat fie Allah care sfâşie vălurile şi aruncă

lumina în bezne! Şi adăugă: De mâine, fiule, Allah are să te răzbune!

Într-adevăr, în ziua aceea califul orânduise o mare întrecere de lupte în care trebuiau să se înfrunte toţi emirii şi cei mai buni călăreţi din Bagdad, şi unde urma să aibă loc şi o întrecere într-un joc de minge cu ghioaga, de-a călare. Şi tânărul Aslan era şi el din rândul jucătorilor cu ghioaga. Şi îşi îmbrăcase tunica de zale şi încălecase pe cel mai frumos cal din grajdul tatălui său adoptiv, emirul Khaled. Şi adevărat că era minunat aşa; şi însuşi califul fu încântat nespus de înfăţişarea şi de strălucirea tinereţii lui. Aşa încât şi-l alese de tovarăş la întrecere.

Şi jocul începu. Şi de o parte şi de cealaltă jucătorii dovedeau o mare măiestrie în mişcările lor şi o minunată dibăcie de a lovi mingea cu ghioaga, din galopul cel mai iute al cailor lor.

Deodată însă, unul dintre jucătorii din tabăra ce lupta împotriva taberei conduse de însuşi califul aruncă mingea drept spre faţa califului, cu o lovitură atâta de iscusită şi de năprasnică, încât negreşit că s-ar fi zis cu ochii şi poate că şi cu viaţa califului, dacă tânărul Aslan, cu o sprinteneală de-a mirare, n-ar fi oprit la vreme, cu o lovitură a ghioagei sale, mingea din zborul ei. Şi o trimise aşa de năprasnic îndărăt, încât ea îl lovi în spate pe călăreţul care o aruncase şi îl doborî din şa, frângându-i şira spinării.

La fapta aceasta strălucitoare, califul îl privi pe tânărul Aslan şi îi spuse:

— Trăiască cei viteji, o, fiule al emirului Khaled!

Şi califul descălecă îndată, după ce pusese capăt întrecerii, şi îşi adună emirii şi pe toţi călăreţii care luaseră parte la joc; apoi îl chemă pe tânărul Aslan şi, de faţă cu toţi, îi spuse:

— O, vrednice fecior al valiului Bagdadului, vreau să te aud chiar pe tine ce răsplată socoţi că se cuvine pentru o ispravă ca aceasta a ta! Sunt gata să-ţi îndeplinesc orice mi-ai cere. Vorbeşte!

Atunci tânărul Aslan sărută pământul dinaintea califului şi zise:

— Cer de la conducătorul dreptcredincioşilor să mă răzbune! Sângele tatălui meu încă n-a fost răscumpărat, iar ucigaşul se mai află în viaţă!

La aceste cuvinte, califul fu cum nu se poate mai uimit şi strigă:

— Ce vorbeşti tu, o, Aslane, de răzbunarea tatălui tău? Păi tată-tău, emirul Khaled, uite-l colea lângă mine, viu şi nevătămat, din mila lui Allah!

Ci Aslan răspunse:

— O, stăpâne al musleminilor, emirul Khaled a fost pentru mine cel mai bun tată adoptiv. Să ştii, însă, că eu nu-i sunt fiu de sânge, căci tatăl meu este fosta căpetenie a seraiului, Aluniţă.

Când califul auzi aceste vorbe, văzu lumina prefăcându-se în negură dinaintea ochilor lui, şi, cu un glas schimbat, spuse:

— Fiule, au nu ştii că tatăl tău a fost un mişel faţă de stăpânul dreptcredincioşilor?

Ci Aslan strigă:

— Ferească-l Allah pe tatăl meu să fi fost făptaşul mişeliei! Mişelul se află la stânga ta, o, emire al musleminilor! Este căpetenia caraulelor, Ahmad-Vicleanul! Porunceşte să fie cercetat şi ai să găseşti în buzunarul lui dovada ticăloşiei!

La aceste cuvinte, califul se schimbă la faţă şi se făcu galben ca şofranul, şi cu un glas înfricoşător îl chemă pe căpetenia străjerilor şi îi zise:

— Cercetează-l dinaintea mea pe căpetenia caraulelor!

Atunci căpetenia străjerilor, bătrânul prieten al lui Aluniţă, se apropie de Ahmad-Vicleanul şi îi cercetă buzunarele cât ai clipi, şi scoase îndată fănăraşul de aur furat de la calif.

Atunci califul, de-abia izbutind să se mai stăpânească, îi spuse lui Ahmad-Vicleanul:

— Ia vino mai aproape! De unde ai lampa aceasta?

El răspunse:

— Am cumpărat-o, o, părinte al dreptcredincioşilor!

Şi califul spuse străjerilor:

— Ia să-l ciomăgiţi aci pe loc, până ce are să mărturisească!

Şi îndată Ahmad-Vieleanul fu înşfăcat de străjeri, dezbrăcat şi biciuit şi zdrumicat sub lovituri până ce mărturisi tot şi povesti toată întâmplarea, de la început până la sfârşit.

Califul se înturnă atunci către tânărul Aslan şi-i spuse:

— Acuma-i rândul tău. Să-l spânzuri cu mâna ta!

Şi îndată străjerii îi petrecură funia pe după gât lui Ahmad-Vieleanul, iar Aslan o prinse cu amândouă mâinile şi, ajutat de căpetenia străjerilor, îl săltă pe tâlhar până în vârful spânzurătorii ridicate în mijlocul câmpului de alergări.

După ce se împlini astfel dreptatea, califul îi zise lui Aslan:

— Fiule, tu încă n-ai cerut niciun hatâr pentru isprava ta!

Şi Aslan răspunse:

— O, emire al dreptcredincioşilor, devreme ce tu îmi îngădui să cer ceva, te-aş ruga să mi-l dai îndărăt pe tatăl meu!

La aceste cuvinte, califul, nespus de tulburat, începu să plângă, pe urmă suspină:

— Au tu nu ştii, fiule, că bietul tătâne-tău, osândit pe nedrept, a murit spânzurat? Ori mai degrabă s-ar fi putut să fi murit, căci lucrul nu-i chiar în afară de orice îndoială. De aceea şi jur pe amintirea strămoşilor mei că am să-i dăruiesc cel mai mare hatâr aceluia care îmi va vesti că Aluniţă, tatăl tău, nu este mort!

Atunci căpetenia străjerilor veni dinaintea califului şi spuse:

— Fâgăduieşte-mi că n-am să păţesc nimic!

Şi califul răspunse:

— N-ai să păţeşti nimic! Vorbeşte!

Şi căpetenia străjerilor spuse:
— Îţi vestesc vestea cea bună, o, emire al musleminilor. Slujitorul tău cel credincios de odinioară, Aluniţă, trăieşte!
Califul strigă:
— Ah, ce tot spui tu?
El răspunse:
— Pe viaţa capului tău, îţi jur că acesta-i adevărul! Şi eu însumi l-am scăpat pe Aluniţă, punând să fie spânzurat în locul lui un osândit de rând, care semăna cu el aşa cum seamănă un frate cu frate-său. Şi-acuma-i adăpostit la Iskandaria, unde pesemne că are o prăvălie în suk.
La aceste cuvinte, califul nu mai putu de bucurie şi spuse căpeteniei străjerilor:
— Pleacă şi caută-l şi adu-mi-l în cel mai scurt răstimp!
Şi căpetenia străjerilor răspunse:
— Ascult şi mă supun!
Atunci califul porunci să i se dea zece mii de dinari pentru cheltuielile lui de călătorie; şi căpetenia străjerilor porni numaidecât la drum spre Iskandaria, unde îl vom afla, de va vrea Allah!

Ci în ceea ce îl priveşte pe Aluniţă, iată!
Corabia cu care plecase ajunsese la Iskandaria după o călătorie minunată ce-i fusese menită de Allah — binecuvântat fie el! Aluniţă coborî îndată pe ţărm şi fu ca vrăjit de înfăţişarea Iskandariei, pe care n-o mai văzuse, măcar că el era de baştină din Cairo. Şi se duse numaidecât la suk, unde închirie o prăvălie gata orânduită şi pe care pristavul pieţii o striga la vânzare. Era o prăvălie al cărei stăpân tocmai murise pe neaşteptate; şi era plină cu tot ce se cere, şi cu perne, şi drept marfă avea lucruri pentru marinari — pânze, frânghii, sfori, lăzi straşnice, saci pentru mărunţişuri, arme de toate soiurile şi de toate preţurile, şi mai cu seamă o grămadă grozavă de fierotenii şi de vechituri foarte căutate de căpitanii de vase care le cumpărau ca să le vândă prin ţările apusului; căci oamenii de prin acele

ţări se dau în vânt după vechiturile din vremurile de odinioară şi îşi vând până şi nevestele şi fiicele pe vreo bucăţică de lemn putred, de pildă, ori pe vreo piatră talismanică sau pe vreo veche sabie ruginită.

Aşa încât nu-i deloc de mirare, că Aluniţă, de-a lungul anilor lui de surghiun departe de Bagdad, izbutise de minune în neguţătoria lui şi câştigase înzecit; căci nimic nu-i mai spornic decât vânzarea de vechituri pe care le cumperi, de pildă, cu o drahmă şi le vinzi cu zece dinari.

După ce vânduse tot ce avusese în prăvălie, Aluniţă se pregătea s-o vândă şi pe ea, goală, când, deodată, pe unul dintre rafturile pe care ştia că nu se mai află nimic, zări ceva roşu şi strălucitor, îl luă şi văzu, cu cea mai mare uimire, că era o mare gemă talismanică, tăiată în şase feţe şi atârnată de un lănţişor de aur vechi; iar pe cele şase feţe erau săpate nişte nume în litere necunoscute, semănând nespus cu nişte furnici ori cu alte gângănii la fel de mărunte. Şi tot cerceta gema cu multă luare aminte, socotind cam cât ar putea să câştige pe ea, când văzu în faţa prăvăliei un căpitan de corabie care se oprise ca să vadă mai de aproape gema pe care o zărise din uliţă.

Căpitanul, după salamalekul cuvenit, îi spuse lui Aluniţă:

— O, stăpâne, poţi să-mi dai mie gema aceasta, ori cumva nu-i de vânzare?

El răspunse:

— Totu-i de vânzare aici, până şi prăvălia!

El întrebă:

— Atunci, primeşti să-mi vinzi această gemă pe patru mii de dinari de aur?

La aceste cuvinte, Aluniţă gândi: „Pe Allah, gema aceasta trebuie să fie nemaipomenit de preţioasă. Trebuie să ţin la preţ.“ Şi răspunse:

— De bună seamă că glumeşti, căpitane! Căci, pe Allah, pe mine m-a costat, ca preţ de cumpărare, o sută de mii de dinari!

Celălalt spuse:
— Atunci, vrei să mi-o dai cu o sută de mii?
Aluniţă zise:
— Fie! Dar numai în semn de cinstire faţă de tine!
Şi căpitanul îi mulţumi şi îi spuse:
— N-am la mine toţi banii aceştia, căci ar fi tare primejdios să umbli prin Iskandaria cu atâta bănet. Dar vino cu mine la corabie, unde ai să-ţi primeşti preţul şi, pe deasupra, un dar de două bucăţi de postav, două bucăţi de catifea şi două bucăţi de satin.
Atunci Aluniţă se ridică, închise cu cheia uşa de la prăvălie şi îl urmă pe căpitan pe puntea corăbiei. Şi căpitanul îl rugă să aştepte pe punte şi plecă să aducă banii. Ci nu se mai arătă şi deodată pânzele fură desfăşurate în vânt şi corabia spintecă apele, ca o pasăre.
Când Aluniţă se văzu răpit astfel pe mare, rămase cum nu se mai poate de năucit. Dar la cine ar fi putut să strige după ajutor, cu atât mai mult cu cât nu vedea niciun marinar căruia să-i ceară vreo lămurire, iar corabia părea că zboară peste mare ca îmboldită de ceva nevăzut?
Pe când sta el aşa, buimac şi speriat, văzu venind căpitanul care-şi freca barba şi-l privea cu un aer batjocoritor, şi care până la urmă îi spuse:
— Au tu eşti musulmanul Aluniţă, fiul lui Şamsedin din Cairo şi care a fost la seraiul califului la Bagdad?
El răspunse:
— Da, eu sunt fiul lui Şamsedin!
Căpitanul zise:
— Atunci e bine! Peste câteva zile avem să ajungem la Genova, în ţara noastră creştinească. Şi-ai să vezi tu, musulmanuâe, ce soartă te aşteaptă acolo!
Pe urmă plecă.
Şi-aşa, călătoria fiind norocoasă foarte, corabia ajunse în portul Genova, cetatea creştinilor de la apus. Şi numaidecât o babă, însoţită de doi inşi, veni pe punte să-l caute pe Aluniţă, care nu mai ştia ce să creadă despre acea întâmplare. Ci, lăsându-se în seama ursitei, bune ori

rele, care-i era scrisă, o urmă pe bătrâna care-l duse de-a lungul oraşului până la o biserică ce ţinea de o mânăstire de călugări.

Când ajunseră la uşa bisericii, bătrâna se înturnă către Aluniţă şi-i spuse:

— De-acuma-nainte tu trebuie să te socoţi slugă la biserica aceasta şi la această mânăstire. Slujba ta-i să te trezeşti în fiece zi de cu zori ca să te duci mai întâi la pădure după lemne şi să te întorci cât mai iute să speli pe jos în biserică şi în mânăstire, să scuturi preşurile şi să mături peste tot; pe urmă să dai grâul prin ciur, să-l râşneşti, să frămânţi aluatul şi să coci pâinea în cuptor; să iei o măsură de linte, s-o zdrobeşti, s-o găteşti şi să umpli pe urmă trei sute şaptezeci de străchini, pe care trebuie să le împarţi, una câte una, la toţi cei trei sute şaptezeci de călugări din mânăstire; după care, te duci să goleşti olurile de murdărie din chiliile călugărilor; la urmă, îţi închei munca săpând grădina şi umplând cele patru butoaie şi hârdaiele rânduite de-a lungul zidului. Şi toată treaba aceasta trebuie, să fie isprăvită înainte de amiază. Căci va trebui să-ţi foloseşti toate după-amiezile silindu-i pe trecători să intre, de voie-de nevoie, în biserică şi să asculte predica; şi, dacă nu vor, uite colea o cârjă cu o cruce de fier în vârf, cu care să-i ucizi, din porunca regelui. În felul acesta, n-au să mai rămână în cetate decât creştinii evlavioşi, care au să vină aici să fie binecuvântaţi de călugări. Şi-acuma, treci la treabă şi ia seama bine să nu care cumva să uiţi cele câte ţi le-am spus!

Şi, zicând acestea, bătrâna îl privi clipind din ochi şi se cam mai duse.

Atunci Aluniţă gândi: „Pe Allah! asta-i peste poate!“ Şi, neştiind la ce să se hotărască, intră în biserica goală cu desăvârşire în clipa aceea şi se aşeză pe o laviţă, ca să încerce să cugete la toate acele întâmplări atâta de ciudate care îi veneau una după alta.

Şezuse acolo cam la vreun ceas de vreme, când auzi

răsunând până la el printre stâlpii bisericii un glas atâta de dulce de femeie că numaidecât, uitându-şi necazurile, îl ascultă vrăjit. Şi-atâta fu de tulburat de acel glas, încât pe dată toate păsărelele din inima lui începură să cânte împreună, şi simţi coborând în sineşi binecuvântata răcoare pe care-o revarsă în suflet o melodie singuratică. Şi se şi ridică să plece către acel glas, când deodată totul tăcu.

Ci iată că, pe neaşteptate, de după stâlpi, se ivi un chip de femeie acoperit cu văl, veni până lângă el şi cu un glas tremurător îi zise:

— Ah, Aluniţă, de-atâta amar de vreme mă tot gândesc la tine! Binecuvântat fie Allah că a îngăduit să ne întâlnim până la urmă! Iată, avem să ne căsătorim numaidecât!

La aceste cuvinte, Aluniţă strigă:

— Nu-i alt Dumnezeu decât unul Allah! De bună seamă că tot ceea ce mi se întâmplă nu este decât un vis! Şi-atunci când visul acesta are să se risipească, am să mă trezesc iară în prăvălia mea din Iskandaria!

Tânăra femeie spuse însă:

— Ba nu, o, Aluniţă, totul este aievea! Te afli în oraşul Genova, unde eu am pus să fii adus, fără de voia ta, prin mijlocirea căpitanului de corabie care se află în slujba tatălui meu, regele cetăţii Genova. Află, dar, că eu sunt domniţa Hosn-Mariam, fiica regelui acestui oraş. Cu ajutorul vrăjitoriei, pe care am învăţat-o de când eram mică, am aflat de tine şi de frumuseţea ta, şi m-am îndrăgostit atât de tare de tine, încât l-am trimis pe căpitan să te caute la Iskandaria. Şi uite la gâtul meu gema talismanică pe care ai găsit-o pe unul dintre rafturile tale şi care fusese aşezată acolo chiar de căpitan, ca să te poată aduce pe puntea corăbiei lui. Şi peste câteva clipe ai să poţi să vezi şi tu ce puteri vrăjite îmi dă această gemă. Dar, înainte de toate, trebuie să te însori cu mine. Şi-atunci, toate dorinţele tale au să se îndeplinească.

Aluniţă îi spuse:

— O, domniţă, oare-mi făgăduieşti tu că ai să mă duci măcar îndărăt la Iskandaria?

Ea spuse:

— Acesta-i lucrul cel mai uşor!

Atunci el primi să se însoare cu ea.

Îndată, domniţa Mariam îi spuse:

— Atunci, tu vrei să te întorci numaidecit la Iskandaria?

El răspunse:

— Da, pe Allah!

Ea spuse:

— Să mergem!

Şi luă cornalina şi îi întoarse spre cer faţa pe care era desenat un pat şi frecă repede acea faţă cu degetul cel mare, zicând:

— O, cornalină, în numele lui Soleiman, îţi poruncesc să-mi aduci un pat de călătorie!

Nici nu rostise bine aceste cuvinte, că se şi ivi dinaintea lor un pat de călătorie, cu păturile şi pernele lui. Amândoi se suiră în el şi se întinseră în voie. Atunci domniţa Mariam luă între degete cornalina, o întoarse către cer cu faţa pe care era desenată o pasăre şi zise:

— Cornalină, o, cornalină, îţi poruncesc, în numele lui Soleiman, să ne duci sănătoşi şi nevătămaţi la Iskandaria, pe calea cea mai dreaptă!

Nici nu fusese bine dată porunca şi patul se şi ridicase lin, se înălţă până la bolta bisericii, ieşi pe fereastra cea mare şi, mai iute decât cea mai iute pasăre, străbătu văzduhul într-un zbor desfătător şi îndată îi lăsă jos la Iskandaria.

Or, chiar în clipa în care punea piciorul pe pământ, văzură venind spre ei un om îmbrăcat după moda de la Bagdad, pe care Aluniţă îl cunoscu numaidecât: era însăşi căpetenia străjerilor.

De-abia coborâse şi el la ţărm, tot în acea clipă, în căutarea celui osândit odinioară. Se aruncară atunci unul în braţele celuilalt, şi căpetenia străjerilor îi spuse lui Aluniţă ştirea despre dovedirea vinovatului şi despre

spânzurarea lui, îi povesti toate întâmplările câte se petrecuseră la Bagdad de patrusprezece ani încoace, şi îi spuse totodată şi de naşterea fiului său, Aslan, care ajunsese cel mai frumos călăreţ din Bagdad.

Iar Aluniţă, la rându-i, povesti căpeteniei străjerilor toate câte i se întâmplaseră, de la început până la sfârşit. Şi acestea îl uluiră nespus pe căpetenia străjerilor care, odată ce tulburarea i se mai domoli, îi spuse:

— Emirul musleminilor doreşte să te vadă cât mai grabnic.

El răspunse:

— Păi de bună seamă! Îngăduie-mi doar să mergem până la Cairo, să sărut mâna tatălui meu Şamsedin şi a mamei mele, şi să-l îndemn să vină cu noi la Bagdad.

Atunci, căpetenia străjerilor se sui cu ei în patul care îi duse într-o clipită până la Cairo, chiar în uliţa Galbenă, unde se afla casa lui Şamsedin. Şi bătură la poartă. Şi mama coborî să vadă cine bate aşa şi întrebă:

— Cine bate?

El răspunse:

— Eu, fiul tău, Aluniţă!

Bucuria mamei fu nespus de mare, pentru ea, care de atâta amar de ani îmbrăcase hainele cernite, şi se prăbuşi leşinată, în braţele copilului ei. Şi tot aşa şi preacinstitul Şamsedin.

După ce se hodiniră vreme de trei zile acolo, acasă, se suiră cu toţii în patul care, la porunca domniţei Hosn-Mariam, îi duse sănătoşi şi teferi la Bagdad, unde califul îl primi pe Aluniţă sărutându-l ca pe un copil şi îl copleşi cu slujbe şi cu cinstiri, pe el, ca şi pe tatăl său Şamsedin şi pe fiul său Aslan.

După care, Aluniţă îşi aduse aminte că, la urma urmei, pricina dintâi a norocului său a fost Mahmud-Deandoaselea, care atâta de iscusit l-a silit să plece întâia oară la drum şi apoi l-a cules, gol-goluţ, de pe acoperişul fântânii din Bagdad. Aşa încât trimise să-l caute peste tot şi până la urmă l-au găsit într-o grădină, stând jos în

mijlocul băieţilor, cu care cânta şi bea. Şi Aluniţă îl rugă să vină la palat, unde îl numi căpetenie a caraulelor în locul lui Ahmad-Vicleanul.

După ce îşi îndeplini această datorie, Aluniţă, fericit că-şi găsise fecior atâta de frumos şi de strălucitor cum era tânărul Aslan, mulţumi lui Allah pentru binefacerile lui. Şi trăi nespus de fericit, la Bagdad, între cele trei soţii ale sale, Zobeida, Iasmina şi Hosn-Mariam, vreme de ani şi ani, până ce fu, căutat şi el de Nimicitoarea tuturor desfătărilor şi Despărţitoarea de toţi prietenii! Laudă fie înălţată Celui Neschimbător, către carele se îndreaptă toate câte-s zămislite!

Şi Şeherezada, isprăvind de povestit povestea aceasta, se simţi oleacă obosită şi tăcu.

Atunci, regele Şahriar pe care luarea-aminte îl ţinuse nemişcat în tot acest răstimp, strigă:

— Povestea aceasta a lui Aluniţă, o, Şeherezada, este, cu adevărat nemaipomenită; şi Mahmud-Deandoaselea şi misitul Sesam, cu leacul lui, m-au încântat peste poate. Ci, trebuie să-ţi spun, faptele lui Deandoaselea mi se par tot încă tulburi, şi aş fi bucuros să aud de la tine o lămurire mai limpede, dacă ţi-e cu putinţă.

La aceste cuvinte ale regelui Şahriar, Şeherezada zâmbi a râde şi o privi pe soră-sa, Doniazada, pe care o văzu cum nu se mai poate de înveselită; pe urmă spuse regelui:

— Acum, o, preafericitule rege, când micuţa aceasta poate să asculte orice, am să-ţi povestesc vreo două dintre *Isprăvile poetului Abu-Nuwas,* cel mai desfătător şi cel mai fermecător şi cel mai de duh dintre toţii poeţii din Iran şi din Arabia.

Iar micuţa Doniazada se ridică de pe covorul pe care sta ghemuită şi alergă în braţele surorii ei, pe care o sărută dulce şi îi spuse:

— Oh! te rog frumos, Şeherezada, începe numaidecât. Hai, fii aşa de bună, o, sora mea!

Şi Şeherezada spuse:

— Cu toată dragostea din inima mea şi ca pe o cinstire datorată acestui rege înzestrat cu purtări atâta de alese.

Văzând însă zorii mijind, Şeherezada, sfioasă ca totdeauna,

lăsă povestirea pe mâine.

Într-a două sute şaptezecea noapte

micuţa Doniazada aşteptă ca Şeherezada să-şi isprăvească petrecerea obişnuită cu Şahriar şi, ridicând capul, strigă:

— O, sora mea, te rog, ce mai aştepţi acum de nu ne povesteşti znoavele despre desfătătorul poet Abu-Nuwas, prietenul califului, cel mai plăcut dintre toţi poeţii din Iran şi din Arabia?

Iar Şeherezada zâmbi către soră-sa şi-i spuse:

— Nu aştept decât îngăduinţa regelui ca să povestesc câteva dintre isprăvile lui Abu-Nuwas, care era un foarte mare destrăbălat!

Şi regele Şahriar, înturnându-se către Şeherezada, îi spuse:

— În adevăr, Şeherezada, n-aş fi deloc nemulţumit să te ascult povestindu-ne asemenea isprăvi. Ci trebuie să-ţi mărturisesc că în noaptea aceasta mă simt dornic de gânduri mai înalte. Aşadar, dacă ştii vreo poveste ce-ar putea să-mi îmbogăţească în vreun fel mintea, să nu cumva să socoţi că nu m-ar interesa. Dimpotrivă! mai târziu, dacă răbdarea mea nu are să ajungă la capăt, ai să poţi să-mi povesteşti, Şeherezada, şi acele isprăvi ale lui Abu-Nuwas.

La aceste cuvinte ale regelui Şahriar, Şeherezada răspunse:

— Tocmai cugetasem toată ziua, o, rege fericit, la povestea unei fete nemaipomenit de învăţate şi de frumoase şi care se numea Simpatia. Şi-s gata să-ţi înşir toate câte ştiu despre purtarea şi despre minunatele ei cunoştinţe!

Şi regele Şahriar grăi:

— Pe Allah! nu mai zăbovi, dar, să-mi împărtăşeşti toate despre câte mi-ai pomenit! Căci nimic nu-mi place să ascult mai mult decât înţeleptele cuvinte spuse de către tinerele fete frumoase. Şi foarte doresc ca istorisirea făgăduită să mă mulţumească întru totul şi să-mi fie de folos totodată, şi o pildă din învăţătura pe care orice adevărat musulman trebuie s-o aibă.

Atunci Şeherezada stătu pe gânduri un răstimp şi, ridicând un deget, începu.

POVESTEA PREAÎNVĂŢATEI SIMPATIA

Se povesteşte — dar numai unul Allah este atoateştiutor! — că a fost odată la Bagdad un negustor cu un dever cum nu s-a mai pomenit. Se bucura de onoruri, de cinstiri, de drepturi şi de hatâruri de toate soiurile, ci nu era deloc fericit, pentru că Allah nu-şi întinsese asupră-i binecuvântarea de a-i dărui şi lui un copil, fie măcar şi fată. Şi-aşa, îmbătrânise în mâhnire şi îşi vedea zi de zi oasele făcându-se tot mai străvezii şi mai moi, fără a fi izbutit să capete de la vreuna dintre multele-i neveste mângâierea aşteptată. Într-o zi însă, după ce împărţise pomeni multe şi bogate, şi după ce trecuse pe la schimnici, şi ajunase, şi se rugase cu evlavie, se culcă cu cea mai tânără dintre soţiile sale şi, prin mila celui Preaînalt, o lăsă însărcinată pe-clipă pe-dată.

Şi peste nouă luni, numărate zi cu zi, soţia negustorului născu fără necaz un băieţel atât de frumos că părea rupt din lună.

Aşa încât negustorul, din recunoştinţă faţă de cel Atoatedătător, nu uită să-şi îndeplinească legămintele ce le juruise şi făcu daruri mari săracilor, văduvelor şi orfanilor, vreme de şapte zile în şir; iar în dimineaţa celei de a şaptea zile se gândi să dea un nume feciorului său, şi-l numi Abul-Hassan.

Copilul fu crescut în braţele doicilor şi ale roabelor frumoase, şi fu îngrijit ca un lucru de mare preţ, şi de femei, şi de slujitori, până ce ajunse la anii învăţăturii. Atunci îl încredinţară celor mai iscusiţi dascăli, care îl

deprinseră să citească sfintele cuvinte ale *Coranului* şi îl învăţară scrierea frumoasă, poezia, socotelile şi măesria de a trage cu arcul. Şi-aşa, ajunse să ştie mai multe decât toţi cei din vremea şi de seama lui.

Iar la aceste atât de felurite ştiinţe, mai adăuga şi un farmec ca de vrajă, şi era desăvârşit de frumos. Şi fu bucuria tatălui său şi desfătul luminii ochilor lui, atât cât îi fusese mai dinainte menit de la ursitoare. Ci atunci când bătrânul simţi apropiindu-se sorocul ce-i fusese sorocit, îl chemă, într-una din zile, pe feciorul-său, îl puse să ia loc dinainte-i şi-i spuse:

— Fiule, iată că sorocul meu e pe-aproape şi nu-mi mai rămâne decât să mă pregătesc a mă înfăţişa dinaintea stăpânului cel mare. Îţi las moştenire averi multe, bogăţii şi moşii, sate întregi, cu pământuri mănoase şi cu livezi roditoare, care să vă ajugă cu prisosinţă şi ţie, şi copiilor copiilor tăi. Nu te sfătuiesc decât să ştii a te bucura de ele cu măsură, mulţumindu-i celui Atoatedătâtor.

Şi bătrânul neguţător muri de boala lui, iar Abul-Hassan fu mâhnit cum nu se mai poate. Şi după ce îndatoririle înmormântării fură îndeplinite, el se îmbrăcă în haine cernite şi se închise în jalea lui.

Ci în curând prietenii lui izbutiră să-l însenine şi să-l smulgă din mâhnire. Şi izbutiră atâta de bine, încât îl siliră să intre la hammam ca să se lumineze şi-apoi să-şi schimbe straiele; şi îi spuseră, ca să-l mai mângâie:

— Cel ce se replăsmuieşte în feciori ca tine nu moare în veci. Scutură-te, dar, de tristeţe şi gândeşte-te cum să te foloseşti de tinereţea şi de bogăţiile tale!

Şi-aşa, Abul-Hassan uită încetul cu încetul sfaturile tătâne-său şi până te urmă ajunse să socoată că fericirea şi averea-s fără de sfârşit. Şi de-atunci nu mai conteni a-şi împlini toate toanele, a se lăsa în voia tuturor desfătărilor, a petrece cu toate cântăreţele şi cu toate almeele, a mânca în toate zilele grămezi de pui, că-i plăceau puii, a destupa toate chiupurile cu băuturi ameţitoare roase de ani, a asculta clinchetele cupelor ciocnite, a sparge tot ce

putea să spargă, a părădui tot ce putea să părăduiască, şi a sfărma tot ceea ce putea să sfarme, până ce sfârşi prin a se trezi într-o zi fără nimic în mâinile lui, afară poate doar de sine însuşi. Şi, din toate câte-i lăsase moştenire răposatul tată-său, ca slujitori şi slujitoare, nu-i mai rămăsese decât o singură roabă, dintr-o mulţime de roabe.

Ci roaba aceasta se numea Simpatia şi nicicind nu s-a potrivit mai bine un nume cu făptura care îl purta. Căci Simpatia era o tânără tot atâta de dreaptă ca şi litera *alef,* cu un mijlocel aşa de subţirel încât soarele nici n-ar fi putut să-i aştearnă umbra pe pământ; chipu-i purta semnul limpede al binecuvântării lui Allah; gura-i părea pecetluită cu pecetea lui Soleiman, anume ca să ascundă o comoară de mărgăritare; dinţii-i păreau două şiruri aidoma de salbe. Şi despre ea vorbea parcă poetul în aceste cuvinte:

E luminoasă şi-i mlădie,
Ca, zveltul fir de trandafir;
Şi-i toată numai bucurie,
Ca viul soarelui potir,
Ca blânda floare zoroclie
Ce-şi leagănă suavu-i fir.

I-i cerul scris în raza feţii,
Iar pajiştile verzi din rai,
Cu dulcele izvor al vieţii,
Sclipesc sub strălucitu-i strai;
Şi-i însăşi lumea frumuseţii
Izarul ei ca un serai.

Toate culorile le-mbină:
Al rozei roşu, alb de-argint,
Şi alb de sandal, şi-i lumină
Al murei negru strălucind;
Iar frumuseţea, ei deplină

O apără de răul jind.
Slăvit să fie-Acela care
Asupra ei a revărsat
Atâta slavă stătătoare!
Şi fericit acel bărbat
Căruia-i fi-va desfătare
Vrăjitu-i glas înfiorat!

Aşa era roaba Simpatia, singura comoară pe care-o mai avea risipitorul Abul-Hăssan.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaptezeci şi doua noapte

Ea urmă:

El însă, Abul-Hassan, când văzu că toată moştenirea se dusese fără întoarcere, căzu într-o stare de deznădejde care-i spulberă şi somnul şi pofta de mâncare; şi stătu aşa trei zile şi trei nopţi fără să mănânce, fără să bea, fără să doarmă, până ce roaba Simpatia gândi că are să-l vadă cum moare, şi se hotărî să-l scape cu orice preţ.

Se împodobi cu hainele cele mai frumoase şi se înfăţişă stăpânului ei cu un zâmbet vestitor de bine pe buze, spunându-i:

— Allah, prin mijlocirea mea, are să pună capăt zbuciumărilor tale. Pentru aceasta, nu trebuie decât să mă duci dinaintea stăpânului nostru, emirul dreptcredincioşilor, Harun Al-Raşid, şi să-i ceri drept preţ de vânzare pentru mine zece mii de dinari. Dacă preţul are să i se pară prea ridicat, să-i spui: „O, emire al dreptcredincioşilor, tânăra aceasta preţuieşte încă şi mai mult, lucru de care ai să-ţi dai şi mai bine seama punând-o să-ţi dovedească tot ce ştie. Atunci ea are să se ridice în ochii tăi şi ai să vezi că nimeni nu are seamăn cu ea şi că este vrednică să-l slujească pe califul, stăpânul nostru.“

Şi-l sfătui şi stărui să nu care cumva să lase mai puţin din preţul acela.

Abul-Hassan care, din nepăsare, până în clipa aceea nu luase aminte la însuşirile şi la harurile frumoasei lui roabe, nici n-ar fi fost în stare să preţuiască, după mintea lui, însuşirile pe care ea le avea. El nu găsi decât că gândul nu-i rău şi că ar fi fost cu putinţă să se izbândească. Se ridică, aşadar, numaidecât, şi, luând-o pe Simpatia după el, o duse în faţa califului, căruia îi repetă vorbele pe care ea îl sfătuise să le spună.

Atunci califul se înturnă către ea şi o întrebă:

— Cum te cheamă?

Ea spuse:

— Mă cheamă Simpatia.

El îi spuse:

— O, Simpatia, eşti oare tu destul de învăţată şi poţi să-mi pomeneşti numele feluritelor ramuri ale ştiinţei pe care le-ai adâncit?

Ea răspunse:

— O, stăpâne, am studiat sintaxa, poezia; şariatul şi celelalte legi ale dreptăţii, muzica, astronomia, geometria, aritmetica, legile moştenirii şi taina de a citi cărţile de vrăjitorie şi inscripţiile din vechime. Ştiu pe de rost *Sfânta Carte* şi pot s-o citesc în şapte chipuri felurite; cunosc întocmai numărul tuturor surelor cuprinse în ea, ca şi al versetelor şi al sipariilor în care se împart versetele, şi toate părţile care o alcătuiesc, şi cum a fost alcătuită, şi câte consoane şi câte vocale cuprinde; ştiu şi care sure anume au fost inspirate şi scrise la Mecca, şi care sunt cele dictate la Medina; cunosc toată sunna şi toate canoanele, şi ştiu să deosebesc hadisurile şi să apreciez câtu-s ele de adevărate; nu-mi sunt străine nici logica, nici arhitectura şi nici filosofia, ca şi elocinţa ori retorica; ştiu să alcătuiesc poeme şi să le fac simple şi curgătoare sau complicate, cum le plac numai celor pricepuţi; şi dacă uneori tâlcul unora este mai ascuns, aceasta o fac ca să reţină mai bine atenţia şi ca să

desfete minţile ce izbutesc să dezlege firul cel subtil; am învăţat, aşadar, multe lucruri, şi ceea ce am învăţat nu am mai uitat. Pe lângă acestea, ştiu şi să cânt; şi dansez ca o pasăre; şi stăpânese şi lăuta, şi flautul; şi mânuiesc strunele pe cincizeci de tonuri felurite. Aşa încât, atunci când cânt, cel care mă aude îşi sfâşie sufletul, iar gazelele se îmbată când mă privesc. Ucid, atunci când trec îmbrăcată şi parfumată, legănându-mă; iar dacă-mi scutur şoldurile, cei ce mă văd se prăbuşesc; şi când fac cu ochiul, înjunghii; când îmi scutur brăţările, revărs orbirea; când ating pe cineva, îi dau viaţă; şi, dacă mă îndepărtez, îl fac să moară.

Când Harun Al-Raşid, califul, auzi aceste cuvinte, rămase uluit de încântare că vedea atâta har şi-atâta frumuseţe, atâta ştiinţă şi tinereţe în fata care sta-naintea lui, cu ochii coborâţi sfios. Se întoarse către Abul-Hassan şi-i zise:

— Am să dau; îndată porunci să fie chemaţi dascălii de ştiinţe, spre a pune la probă pe roaba ta şi spre a mă încredinţa, după o cercetare limpede faţă de toţi, dacă-i cu adevărat tot atâta de învăţată pe câtu-i de frumoasă. Şi dacă va izbuti să iasă biruitoare în această probă, nu numai că am să-ţi dau cele zece mii de dinari, dar am să te şi acopăr cu hatâruri că mi-ai adus o atare minune. De nu, n-o fi nimica, şi-ţi va rămâne în stăpânire pe mai departe!

Şi, pe loc, califul trimise să fie adus cel mai mare învăţat al vremii, Ibrahim ben-Saiar, care îşi însuşise toate cunoştinţele omeneşti; şi mai trimise să fie aduşi şi poeţii, şi grămăticii, şi cititorii din *Coran*, şi doftorii, şi astronomii, şi filosofii; şi fakihii; şi ulemaii meşteri în teologie. Şi toţi veniră fără zăbavă la serai şi se strânseră în sala de primire, fără a şti pentru care pricină fuseseră chemaţii.

Şi la porunca marelui calif, se aşezară toţi roată pe covoare, pe când la mijloc, pe un jeţ de aur, adus acolo după dorinţa califului, sta tânăra Simpatia, cu faţa ascunsă de o feregea subţirică. Şi ochii-i scânteiau prin

feregea, şi dinţii-i zâmbeau într-un zâmbet.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaptezeci şi patra noapte

Ea urmă:

După ce asupra acelei adunări se aşternu o tăcere atât de adâncă încât s-ar fi putut auzi şi sunetul căderii unui ac pe jos, Simpatia făcu dinaintea tuturora o temenea plină de gingăşie şi de demnitate, şi, cu cel mai ales fel de a vorbi, spuse califului:

— O, emire al dreptcredincioşilor, porunceşte! Sunt gata să răspund la întrebările pe care vor binevoi să mi le pună preaînţelepţii şi preacinstiţii învăţaţi, cititori ai *Coranului,* fakihi, doftori, arhitecţi, astronomi, geometri, grămătici, filosofi şi poeţi.

Atunci, califul Harun Al-Raşid se înturnă către toţi aceia şi le spuse:

— V-am chemat aici ca să cercetaţi atât felurimea cât şi adâncimea cunoştinţelor acestei tinere, şi ca să nu cruţaţi nimic pentru a dovedi atât ştiinţa voastră, cât şi învăţătura ei, deopotrivă.

Şi toţi învăţaţii răspunseră ploconindu-se până la pământ şi ducându-şi mâinile la ochi şi la frunte, şi zicând:

— Ascultăm şi ne supunem lui Allah şi ţie, o, emire al dreptcredincioşilor!

După aceste cuvinte, tânăra Simpatia rămase câteva clipe cu capul plecat, pe urmă ridică fruntea şi spuse:

— Mai întâi, care dintre voi toţi, o, stăpânii mei, este cel mai priceput în cunoaşterea *Coranului* şi în sunna despre Profet (cu el fie pacea şi rugăciunea!)?

Atunci se ridică un ulema, arătat cu degetul de toţi. Ea îi spuse:

— Întreabă-mă, aşadar, tot ce vrei din ştiinţa ta.

Şi învăţatul zise:

— O, copilă, devreme ce ai învăţat temeinic Sfânta Carte a lui Allah, trebuie să cunoşti şi numărul surelor, al cuvintelor şi al literelor pe care le cuprinde, precum şi legile credinţei noastre. Spune-mi, dar, pentru început, cine-i Domnul tău, cine-i Profetul tău, cine-i Imamul tău, care-i îndreptarul tău, care-i orânduitorul vieţii tale, care-i călăuza drumurilor tale şi cine-s fraţii tăi?

Ea răspunse:

— Allah este Domnul meu; Mohamed — cu el fie rugăciunea şi pacea! — este Profetul meu; *Coranul* este legea mea, aşadar el este imamul meu; Kaaba, casa lui Allah ridicată de Abraham la Mecca, este îndreptarul meu; pilda sfântului nostru Profet este orânduirea vieţii mele; Sunna, cu toate datinele pe care le cuprinde, este călăuzul drumurilor mele; şi toţi dreptcredincioşii sunt fraţii mei.

Învăţatul urmă, pe când califul începea să se minuneze de limpezimea şi de temeinicia acelor răspunsuri în gura unei copilandre aşa de gingaşe:

— Spune-mi, cum ştii că este un Dumnezeu?

Ea răspunse:

— Prin raţiune!

El întrebă:

— Ce este raţiunea?

Ea răspunse:

— Raţiunea este un har îndoit: este şi înnăscută, este şi dobândită. Raţiunea înnăscută este aceea pe care Allah a pus-o în inima slujitorilor săi. Iar raţiunea dobândită-i aceea care, la omul întreg, este roada învăţăturii şi a muncii statornice.

El se minună.

— Este cât se poate de bine! Dar unde se află raţiunea?

Ea spuse:

— În inima noastră. Şi de acolo îşi înalţă ea avânturile către mintea noastră, din care îşi face lăcaş.

El spuse:

— Desăvârşit răspuns! Ci poţi tu să-mi spui cum ai

învăţat să-l cunoşti pe Profet (cu el fie rugăciunea şi pacea!)?

Ea răspunse:

— Cu ajutorul cetirii Cărţii lui Allah, cu ajutorul dovezilor şi al mărturiilor.

El spuse:

— Minunat! Ci poţi să-mi spui care-s îndatoririle de căpătâi ale credinţei noastre?

Ea răspunse:

— Sunt cinci îndatoriri în credinţa noastră: mărturisirea de credinţă: „Nu este alt Dumnezeu decât unul Allah, şi Mahomed este trimisul Lui“; rugăciunea; milostenia; postirea în luna ramadan; şi hagialâcul la Mecca, atunci când se poate face.

El întrebă:

— Care-s faptele de evlavie cele mai vrednice de laudă?

Ea răspunse:

— Sunt în număr de şase: rugăciunea, milostenia, postul, hagialâcul, lupta împotriva relelor porniri, şi a nelegiuirilor, şi războiul pentru sfânta credinţă.

El spuse:

— Bine-ai răspuns! Ci pentru ce te rogi tu?

Ea grăi:

— Mă rog ca să-i dăruiesc Domnului meu închinarea dragostei mele, ca să-l preamăresc şi să-mi înalţ sufletul către seninătate.

El strigă:

— Minunat e şi răspunsul acesta! Ci oare rugăciunea nu presupune mai întâi nişte pregătiri anume?

Ea răspunse:

— De bună seamă! Trebuie să-ţi cureţi întregul trup prin spălări rituale, să îmbraci haine pe care să nu se afle urma nici măcar a unei pete de murdărie, să cauţi un loc liniştit şi curat, să-ţi acoperi bine partea trupului dintre buric şi genunchi, să-ţi limpezeşti gândurile şi să te întorci cu faţa către Kaaba din sfânta Mecca!

— Care este însemnătatea rugăciunii?
— Ea-i temelia pe care se sprijină credinţa!
— Care-s roadele rugăciunii? Şi care-i folosul ei?
— Rugăciunea cea cu adevărat frumoasă nu este de niciun folos pământesc. E-ai doar legătura în duh dintre făptura noastră şi Domnul nostru. Ea poate să deie numai roade sufleteşti, şi tocmai de aceea cu atât mai frumoase; ea luminează inima şi-i dăruie strălucire, întăreşte mintea cea şovăielnică şi îl apropie pe rob de Stăpânul lui.
— Care-i cheia rugăciunii? Şi care-i cheia acestei chei?
— Cheia rugăciunii este spălarea sfântă, iar cheia sfintei spălări este începutul rugăciunii: „În numele lui Allah cel fără de margini îndurător şi atotmilostivul!“
El întrebă:
— Care sunt regulile ce trebuiesc a fi urmate la spălare?
Ea spuse:
— După dreapta învăţătură a imamului El-Şafi ben-Idris, sunt douăsprezece reguli: întâi să rosteşti cuvântul de început: „În numele lui Allah!“; apoi să-ţi speli palmele înainte de a le afunda în vas; să-ţi clăteşti gura; să-ţi speli nările luând apă în căuşul mâinii şi trăgând-o pe nas; să-ţi speli faţa toată, precum şi urechile, şi pe dinăuntru, şi pe dinafară, cu altă apă; să-ţi prefiri barba cu degetele; să-ţi tragi degetele de la mâini şi de la picioare, până ce trosnesc; să pui piciorul drept înaintea celui stâng; să repeţi de trei ori fiecare spălare; să rosteşti după fiecare spălare mărturisirea de credinţă; şi, la urmă, odată ce ai isprăvit spălările, să mai rosteşti şi aceste cuvinte cucernice: „O, Dumnezeul meu! socoteşte-mă şi pe mine în rândul celor ce se pocăiesc, al slujitorilor tăi curaţi şi credincioşi! Laudă Dumnezeului meu! Mărturisesc că nu este alt Dumnezeu, afară numai tu singurul! Tu eşti mântuirea mea; de la tine cer, plin de căinţă, iertarea greşelilor mele! Amin.“ Aceasta-i, într-adevăr, rugăciunea pe care Profetul (cu el fie rugăciunea şi pacea!) ne sfătuieşte s-o rostim, când spune: „Am să deschid la

perete, dinaintea celui care o va rosti, cele opt porţi ale raiului; şi el are să poată intra pe poarta pe care îi va plăcea!“

Învăţatul zise:

— Răspunsul acesta-i dat cu cea mai desăvârşită pricepere, într-adevăr! Dar ce fac îngerii şi diavolii din preajma celui care-şi îndeplineşte spălările?

Simpatia răspunse:

— Atunci când omul se pregăteşte să-şi facă spălările, îngerii vin să stea de-a dreapta lui, iar diavolii de-a stânga; dar de îndată ce el rosteşte cuvintele: „În numele lui Allah!“ diavolii o iau la fugă, pe când îngerii se apropie de el, aşternând asupra capului lui un plocat de lumină, de formă pătrată, pe care-l ţin atârnat la cele patru colţuri; şi cântă slavă lui Allah, şi se roagă lui să ierte greşalele acelui om. Dar dacă el uită să rostească numele lui Allah, sau dacă nu-l rosteşte până la capăt, diavolii se întorc..:

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaptezeci şi cincea noapte

Ea urmă:

…diavolii se întorc de-a valma şi îşi dau toate silinţele să arunce tulburarea în sufletul lui, să strecoare îndoiala în el şi să-i adoarmă duhul şi evlavia! Este de datoria celui care îşi face spălările să lase apa să curgă peste tot trupul şi peste tot părul său, văzut ori ascuns, şi peste părţile cele de ruşine, şi să se frece bine peste tot, iar picioarele să nu şi le spele decât la sfârşit!

Învăţatul zise:

— Bun răspuns! Poţi tu acuma să-mi spui care sunt regulile de urmat în spălarea numită taiamum?

Ea răspunse:

— Spălarea numită taiamum este curăţirea cu nisip şi

cu ţărână. Spălarea aceasta se face în următoarele şapte împrejurări, hotărâte de datini, după deprinderile Profetului. Şi se fac urmând cele patru îndrumări însemnate chiar în învăţătura din Sfânta Carte. Cele şapte împrejurări care îngăduie asemenea spălare sunt: lipsa de apă; teama de a nu isprăvi provizia de apă; nevoia de această apă pentru băut; frica de a nu pierde vreo parte din ea pe drum; bolile care opresc folosirea apei; vreo frângere a vreunor oase care cer odihnă spre a se vindeca rănile ce nu trebuiesc atinse. În ce priveşte cele patru îndrumări ce trebuiesc îndeplinite neabătut la această spălare cu nisip şi cu ţărână, ele sunt: mai întâi să fii de bună-credinţă; apoi să iei nisipul sau ţărâna cu mâinile şi să faci mişcările de spălare pe faţă; pe urmă să faci mişcările de spălare a braţelor până la coate; şi să-ţi ştergi mâinile. Două reguli mai sunt de asemenea de luat aminte, căci sunt aşa cum le pomeneşte sunna: să începi spălarea cu sfintele vorbe: „În numele lui Allah!“ şi să speli mai întâi toate părţile de-a dreapta trupului şi după aceea pe cele de-a stânga.

Învăţatul spuse:

— Foarte bine! Dar, ca să ne întoarcem la rugăciune, poţi să-mi spui cum trebuie să fie săvârşită şi ce anume lucruri pretinde?

Ea grăi:

— Lucrurile pe care le pretinde rugăciunea sunt înşişi stâlpii ei de temelie. Aceşti stâlpi ai rugăciunii sunt: mai întâi, o simţire curată; al doilea, cuvintele takbirului, care înseamnă a spune „Allah este cel mai mare!“; al treilea, a rosti fatihaua, care-i sura de început a *Coranului;* al patrulea, să te pleci cu faţa la pământ; al cincelea, să te ridici; al şaselea, să faci mărturisirea de credinţă; al şaptelea, să te aşezi pe călcâie; al optulea, să te închini pentru Profet, zicând: „Cu el fie rugăciunea şi pacea lui Allah!“; al nouălea, să-ţi păstrezi mereu aceeaşi inimă curată.

Învăţatul zise:

— Ce-i drept, răspunsul acesta este desăvârşit! Poţi tu acum să-mi spui cum trebuie plătit obolul de milostenie?

Ea răspunse:

— Poţi să plăteşti obolul de milostenie în patrusprezece feluri: în aur sau în arginţi; în cămile; în vaci; în oi; în grâu; în orz; în mei; în mălai; în boia*;* în năut; în orez; în stafide şi în curmale. În ce priveşte aurul, dacă nu ai decât mai puţin de douăzeci de drahme de aur de la Mecca, nu eşti dator să plăteşti niciun fel de dijmă de milostenie; dacă ai mai mult, trebuie să dai trei drahme pentru fiecare sută. Şi în ceea ce priveşte arginţii este tot aşa. În ce priveşte vitele, cel care stăpâneşte cinci cămile plăteşte o oaie; cel care are douăzeci şi cinci de cămile dă una ca dijmă, şi tot aşa mai departe. În ce priveşte oile şi mieii, se dă una din patruzeci. Şi tot aşa şi pentru celelalte.

Învăţatul zise:

— Minunat! Vorbeşte-mi acum despre post!

Simpatia răspunse:

— Postul înseamnă să nu mănânci, să nu bei şi să nu te desfeţi trupeşte de-a lungul zilei până după scăpătatul soarelui, cât ţine toată luna ramadanului, îndată după ce a răsărit luna nouă. Este bine, de asemenea, să nu te dedai la niciun fel de vorbărie deşartă şi la nicio altă citire în afară de cea a *Coranului.*

Învăţatul întrebă:

— Dar nu sunt oare unele lucruri care, la întâia vedere, pot face fără de folos postul, dar care, după învăţătura Sfintei Cărţi, nu-i răpesc în fapt nimic din însemnătate?

Ea răspunse:

— Într-adevăr, sunt şi lucruri care nu fac fără de folos postul. Acestea-s alifiile, balsamurile şi unsorile; kholul pentru ochi şi colirele; praful de pe drumuri; faptul de a-ţi înghiţi saliva; pierderea fără de voie, fie noaptea, fie ziua, a seminţei; privirea aruncată asupra unei femei străine care nu este musulmană; luarea de sânge şi punerea de ventuze, fie obişnuite, fie cu sângerare. Acestea-s

lucrurile care nu iau nimic din foloasele postului.

Învăţatul zise:

— Răspunsul este minunat! Dar despre cufundarea în cuget ce ştii?

Ea grăi:

— Cufundarea în cuget pretinde o îndelungată şedere într-o moscheie, ferindu-te a mai privi vreo femeie ori a rosti vreo vorbă. Ea este numai o recomandare pe care ne-o dă sunna, ci nu-i o îndatorire cerută neabătut de dreapta credinţă.

Învăţatul zise:

— Vreau să te aud acum ce ştii să spui despre hagialâc.

Ea răspunse:

— Călătoria la Mecca, sau hagialâcul, este o îndatorire pe care orice musulman trebuie s-o îndeplinească măcar o dată în viaţa lui, atunci când a atins vârsta judecăţii. Pentru îndeplinirea hagialâcului, trebuie să se ia seama la mai multe cerinţe. Trebuie să te îmbraci cu haina de hagiu, numită ihram, să te fereşti a avea vreo atingere cu femeile, să-ţi bărbiereşti faţa, să-ţi tai unghiile şi să umbli cu capul şi cu obrazul acoperite. Mai sunt şi alte cerinţe de acestea, care se află în sunna.

Învăţatul zise:

— Ai răspuns foarte bine! Dar ia să trecem la războiul sfânt.

Ea răspunse:

— Războiul sfânt este acela care se duce împotriva necredincioşilor, atunci când Islamul se află în primejdie. El nu trebuie să se poarte decât spre apărare. Şi de îndată ce dreptcredinciosul se află sub arme, el trebuie să meargă împotriva necredinciosului şi să nu dea niciodată îndărăt!

Învăţatul întrebă:

— Poţi să-mi dai niscaiva amănunte despre vânzare şi despre cumpărare?

Simpatia răspunse:

— Şi la vânzare, ca şi la cumpărare, amândouă părţile

trebuie să se înţeleagă de bună voie, iar în împrejurări mai deosebite, să se întocmească şi un senet de consimţire şi de primire. Sunt însă şi anumite lucruri pe care sunna le opreşte a fi vândute ori cumpărate. Aşa…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaptezeci şi şaptea noapte

Ea urmă:

…Aşa, este cu desăvârşire oprit a schimba curmale uscate pe curmale proaspete, smochine uscate pe smochine proaspete, carne uscată şi sărată pe carne proaspătă, unt sărat pe unt proaspăt, şi tot aşa, orice este proaspăt pe ce este vechi şi uscat, atunci când este vorba de lucruri de acelaşi soi.

După ce învăţatul ulema întru ale Sfintei Cărţi auzi aceste răspunsuri ale Simpatiei, nu se putu opri să cugete că ea ştia tot atâtea câte ştia şi el, şi nu vroi a se mărturisi neînstare s-o prindă cu vreo greşeală.

Hotărî, dar, să-i pună nişte întrebări mai dibace şi o întrebă:

— Ce vrea să spună, ca grai, cuvântul *spălare?*

Ea răspunse:

— A îndepărta de pe tine cu ajutorul spălatului toate necurăţeniile de dinlăuntru şi de dinafară.

El întrebă:

— Ce vrea să însemne cuvântul *a posti?*

Ea spuse:

— A te lipsi de bunăvoie de ceva ce-ţi place.

El întrebă:

— Ce înseamnă cuvântul *a dărui?*

Ea spuse:

— A te îmbogăţi întru Allah.

El întrebă:

— Şi *a merge în hagialâc*?.

Ea răspunse:

— A ajunge la ţintă.

El întrebă:

— Şi *a purta războiul*?

Ea spuse:

— A te apăra.

La aceste cuvinte, învăţatul se ridică în picioare şi grăi:

— În adevăr, întrebările şi încercările mele au ajuns la capăt! Roaba aceasta este uimitoare şi ca ştiinţă, şi ca înţelepciune, o, emire al dreptcredincioşilor!

Ci Simpatia zâmbi dulce şi îl opri.

— Aş vroi, la rându-mi, să-ţi pun şi eu o întrebare. Şi de nu vei izbuti s-o dezlegi, atunci să-mi dai îngăduinţa a-ţi lua rantia de ulema.

El zise:

— Primesc! Pune-mi întrebarea, copilă!

Ea întrebă:

— Care sunt ramurile de sprijin ale Islamului?

Învăţatul rămase un răstimp pe gânduri şi până la urmă nu ştiu ce să răspundă.

Atunci însuşi califul grăi şi spuse Simpatiei:

— Răspunde tu la această întrebare, şi rantia acestui învăţat va fi a ta!

Simpatia se înclină şi răspunse:

— Ramurile Islamului sunt în număr de nouă: a asculta întocmai de învăţătura Sfintei Cărţi; a te supune la datinile pe care ni le-a lăsat sfântul nostru Profet; a nu mânca niciodată ceea ce este oprit; a pedepsi pe făcătorii de rele, spre a nu vedea sporind răutatea celor răi, ca urmare a îngăduinţei celor buni; a trudi să cunoşti învăţăturile credinţei; a ajuta pe slujitorii lui Allah; a te feri de tot ceea ce aduce tulburare şi schimbare; a dovedi curaj în năpastă; a ierta atunci când eşti tare şi puternic.

După ce califul auzi acest răspuns, porunci să se ia numaidecât mantia învăţatului şi să se dea Simpatiei; lucru care fu îndeplinit îndată, spre tulburarea învăţatului, care ieşi din sală cu capul plecat.

Atunci se ridică un al doilea ulema, care era vestit pentru isteţimea sa în cunoaşterea teologiei şi pe care ochii tuturora îl arătau vrednic de cinstea de a o întreba pe tânără.

El se înturnă către Simpatia şi îi zise:

— N-am să-ţi pun, o, gingaşă copilă, decât numai câteva întrebări scurte. Poţi tu să-mi spui, mai întâi, care-s datoriile de luat aminte la timpul mesei?

Ea răspunse:

— Mai întâi trebuie să te speli pe mâini, să rosteşti numele lui Allah şi să-i aduci mulţumire. Te aşezi apoi pe şoldul stâng, te slujeşti, ca să mănânci, numai de degetul cel mare şi de celelalte prime două degete, nu iei decât îmbucături mici, mesteci, bine îmbucătura, şi te fereşti să te uiţi la vecinul tău, ca nu cumva să-l stânjeneşti ori să-i tai pofta de mâncare.

Învăţatul întrebă:

— Poţi, acum, să-mi spui ce este *ceva,* ce este *jumătate de ceva* şi ce este *mai puţin decât ceva?*

Ea răspunse fără şovăire:

— Dreptcredinciosul este *ceva,* făţarnicul este *jumătate de ceva,* iar necredinciosul este *mai puţin decât ceva!*

El grăi:

— Întocmai! Spune-mi: unde se află credinţa?

Ea răspunse:

— Credinţa sălăşlueşte în patru locuri: în inimă, în cap, în limbă şi în cele patru mădulare. Aşa fel că tăria inimii stă în bucurie, tăria capului în cunoaştere, tăria limbii în neminciună, iar tăria celor patru mădulare în supunere.

El întrebă:

— Câte inimi sunt?

— Sunt multe: inima dreptcredinciosului şi inima necredinciosului, care-i cu totul dimpotrivă cu inima celui dintâi…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaptezeci şi opta noapte

Ea urmă:

…inima legată de lucruri pământeşti şi inima legată de plăcerile sufletului; sunt inimi stăpânite de patimi, ori de ură, ori de zgârcenie; sunt inimi, ticăloase, şi inimi arse de dragoste, şi inimi umflate de mândrie; pe urmă, sunt inimi luminate, ca acelea ale soţilor sfântului nostru Profet; şi-apoi este inima sfântului nostru Profet însăşi, inima Celui Ales.

Când învăţatul ulema auzi acest răspuns, grăi:

— Roabă, ai căpătat adeverirea mea!

Atunci frumoasa Simpatia îl privi pe calif şi spuse:

— O, conducătorule al dreptcredincioşilor, îngăduie-mi să pun la rându-mi numai o întrebare celui ce m-a cercetat şi să-i iau rantia, de nu mi-o şti răspunde!

Şi îngăduirea fiind dată, ea îl întrebă pe învăţat:

— Poţi tu să-mi spui, o, preacinstitule şeic, care-i îndatorirea ce trebuie îndeplinită înaintea tuturor îndatoririlor, măcar că ea nu-i cea mai de căpetenie?

La întrebarea aceasta, savantul nu ştiu ce să răspundă şi fata se grăbi să-i ia rantia, şi ea însăşi dădu răspunsul:

— Este îndatorirea de a-ţi face spălarea; căci scris este limpede: să te cureţi înainte de a-ţi îndeplini fie şi cea mai măruntă îndatorire religioasă şi înainte de orice lucru cerut de Sfânta Carte şi de sunna!

După care, Simpatia se întoarse către adunare şi o întrebă printr-o privire la care răspunse unul dintre învăţaţi, care era unul dintre oamenii cei mai vestiţi ai veacului şi n-avea seamăn în cunoaşterea *Coranului.*

El se ridică şi îi spuse Simpatiei:

— O, tu, copilă plină de duh şi de desfătătoare miresme, poţi oare, devreme ce cunoşti Sfânta Carte a lui Allah, să ne dai o pildă despre temeinicia ştiinţei tale în această privinţă?

Ea răspunse:

— *Coranul* este alcătuit din o sută patrusprezece sure ori capitole, dintre care şaptezeci au fost dictate la Mecca, iar patruzeci şi patru la Modina. Este împărţit în şase sute douăzeci şi una de părţi numite aşar, şi în şase mii două sute treizeci şi şase de versete numite aiate. Cuprinde şaptezeci şi nouă de mii patru sute treizeci şi nouă de litere, la fiecare dintre ele fiind adăugate zece semne anume. Se află pomenite în el numele a douăzeci şi cinci de profeţi: Adam, Nuh, Ibrahim. Ismail, Isaac, Yacub, Yussef, El-Yoş, Yunes, Loth, Salek, Hud, Şoaib, Daud, Soleiman, Zul-Kefel, Edris, Elias, Yahia, Zaharia, Ayub, Mussa, Harun, Issa (Isus) şi Mahomed (cu ei cu toţi fie rugăciunea şi pacea!). Se mai află numele a nouă păsări ori fiinţe înaripate: ţânţarul, albina, musca, pupăza, corbul, lăcusta, furnica, pasărea ababil şi pasărea lui Issa (cu el fie rugăciunea şi pacea!) care nu-i alta decât liliacul.

Şeicul zise:

— Ştiinţa ta este minunată. Aş mai vrea să aflu de la tine şi versetul în care sfântul nostru Profet îi judecă pe necredincioşi?

Ea răspunse:

— Este versetul în care se află aceste cuvinte: „Evreii spun despre creştini că sunt în greşeală, şi creştinii mărturisesc că evreii nu cunosc adevărul. Şi să ştiţi că şi unii şi alţii au dreptate!”

Când şeicul auzi răspunsul acesta, se mărturisi foarte mulţumit, dar vru să cerceteze mai departe. El o întrebă, aşadar:

— Cum a venit *Coranul* pe pământ? A coborât deodată întreg, copiat după tablele ce sunt păstrate în cer, ori mai degrabă a coborât în mai multe rânduri?

Ea răspunse:

— Îngerul Gavril, din porunca Stăpânului Lumilor, l-a adus sfântului nostru Profet Mahomed, regele trimişilor lui Allah, şi în versete, după împrejurări, în vreme de

douăzeci de ani.

El întrebă:

— Care-s soţii Profetului care au avut grijă să adune la un loc toate versetele *Coranului?*

Ea spuse:

— Sunt patru: Abi ben-Kaab, Zeid ben-Tabet, Abn-Obeida ben-Al-Gerrah şi Othman ben-Affan (aibă-i Allah pe tuspatru întru mila lui!)

El întrebă:

— Cine sunt cei care ne-au transmis şi ne-au învăţat felul adevărat în care să citim *Coranul?*

Ea răspunse:

Sunt patru: Abdallah ben-Maşsud, Abi ben-Kaab, Moaz ben-Giabal şi Salem ben-Abdallah.

El întrebă:

— Cu ce prilej a coborât din cer versetul: „O, dreptcredincioşilor, să nu vă lipsiţi de desfătările pământene în toată plinătatea lor!“

Ea răspunse:

— Atunci când câţiva dintre tovarăşii lui, vrând să împingă duhovnicia mai departe decât este trebuincios, hotărâseră să se jugănească şi să nu mai îmbrace decât haine aspre de păr.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute şaptezeci şi noua noapte

Ea urmă:

După ce învăţatul auzi aceste răspunsuri ale Simpatiei, nu se putu împiedica să nu strige:

— Mărturisesc, o, emire al dreptcredincioşilor, că această tânără este fără de asemuire în ştiinţă!

Atunci Simpatia ceru îngăduinţă să pună o întrebare şeicului şi îi zise:

— Poţi să-mi spui care este versetul din *Coran* în care se află de douăzeci şi trei de ori litera kaf; care este acela în care se află de şaisprezece ori litera mim; şi care-i acela în care se află de patruzeci de ori litera ain?

Învăţatul rămase cu gura căscată, fără a putea da nici cel mai mic răspuns; şi Simpatia, după ce-i luă rantia, se grăbi să arate ea însăşi versetele despre care întrebase, spre uimirea întregii adunări.

Atunci, din mijlocul adunării se ridică un doftor vestit pentru multele lui cunoştinţe şi care şi alcătuise nişte cărţi de leacuri nespus de preţuite. El se înturnă către Simpatia şi îi zise:

— Ai vorbit strălucitor despre lucrurile cele spirituale; e vremea să ne îndreptăm şi spre cele ale trupului. Lămureşte-ne, o, frumoasă roabă, cum este făcut trupul nostru omenesc, nervii, oasele şi vertebrele, şi de ce Adam a fost numit Adam!

Ea răspunse:

— Numele de Adam vine de la cuvântul *adim,* care înseamnă pielea, faţa pământului, şi i-a fost dată întâiului om care a fost plămădit dintr-o grămadă de lut făcută din pământuri luate din felurite locuri ale lumii. Într-adevăr, capul lui Adam a fost făcut din pământ de la răsărit, pieptul din pământ de la Kaaba, iar picioarele din pământ de la apus. Allah a întocmit trupul dăruindu-l cu şapte porţi de intrare şi cu două porţi de ieşire: cei doi ochi, cele două urechi, cele două nări şi gura, iar de cealaltă parte cele două ieşiri. Pe urmă, Atoatefăcătorul, ca să-i dea lui Adam o fire, a îngemănat în el cele patru elemente: apa, pământul, focul şi aerul. După care, Allah a izbăvit de întocmit omenescul trup. A pus în el trei sute şaizeci de ţevi şi trei instincte: instinctul vieţii, instinctul înmulţirii şi instinctul foamei. Pe urmă, a pus în el şase maţe, doi rărunchi, două ouă, o inimă şi a acoperit totul cu o piele. L-a înzestrat cu cinci simţuri, călăuzite prin şapte spirite vitale. În ce priveşte rânduiala acestor măruntaie, Allah a pus inima la stânga, în coşul pieptului, şi plămânii, ca să

slujească de evantalii inimii, şi ficatul la dreapta, ca să slujească de pază inimii. În ce priveşte capul, mai întâi el a fost alcătuit din patruzeci şi opt de oase. În ce priveşte pieptul, el cuprinde douăzeci şi patru de coaste la bărbat, şi douăzeci şi cinci la femeie; coasta ce prisoseşte la femeie se află de-a dreapta şi slujeşte spre a închide copilul în pântecele mamei sale şi spre a-l sprijini înconjurându-l.

Învăţatul doftor nu-şi putu opri minunarea şi adăugă:

— Poţi tu acum să ne vorbeşti despre semnele bolilor?

Ea răspunse:

— Semnele bolilor sunt fie lăuntrice, fie nelăuntrice, şi folosesc la a face să se afle felul bolii şi câtu-i ea de primejdioasă. Omul iscusit în meseria lui ştie, într-adevăr, să ghicească boala numai luând pulsul inimii celui bolnav; în felul acesta el află gradul de uscăciune, de căldură, de înţepenire, de răceală şi de umezeală.

El întrebă:

— Care-s pricinile dorului de cap?

Ea răspunse:

— Dorul de cap se datorează mai cu seamă mâncărurilor, atunci când au fost băgate în pântece fără ca hrana de dinainte să fi fost mistuită; se mai datorează şi meselor luate fără a-ţi fi foame. Căci lăcomia la mâncare este cea mai de seamă pricină a bolilor care bântuiesc pe pământ. Acela care vrea să-şi lungească viaţa, trebuie să-şi împartă pântecele în trei părţi, şi să umple pe una cu hrană, pe alta cu apă, iar pe cea de a treia cu nimic-nimic, spre a o lăsa slobodă pentru răsuflare. Tot aşa-i şi cu intestinul, care este lung de optsprezece palme.

El zise:

— Văd că ştiinţa ta nu lasă nimic de dorit. Dar poţi să-mi spui care-i cea mai bună apă?

Ea răspunse:

— Este apa păstrată curată într-un vas răcoros, frecat bine cu o mireasmă potrivită ori numai trecut prin aburi

de tămâie, şi nu trebuie să fie băută decât la un răstimp după ce ai mâncat, spre a te feri astfel de tot felul de metehne; şi aşa se îndeplineşte sfatul dat de Profet (cu el fie rugăciunea şi pacea!) care a spus: „Stomacul este cloaca bolilor, constipaţia este pricina bolilor, iar igiena este temeiul tuturor leacurilor“.

El întrebă:

— Care este cea mai bună dintre toate mâncărurile?

Ea răspunse:

— Este aceea care, fiind gătită de mâna unei femei vrednice, n-a cerut prea multă pregătire şi se mănâncă cu inimă mulţumită. Demâncarea numită tharid este, de bună seamă, cea mai gustoasă dintre toate mâncărurile, căci Profetul (cu el fie rugăciunea şi pacea!) a spus: „Tharidul este cea mai bună dintre mâncăruri, aşa cum Aişa este cea mai cuminte dintre femei.”

El întrebă:

— Ce gândeşti tu despre fructe?

Ea zise:

— Acestea şi carnea de oaie sunt hrana cea mai sănătoasă. Nu trebuie însă a fi mâncate după ce a trecut timpul lor.

El spuse:

— Vorbeşte-ne despre vin.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute optzecea noapte

Ea urmă:

Simpatia răspunse:

— Cum de poţi, oare, să mă întrebi despre vin, devreme ce Sfânta Carte este atât de limpede în privinţa aceasta? În ciuda multelor lui virtuţi, el este oprit, întrucât tulbură minţile şi aţâţă pornirile. Vinul şi jocurile de noroc sunt două lucruri de care dreptcredinciosul trebuie să se

ferească de teama celor mai rele năpaste!

— El zise:

— Răspunsul tău este înţelept. Poţi acum să ne vorbeşti despre luarea de sânge?

Ea răspunse:

— Luarea de sânge este trebuitoare oamenilor bogaţi. Ea se face după ajunare, într-o zi de primăvară, fără nori şi fără vânt. Dacă ziua aceasta cade marţea, luarea de sânge are cele mai bune urmări, mai ales dacă ziua aceea mai este şi a şaptesprezecea a lunii. Dar nimic nu este mai rău decât luarea de sânge făcută într-o miercuri sau într-o sâmbătă.

Învăţatul cugetă un răstimp şi zise:

— Până acum ai răspuns desăvârşit, însă vreau să-ţi mai pun o întrebare de seamă, care ne va dovedi dacă ştiinţa ta cuprinde lucrurile de temelie. Poţi, oare, să ne vorbeşti despre împreunare?

Când fata auzi asemenea întrebare, se înroşi, coborî capu-n pământ, dar nu întârzie să ridice fruntea iar şi, întorcându-se către calif, îi spuse:

— Pe Allah, o, emire al dreptcredincioşilor, tăcerea mea nu trebuie a fi luată cumva drept neştiinţă, căci răspunsul se află pe vârful limbii mele, dar nu vrea să-mi iasă de pe buze din respect faţă de califul, stăpânul nostru!

El, însă, îi zise:

— Voi fi cum nu se poate mai încântat să aud acest răspuns din gura ta. Nu-ţi fie teamă, aşadar, şi vorbeşte răspicat!

Atunci, învăţata Simpatia spuse:

— Împreunarea este un lucru minunat şi numeroase-s însuşirile sale. Ea uşurează trupul şi înaripează sufletul, alungă tristeţea, domoleşte fierbinţeala, bucură inima şi aduce îndărăt somnul pierdut. E vorba, de bună seamă, despre împreunarea dintre un bărbat şi o femeie tânără; dar este cu totul altceva dacă femeia este bătrână, pentru că nu se află beteşug pe care asemenea împreunare să nu-l zămislească. Împreunarea cu o femeie

bătrână înseamnă a te primejdui la năpaste fără de număr, dintre care, de pildă, durerea de rărunchi, durerea de coapse, durerea de şale şi moartea bărbăţiei. Cu-o vorbă, e cumplit. Trebuie, dar, să fugi de ea ca de o otravă fără leac. Cel mai bine-i să alegi o femeie pricepută, care înţelege dintr-o privire, care vorbeşte din şolduri şi din mâini, şi care îl scuteşte pe stăpân să ţină un întreg coteţ de găini.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute optzeci şi doua noapte

Ea urmă:

Învăţatul strigă:

— Ai răspuns cu multă isteţie! mai am însă două întrebări să-ţi pun, şi gata. Poţi să-mi spui care-i vieţuitoarea care nu trăieşte decât închisă şi care moare îndată ce răsuflă? Şi care-s fructele cele mai bune?

Ea răspunse:

— Primul este peştele; iar celelalte-s chitra şi rodia!

După ce doftorul auzi toate aceste răspunsuri ale frumoasei Simpatia, nu se putu opri să se mărturisească neînstare de-a o prinde cu vreo lipsă în ştiinţa sa, şi vru să-şi ieie locul. Dar Simpatia îl opri printr-un semn şi îi zise:

— Trebuie să-ţi pun şi eu la rându-mi o întrebare. Poţi să-mi spui, o, învăţatule, care este lucrul rotund ca pământul şi care locuieşte într-un ochi, care ba se desparte de acest ochi, ba pătrunde în el, care se împreună fără a avea mădular bărbătesc, care se desparte de soaţa sa în timpul nopţii spre a se uni iarăşi cu ea ziua, şi care de obicei îşi alege sălaş la margini?

La asemenea întrebare, savantul îşi stoarse mult şi bine creierii, că tot nu ştiu ce să răspundă; şi Simpatia, după ce îi luă rantia, la îndemnul califului, răspunse ea însăşi:

— Este nasturele şi cheuloarea!

După care, dintre preacinstiţii şeici se ridică un astronom, care era cel mai vestit dintre toţi astronomii din împărăţie şi pe care Simpatia îl privi surâzând, încredinţată de la început că acesta are să găsească ochii ei mai tulburători decât toate stelele din ceruri.

Astronomul veni, aşadar, să se aşeze dinaintea fetei şi, după obişnuitul început, o întrebă:

— De unde se ridică soarele şi unde se duce atunci când nu se mai vede?

Ea răspunse:

— Află că soarele se ridică de la izvoarele răsăritului şi piere în izvoarele apusului. Aceste izvoare sunt o sută optzeci la număr. Soarele este sultanul zilei; aşa cum luna este sultana nopţilor.

Învăţatul astronom strigă:

— Minunat răspuns! Dar, o, copilă, ne poţi tu vorbi despre-celelalte astre şi să ne spui ceva despre influenţa lor bună ori rea?

Ea răspunse:

— Dacă ar trebui să vorbesc despre toate celelalte astre, ar trebui să hărăzim acestora mult mai multe divanuri. N-am să spun, aşadar, decât câteva cuvinte. În afară de soare şi de lună, mai sunt alte cinci planete, şi anume: Utared (Mercur), El-Zohra (Venus), El-Merrich (Marte), El-Muştari (Jupiter) şi Zohal (Saturn); Luna, rece şi jilavă, de influenţă bună, are drept leagăn Racul, drept apogeu Taurul, drept declin Scorpionul, şi perigeu Capricornul; planeta Saturn, rece şi uscată, de influenţă rea, are ca leagăn Capricornul şi Vărsătorul, apogeul său este Cumpăna, declinul Berbecele, iar perigeu Capricornul şi Leul; Jupiter, de influenţă priincioasă, este cald şi jilav, şi are ca leagăn Peştele şi Salba, ca apogeu Racul, ca declin Capricornul, şi ca perigeu Gemenii şi Leul; Venus, potolită, de influenţă priincioasă, are ca leagăn Taurul, ca apogeu Peştii, ca declin Cumpăna, şi ca perigeu Berbecele şi Scorpionul; Mercur de influenţă uneori

priincioasă, alteori vătămătoare, are ca leagăn Gemenii, ca apogeu Fecioara, ca declin Peştii, ca perigeu Taurul; Marte, în sfârşit, cald şi jilav, de influenţă vătămătoare, are ca leagăn Berbecele, ca apogeu Capricornul, ca declin Racul, şi ca perigeu Cumpăna.

Când astronomul auzi acest răspuns, el se minună nespus de adâncimea cunoştinţelor tinerei Simpatia. Vru totuşi să încerce a o tulbura printr-o întrebare mai grea şi o întrebă:

— O, copilo, socoţi că vom avea ploaie luna aceasta?

La o, asemenea întrebare, învăţata Simpatia lăsă capun jos şi cugetă îndelung, lucru care făcu pe calif să presupună că se recunoştea neînstare să răspundă. Dar ea îndată ridică fruntea şi spuse califului:

O, emire al dreptcredincioşilor, nu voi rosti nicio vorbă, decât cu îngăduinţa ta anume de a spune tot ceea ce gândesc!

Califul, uimit, zise:

— Ai îngăduinţa!

— Atunci, o, emire al dreptcredincioşilor, rogu-te împrumută-mi o clipă sabia ta, ca să-i retez căpăţâna astronomului acestuia, care nu-i decât un necredincios!

La aceste cuvinte, califul şi toţi învăţaţii de faţă nu se putură opri a râde. Dar Simpatia urmă:

— Într-adevăr, află, o, tu, astronomule, că sunt cinci lucruri pe care numai Allah le cunoaşte: ceasul morţii, căderea ploii, sexul copilului în pântecele mamei sale, întâmplările zilei de mâine şi locul unde-i dat omului să moară!

Astronomul zâmbi şi zise:

— Nu ţi-am pus întrebarea decât ca să te încerc. Poţi tu, şi cu aceasta n-avem să ne depărtăm prea tare de ale noastre, să ne spui care-i influenţa astrelor asupra zilelor din săptămână?

Ea răspunse:

— Duminica este ziua menită soarelui. Când anul începe într-o duminică, acesta-i semn că noroadele vor

avea multe de îndurat de pe urma tiraniei şi a nelegiuirilor sultanilor şi a stăpânilor lor, că are să fie secetă, că lintea, mai cu seamă, n-are să crească deloc, că strugurii se vor strica şi că au să fie lupte sângeroase între regi. Dar pe toate acestea numai Allah le ştie cel mai bine! Lunea este ziua menită Lunii. Când anul începe într-o zi de luni, acesta-i semn bun. Vor fi ploi îmbelşugate, mult grâu şi mulţi struguri; dar are să fie ciumă şi, pe deasupra, inul n-are să crească, iar bumbacul are să fie prost; şi-apoi, jumătate din vite au să fie bântuite de molimi. Dar Allah ştie mai bine! Marţea, ziua menită lui Marte, poate fi început de an. Atunci cei mari şi puternici vor fi loviţi de moarte, preţul grânelor va creşte, va fi ploaie puţină, peşte puţin, mierea se va vinde ieftin, lintea se va găsi mai pe degeaba, seminţele de in vor avea preţ mare, recolta de orz va fi minunată. Dar va curge sânge mult şi are să fie o molimă printre măgari, al căror preţ va creşte peste măsură. Dar Allah ştie mai bine! Miercurea este ziua lui Mercur. Când anul începe miercuri, acesta-i semn de multă moarte pe mări, de multe zile cu furtuni şi cu trăsnete, de scumpete la grâne şi de preţuri ridicate la ridichi şi la ceapă, fără a mai pune la socoteală o molimă care va bântul printre prunci. Dar Allah ştie mai bine! Joia este ziua menită lui Jupiter. Dacă anul începe cu ea, acesta-i semn de înţelegere între neamuri, de dreptate din partea stăpânitorilor şi a vizirilor, de cinste din partea cadiilor, şi de mari binefaceri asupra omenirii, printre altele belşug de ploi, de fructe, de grâne, de bumbac, de in, de miere, de struguri şi de peşte. Dar Allah ştie mai bine! Vinerea este ziua menită lui Venus. Dacă anul începe cu ea, acesta-i semn că roua va fi îmbelşugată, primăvara frumoasă, dar au să se nască o sumedenie de copii de amândouă sexele, şi-au să fie mulţi castraveţi, harbuji, dovlecei, pătlăgele vinete şi roşii şi, de asemenea, napi porceşti. Dar Allah mai bine ştie! Sâmbăta, în sfârşit, este ziua lui Saturn. Vai de anul care începe cu ziua aceasta! Vai de anul acela! Va fi o

lipsă desăvârşită şi-n cer şi pe pământ, foametea va urma războiului, bolile după foamete, iar locuitorii din Egipet şi din Siria vor ţipa sub jugul care-i va supune şi sub asuprirea stăpânitorilor! Dar Allah ştie mai bine!

Când astronomul auzi acest răspuns, strigă:

— Minunat întru totu-i răspunsul! Dar poţi să ne spui şi la care punct sau la care cat din cer sunt agăţate cele şapte planete?

Simpatia răspunse:

— De bună seamă! Planeta Saturn este agăţată tocmai în cel de al şaptelea cer; Jupiter este agăţat în cel de al şaselea cer; Marte în cel de al cincilea; Soarele într-al patrulea; Venus într-al treilea; Mercur într-al doilea; iar Luna în cel dintâi cer!

Pe urmă, Simpatia adăugă:

— Acum este rândul meu să te întreb..:

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute optzeci şi patra noapte

Ea urmă:

— Acum este rândul meu să te întreb! Care sunt cele trei clase de stele?

Învăţatul cugetă mult şi bine, şi îşi ridică ochii spre, ceruri, că tot nu izbuti să scape din încurcătură. Atunci Simpatia, după ce îi înhăţă rantia, răspunse ea însăşi la întrebarea pe care o pusese:

— Stelele se împart în trei clase, după menirea lor: unele sunt atârnate de bolta cerească, asemenea unor făclii şi slujesc să lumineze pământul; altele sunt aşezate în văzduh, pe o sfoară nevăzută, şi slujesc să lumineze mările; iar stelele din cea de a treia categorie se mişcă după voia degetelor lui Allah: le vezi lunecând pe cerul nopţi, şi slujesc la pedepsirea demonilor care vor să încalce poruncile celui Preaînalt.

La aceste cuvinte, astronomul se recunoscu mult mai prejos în cunoştinţe faţă de fată şi plecă din sală.

Atunci, la porunca marelui calif, îi urmă un filosof care veni şi se aşeză dinaintea Simpatiei şi o întrebă:

— Poţi să ne vorbeşti despre necredinţă şi să ne spui dacă ea se naşte odată cu omul?

Simpatia răspunse:

— La aceasta vreau să-ţi răspund chiar cu vorbele Profetului nostru (cu el fie rugăciunea şi pacea!), care a spus: „Necredinţa umblă printre fiii lui Adam aşa cum sângele curge prin vine, de îndată ce ei se lasă ispitiţi să blesteme pământul şi roadele pământului şi ceasurile de pe pământ. Cea mai mare fărădelege este blestemul aruncat asupra timpului şi a lumii: căci timpu-i însuşi Dumnezeu, iar lumea-i făcută de Dumnezeu!“

Filosoful se minună:

— Cuvintele acestea-s dumnezeieşti şi neclătinate! Spune-mi, acum, care sunt cele cinci făpturi ale lui Allah care au băut şi au mâncat fără ca să fi ieşit ceva fie din trupul, fie din pântecele lor?

Ea răspunse:

— Aceste cinci făpturi sunt: Adam, Simeon, dromadera lui Saleh, berbecul lui Ismail şi pasărea care l-a văzut pe sfântul Abubekr în peşteră.

El îi spuse:

— Întocmai! Ia mai spune-mi: care-s cele cinci făpturi din rai care nu sunt nici oameni, nici duhuri, nici îngeri?

Ea răspunse:

— Acestea-s: lupul lui Iacob, câinele celor şapte adormiţi, măgarul lui El-Azir, dromadera lui Saleh şi catârul sfântului nostru Profet (cu el fie rugăciunea şi pacea!).

El întrebă:

— Poţi să-mi spui cine este omul care-şi făcea rugăciunea nici în cer, nici pe pământ?

Ea răspunse:

— Este Soleiman, care îşi făcea rugăciunea pe un covor

agăţat în văzduh, între cer şi pământ!

El zise:

— Lămureşte-mi următorul fapt: un bărbat priveşte dimineaţa la o roabă, şi pe dată săvârşeşte un lucru neîngăduit; o priveşte pe aceeaşi roabă la amiază, şi lucru-i acuma legiuit; o priveşte după-amiază, şi lucrul iarăşi este nelegiuit; la apusul soarelui, îi este îngăduit s-o privească; noaptea, îi este oprit; iar dimineaţa, poate întru totul să se apropie de ea, cum i-i voia! Poţi să mă lămureşti cum, oare, nişte împrejurări atât de osebite se pot urma atât de repede, într-o zi şi o noapte?

Ea răspunse:

— Este lesne de lămurit! Un bărbat îşi aruncă dimineaţa privirile asupra unei roabe care nu este a lui şi, după Sfânta Carte, acesta este un lucru nelegiuit. Dar la amiază o cumpără, şi atunci poate să se desfete cu ea cât vrea; după-amiază, dintr-o pricină ori alta, el îi dă slobozenie, şi pe dată nu mai are drept să-şi arunce ochii asupră-i. Dar, la asfinţitul soarelui, se însoară cu ea, şi totu-i legiuit; noaptea, socoate că-i bine să se divorţeze, şi nu se mai poate apropia de ea; dar dimineaţa o ia iarăşi de soţie, după regulile cerute, şi-atunci poate să înnoade iar legăturile cu ea.

Filosoful zise:

— Este întocmai! Poţi să-mi spui care-i mormântul care a început să umble dimpreună cu cel ce se afla înlăuntrul lui?

Ea răspunse:

— Este chitul care l-a înghiţit în pântecele lui pe profetul Iona!

El întrebă:

— Care este valea pe care soarele nu a luminat-o decât odată şi pe care nu o va mai lumina până la ziua învierii de apoi?

Ea răspunse:

— Este valea pe care a despicat-o toiagul lui Moise când a lovit marea spre a o face să lase cale de trecere

pentru fuga poporului său.

El întrebă:

— Care este cea dintâi pulpană care s-a târât pe pământ?

Ea răspunse:

— Este pulpana hainei mamei lui Ismail, Agar. Atunci când a măturat cu ea pământul dinaintea Sarrei.

— El întrebă:

— Care este lucrul care răsuflă fără a fi însufleţit?

Ea răspunse:

— Este dimineaţa. Căci se spune în Sfânta Carte: „Atunci când răsuflă dimineaţa”…

După ce filosoful auzi toate aceste răspunsuri, temându-se ca fata să nu-l întrebe şi pe el, şi întrucât ţinea la rantia lui, se grăbi să dea iute dosul şi să se facă nevăzut.

Atunci se ridica bărbatul cel mai învăţat al veacului, înţeleptul Ibrahim ben-Saiar, care veni să ia locul filosofului şi-i zise frumoasei Simpatia:

— Vreau să cred că te dai învinsă de la început şi că-i de prisos să te mai întreb ceva!

Ea răspunse:

— O, preacinstitule învăţat, te sfătuiesc a trimite să ţi se aducă alte haine decât acelea pe care le porţi, căci peste câteva clipe va trebui să ţi le iau.

El zise:

— O să vedem noi! Care-s lucrurile plămădite chiar de mâinile Atotputernicului, pe când toate toate celelalte au fost zămislite numai ca urmare a voinţei sale?

Ea răspunse:

— Jeţul împărătesc, Arborele raiului, Raiul şi Adam! Da, acestea-s cele patru lucruri plămădite chiar de mâinile lui Allah, pe când ca să le izvodească pe toate celelalte el a zis: „Să fie!“ şi ele au fost!

El întrebă:

— Cine este tatăl tău întru Islam şi cine este tatăl tatălui tău?

Ea răspunse:
— Tatăl meu întru Islam este Mahomed (cu el fie rugăciunea şi pacea), iar tatăl lui Mahomed este Abraham, prietenul lui Dumnezeu!
— Pe ce se întemeiază credinţa Islamului?
— Pe mărturisirea de credinţă: *„La ilah ill' Allah, ua Mohammad rassul Allah!"*

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute optzeci şi şasea noapte

Ea urmă:

Învăţatul întrebă:
— Vorbeşte despre osebitele feluri de foc!
Ea răspunse:
— Este focul care mănâncă, dar nu bea: acesta-i focul lumii; este focul care mănâncă şi bea: acesta-i focul iadului; este focul care bea, dar nu mănâncă nimic: acesta-i focul soarelui; în sfârşit, este focul care nici nu mănâncă, nici nu bea: acesta-i focul lunii!
— Care-i tâlcul acestei ghicitori: „Atunci când beau, elocinţa curge de pe buzele mele, şi umblu şi vorbesc fără a face zgomot; şi, cu toate acestea, în ciuda virtuţilor mele, nu mă bucur de nicio cinstire cât trăiesc, iar după ce mor nimenea nu plânge în urma mea"?
Ea răspunse:
— Este pana de scris!
— Dar tâlcul cesteilalte ghicitori: „Sunt pasăre, dar nu am nici carne, nici sânge, nici pene, nici puf; sunt mâncat fript, ori fiert, ori aşa cum sunt, şi-i destul de greu de aflat dacă-s viu ori mort; iar la culoare sunt ca de argint şi de aur"?
Ea răspunse:
— În adevăr, sunt prea multe cuvinte pentru a mă face

să pricep că este vorba de un biet ou. Străduieşte-te, dar, să mă întrebi ceva mai acătării.

El întrebă:

— Câte vorbe i-a spus Allah, în totului-tot, lui Moise?

Ea răspunse:

— Allah i-a spus lui Moise o mie cincisute de vorbe.

El întrebă:

— Cum a început creaţia?

Ea spuse:

— Allah l-a plămădit pe Adam dintr-un boţ de humă uscată; huma a fost făcută cu spumă; spuma a fost scoasă din mare; marea — din neguri; negurile — din lumină; lumina — dintr-o iasmă de apă; iasma de apă — dintr-un rubin; rubinul — dintr-o stâncă; stânca din apă; iar apa a fost făcută prin cuvântul atotputernic: „Să fie!“

— Dar tâlcul cesteilalte ghicitoare: „Mănânc fără să am nici gură, nici pântece, şi mă hrănesc cu pomi şi cu animale; singură mâncarea trezeşte-n mine viaţa, pe când orice băutură mă ucide”?

— Este focul.

— Dar tâlcul ghicitorii acesteia: „Sunt doi prieteni care n-au gustat niciodată vreo plăcere, măcar că îşi petrec toate nopţile îmbrăţişaţi; sunt paznicii casei şi nu se despart decât dimineaţa”?

— Acestea-s cele două laturi ale unei uşi!

— Care-i înţelesul acesteia: „Târăsc pururea în urma mea nişte cozi lungi; am o ureche cu care nu aud nimic, şi fac haine pe care nu le port niciodată”?

— Este acul.

— Care-i lungimea şi lăţimea podului Sirat?

— Lungimea podului Sirat, pe care trebuie să treacă toţi oamenii în ziua învierii, este de cale de trei mii de ani, o mie spre-a urca pe el, o mie spre a-l străbate de-a lungul, şi o mie spre a coborî de pe el. Este mai ascuţit ca tăişul unui paloş şi mai subţire ca un fir de păr.

El întrebă:

— Poţi acum să-mi spui de câte ori are voie Profetul (cu

el fie rugăciunea şi pacea!) să mijlocească pentru fiecare dreptcredincios?

Ea răspunse:

— De trei ori, nici mai mult, nici mai puţin.

— Cine-i cel care a îmbrăţişat cel dintâi credinţa Islamului?

— Este Abubekr!

— Dar atunci, nu socoţi că Aii a fost musulman, înaintea lui Abubekr?

— Ali, din mila Celui-preaînalt, nu s-a închinat niciodată la idoli; căci de la vârsta de şapte ani Allah l-a îndrumat pe calea cea dreaptă şi i-a luminat inima, dăruindu-l cu credinţa lui Mahomed (cu el fie rugăciunea şi pacea!).

— Da! Însă aş voi să ştiu care dintre cei doi este mai mare în ochii tăi, Ali sau Abbas?

La întrebarea aceasta foarte vicleană, Simpatia înţelese că învăţatul încerca să capete un răspuns păgubitor ei; căci, dând întâietate lui Ali, ginerele Profetului, l-ar fi nemulţumit pe calif, care era coborâtor din Abbas, unchiul lui Mahomed (cu el fie rugăciunea şi pacea!). Ea începu prin a se înroşi, pe urmă îngălbeni, şi, după un răstimp de gândire, răspunse:

— Află, o, Ibrahim, că nu este nicio întâietate între doi aleşi care au fiecare deopotrivă acelaşi merit!

Când califul auzi răspunsul acesta, fu cum nu se poate mai încântat şi, sărind în picioare, strigă:

— Pe Stăpânul Kaabei! ce răspuns minunat, o, Simpatia!

Învăţatul urmă însă mai departe:

— Poţi să-mi spui despre ce-i vorba în ghicitoarea aceasta: „Este zveltă şi gingaşă şi dulce la gust; este dreaptă ca o lance, dar nu are vârf de fier ascuţit; dulceaţa ei este de folos şi se mănâncă mai ales seara, în luna ramadanului?”

Ea răspunse:

— Este trestia de zahăr.

El zise:

— Mai am să-ţi pun o întrebare. Poţi să-mi spui ce animal trăieşte în pustietăţi şi sălăşluieşte departe de cetăţi, fuge de om şi îngemănează forma şi firea a şapte vieţuitoare?

Ea răspunse:

— Înainte de a vorbi, vreau să-mi dai de la bun început rantia ta!

Atunci califul Harun Al-Raşid spuse Simpatiei:

— De bună seamă că ai dreptate. Ci poate că ar fi mai bine, din cinstire faţă de vârsta lui, să răspunzi mai întâi la întrebările sale.

Ea zise:

— Animalul care trăieşte în pustietăţi şi fuge de oameni este lăcusta, şi ea îngemănează forma şi firea a şapte vieţuitoare: într-adevăr, are capul calului, gâtul taurului, aripile vulturului, picioarele cămilei, coada şarpelui, pântecele scorpionului şi coarnele gazelei!

Faţă de atâta iscusinţă şi de atâta ştiinţă, califul Harun Al-Raşid rămase încredinţat pe deplin şi porunci învăţatului Ibrahim ben-Saiar să dea rantia sa fetei. Învăţatul, după ce-i dete rantia, ridică mâna dreaptă şi mărturisi dinaintea tuturora că tânăra îl întrecuse în cunoştiinţe şi că ea-i minunea veacului.

Atunci califul o întrebă pe Simpatia:

— Ştii să mânuieşti instrumentele de muzică şi să le însoţeşti cântând cu glasul?

— De bună seamă!

Numaidecât el porunci să se aducă o lăută într-un toc de satin roşu, terminat cu un ciucure de mătase galben, şi închis cu o copcă de aur. Simpatia scoase lăuta din toc şi găsi pe ea aceste versuri gravate de jur-împrejur în litere înlănţuite şi înflorite;

Am fost o creangă verde…
Şi păsări cântătoare
Mă învăţau, duioase,
Să cânt şi eu ca ele.

Acum, sub mâna dulce
A gingaşei fecioare.
Răsună cânt de păsări
În glasul strunei mele.

Atunci, o sprijini pe piept, se aplecă asupră-i ca o mamă peste sugarul ei, scoase câteva acorduri în douăsprezece moduri osebite şi, în mijlocul încântării tuturora, cântă cu un glas ce răsună în toate inimile, storcând lacrimi de duioşie din toţi ochii.

Când sfârşi, califul se ridică în picioare şi strigă:

— Allah sporească-n tine darurile sale, o, Simpatia, şi aibă-i întru mila lui pe cei ce ţi-au fost dascăli şi pe cei care ţi-au dat zile!

Şi acolo pe loc puse să i se numere lui Abul-Hassan zece mii de dinari, într-o sută de săculeţi, şi zise către Simpatia:

— Spune-mi, o, minunată copilă, vrei să intri în haremul meu şi să ai un serai numai al tău şi toate cele de trebuinţă vieţii, sau vrei mai degrabă să te întorci cu acest tânăr, fostul tău stăpân? La aceste cuvinte, Simpatia sărută pământul dinaintea califului…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu

Ci într-a două sute optzeci şi şaptea noapte

Ea urmă:

…Simpatia sărută pământul dinaintea califului şi răspunse:

— Allah reverse-şi mila lui asupra stăpânului nostru califul! Roaba lui ar dori să se întoarcă în casa stăpânului ei de mai înainte.

Califul, departe de a se arăta mohorât de această dorinţă, îi împlini pe dată ruga, puse să i se verse în dar alte cinci mii de dinari şi îi zise:

— Deie Allah să fii tot atât de pricepută în dragoste, pe cât eşti în ştiinţele spirituale!

Şi binevoi să pună vârf mărinimiei lui, numindu-l pe Abul-Hassan într-o slujbă de seamă la serai; şi îl primi în rândurile prietenilor lui cei mai apropiaţi. După care puse capăt divanului.

Atunci, Simpatia, împovărată de rantiile învăţaţilor, şi Abul-Hassan, încărcat cu pungile de dinari de aur, ieşiră amândoi din sală, urmaţi de toţi cei ce fuseseră de faţă, care se tot minunau de cele ce văzuseră şi auziseră, ridicau mâinile şi strigau:

— Unde se mai află pe lume o dărnicie asemenea celei a urmaşilor lui Abbas?

— Acestea-s, o, preafericitule rege, adăugă Şeherezada, cuvintele pe care învăţata Simpatia le-a spus în mijlocul acelui sfat de învăţaţi şi care, fiind păstrate în cronicele împărăteşti, slujesc de pildă tuturor femeilor musulmane.

Pe urmă, văzând că regele Şahriar se apucase să cugete într-un fel cam îngrijorător, Şeherezada se grăbi să treacă la năzdrăvăniile poetului Abu-Nuwas şi începu numaidecât povestirea, în vreme ce micuţa Doniazada, pe jumătate adormită, se dezmetici deodată, tresărind la auzul numelui de Abu-Nuwas şi, făcând ochii mari, se pregăti să asculte cu toate urechile.

PĂŢANIA POETULUI ABU-NUWAS

Se povesteşte — dar Allah ştie mai bine — că, într-o noapte ca toate nopţile, califul Harun Al-Raşid, neputând dormi şi simţindu-şi mintea îngândurată foarte, ieşi singur din seraiul său şi se duse să facă o plimbare prin grădinile lui, spre a încerca să-şi alunge urâtul. Şi-aşa, ajunse dinaintea unui chioşc cu uşa deschisă, dar de-a curmezişul căreia se afla trupul unui eunuc adormit pe prag. Califul păşi peste trupul robului şi intră în singura încăpere ce alcătuia acel chioşc. Şi văzu întâi şi-ntâi un pat cu perdelele lăsate, luminat la dreapta şi la stânga de două făclii mari. Lângă pat era un taburet pe care se afla o tavă cu un chiup de vin peste care era aşezată o ceaşcă întoarsă cu gura în jos.

Califul fu mirat să găsească în acel chioşc asemenea lucruri la care nu se aştepta şi, apropiindu-se de pat, ridică perdelele. Şi rămase uluit de frumuseţea adormită ce se înfăţişa privirii sale. Era o tânără roabă, mândră ca luna plină, şi care nu avea alt văl decât părul ei răsfirat.

Văzând aşa, califul, încântat peste măsură, luă ceaşca de pe gura chiupului, o umplu cu vin şi rosti în sufletul său: „În cinstea trandafirilor din obrajii tăi, copilo!“ Pe urmă, se aplecă spre tânăra fată şi puse o sărutare pe o aluniţă neagră ce-i surâdea din colţul stâng al buzelor.

Sărutul acesta însă, oricât de uşor fusese el, o trezi pe tânăra femeie care, recunoscându-l pe emirul dreptcredincioşilor, se ridică plină de spaimă. Dar califul îi zise:

— O, tânără roabă, iată lângă tine o lăută! Negreşit că tu trebuie să scoţi din ea sunete minunate. Întrucât m-am hotărât să-mi petrec noaptea aceasta cu tine, măcar că nu te cunosc, nu m-aş mâhni să te văd mânuind-o şi însoţind-o cu glasul tău.

Atunci, tânăra femeie luă lăuta şi, după ce o acordă, scoase nişte sunete minunate, în douăzeci şi una de moduri osebite, astfel încât califul fu cuprins de înflăcărare cum nu se mai poate, iar tânăra femeie, băgând de seamă aceasta, nu se codi să tragă şi ea un folos. Îi zise:

— Sufăr, o, părinte al dreptcredincioşilor, de asprimile sorţii!

Califul întrebă:

— Şi cum asta?

Ea spuse:

— Fiul tău El-Amin, o, părinte al musleminilor, m-a cumpărat acum câteva zile pe zece mii de dinari, ca să mă dăruiască ţie. Dar soţia ta Sett Zobeida, aflând de aceasta, a înapoiat fiului tău banii pe care-i plătise pentru cumpărarea mea, şi m-a dat pe mâinile unui eunuc negru, să mă închidă în acest chioşc lăturalnic.

Când califul auzi aceste cuvinte, se mânie peste măsură şi-i făgădui fetişcanei că are să-i dea, chiar de-a doua zi, un palat numai pentru ea şi toate cele de trebuinţă traiului, aşa cum se cuvine unei frumuseţi ca a ei. Pe urmă, după ce se bucură cu ea, ieşi în grabă, îl trezi pe hadâmbul adormit şi îi porunci să se ducă numaidecât să-l vestească pe poetul Abu-Nuwas că trebuie să vină îndată la palat.

Califul, într-adevăr, avea de obicei să trimită după poet ori de câte ori avea vreo supărare, spre a-i asculta poemele ce le improviza pe loc sau spre a-l vedea punând în stihuri vreo întâmplare pe care i-o povestea.

Eunucul se duse aşadar la casa lui Abu-Nuwas şi, negăsindu-l acolo, plecă să-l caute prin toate locurile de obşte din Bagdad. Şi până la urmă îl găsi într-o cârciumă

blestemată din fundul mahalalei Poarta Verde. Hadâmbul se apropie de el şi-i zise:

— O, Abu-Nuwas, stăpânul nostru, califul, te cheamă!

Abu-Nuwas pufni în râs şi răspunse:

— Au cum ai vrea tu, o tată al neprihăniţilor, să mă mişc de-aici, câtă vreme sunt ţinut ca zălog de un tinerel, prieten al meu?

Eunucul întrebă:

— Unde este şi cine este acela?

El răspunse:

— Este mărunţel, cu nişte obraji drăgălaşi. I-am făgăduit un dar de o mie de drahme; dar, întrucât nu am la mine suma aceasta, nu pot să plec în mod cuviincios până ce nu-mi plătesc datoria!

La aceste cuvinte, hadâmbul grăi:

— Pe Allah! Abu-Nuwas, arătă-mi-l pe acel tinerel şi, dacă este cu adevărat aşa de drăguţ cum pari a-mi da tu de înţeles, totul va fi cu prisosinţă iertat.

— Pe când vorbeau ei astfel, micuţul îşi arătă deodată drăgălaşu-i cap în deschizătura uşii, iar Abu-Nuwas exclamă, întorcându-se către el:

— Dacă ramul s-ar clătina, ce cântec de păsări ar mai fi?…

Când povestea ajunse aici. Seherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute optzeci şi opta noapte

Ea urmă:

…ce cântec de păsări ar mai fi?

Atunci băiatul intră deodată în sală. Era într-adevăr de cea mai mare frumuseţe şi era îmbrăcat cu trei tunici puse una peste alta şi de culori osebite: cea dintâi cu totul albă, cea de-a doua roşie, cea de-a treia neagră.

Când Abu-Nuwas îl văzu mai întâi îmbrăcat în alb, simţi zvâcnind în duhul său inspiraţia şi improviză următoarele

stihuri în cinstea lui:

El se ivi în haina-i albă
Ca laptele; cu ochii galeşi
Arzând sub pleoapele albastre;
Şi cu gingaşii trandafiri
De pe obrajii-i dulci
Şi parcă înălţând laude în cale-şi
Celui ce-a zămislit atâtea
Fermecătoare amăgiri!

Şi eu îi spun cu jale multă:
„Cum poţi să treci pe lângă mine,
Când eu m-aş da de bunăvoie
Şi fericit pe mâna ta,
Aşa cum ceea ce spre jertfă
E dus — stă cu priviri senine
Sub lovitura celui care
Urmează viaţa să i-o ia?“

El îmi răspunde: „Nu mai spune
O vorbă! ci priveşte, iată,
Ce-a zămislit Zămislitorul!
Nimic nu-i veşted şi nici calp:
Alb îmi e trupul, haina albă,
Şi faţa-mi albă-i, fără pată,
Şi soarta mi-i la fel de albă;
E alb pe alb, şi alb pe alb!“

Auzind aceste versuri, tânărul zâmbi şi îşi dezbrăcă tunica albă. Şi se arătă numai în roşu. Când îl văzu aşa, Abu-Nuwas simţi cum îl sugrumă deodată tulburarea şi acolo pe loc improviză aceste stihuri:

El se ivi în haine roşii,
Ca şi cruntata-i amăgire!
Iar eu strigai în admirare:

„Cum poţi tu, cel strălucitor
Ca luna, să-ţi aprinzi deodată
Obrajii, fără şovăire,
Cu-al nostru sânge, să-mbraci haina
Însângeraţilor bujori?“

El îmi răspunde: „Zorii, albii
Mi-au dat veşmânt întâia oară.
Acum în flăcări mă îmbracă
Măreţul soare. Iată cum
De flăcări mi-s obrajii, haina,
Şi buzele îmi sunt de pară,
Şi-i roşul vinul lor, şi roşu-i
Pe roşu, totu-i roşu-acum!“

Când copilandrul auzi aceste versuri, aruncă de pe el dintr-o mişcare tunica roşie şi rămase numai în tunica de mătase neagră pe care o purta de-a dreptul pe piele şi care făcea să i se vadă mai bine mijlocul strâns într-o cingătoare de mătase. Şi Abu-Nuwas, văzându-l aşa, fu peste măsură de încântat şi ticlui următoarele stihuri întru slăvirea lui:

El se ivi în haine negre
Ca noaptea, neprivind la taina
Din sufletu-mi. Şi-i spun: „Nu vezi
Cum ard de dor şi nu mai pot?
Ah! văd acum: ţi-e negru părul,
Şi ochii negri, neagră haina,
Ca neagra soartă-a mea! E negru.
Pe negru, numai negru, tot!“

După ce trimisul califului îl văzu pe flăcăiandru şi când mai auzi şi stihurile acestea, îl înţelese în inima lui pe Abu-Nuwas şi se întoarse la serai, unde îi povesti califului întâmplarea. Şi-i mai spuse şi cum poetul fusese zălogit într-o cârciumă, neputând să plătească suma făgăduită

frumosului tinerel.

Atunci califul, supărat foarte, ci şi înveselit, dădu eunucului suma trebuincioasă pentru slobozenia celui zălogit şi îi porunci să se ducă şi să-l scoată de acolo într-o clipită şi să-l aducă dinainte-i, fie cu buna lui voie, fie cu de-a sila.

Hadâmbul zori să îndeplinească porunca, şi nu peste mult se întoarse sprijinindu-l anevoie pe poetul ce se clătina, ameţit de băutură. Şi califul îl certă cu un glas pe care se străduia să-l facă a părea mânios; pe urmă, văzând că Abu-Nuwas pufnea de râs, se apropie de el, îl luă de mână şi îl trase, după el către chioşcul în care se afla fata.

Când Abu-Nuwas o văzu stând pe pat şi îmbrăcată toată în satin albastru şi cu obrazul acoperit de un văl uşor de mătase albastră pe tânăra cu ochi mari şi negri care zâmbeau, se simţi trezit deodată din beţie, cuprins de înflăcărare şi, inspirat pe dată, improviză strofa aceasta în cinstea ei:

Frumoasei cea cu văl albastru-i spune
Să-i fie milă de cel ars de chin.
Spune-i: „Mă-nchin la alba ta minune,
Cum nu-i nici trandafir şi nici iasmin.

Dă-mi zâmbetu-ţi cum nu-s mărgăritare,
Cum nu-s rubine să-l asemuiesc.
Dă-mi ochii-ţi fără neagra defăimare
Cu care cei pizmaşi mă ponegresc!“

După ce Abu-Nuwas îşi isprăvi stihuirea, tânăra aduse o tavă cu băuturi dinaintea califului, care, vrând să facă haz, îl pofti pe poet să bea singur tot vinul din cupă. Abu-Nuwas se supuse fără cârtire şi nu peste mult simţi asupra minţii sale urmările băuturii. Atunci, ce-i dete prin cap califului? Ca să-l sperie pe Abu-Nuwas, se ridică deodată şi, cu paloşul în mână, se repezi la el,

prefăcându-se că vrea să-i taie capul.

Văzând acestea, Abu-Nuwas, cuprins de spaimă, începu să fugă prin sală ţipând cât îl ţinea gura; iar califul alerga după el prin toate colţurile, împungându-l cu vârful paloşului. Apoi, într-un sfârşit, îi zise:

— Gata! Întoarce-te la locul tău şi mai bea o cupă!

Şi făcu semn totodată fetei să ascundă cupa; ceea ce ea făcu numaidecât, punând-o sub haină. Abu-Nuwas însă, cu toată beţia lui, băgă de seamă, şi ticlui pe dată strofa aceasta:

Ciudată-ncurcătură e-ncurcătura mea:
O tânără cuminte se schimbă într-o hoaţă
Şi-mi fură scumpa cupă; apoi, sub fusta-i grea,
O pune la fereală — să vezi ce boroboaţă! —
La locul tocmai unde eu însumi aş intra.
Eh, locu-acela nu pot şi n-am să-l dau pe faţă,
Din dragostea mea pentru califul de colea!

Auzind aceste stihuri, califul începu să râdă şi, ca să facă haz, îi spuse lui Abu-Nuwas:

— Pe Allah! vreau să te căftănesc aci pe loc într-o slujbă de seamă. Începând de-acum eşti numit căpetenia codoşilor din Bagdad!

Abu-Nuwas îi răspunse pe dată:

— Atunci, o, părinte al musleminilor, stau gata la poruncile tale şi spune-mi, rogu-te, dacă nu ai trebuinţă numaidecât de codoşloşenia mea?

La aceste cuvinte, califul fu cuprins de o mânie năprasnică şi răcni la hadâmb să se ducă îndată să-l cheme pe Massrur, împlinitorul osândelor. Şi cât ai clipi, Massrur veni, şi califul îi porunci să-l despoaie pe Abu-Nuwas de haine, să-i aşeze un samar în spinare, să-i pună căpăstru în cap, să-l îmboldească de dindărăt cu o strămurare şi…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi,

sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute nouăzecea noapte

Ea urmă:

...şi pe urmă să-l petreacă aşa pe dinaintea iatacurilor cadânelor şi al celorlalte roabe, ca să fie de batjocora tuturor celor din serai, după care să-l ducă la poarta cetăţii şi, dinaintea întregului norod al Bagdadului, să-i taie capul şi să i-l aducă pe o tavă. Şi Massrur răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi porni numaidecât la treabă, să îndeplinească porunca califului.

Îl luă, aşadar, pe Abu-Nuwas, care socotea că ar fi fost cu totul zadarnic a mai încerca să înduplece mânia califului. Şi după ce îl aduse în starea, poruncită, începu să-l plimbe încet pe dinaintea feluritelor iatacuri, al căror număr era aidoma cu cel al zilelor dintr-un an.

Or, Abu-Nuwas, a cărui faimă de poznaş era ştiută îndeobşte de întreg seraiul, nu putea să nu se bucure de bunăvoinţa tuturor femeilor ce, spre a-şi arăta mai limpede părerea lor de rău, începură, care mai de care, să-l acopere cu aur şi cu giuvaeruri şi, până la urmă, se strânseră grămadă şi porniră după el, spunându-i cuvinte prietenoase; când iată că vizirul Giafar Al-Barmaki, care trecea pe acolo în drum către palat, unde îl chema o treabă de seamă, îl văzu plângând şi bocind, se apropie de el şi îi zise:

— Tu eşti, Abu-Nuwas? Au ce nelegiuire ai săvârşit de ai fost osândit aşa?

El răspunse:

— Pe Allah! n-am săvârşit nici barem mireasma unei nelegiuiri! N-am făcut decât să recit câteva dintre cele mai frumoase stihuri ale mele dinaintea califului care, drept răsplată, m-a căftănit cu straiele lui cele mai frumoase!

Califul, care tocmai în clipa aceea se afla pe-aproape, ascuns după uşa unui iatac, auzi răspunsul lui Abu-Nuwas şi nu se putu opri a izbucni în râs. Îl iertă pe Abu-Nuwas, îi dărui o mantie bogată şi o sumă mare de bani şi îl ţinu mai departe, ca şi în trecut, drept tovarăş al său nedespărţit la ceasurile de inimă rea.

Când Şeherezada isprăvi de povestit păţania aceasta a poetului Abu-Nuwas, micuţa Doniazada, de pe covorul pe care sta ghemuită, cuprinsă de un râs pe înfundate şi tot străduindu-se degeaba să-l curme, alergă la soră-sa şi-i spuse:

— Pe Allah! surioară Şeherezada, ce plină de haz a fost povestea aceasta şi ce caraghios trebuie să fi fost la înfăţişare Abu-Nuwas înhămat ca un măgar! Ce dulce ai fi tu de ne-ai mai spune şi altele despre el!

Regele Şahriar strigă însă:

— Nu-mi place nicidecum Abu-Nuwas ăsta! Dacă ţii numaidecât să-ţi vezi capul retezat într-o clipită, n-ai decât să povesteşti mai departe năzbâtiile lui. De nu, şi ca să facem cumva să treacă şi noaptea asta, grăbeşte-te şi-mi povesteşte vreo istorie de călătorie; căci, din ziua când, împreună cu fratele meu Şahzaman, regele de la Samarcand, am făcut un drum prin ţările cele mai îndepărtate în urma ticăloşiei afurisitei mele de soţii căreia am poruncit să i se taie capul, am prins gust de tot ce are legătură cu călătoriile din care poţi învăţa câte ceva. Aşa că, dacă ştii vreun basm într-adevăr plăcut de ascultat, nu zăbovi să-l începi; căci în noaptea aceasta nesomnul meu este mai amarnic decât oricând!

La vorbele acestea ale regelui Şahriar, isteaţa la cuvânt Şeherezada grăi:

— Tocmai asemenea istorii de călătorie-s cele mai minunate şi mai desfătătoare dintre toate poveştile pe care le-am povestit eu vreodată. Ai să poţi judeca numaidecât o, preafericitule rege; căci, într-adevăr nu se află nicăieri, în nicio carte, o istorie ce să se poată asemui cu cea a călătorului numit Sindbad marinarul. Şi tocmai cu istoria aceasta vreau să te desfăt, o, preafericitule rege, de îndată ce vei binevoi să-mi dai îngăduinţă!

Şi numaidecât Şeherezada începu.

POVESTEA LUI SINDBAD-MARINARUL

Mi s-a povestit, o, preafericituie rege, că a fost odată, pe vremea califului Harun Al-Raşid, în oraşul Bagdad, un om numit Sindbad-hamalul. Era un biet om sărac şi care se deprinsese, spre a-şi câştiga pâinea, să poarte poveri pe cap.

I se întâmplă, într-o zi ca toate zilele, să ducă pe cap o povară tare grea; şi tocmai în ziua aceea era o arşiţă năprasnică; încât hamalul se chinuia amarnic cu povara lui şi asudase tot. Căldura se făcuse de neîndurat, când, într-un sfârşit, hamalul ajunse în dreptul porţii unei case ce trebuie să fi fost a vreunei neguţător bogat, judecând după aceea că pământul din jurul ei era bine măturat peste tot şi stropit cu apă de trandafiri. Sufla dintr-acolo o adiere tare plăcută; iar lângă poartă se afla o laviţă largă pentru şedere. Şi hamalul Sindbad, spre a se odihni şi a respira aerul răcoros, îşi puse povara pe laviţa aceea şi îndată simţi adierea ce venea prin poarta casei până la el, proaspătă şi plină de o mireasmă plăcută. Aşa că, desfătându-se cu ea, se aşeză şi el la celălalt capăt al laviţei. Şi deodată auzi un zvon de felurite strune şi alăute, însoţit de nişte glasuri fermecătoare cântând cântece într-o limbă aleasă; şi mai auzi şi nişte glasuri de păsări cântătoare care îl slăveau pe Allah prea înaltul în cele mai încântătoare chipuri. Deosebi, printre altele, glasul turturelelor şi pe cel al filomelelor, pe cel al mierlelor şi pe cel al biulbiuliilor, pe cel al guguştiucilor şi pe cel al hulubilor râzători. Şi-atunci, minunându-se în

sufletul său şi îndemnat de plăcerea ce o simţea, îşi strecură capul prin crăpătura porţii. Şi văzu în fund o grădină foarte întinsă unde, pe sub nişte umbrare minunate, roiau slujitorii tineri, şi roabele, şi fetişcanele, şi tot soiul de slugi. Şi se aflau acolo lucruri ce nu se puteau găsi decât la regi şi la sultani.

Şi iată că deodată răbufni spre el o pală de miresme de bucate minunate, miresme în care se îngemănau tot felul de aburi îmbietori de la tot soiul de bunătăţi şi de băuturi alese. Şi-atunci nu se putu opri să nu ofteze; îşi întoarse ochii către cer şi strigă:

— Slavă ţie, o, Doamne atoatefăcătorule şi atoatedătătorule! Tu îl dăruieşti pe cel care-ţi place ţie, fără de nicio socoteală. Dacă strig către tine, nu strig nicidecum ca să-ţi cer sama pentru faptele tale sau ca să te cercetez cum dai tu dreptatea, căci nicio făptură nu are a cerceta pe Domnul său atotputernic. Ci doar iau şi eu aminte. Slavă ţie! Tu dai şi bogăţia şi sărăcia, tu înalţi şi tot tu cobori, după cum ţi-i voia, şi-i drept totdeauna ceea ce faci tu, măcar că noi nu putem pricepe. Aşa, iacătă la stăpânul casei acesteia bogate… E fericit peste marginile marginilor fericirii. Trăieşte în desfătările acestor miresme fermecătoare, al aburilor acestora, al bucatelor acestora îmbietoare, al băuturilor acestora alese. El este fericit şi voios şi mulţumit, pe când alţii, eu unul de pildă, sunt la capătul cel din urmă al ostenelii şi al lipsurilor!

Şi hamalul îşi sprijini obrazul în palmă şi cântă cu glas amar aceste stihuri pe care le ticlui acolo pe loc:

Vreun biet sărac fără de casă
S-a mai văzut ca, într-o zi,
Într-un serai al lui, de-odată,
Să-i fie dat a se trezi?
Mie mi-e dată doar trezirea
Tot mai sărac, şi zi de zi.

Şi sărăcia mea sporeşte
Pe cât i-i dat din greu să poarte
Poveri sporite pe grumazul
Încovoiat, trudit de moarte —
Pe când voioşi şi-n tihnă alţii
Petrec la sânul bunei soarte!

Schimba-se-va vreodată, oare,
Şi-ntoarce-mi-se-va spre bine
Ursita care, fără preget,
Sub grelele poveri mă ţine?
Ah, oare ghiftuiţii vieţii
Nu sunt tot oameni ca şi mine?

Ca mine sunt şi ei, aşa e!
Ci tot nu mi se curmă chinul:
Ca ei degeaba sunt, se vede!
Ni se aseamănă destinul
Aşa precum oţetul acru
E asemănător cu vinul!

O, Doamne, dacă pentru mine
Nu ai nimic din câte toate,
Nu socoti că-ţi fac vreo vină
Sau că vreau să te judec, poate.
Eşti darnic, bun, atotputernic!
Şi ce faci tu — faci cu dreptate!

După ce isprăvi de cântat aceste stihuri, Sindbad-hamalul se ridică, vrând să-şi pună iar pe cap povara şi să-şi vadă mai departe de cale, când în poarta palatului se ivi şi veni către el un rob micuţ cu obraz gingaş, cu înfăţişare plăcută, cu haine foarte frumoase, care-l luă de mână binişor şi-i zise:

— Intră să vorbeşti cu stăpânul meu, care doreşte să te vadă.

Hamalul, fâstâcit de-a binelea, se tot trudea să

născocească vreo pricină care să-l scape de a urma pe tânărul rob, dar degeaba. Îşi puse dar povara jos, la portarul casei, în tindă, şi intră laolaltă cu copilul.

Şi văzu o casă minunată, plină de oameni tăcuţi şi cuviincioşi, iar în mijlocul acelei case se deschidea o sală mare în care fu adus. Zări o numeroasă adunare, alcătuită din oameni de seamă şi oaspeţi mândri. Zări, de asemenea, flori de toate felurile, şi mirosea a arome de toate soiurile; şi erau dulceţuri de toate neamurile, şi zaharicale, şi magiun de migdale, şi fructe minunate, şi o grămadă uimitoare de tăvi încărcate cu miei fripţi şi cu bucate scumpe, şi alte tăvi pline cu băuturi făcute cu suc de struguri. Şi mai băgă de seamă şi tot felul de instrumente de cântat, pe care le ţineau pe genunchi nişte roabe frumoase aşezate cuviincios în şir, fiecare după rangul ce-i fusese hotărât.

În mijlocul sălii, hamalul zări, printre ceilalţi meseni, un bărbat cu chip minunat, cu barba albită de ani, cu trăsături frumoase foarte şi desfătătoare la privire, şi cu întreaga înfăţişare plină de gravitate, de bunătate, de nobleţe şi de măreţie.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci şi una noapte

Ea urmă:

Văzând toate acelea, hamalul Sindbad rămase năuc şi îşi zise în sine: „Pe Allah! locuinţa aceasta este vreun serai de pe tărâmul djiniilor celor atotputernice, ori palatul vreunui mare rege ori al vreunui sultan!“ Pe urmă, se grăbi să ia o înfăţişare cât mai potrivită cu buna-cuviinţă şi respectul datorate, le ură tuturor celor de faţă bună-pace, sănătate şi fericire, sărută pământul dinaintea lor şi apoi se ridică în picioare, rămânând cu capul plecat, cu modestie şi respect.

Atunci, stăpânul casei îi spuse să se apropie şi îl pofti să se aşeze lângă el. Apoi, după ce îi ură bunvenit cu un glas foarte prietenos, îi dădu să mănânce, îmbiindu-l cu ceea ce se afla mai acătării, mai gustos şi gătit mai cu iscusinţă printre bucatele de care erau pline tăvile. Şi Sindbad-hamalul nu se codi să dea cinstea cuvenită poftirii, rostind însă cuvintele de preamărire a Celui-de-sus. Mâncă, aşadar, apoi mulţumi lui Allah, spunând:

— Lăudat fie el pururea!

După care se spălă pe mâini şi mulţumi tuturor mesenilor pentru bunăvoinţa lor.

Numai atunci stăpânul, urmând datina care nu îngăduie să pui întrebări oaspetelui decât după ce i s-a dat de mâncat şi de băut, spuse hamalului:

— Fii binevenit aici şi poartă-te întocmai cum ţi-i voia! Binecuvântată fie-ţi ziua! Ci poţi tu, o, oaspete al meu, să-mi spui care îţi este numele şi ce meserie ai?

El îi răspunse:

— O, stăpâne, mă numesc Sindbad-hamalul, iar meseria mea-i să port pe cap poveri, aşa câştigându-mi pâinea.

Stăpânul casei zâmbi şi îi spuse:

— Află, hamalule, că numele tău este la fel cu numele meu, căci şi eu mă numesc Sindbad-marinarul.

Pe urmă adăugă:

— Şi să mai ştii, o, hamalule, că, dacă te-am rugat să vii aici, am făcut-o ca să te mai aud o dată cântând frumoasele stihuri pe care le-ai cântat afară, pe scaunul de la poartă!

— La cuvintele acestea, hamalul se simţi încurcat foarte şi zise:

— Allah fie cu tine! să nu mă dojeneşti prea tare pentru fapta aceasta nesocotită; căci necazurile, truda şi lipsurile ce nu-ţi lasă în mână nimica îl învaţă pe om necuviinţa, prostia şi neobrăzarea!

Ci Sindbad-marinarul spuse lui Sindbad-hamalul:

— Să nu-ţi fie cumva ruşine de ceea ce ai cântat şi să

nu te simţi nicicum stingherit aici, căci de-acum nainte eşti fratele meu. Numai nu zăbovi, rogu-te, să-mi cânţi acele strofe pe care le-am auzit şi care m-au încântat foarte!

Atunci hamalul cântă strofele acelea, care îl desfătară cum nu se mai poate pe Sindbad-marinarul.

Iar când strofele se sfârşiră, Sindbad-marinarul se întoarse către Sindbad-hamalul şi îi zise:

— O, hamalule, află că şi eu am o istorie care-i de minunare şi pe care vreau să ţi-o povestesc la rândul meu. Şi-am să-ţi spun astfel toate întâmplările care mi s-au întâmplat şi toate încercările pe care le-am îndurat înainte de a ajunge la starea fericită de acum şi la a locui în palatul acesta. Şi-ai să vezi atunci cu preţul câtor cazne amarnice şi nemaipomenite, cu preţul câtor năpaste, al căror necazuri şi al câtor nenorociri am strâns eu la început aceste bogăţii între care mă vezi trăind acum la bătrâneţele mele. Căci de bună seamă că nu ştii nimic despre cele şapte călătorii nemaipomenite pe care le-am făcut eu şi habar n-ai că toate aceste călătorii sunt, fiecare în parte, atât de uluitoare încât numai gândindu-te la ele şi rămâi buimăcit şi uimit cum nu se mai poate. Dar tot ceea ce am să vă povestesc, ţie şi tuturor preacinstiţilor mei oaspeţi, nu mi s-a întâmplat, la urma urmei, decât pentru că aşa îmi fusese menit de soartă de mai înainte şi pentru că tot ceea ce este scris trebuie să se întâmple fără a fi chip să schimbi ceva sau să scapi cumva.

Şi îşi începu povestirea.

Întâia povestire a lui Sindbad-marinarul şi care-i întâia călătorie a sa

Aflaţi, o, voi preastrăluciţilor oaspeţi, şi tu, cinstite hamal, care te numeşti ca şi mine, Sindbad, că tatăl meu a fost negustor, unul dintre cei mai mari dintre semenii săi şi dintre negustori. Avea casa plină de nenumărate bogăţii de care se folosea necontenit, spre a împărţi pomeni săracilor, iar la moartea lui mi-a lăsat moştenire, într-o vreme când încă mă aflam la o vârstă fragedă, multe bunuri, şi pământuri, şi sate.

Când am ajuns la vârsta de bărbat, am pus mâna pe toate acestea şi m-am desfătat mâncând cele mai alese bunătăţi, bând cele mai rare băuturi, înhăitându-mă cu tot felul de tineri, fandosindu-mă şi îmbrăcându-mă în haine peste măsură de scumpe şi benchetuind cu prietenii. În felul acesta, am ajuns să mă încredinţez că aşa are să ţie mereu, spre marele meu folos. Şi am trăit aşa mai departe o lungă bucată de vreme, până ce într-o zi, scuturându-mă de nălucirile mele şi venindu-mi în minţi, am băgat de seamă că bogăţiile mi se risipiseră, starea mea se schimbase şi bunurile mi se duseseră. Atunci, trezindu-mă deodată din nepăsarea mea, mă văzui pradă spaimei de-a ajunge într-o zi bătrân şi sărac lipit. Şi mi-au venit în minte atunci nişte cuvinte pe care răposatului taică-meu îi plăcea să le spună adesea, cuvintele stăpânului nostru Soleiman ben-Daud (cu ei amândoi fie rugăciunea şi pacea!): Sunt trei lucruri de preferat în locul altora trei: „ziua morţii este mai puţin neplăcută decât ziua naşterii, un câine viu preţuieşte mai mult decât un leu mort, şi mormântul este mai de dorit decât sărăcia.”

La aceste gânduri, mă ridicai pe-clipă-pe-dată, strânsei ce-mi mai rămăsese din haine şi din lucruri, şi le vândui fără de zăbavă la mezat, laolaltă cu toate rămăşiţele de bunuri, de case şi de pogoane ce le mai aveam. În felul acesta, am încherbat o sumă de trei mii de drahme…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute nouăzeci şi doua noapte

Ea urmă:

…am încherbat o sumă de trei mii de drahme şi îndată mi-a intrat în cap să călătoresc către ţinuturile şi către ţările altor oameni, căci mi-am amintit de cuvintele poetului, care a spus:

E mai frumoasă faima dobândită
Prin trudă grea, căci faima, pasă-mi-te,
Este copila cea nemuritoare
A foarte multor nopţi lungi, nedormite.

Cel dornic de-a avea mărgăritare
Albe, ori roze, ori gri — să nu se-nşele:
Întâi şi-ntâi să se scufunde-n mare,
Să scoată bogăţiile acele!

Zadarnice rămân, până la moarte,
Nădejdile celui ce nu asudă,
Celui ce vrea numai să aibă parte
De faima lumii, fără nicio trudă.

Aşa că, fără a mai zăbovi, alergai în suk, cumpărai cu grijă fel de fel de mărfuri şi fel de fel de mărunţişuri, dusei numaidecât totul pe puntea unei corăbii pe care se mai aflau şi alţi neguţători gata de călătorie şi, cu sufletul acum deprins cu gândul plecării pe mare, văzui nava îndepărtându-se de Bagdad şi coborând pe fluviu până la Basra, pe ţărmul mării.

De la Basra, corabia îşi umflă pânzele către largul apelor şi, zile şi nopţi în şir, plutirăm de la o insulă la altă insulă, dintr-o mare la o altă mare, şi de la un pământ la alt pământ. Şi, în fiecare loc unde coboram, vindeam mărfurile şi cumpăram altele, făcând trocuri şi tot felul de

schimburi foarte prielnice.

Într-o zi, pe când navigam de mai multe zile fără a fi văzut uscatul, zărirăm ivindu-se din ape o insulă ce ni se păru a fi o minunată grădină de rai. Aşa încât, căpitanul navei ţinu să tragă la ţărm şi, de îndată ce ancora fu aruncată şi scara coborâtă, ne îngădui să debarcăm.

Noi, negustorii, coborârăm cu toţii, ducând cu noi toate cele de trebuinţă spre a ne hrăni şi toate cele cerute la bucătărie. Câţiva se apucară să aprindă focul, să gătească mâncarea şi să spele rufele, pe când ceilalţi se mulţumiră să se plimbe, să se desfete şi să se hodinească după ostenelile călătoriei pe mare. Eu fusei dintre cei ce se mulţumiră să se plimbe şi să se bucure de frumuseţile plantelor cu care erau acoperite acele ţărmuri, neuitând însă nici să mănânc şi să beau.

Pe când ne hodineam noi aşa, simţirăm deodată insula cutremurându-se din toate măruntaiele şi dându-ne o zguduitură atâta de năprasnică, încât ne zvârli cu câteva picioare în sus de la pământ. Şi, în aceeaşi clipă, îl văzurăm pe căpitan ivindu-se în faţa corăbiei şi, cu o voce cumplită şi cu gesturi înfricoşate, strigându-ne:

— O, călătorilor, fugiţi! Repede! Urcaţi-vă cât mai iute pe punte! Lăsaţi tot! Părăsiţi tot ce-aveţi acolo şi scăpaţi-vă sufletele! Ocoliţi genunea! Fugiţi degrabă! Căci nu-i insulă insula aceasta! Este o balenă uriaşă! Şi-a ales drept sălaş marea aceasta, încă din vremile de demult; şi copacii aceştia au crescut pe spinarea ei, din nisipul pe care l-a adus marea! Voi aţi deşteptat-o din somn! I-aţi tulburat tihna şi i-aţi aţâţat simţurile aprinzând focul pe spinarea ei! Şi ia uite-o că se trezeşte! Fugiţi, că se afundă în marea care are să vă înghită pe veci! Fugiţi! Lăsaţi tot! Plecăm!

La cuvintele acestea ale căpitanului, călătorii spăimântaţi lăsară acolo tot ce aveau, haine, scule şi cazane, şi porniră în fugă către corabia care şi ridicase ancora. Unii ajunseră tocmai la timp; alţii nu mai ajunseră. Căci balena şi începuse să se zbată şi, după

câteva cutremurături înfricoşătoare, se afundă în mare cu toate cele câte se aflau pe spinarea ei, iar valurile, zbuciumându-se şi izbindu-se, se închiseră peste ea şi peste ei pentru totdeauna.

Or, eu am fost din rândul celor care au rămas părăsiţi pe această balenă şi au fost înecaţi.

Însă Allah preaînaltul mă izbăvi şi mă scăpă de la înec, punându-mi în mână o scobitură de lemn, un fel de copaie mare ce fusese adusă de călătorii de pe corabie spre a-şi spăla rufele în ea. La început mă agăţai de copaie, pe urmă, cu cazne amarnice pe care mă făcură în stare să le făptuiesc primejdia şi preţul scump al vieţii sufletului meu, izbutii să mă sui deasupra-i călare. Atunci, începui să bat apa cu picioarele, făcându-mi din ele vâsle, în vreme ce valurile se jucau cu mine, răsturnându-mă când la dreapta, când la stânga.

Estimp, căpitanul da zor să se depărteze, cu toate pânzele în vânt, dimpreună cu cei pe care putuse să-i scape, fără a se mai îngrija de cei ce se mai zbăteau pe ape. Aceştia pieriră în curând, în vreme ce eu vâsleam din picioare, străduindu-mă din toate puterile să ajung corabia pe care o urmării cu privirea până ce pieri din ochii mei, şi peste mare se aşternu noaptea, aducându-mi încredinţarea pieirii şi a părăsirii mele.

Rămăsei să lupt aşa împotriva genunilor vreme de o noapte şi-o zi întreagă. Într-un sfârşit, fusei împins de vânt şi de valuri până la ţărmul unei insule râpoase, acoperite de ierburi târâtoare ce coborau de-a lungul coastei şi se scăldau în mare. Mă agăţai de aceste ierburi şi izbutii, ajutându-mă cu picioarele şi cu mâinile, să mă caţăr până sus pe coastă.

Atunci, mântuit în felul acesta de la o pieire neîndoielnică, mă apucai să-mi cercetez trupul şi văzui că era plin de vânătăi, iar picioarele îmi erau umflate şi rănite de muşcăturile peştilor. Ci nu simţeam pic de durere, atâta de amorţit eram de trudă şi de primejdia prin care trecusem. Mă aruncai, aşadar, pe burtă la

pământ, zdrobit, cufundându-mă într-un leşin adânc.

Rămăsei în starea aceasta până a doua zi, când nu mă trezii decât datorită soarelui ce ardea asupra mea. Dădui să mă scol, însă picioarele mele umflate şi dureroase nu mă sprijiniră, şi mă prăbuşii iarăşi la pământ. Atunci, covârşit de-a binelea de starea la care mă vedeam adus, începui să mă târăsc, fie ajutându-mă cu picioarele şi cu mâinile, fie mergând în genunchi, ca să caut ceva de mâncare. Până la urmă, izbutii să ajung intr-un crâng de pomi roditori şi străbătut de izvoare. Şi mă hodinii acolo vreme de mai multe zile, mâncând poame şi bând apă de izvor. Aşa încât sufletu-mi nu zăbovi a se înviora şi trupu-mi vlăguit a se împuternici şi a izbuti să se mişte mai lesne, iar mâinile şi picioarele mele a-şi căpăta iar tăria, măcar că nu chiar deodată, căci, ca să pot umbla, fusei silit să-mi întocmesc o pereche de cârje cu care să mă mai sprijin. În felul acesta, putui să mă plimb binişor printre copaci, visând şi mâncând poame, şi îmi petrecui ceasurile cele lungi minunându-mă de acele locuri.

Într-o zi, pe când mă preumblam pe ţărmuri, văzui ivindu-mi-se în depărtare ceva ce socotii a fi vreo fiară sălbatică ori cine ştie ce dihanie dintre dihăniile mării. Arătarea aceea mă minună într-atâta că, în ciuda feluritelor simţăminte ce se zbuciumau în mine, mă apropiai de ea, când mai de-a dreptul, când mai pe ocoliş. Şi până la urmă văzui că era o iepşoară minunată, legată de un ţăruş. Era aşa de frumoasă, încât dădui să mă mai apropii oleacă de ea ca s-o privesc mai de aproape, când deodată un strigăt înfricoşător mă cutremură şi mă ţintui locului, măcar că n-aş fi râvnit decât să fug cât mai iute; şi, în aceeaşi clipă, din adâncul pământului ieşi un om care se apropie cu paşi mari de mine şi-mi strigă:

— Cine eşti? Şi de unde vii? Şi care-i pricina ce te-a împins să te primejduieşti pe aici?

Eu răspunsei:

— O, stăpâne al meu, află că sunt un om străin şi că mă aflam la puntea unei corăbii şi m-am înecat

dimpreună cu alţi mulţi călători. Ci Allah m-a dăruit cu o copaie pe care am încălecat şi care m-a ţinut deasupra-i până ce am fost aruncat de valuri pe ţărmul acesta.

Auzind cuvintele mele, el mă luă de mână şi îmi zise:

— Urmează-mă!

Şi eu îl urmai. Atunci mă puse să cobor într-o peşteră de sub pământ, mă îndemnă să intru într-o sală mare unde mă pofti să mă aşez la locul de cinste, îmi aduse să mănânc, căci mi-era foame, şi aşteptă să mă satur şi să mi se liniştească sufletul. Atunci mă întrebă despre întâmplarea mea, şi eu i-o povestii de la început până la sfârşit; şi s-a minunat cu mare uimire. La urmă, adăugai:

— Allah fie cu tine, o, stăpâne al meu! şi să nu mă învinuieşti prea tare pentru ceea ce vreau să te întreb. Ţi-am povestit întocmai întreaga mea poveste, şi aş dori acum să aflu cine eşti tu şi care-i pricina şederii tale în sala aceasta de sub pământ, şi ce te-a făcut să legi iapa aceea singură singurică pe ţărmul mării?

El îmi spuse:

— Află că pe insula aceasta…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci şi treia noapte

Ea urmă:

…pe insula aceasta suntem mai mulţi aceia care, aşezaţi în osebite locuri, stăm să veghem caii regelui Ali-Mahîrjan. De fiecare dată când răsare luna nouă, fiecare dintre noi aduce aici o iapă de soi ales, încă fecioară, o leagă pe ţărm şi coboară degrabă, să se ascundă în peştera de sub pământ. Atunci, ispitit de mirosul de iapă, iese din ape un cal de mare, priveşte în dreapta, priveşte în stânga, şi, nevăzând pe nimeni, se repede pe iapă şi o însămânţează. Pe urmă, după ce a sfârşit treaba cu ea, el se lasă jos şi încearcă s-o ia cu el. Ci ea, fiind legată de

ţăruş, nu-l poate urma; atunci el începe să necheze puternic şi s-o lovească şi cu capul şi cu picioarele, şi nechează din ce în ce mai tare. Şi noi, auzindu-l, pricepem că şi-a isprăvit împerecherea; ieşim numaidecât de prin toate părţile şi îl izgonim cu strigăte multe care-l înfricoşază şi-l silesc să intre la locurile lui din mare. Iar iapa prinde plod şi fată un mânz ori o mânză ce preţuieşte o comoară şi care nu-şi poate avea seamăn pe toată faţa pământului. Şi chiar astăzi are să vină calul de mare. Şi îţi făgăduiesc că, de îndată ce se va împlini treaba, am să te iau cu mine să te înfăţişez regelui nostru Mahîrjan şi să-ţi arăt ţara noastră. Dă, aşadar, slavă lui Allah care a făcut să mă întâlneşti, căci fără mine ai fi murit de jale în pustietatea aceasta, fără a mai fi văzut vreodată pe ai tăi şi ţara ta, şi fără ca să fi ştiut cineva ce s-a ales de tine!

La aceste cuvinte, îi mulţumii din toată inima paznicului iepei şi stătui cu el de vorbă mai departe, până când deodată calul de mare ieşi din ape, se repezi pe iapă şi o însămânţă. Şi după ce isprăvi ceea ce avea de isprăvit, vru s-o ia cu el; or, ea nu putea să se desprindă de la ţăruş şi bătea cu picioarele şi necheza. Ci paznicul iepei se repezi afară din peşteră, îşi chemă cu strigăte amarnice soţii, şi toţi de-a valma, înarmaţi cu paloşe, cu lănci şi cu scuturi, se avântară după calul de mare care, tulburat, o lăsă pe cea legată şi plecă, mânios, să se cufunde iar în mare, unde se făcu nevăzut sub ape.

Atunci, toţi ceilalţi păzitori, fiecare cu iapa lui, se strânseră ciotcă împrejurul meu şi-mi spuseră tot felul de vorbe bune şi, după ce îmi dădură iarăşi să mănânc, mă poftiră să încalec pe o iapă minunată şi, la îndemnul păzitorului dintâi, stăruiră să-i însoţesc până la regele, stăpânul lor. Iar eu primii pe dată; şi plecarăm cu toţii laolaltă.

Când ajunserăm în cetate, însoţitorii mei o luară înainte şi se duseră să-l vestească pe stăpânul lor despre cele ce ni se întâmplaseră. După care, se întoarseră să mă ia şi

mă duseră la palat. Şi, după ce mi se dete îngăduinţă, intrai în sala împărătească şi mă dusei să mă înfăţişez dinaintea regelui Mahîrjan, căruia îi urai, după cuviinţă, bună-pace.

Regele îmi întoarse salamalekul, îmi spuse cuvinte de bună-venire şi dori să audă chiar din gura mea povestea celor câte mi se întâmplaseră. Mă supusei îndată şi îi povestii tot, fără a uita niciun amănunt.

Regele Mahîrjan fu uimit de povestea mea şi îmi spuse:

— Pe Allah, fiule, de n-ai fi avut noroc să-ţi fie dată o viaţă lungă, negreşit că de mult ai fi pierit între atâtea încercări şi necazuri! Dar slavă lui Allah pentru izbăvirea ta!

Şi îmi mai spuse şi alte multe vorbe binevoitoare, hotărî să mă primească numaidecât printre cei credincioşi lui şi, ca să-mi dea o dovadă de bunăvoinţa sa faţă de mine şi de preţuire faţă de cunoştinţele mele întru ale mărilor, mă numi pe loc răspunzător peste toate porturile şi peste toate cheiurile din insula lui, şi kalamgiu cu intrarea şi ieşirea tuturor corăbiilor.

Noile mele slujbe nu mă împiedicau să mă duc în fiece zi la palat să-i închin urările mele regelui, care până într-atâta se deprinsese cu mine, de mă îndrăgise mai mult decât pe toţi ceilalţi apropiaţi ai săi, lucru pe care mi-l dovedea făcându-mi zi de zi daruri fără de număr şi hatâruri uimitoare. Şi căpătasem atâta înrâurire asupră-i, încât toate birurile şi toate treburile împărăţiei trecuseră în sama mea, spre binele tuturor locuitorilor.

Dar toate grijile acestea nu mă ajutau nicicum să uit de ţara mea şi nici să-mi pierd nădejdea că mă voi întoarce acasă. Şi niciodată nu uitam să-i cercetez pe călătorii ce soseau în insulă şi pe toţi marinarii, întrebându-i de nu cumva cunoşteau Bagdadul. Ci niciunul nu-mi putea răspunde nimic în privinţa aceasta; şi toţi îmi spuneau că niciodată nu auziseră de o asemenea cetate şi nici de locul unde s-ar afla. Şi tot mai mult sporea teama mea că am să mă văd osândit astfel să trăiesc în ţară străină, şi

eram tulburat peste măsură văzând că oamenii se îndoiau că ar fi undeva pe lume un oraş al meu şi că habar nu au de vreun drum care să ducă la el.

Cât am stat pe insula aceea, am avut prilejul să aflu multe lucruri uluitoare, şi am să vă pomenesc câteva dintre ele. Iată, într-o zi, ducându-mă, cum aveam obiceiul, la regele Mahîrjan, am cunoscut acolo nişte oameni din ţara Indiei, care, după salamalekurile de cuviinţă, au binevoit să ia aminte la întrebările mele şi mi-au povestit că în ţara Indiei sunt mai multe caste, dintre care cele dintâi două fiind casta şatriiţilor, ce cuprinde pe oamenii de neam mare şi pe drepţii care niciodată n-au săvârşit nedreptate ori fapte nevrednice, şi casta brahmanilor, care sunt oameni neprihăniţi, care nu beau vin niciodată şi care îndrăgesc purtarea blândă, caii, măreţia şi frumuseţea. Tot de la aceşti învăţaţi indieni am aflat şi că cele mai de seamă caste se împart în alte şaptezeci şi două de caste, ce nu au niciun fel de legătură între ele. Lucru care m-a minunat peste măsură. Şi tot acolo, în insulă, am avut prilejul să văd un ţinut al regelui, ţinut ce se numea Casil. Acolo, toată noaptea răsunau tamburinele şi tobele. Şi m-am putut încredinţa că locuitorii de acolo erau foarte dibaci la minte şi bogaţi în gânduri frumoase. Şi li se dusese faima printre călători şi neguţători.

În acele mări îndepărtate am văzut odată un peşte lung de o sută de coţi şi alţi peşti cu feţele ca de bufniţă.

În adevăr, o, stăpânii mei, am văzut şi multe alte lucruri cu totul neobişnuite şi minunăţii a căror povestire m-ar duce prea departe. Ajunge să adaug că am rămas în acel ostrov destulă vreme ca să cunosc multe lucruri ciudate şi multe dihănii şi să mă îmbogăţesc schimbând, vânzând şi cumpărând.

Într-o zi, stam în picioare pe ţărm, la slujba mea, ca de obicei, şi mă sprijineam, ca întotdeauna, într-o cârjă, când văzui trăgând la chei o mare corabie plină cu neguţători. Aşteptai ca nava să-şi arunce temeinic ancora şi să

coboare scara, ca să mă pot urca pe punte şi să mă duc la căpitan să înscriu ce încărcătură are. Mateloţii debarcară dinainte-mi toată încărcătura, pe care eu o însemnai bucată cu bucată; iar când isprăviră, îl întrebai pe căpitan:

— Mai ai altceva pe vas?

El îmi răspunse:

— O, stăpâne, mai sunt nişte mărfuri în cala corăbiei, dar acelea nu se află acolo decât în sama mea, căci stăpânul lor, care plecase în călătorie laolaltă cu noi, este mult de atunci, s-a prăpădit în valuri. Şi-acuma noi am vrea să vindem acele mărfuri şi banii să-i ducem rudelor celui răposat, la Bagdad, cetatea păcii!

Eu atunci, tulburat cum nu se mai poate, strigai:

— Şi cum se numea acel neguţător, o, căpitane?

El îmi răspunse:

— Sindbad-marinarul!

La aceste cuvinte, îl privii mai cu luare aminte pe căpitan şi îl recunoscui pe stăpânul corăbiei care fusese silit să ne părăsească pe spinarea balenei. Şi strigai atunci din toate puterile mele:

— Eu sunt Sindbad-marinarul! După care adăugai: Când balena s-a cutremurat din pricina focului aprins pe spatele ei, eu am rămas printre cei care n-au mai putut să ajungă la corabia ta şi s-au înecat. Dar am scăpat cu ajutorul copăii pe care o luaseră cu ei negustorii ca să-şi spele rufele. Căci m-am suit călare pe copaia aceea şi am vâslit cu picioarele aşa cum aş fi vâslit cu nişte vâsle. Şi s-a întâmplat, cu îngăduinţa Atoateorânduitorului, ceea ce s-a întâmplat.

Şi-i povestii căpitanului cum am izbutit să scap şi prin câte năprasne am trecut până ce să ajung la înalta slujbă de kalamgiu de navru al regelui Mahîrjan.

Când auzi cele spuse de mine, căpitanul strigă:

— Nu este mântuire şi putere decât întru Allah preaînaltul şi atotputernicul…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci şi patra noapte

Ea urmă:

…decât întru Allah preaînaltul şi atotputernicul! Numai este nici cuviinţă, nici cinste la nicio făptură din lumea aceasta. Cum de îndrăzneşti tu, o, kalamgiu viclean, să pretinzi că eşti Sindbad-marinarul, devreme ce noi toţi l-am văzut pe Sindbad înecându-se sub ochii noştri laolaltă cu toţi ceilalţi negustori? Ce ruşine pe tine să minţi cu atâta neobrăzare!

Atunci eu îi răspunsei:

— O, căpitane, negreşit că minciuna-i hărăzită ticăloşilor! Ascultă-mă, dar, căci vreau să-ţi dau dovezi că eu sunt cu adevărat Sindbad cel înecat.

Şi-i povestii căpitanului mai multe întâmplări ştiute numai de mine şi de el, şi care se petrecuseră în timpul blestematei aceleia de călătorii. Atunci căpitanul nu se mai îndoi că eu sunt Sindbad-marinarul şi îi chemă pe toţi neguţătorii călători pe vasul lui şi cu toţi laolaltă se bucurară că scăpasem cu zile şi îmi spuseră:

— Pe Allah! nu ne venea să credem că ai fi putut să scapi de la înec. De bună seamă că Allah ţi-a dăruit a doua oară viaţă.

După care, căpitanul se grăbi să-mi dea îndărăt mărfurile. Şi eu pusei să fie duse îndată la suk, după ce, de bună seamă, mai întâi mă încredinţai că nu lipsea nimic şi că numele şi pecetea mea se mai aflau încă pe baloturi.

De cum ajunsei în suk, deschisei baloturile şi vândui cea mai mare parte din mărfuri cu un câştig de o sută pentru o sută, dar avusei grijă să păstrez câteva lucruri de preţ pe care mă grăbii să le duc şi să le dau în dar regelui Mahîrjan.

Regele, căruia îi povestii despre sosirea căpitanului şi a

corăbiei, fu nespus de uimit de acea fericită întâmplare şi, întrucât mă iubea destul de mult, nu vroi să rămână mai prejos decât mine în dovezile de prietenie şi îmi făcu la rându-i daruri nepreţuite care nu cu puţin ajutară a mă îmbogăţi dintr-odată. Căci mă grăbii să vând totul şi să-mi încropesc astfel o avuţie însemnată, pe care o dusei chiar pe corabia cu care pornisem în acea călătorie.

După care, mă dusei la palat să-mi iau rămas-bun de la regele Mahîrjan şi să-i mulţumesc pentru dărnicia şi ocrotirea lui. El îmi dădu îngăduinţă să-l părăsesc, spunându-mi vorbe pline de duioşie, dar nu mă lăsă să plec decât după ce îmi dărui şi alte lucruri de preţ, pe care, de data aceasta, nu m-am putut hotărî să le vând şi pe care, de altminteri, le vedeţi dinaintea voastră, în sala aceasta, o, preacinstiţilor oaspeţi. Şi tot aşa am avut grijă să aduc cu mine, drept toată încărcătura mea, parfumurile pe care le mirosiţi aici, lemnul de aloe, camforul, tămâia şi sandalul, ce cresc în insula aceea îndepărtată.

Mă grăbii apoi să mă urc pe punte, iar corabia îşi desfăşură numaidecât pânzele, cu îngăduinţa lui Allah. Şi norocul ne fu prielnic şi soarta ne ajută de-a lungul întregei acelei călătorii care dură zile şi nopţi. Şi sosirăm într-o dimineaţă, cu bine şi sănătoşi, în faţa oraşului Basra, unde nu ne-am oprit decât numai puţină vreme, ca să ne îndreptăm îndată pe fluviu în sus şi să ajungem, într-un sfârşit, cu sufletul voios, în cetatea păcii, Bagdadul, ţara mea.

Ajunsei în felul acesta, încărcat de bogăţie şi cu mâna gata de împărţit daruri, pe uliţa mea, şi intrai în casa mea, unde îmi văzui iarăşi familia, prietenii, toţi bine şi sănătoşi. Şi fără de zăbavă îmi cumpărai mulţime de roabe, frumoase femei de taină, arapi, pământuri, case şi acareturi, mai multe decât avusesem eu cândva, la moartea tatălui meu.

Şi am uitat, în viaţa aceasta nouă, şi năpastele trecute, şi necazurile, şi primejdiile îndurate, şi jalea surghiunului,

şi chinurile şi oboselile călătoriei. Am avut mulţi prieteni plăcuţi, şi am trăit o viaţă plină de veselie şi de desfătări, şi neumbrită de griji şi de tulburări, o bună bucată de vreme, bucurându-mă din tot sufletul cu ceea ce mi-a plăcut şi mâncând bunătăţi minunate şi bând băuturi de preţ.

Şi aşa a fost întâia mea călătorie.

Mâine însă, de-o vrea Allah, am să vă povestesc, oaspeţi ai mei, cea de a doua dintre cele şapte călătorii pe care le-am făcut, şi care-i încă şi mai nemaipomenită decât cea dintâi.

Şi Sindbad-marinarul se înturnă către Sindbad-hamalul şi îl rugă să cineze cu el. Apoi, după ce îl cinsti cu toată cinstea şi dragostea, îi dărui o mie de dinari de aur şi, înainte de a se despărţi, îl pofti să vină şi a doua zi, spunându-i:

— Vei fi pentru mine o desfătare prin buna ta cuviinţă şi o plăcere prin frumoasa ta purtare!

Şi Sindbad-hamalul răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei! Mă supun cu toată cinstea! Şi bucuria fie pururea în casa ta, o, stăpâne al meu!

Şi ieşi de acolo, după ce mai mulţumi o dată şi luă cu sine darul pe care-l primise, şi se întoarse la el acasă minunându-se până peste poate şi toată noaptea visă la cele câte auzise şi văzuse.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci şi cincea noapte

Ea urmă:

…şi toată noaptea visă la cele câte auzise şi văzuse.

Şi, de cum se făcu dimineaţă, se şi grăbi să se întoarcă la casa lui Sindbad-marinarul, care-l primi cu un zâmbet prietenesc şi îi spuse:

— Aici fie-ţi prietenia uşoară! Şi voia-bună fie cu tine!

Şi hamalul dădu să-i sărute mâna, dar, întrucât Sindbad nu vroi să-i îngăduie aceasta, îi spuse:

— Allah lumineze-ţi zilele şi reverse-şi asupră-ţi toate binefacerile sale!

Şi, întrucât şi ceilalţi oaspeţi sosiseră, începură să se aşeze împrejurul feţei de masă întinse, pe care musteau mieii fripţi şi daureau puii rumeni, dintre gogoşile ispititoare şi dintre torturile cu fistic, cu nuci şi cu struguri. Şi mâncară, şi băură, şi se veseliră, şi îşi desfătară sufletul şi auzul ascultând cântecele de alăute sub degetele iscusite ale lăutarilor.

Şi, când isprăviră, Sindbad, înconjurat de tăcerea oaspeţilor, începu să povestească.

Cea de a doua povestire a lui Sindbad-marinarul şi care-i a doua călătorie a sa

Trăiam, într-adevăr, cea mai plăcută viaţă, când, într-o bună zi îmi veni în minte gândul unei-călătorii spre ţinuturi locuite de alţi oameni. Şi sufletu-mi se simţi ispitit să plece şi să se bucure de vederea altor pământuri şi a altor ostroave, şi să privească lucruri necunoscute.

Rămăsei hotărât la acest plan şi începui să mă pregătesc a-l înfăptui. Mă dusei la suk unde cumpărai pe o sumă mare de bani mărfurile potrivite cu negoţul pe care-l aveam în vedere. Le întocmii în baloturi vârtoase şi le transportai la marginea apei, unde nu peste mult găsii o corabie frumoasă şi nouă, echipată cu pânze bune, plină de marinari şi cu o mulţime de scripeţi de toate formele, înfăţişarea ei îmi câştigă încrederea şi îmi transportai îndată pe ea baloturile, aşa cum făceau şi alţi mulţi negustori, pe care-i cunoşteam şi cu care nu mă

simţeam nemulţumit să călătoresc. Plecarăm chiar în ziua aceea; şi avurăm o plutire minunată. Călătorirăm din ostrov în ostrov şi din mare în mare, zile şi nopţi în şir, şi la fiecare oprire ne duceam pe la negustorii din partea locului, pe la oamenii de seamă, pe la vânzători şi cumpărători, şi vindeam şi cumpăram cu câştig. Şi plutirăm aşa mai departe, şi ajunserăm, călăuziţi de ursită, la o insulă tare frumoasă, plină de copaci mari, cu belşug de poame, bogată în flori, răsunând de cântece de păsări, udată de ape limpezi, dar cu totul şi cu totul lipsită de orice locuinţă şi de orice fiinţă vie.

Căpitanul binevoi a da ascultare dorinţei noastre şi a opri acolo pentru câteva ceasuri, şi aruncă ancora la ţărmul cel mai apropiat. Debarcarăm îndată şi ne duserăm să sorbim aerul curat din pajiştile adumbrite de copaci prin care se zbenguiau păsărelele. Eu, luând ceva merinde, mă dusei să mă aşez lângă un izvor de apă limpede, ferit de soare de către nişte crengi dese. Şi mă simţii cuprins de o plăcere nespusă, mâncând acolo şi bând apa aceea minunată. Pe deasupra, o adiere dulce susura molcom prin ramuri şi îmbia la odihnă. Aşa încât mă întinsei pe iarbă şi mă lăsai toropit de somn, în răcoarea şi în miresmele aerului de acolo.

Când mă deşteptai, nu mai văzui niciun călător, şi nava plecase fără ca să fi băgat de seamă cineva lipsa mea. Privii, aşadar, mult şi bine, şi la dreapta şi la stânga, şi înainte, şi îndărăt, că în afară de mine nu văzui altă fiinţă pe tot ostrovul, şi, în largul mării, numai o pânză ce se îndepărta.

Eu, atunci, rămăsei cufundat într-o năucire ce nu şi-ar mai fi putut găsi asemuire şi care n-ar fi putut să fie mai mare de cum era. Şi de durere şi de mâhnire simţii fierea că stă să-mi plesnească. Oare ce avea să se aleagă de mine în această insulă pustie, după ce-mi rămăseseră pe corabie toate lucrurile şi toate bunurile? Ce năpastă avea să mi se mai întâmple în această singurătate necunoscută? Cuprins de asemenea gânduri

deznădăjduite, strigai:

— Pentru tine, orice nădejde-i pierdută, Sindbad-marinarule! Dacă întâia oară ai putut să scapi de la ananghie datorită unor împrejurări norocoase ale sorţii, să nu socoţi că totdeauna are să fie la fel, căci, cum spune şi proverbul, *urciorul dus la apă, a doua oară crapă*!

Şi mă pusei pe plâns şi pe gemete, şi-apoi pe nişte văicăreli înfricoşătoare, până ce deznădăjduirea se statornici în inima mea. Atunci începui să-mi dau cu amândouă mâinile în cap şi să strig şi mai tare:

— Ce-ţi trebuia, nenorocitule, să mai călătoreşti, câtă vreme trăiai în desfătări la Bagdad? N-aveai mâncăruri minunate, băuturi minunate, haine minunate? Întâia ta călătorie nu ţi-a fost de nicio învăţătură?

Şi mă aruncai cu faţa la pământ, plângându-mi moartea şi spunând:

— Ai lui Allah suntem şi către el trebuie să ne întoarcem!

Şi-n ziua aceea era să înnebunesc.

Dar, văzând bine că părerile mele de rău erau zadarnice şi căinţa mea târzie, mă lăsai în seama soartei. Mă ridicai în picioare şi după ce rătăcii o vreme fără nicio ţintă, mi se făcu frică să nu dau de vreo fiară sălbatică ori de vreun duşman necunoscut, şi mă căţărai în vârful unui copac de unde mă apucai să privesc mai cu luare aminte la dreapta şi la stânga; ci nu izbutii a zări altceva decât cer, pământ, copaci, păsări, nisip şi stânci. Scrutând însă mai cu băgare de seamă un punct din zare, mi se năzări un fel de arătare uriaşă. Atunci, mânat de curiozitate, coborâi din copac; ci stăpânit de teamă, nu mă îndreptai decât binişor-binişor şi cu mare sfială într-acolo. Când nu mă mai despărţea decât o mică depărtare de acea arătare, pricepui că era un dom măreţ, strălucitor şi alb, larg la temelie şi înalt cum nu se mai poate. Mă apropiai şi mai mult de el, şi îi dădui ocol în întregime; nu-i descoperii însă nicicum uşa de intrare pe care o căutam. Vrusei atunci să mă sui deasupra pe el; era însă atât de

neted şi de alunecos, încât nu avusei nici iscusinţa, nici sprinteneala, nici putinţa să mă lipesc de el. Atunci mă mulţumii a-l măsura: însemnai pe nisip urma întâiului meu pas şi începui să-l ocolesc iarăşi numărându-mi paşii. În felul acesta, găsii că măsura de jur-împrejur taman o sută cincizeci de paşi, mai degrabă mai mult decât mai puţin.

Stând şi cugetând în ce fel ar trebui totuşi să încerc a găsi vreo uşă de intrare ori de ieşire la acel dom, băgai de seamă că deodată soarele pierise şi că ziua se schimbase într-o noapte neagră. La început gândii că vreun nour gros o fi trecând prin dreptul soarelui, măcar că asemenea lucru nu era cu putinţă în toi de vară. Ridicai atunci capul ca să scrutez acel nor ce mă minuna, şi văzui o pasăre cu nişte aripi năprasnice zburând prin dreptul ochiului soarelui, acoperind astfel astrul şi revărsând negura peste insulă.

Uimirea mea trecu atunci peste marginile marginilor şi îmi adusei aminte ceea ce în vremea tinereţii mele îmi povestiseră nişte călători şi nişte marinari despre o pasăre de o mărime nemaipomenită, numită pasărea rok, care trăia într-un ostrov tare departe, şi care putea să ridice şi să ducă în zbor un elefant. Şi înţelesei atunci că pasărea pe care o vedeam acum trebuia să fie pasărea rok, şi că domul alb lângă care mă aflam trebuia să fie un ou de-al ei. Ci de-abia îmi trecu mie prin cap gândul acesta, că pasărea se şi coborî peste ou şi se aşeză dcasupra-i ca pentru a-l cloci. Îşi întinse aripile-i uriaşe peste ou, îşi sprijini cele două picioare pe pământ de-o parte şi de alta, şi adormi aşa. Binecuvântat fie Cel ce nu doarme din veacul veacului!

Atunci eu, care mă lipisem cu pântecele la pământ şi mă aflam chiar sub unul dintre picioarele păsării, picior ce mi se părea a fi mai gros decât trunchiul unui copac bătrân, mă ridicai degrabă, îmi desfăcui turbanul…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi

tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci şi şasea noapte

Ea urmă:

...îmi desfăcui turbanul, îl pusei în două, îl răsucii aşa ca să întocmesc din el o frânghie groasă, mi-l petrecui temeinic pe după mijloc, şi, la sfârşit, înodai cele două capete de una dintre ghearele păsării făcând un nod de toată nădejdea. Căci îmi spusesem în mine: „Namila asta de pasăre de bună seamă că până la urmă are să-şi ia zborul şi în felul acesta are să mă scoată din pustietatea de aici şi are să mă ducă în vreun loc unde să dau de oameni. Oricum, locul unde m-ar duce tot va fi mai bun decât insula aceasta pustie în care eu sunt singurul locuitor."

Şi-aşa fu! Şi, oricât m-aş fi mişcat, pasărea nici nu mă băga de seamă, de parcă aş fi fost o biată muscă ori vreo furnică în trecere.

Sfătui aşa toată noaptea, fără a putea să închid ochii, de teamă ca nu cumva pasărea să-şi ia zborul şi să mă ducă cine ştie unde în vreme ce dormeam. Ea însă nici nu se mişcă până se lumină de ziuă. Numai atunci se scutură, se ridică de pe ou, scoase un ţipăt înfricoşător şi îşi luă zborul, ducându-mă cu ea. Se ridică atâta de sus în slăvi, de mă şi crezui că am ajuns la bolta cerului; pe urmă se lăsă deodată în jos atâta de repede, că eu nici nu-mi mai simţii propria-mi greutate. Şi ajunse cu mine pe pământ. Se aşeză pe un loc prăpăstios, iar eu, fără a mai aştepta altceva, mă grăbii să-mi deznod turbanul, speriat ca nu cumva să fiu iarăşi ridicat în văzduh mai înainte de-a apuca să mă desfac din legătură. Însă izbutii să mă liberez la vreme şi, după ce m-am scuturat şi mi-am aranjat hainele pe mine, m-am depărtat grabnic, ca să nu mai pot fi ajuns de pasărea pe care nu peste mult am văzut-o ridicându-se iarăşi în slăvi. De data aceasta

ţinea în gheare un lucru negru şi mare, care nu era altceva decât un şarpe de o lungime şi de o formă cumplite. Şi îndată pieri, îndreptându-se în zbor spre largul mării.

Iar eu, tulburat peste măsură de cele câte mi se întâmplaseră, îmi aruncai privirile împrejur şi rămăsei pironit locului de spaimă. Căci mă aflam părăsit într-o vale largă şi adâncă, împrejmuită din toate părţile de nişte munţi aşa de înalţi că, spre a-i cuprinde cu privirea, atât de mult fusei silit să-mi dau capul pe spate încât turbanul mi se rostogoli pe spinare şi căzu jos la pământ. Şi mai erau şi atâta de prăpăstioşi, că era cu neputinţă a te căţăra pe ei, şi socotii zadarnică orice încercare în privinţa aceasta.

Văzând, aşadar, unde ajunsesem, mă simţii peste măsură de abătut şi de deznădăjduit, şi strigai:

— Ah! cu cât ar fi fost mai bine pentru mine să nu mă mişc de pe insula pustie pe care mă aflam şi care era de mii de ori mai bună decât pustietatea uscată şi goală de aici! Dincolo, măcar erau pomi plini de poame şi izvoare cu apă minunată; aici însă nu-i nimic, decât stânci vrăjmaşe şi pleşuve pe care am să mor de foame şi de sete. O, năpasta mea! Nu este alt ajutor şi putere decât întru Allah atotputernicul! Nu scap dintr-o nenorocire, decât pentru ca de fiecare dată să cad în alta mai rea şi mai neînduplecată!

Mă ridicai, totuşi, din locul unde şezusem şi începui să umblu prin valea aceea ca s-o cercetez cât de cât şi văzui că era toată făcută numai din stânci de diamant. Peste tot împrejuru-mi pământul era aşternut cu diamante mai mari ori mai mici, desprinse din munte, şi care în unele locuri alcătuiau nişte grămezi înalte de un stat de om.

Începusem să mă şi simt întrucâtva dornic a le privi, când o privelişte mai înfricoşătoare decât toate năpastele încercate până aci mă îngheţă de spaimă. Printre stâncile de diamant, văzui umblând străjerii lor, care erau nişte şerpi negri, fără de număr, mai groşi şi mai mari decât

palmierii, şi care negreşit că puteau înghiţi, fiecare, un bivol sau un elefant. La ceasul acela, ei tocmai începeau să se tragă prin găurile lor; căci la vremea zilei ei se ascund, ca să nu fie înhăţaţi de vrăjmaşul lor, pasărea rok; şi nu ies afară decât noaptea.

Eu atunci, cu multă băgare de seamă, încercai să mă depărtez de acolo, luând bine aminte unde-mi pun piciorul şi gândind în sufletul meu: „Iată, dacă ai vrut să te lăcomeşti la îndurarea soartei, o, Sindbad, om cu doruri nesăţioase şi cu ochiul pururea gol, iată ce-ai căpătat în schimb!“ Şi, bântuit de toate spaimele adunate asupră-mi, mă tot învârteam fără rost prin valea diamantelor, hodinindu-mă din când în când prin locurile ce mi se păreau cele mai ferite, şi-aşa până la căderea nopţii.

În toată vremea aceasta, uitasem cu totul de grijile pântecelui şi nu mă gândeam decât cum să mă mântui din belea şi cum să scap de dihăniile de şerpi. Până la urmă avusei norocul să zăresc, nu departe de locul unde mă prăbuşisem, o peşteră cu o intrare foarte strâmtă, dar pentru mine destul de largă ca să mă pot strecura înlăuntru. Mă apropiai, aşadar, de ea şi mă strecurai în peşteră, având grijă să astup intrarea cu o stâncă pe care izbutii s-o rostogolesc până acolo. Adăpostindu-mă astfel, înaintai în peşteră şi începui să caut ungherul cel mai potrivit spre a mă culca, în aşteptarea dimineţii; şi gândeam: „Mâine, de cum s-o lumina de ziuă, am să ies să văd ce mi-a mai hărăzit soarta“.

Mă pregăteam, dar, să mă culc, când băgai de seamă că ceea ce luasem la început drept o stâncă mare şi neagră era un înfricoşător şarpe încolăcit, care-şi clocea ouăle. Atunci simţii până în carnea mea toată grozăvia acelei privelişti, iar pielea mi încreţi ca o frunză uscată şi se înfioră din creştet până-n talpă; şi mă prăbuşii leşinat la pământ şi aşa rămăsei până la ziuă.

Atunci, simţind că încă nu fusesem mistuit, avusei tăria să mă târăsc până la intrare, să împing cumplita stâncă şi să mă strecor afară, unde când ajunsei eram parcă beat

şi fără putere să mă ţin pe picioare, atâta eram de istovit de nesomn şi de nemâncare şi de spaima aceea necurmată.

Priveam împrejuru-mi şi deodată, la câţiva paşi de nasul meu, văzui căzând un hartan de carne ce se izbi cu plesnet de pământ. La-nceput năucit, sării într-o parte; pe urmă, ridicai ochii să văd pe cel ce voia să mă zdrobească astfel; nu văzui însă pe nimeni. Atunci îmi adusei aminte de o istorie pe care o auzisem cândva din gura unor neguţători călători şi a unor căutători de nestemate prin munţii de diamant, istorie în care se povestea că anume căutătorii de diamante, neputând să coboare în acea vale de neajuns, se foloseau de un mijloc ciudat spre a putea pune mâna pe asemenea pietre scumpe. Ei tăiau câteva oi, le făceau hartane şi le aruncau în fundul văii, unde cădeau în colţurile diamantelor, ce se prindeau astfel de bucata de carne. Atunci păsările rok şi vulturii uriaşi se năpusteau asupra acestei prăzi şi o înşfăcau din acea vale, ducând-o la cuiburile lor, spre-a o da de hrană puilor lor. Atunci căutătorii de diamante se repezeau către pasăre zburătăcind-o cu chiote multe, făcând-o să lase carnea şi silind-o să-şi ia zborul. Iar ei atunci scotoceau hartanul de carne şi luau diamantele pe care le găseau pe ea.

Şi-mi veni în gând că aş putea să mai încerc a-mi scăpa viaţa şi a ieşi din valea ce mi se părea a fi chiar mormântul meu. Mă ridicai, aşadar, şi începui să strâng o grămadă mare de diamante, alegându-le pe cele mai mari şi mai frumoase. Şi mă încărcai cu ele; îmi umflai buzunarele, îmi încărcai sânul între cămaşă şi haină, îmi umplui turbanul şi nădragii, ba până şi în căptuşala hainei pusei câteva.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci şi şaptea noapte

Ea urmă:

După care, îmi desfăcui iarăşi turbanul, ca şi întâia oară, mă încinsei cu el peste mijloc, şi mă aşezai sub hartanul de oaie, pe care mi-l legai straşnic de piept cu cele două capete ale turbanului. Stăteam astfel de o bună bucăţică de vreme; când deodată mă simţii ridicat în văzduh, ca un fulg, în ghearele năprasnice ale păsării rok, şi eu şi hartanul de carne de oaie. Şi, într-o clipită, eram afară din vale, pe vârful muntelui, în cuibul păsării, care se pregătea să sfâşie şi hartanul şi pe mine, spre a-şi hrăni puii. Dar deodată se stârni o zarvă ce se apropia şi o înfricoşă pe pasărea rok, silind-o să-şi ia zborul şi să mă lase acolo. Eu, atunci, mă desfăcui din legături şi mă ridicai în picioare, mânjit de sânge pe haine şi pe obraz.

Văzui atunci apropiindu-se de locul unde mă aflam un negustor ce părea tare descumpănit şi înspăimântat zărindu-mă. Dar, văzând că nu vreau să-i fac niciun rău şi că, de altminteri, nici nu mă mişcam, se aplecă spre bucata de carne şi o scotoci, fără a izbuti să găsească diamantele pe care le căuta. Atunci îşi ridică braţele amândouă spre cer şi se văicări, zicând:

— O, ce dezamăgire! O, ce pagubă! Nu este alt ajutor decât întru Allah! Mă adăpostesc la Allah împotriva celui blestemat şi rău!

Şi îşi bătea palmele, dând semne de cea mai mare deznădejde.

Văzându-l aşa, mă apropiai de el şi îi urai bună-pace. Iar el, fără a răspunde la salamalekul meu, mă scrută cu mânie şi-mi strigă:

— Cine eşti tu? Şi cu ce drept ai venit aici să furi bunul meu?

Eu răspunsei:

— N-avea grijă, negustoriile, căci nu sunt hoţ, şi bunul tău n-a fost întru nimic vătămat. Sunt o fiinţă omenească, şi nicidecum un duh răufăcător, cum pari a mă socoti tu.

Ba sunt chiar un om cinstit, ca toţi oamenii cinstiţi, şi odinioară am fost negustor de meserie, până ce mi s-au întâmplat nişte întâmplări peste măsură de ciudate. Iar în ce priveşte pricina pentru care am venit în locul acesta, este o istorie nemaipomenită, pe care am să ţi-o povestesc pe dată. Dar, mai înainte, vreau să-ţi dovedesc că am numai gânduri bune, dăruindu-ţi câteva diamante pe care eu însumi le-am cules din adâncul acestei genuni ce n-a fost nicicând cercetată de vreun ochi omenesc!

Scosei numaidecât de la brâu câteva bucăţi tare frumoase de diamant şi i le înmânai, spunând:

— Iată un chilipir la care nici n-ai visat vreodată în viaţa ta!

Atunci, cel cu hartanul de carne fu cuprins de o bucurie de neînchipuit, îmi mulţumi îndelung şi, după nenumărate temeneli, îmi spuse:

— O, stăpâne, tu eşti binecuvântarea mea! Numai un diamant de-acesta este destul ca să mă îmbogăţească până la cele mai adânci bătrâneţe. Căci n-am văzut în viaţa mea vreunul asemenea, nici la curţile regilor sau ale sultanilor.

Şi iarăşi îmi mulţumi şi până la urmă îi chemă şi pe ceilalţi negustori ce se aflau pe acolo şi care veniră şi se strânseră împrejurul meu, urându-mi bună-pace şi bun-sosit. Şi eu le povestii nemaipomenita mea întâmplare, de la început până la sfârşit.

Atunci negustorii, venindu-şi în fire din uimirea lor, mă lăudară şi se bucurară îndelung pentru mântuirea mea, zicându-mi:

— Pe Allah! Soarta te-a scos dintr-o prăpastie de unde nimenea până la tine nu s-a mai întors.

După care, văzându-mă sfârşit de oboseală, de foame şi de sete, îmi dădură fără de zăbavă să mănânc şi să beau pe săturatele, şi mă duseră apoi într-un cort, unde mă lăsară să dorm vegheat de ei vreme de o zi şi o noapte în şir.

Dimineaţa, negustorii mă luară cu ei, iar eu începeam

să simt aievea bucuria de a fi scăpat şi din primejdia aceea cum nu s-a mai pomenit vreodată. După o călătorie destul de scurtă, ajunserăm pe un ostrov tare plăcut, unde creşteau nişte copaci măreţi cu nişte ramuri atât de întinse încât la umbra oricăruia dintre ei s-ar fi putut adăposti o sută de oameni. Erau chiar copacii din care se scotea răşina cea albă, cu miros tare şi plăcut, ce se cheamă camfor. Pentru aceasta, se înţeapă vârful copacului şi într-un vas se adună răşina ce se scurge la început ca nişte picături lipicioase şi care nu-i altceva decât mierea copacului. Tot în ostrovul acela am văzut eu şi înfricoşătorul animal numit karkadann[2] care paşte pe-acolo întocmai cum pasc vitele şi bivoliţele prin pajiştile de la noi. Animalele acestea au trupul mai mare decât cămilele; şi în vârful nasului au un corn lung de zece coţi, pe care se află cioplit un chip de om. Cornul acesta este atât de tare, încât îi slujeşte karkadannului să-l înfrunte şi să-l biruie pe elefant, şi-apoi să-l împungă şi să-l ridice în sus până ce îl omoară de tot. Atunci, grăsimea elefantului mort se scurge în ochii karkadannului care orbeşte şi se prăbuşeşte pe loc. Şi din slăvile văzduhului se năpusteşte asupra amândurora cumplita pasăre rok, care-i înhaţă pe amândoi laolaltă şi-i duce la cuibul ei ca să-şi hrănească puii.

Şi-am mai văzut pe ostrovul acela fel de fel de bivoli.

Şezurăm un răstimp în ostrovul acela, ca să ne bucurăm de aerul curat; şi avusei răgaz să-mi schimb diamantele pe bani de aur şi de argint, mai mulţi decât puteau încăpea în cala corăbiei. După care, plecarăm de acolo; şi din ostrov în ostrov şi din ţară în ţară, şi din oraş în oraş, pe unde ne minunam de fiecare dată de cele câte-a zămislit. Atoatefăcătorul, mai izbutind pe ici-pe colo câte o vânzare ori vreun schimb, ajunserăm până la urmă în ţara cea binecuvântată, la Basra, iar de acolo urcarăm până la Bagdad, cetatea păcii.

Atunci, alergai fără de zăbavă spre uliţa mea şi intrai în

[2] Nasicorn, rinocer.

casa mea, bogat de avuţii nenumărate, cu dinari de aur şi cu diamantele cele mai frumoase, pe care nu mă lăsase inima să le vând. Şi-aşa, după îmbrăţişările de bucurie că mă întorsesem iară între rudele şi prietenii mei, nu pregetai să mă arăt mărinimos, făcând daruri bogate tuturor celor din jurul meu, fără a uita pe nimeni.

Şi-apoi, îmi trăii viaţa în voioşie, mâncând bucatele cele mai alese, bând băuturile cele mai bune, îmbrăcând hainele cele mai scumpe şi nelipsindu-mă vreodată de tovărăşia oamenilor desfătători. Şi-aşa, în fiece zi, aveam tot felul de oaspeţi de seamă, care, auzind cele ce se povesteau despre întâmplările mele, mă cinsteau venind la mine ca să-mi ceară să le povestesc călătoriile mele şi să le zugrăvesc tot ce am văzut prin cele îndepărtate ţări. Iar eu simţeam o mulţumire aievea să le povestesc despre toate; ceea ce-i făcea pe toţi să plece de la mine lăudându-mă şi bucurându-se că am scăpat din atâtea năprasnice primejdii şi minunându-se cum nu se mai poate de cele ce povesteam. Şi-aşa s-a sfârşit cea de a doua călătorie a mea.

Mâine însă, o, prietenilor…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind, şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci şi opta noapte

Ea urmă:

…o, prietenilor, dacă va vroi Allah, am să vă povestesc năpastele din cea de a treia călătorie a mea, care, fără de îndoială, este cu mult mai uimitoare decât cele două de mai-nainte.

Apoi Sindbad tăcu. Atunci roabele aduseră de mâncat şi de băut la toţi oaspeţii, care erau uimiţi peste măsură de cele câte auziseră. Pe urmă, Sindbad-marinarul îi dărui o sută de dinari de aur lui Sindbad cel sărac, care-i luă, mulţumind îndelung, şi plecă chemând asupra capului

gazdei sale binecuvântările lui Allah, şi ajunse acasă minunându-se de toate câte văzuse şi auzise.

Dimineaţa, hamalul Sindbad se sculă, îşi făcu rugăciunea, şi se întoarse la Sindbad cel bogat, aşa cum acesta îi ceruse. Şi fu întâmpinat cu inimă voiasă şi fu primit cu osebită cinste şi fu poftit să ia parte la ospăţul din ziua aceea şi la ziafetul care ţinu până către seară. După care, Sindbad-marinarul, înconjurat de oaspeţii plini de luare aminte şi de respect, îşi începu povestea în felul următor:

Cea de-a treia povestire a lui Sindbad-marinarul şi care-i a treia călătorie a sa

Aflaţi, o, prieteni — dar Allah ştie toate mai bine decât făpturile zămislite de el! — că în toiul plăcutei vieţi pe care-o trăiam după întoarcerea mea din cea de-a doua călătorie, în bogăţii şi desfătare, începui să uit de necazurile îndurate şi de primejdiile prin care trecusem, şi să mă simt apăsat de trândăvia statornică a traiului meu la Bagdad. Iar sufletu-mi jinduia fierbinte după altceva şi dorea să se bucure de priveliştile altor călătorii. Şi-n sine-mi mă simţeam iarăşi ispitit de dorul de negustorie, cu chilipirurile şi câştigurile lui. Căci numai ambiţia este pururea pricina necazurilor noastre. Şi-aveam să-mi dovedesc în curând aceasta, în chipul cel mai înfricoşător.

Mă apucai, aşadar, să-mi îndeplinesc gândul şi, după ce adunai tot felul de mărfuri de pe la noi, plecai de la Bagdad către Basra. Acolo găsii o mare corabie care se şi umpluse cu călători şi cu negustori, oameni de ispravă, toţi cinstiţi, cu inimi alese, cu suflete tari, în stare să-ţi dea un ajutor şi să trăiască între ei în cele mai bune legături. Aşa încât nu şovăii să mă îmbarc cu ei pe acea

navă; şi, de cum ne văzurăm pe punte, ridicarăm pânzele, chemând binecuvântarea lui Allah asupra noastră şi asupra călătoriei noastre.

Călătoria, într-adevăr, începu sub cele mai bune semne. Prin toate locurile unde poposeam la ţărm, făceam negustorie frumoasă, şi totodată preumblându-ne şi aflând fel de fel de lucruri noi ce ni se iveau în cale neîncetat. Şi chiar că nimic nu lipsea fericirii noastre, şi ne simţeam peste măsură de mulţumiţi şi de voioşi.

Într-o bună zi, aflându-ne în largul mării, departe foarte de ţările musulmane, îl văzurăm deodată pe căpitanul corăbiei noastre că se izbeşte amarnic peste faţă cu pumnii, după ce scrutase zarea îndelung, că-şi smulge părul din barbă, că-şi sfâşie hainele şi că-şi trânteşte turbanul de pământ. Apoi începu să se tânguie, să geamă şi să scoată strigăte de deznădejde.

Văzând acestea, îl înconjurarăm cu toţii pe căpitan şi îi spuserăm:

— Oare ce s-a întâmplat, căpitane?

El răspunse:

— Aflaţi, o, paşnicilor călători, că un vânt potrivnic ne-a întors şi ne-a abătut din drumul nostru, aruncându-ne în marea aceasta a morţii. Şi, ca să pună vârf nenorocului nostru, soarta ne împinge la ţărmuri! ostrovului aceluia pe care-l zăriţi în faţa voastră şi de unde nimeni, după ce a ajuns acolo, n-a mai putut să scape cu zile. Sunt lămurit în sinea mea că suntem pierduţi cu toţii, fără putinţă de scăpare!

Nici nu isprăvi bine căpitanul aceste lămuriri, că şi văzurăm corabia noastră împresurată de o mulţime de fiinţe acoperite cu păr, mai multe decât un stol de lăcuste, în vreme ce, de pe ţărmul insulei, altele, într-un număr de neînchipuit, scoteau nişte urlete de ne îngheţau sângele în vine. Şi noi nici nu cutezam măcar să tulburăm pe vreuna dintre aceste făpturi ciudate, necum s-o lovim ori s-o izgonim, de teamă să nu se năpustească toate asupra noastră, şi prin marele lor număr, să nu ne

omoare pe toţi până la unul: căci de bună seamă că numărul izbândeşte totdeauna împotriva curajului. Nu ne apucarăm, prin urmare, să facem nicio mişcare, în vreme ce din toate părţile dădeau năvală asupra noastră fiinţele acelea ce începură să pună gabja pe tot ce aveam. Erau tare urâte. Erau chiar mai urâte decât tot ceea ce văzusem eu mai urât până în ziua aceea a vieţii mele. Erau acoperite de păr şi de ţepi, şi aveau nişte ochi galbeni şi chipurile negre; la stat erau micuţe, să tot fi avut vreo şase şchioape ca înălţime, şi scoteau nişte ţipete mai cumplite decât tot ce s-ar putea închipui! În ce priveşte graiul lor, degeaba ne vorbeau şi ne ocărau clămpănind din fălci, că nu izbutirăm să pricepem nimica, măcar că ne silirăm să fim cu cea mai mare luare aminte. Aşa că le văzurăm în curând împlinindu-şi cea mai amarnică faptă. Se căţărară pe catarge, rupseră pânzele, retezară cu dinţii frânghiile, şi sfârşiră prin a smulge şi cârma vasului. Atunci corabia, dusă de vânt, lunecă spre ţărm, unde se opri în nisip. Iar făpturile acelea ne înşfăcară pe toţi, ne coborâră unul câte unul de pe vas, ne lăsară pe ţărm şi, fără a mai lua seama noastră, se urcară iarăşi pe corabia pe care izbutiră s-o împingă spre larg, şi pieriră cu ea pe întinsul apelor.

Noi atunci, uluiţi peste măsură, socotirăm că e zadarnic a rămâne aşa pe ţărm privind apele şi ne îndreptarăm spre inima ostrovului, unde până la urmă găsirăm nişte pomi roditori şi apă curgătoare: lucru care ne îngădui să ne mai înviorăm oleacă spre a întârzia, cât mai mult cu putinţă o moarte ce ni se părea tuturora de neabătut.

Pe când ne aflam în starea aceasta, ni se păru că zărim, printre copaci, o clădire înaltă foarte, ce avea o înfăţişare de părăsire. Ne simţirăm ispitiţi să ne apropiem de ea; şi când ajunserăm acolo, văzurăm că era un palat…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci şi noua noapte

Ea urmă:

Văzurăm că era un palat înalt, de formă pătrată, împrejmuit de ziduri tari şi având o uşă de abanos mare, cu două canaturi, Întrucât uşa aceasta era deschisă şi nu era păzită de nici un paznic, trecurăm pragul şi intrarăm de-a dreptul într-o sală uriaşă, întinsă cât o curte. În sala aceasta nu se afla altceva decât nişte lucruri de bucătărie cumplit de mari şi nişte frigări de o lungime nemăsurată; iar pe jos, drept covor, se aflau nişte mormane de oase, unele albite de vreme, altele încă proaspete. Aşa că stăpânea acolo o duhoare ce ne chinuia amarnic nasurile. Dar, cum eram istoviţi de oboseală şi de spaimă, ne întinserăm cât eram de lungi la pământ şi adormirăm un somn adânc.

Soarele asfinţise demult, când un bubuit de tunet ne făcu să tresărim şi ne deşteptă dintr-o dată. Şi văzurăm coborând din tavan dinaintea noastră o fiinţă cu chipul de om negru, înalt cât un palmier, şi mai cumplit la înfăţişare decât toţi vrăjmaşii noştri la un loc. Avea ochii roşii ca doi tăciuni aprinşi, dinţii din faţă lungi şi ieşiţi înainte ca nişte colţi de mistreţ, o gură largă ca o gură de fântână, nişte buze ce-i atârnau peste piept, nişte urechi ce se legănau şi-i acopereau umerii, şi nişte unghii încârligate ca ghearele de leu.

Când îl văzurăm, ne cuprinse mai întâi o cutremurare de spaimă. Ci el veni şi se aşeză pe o laviţă înaltă, rezemată de perete, şi de acolo începu să ne cerceteze în tăcere, unul câte unul. După care, se îndreptă către noi, veni de-a dreptul spre mine, alegându-mă dintre toţi ceilalţi negustori, întinse mâna şi mă înhaţă de pielea de la ceafă. Mă suci şi mă răsuci apoi pe toate părţile, pipăindu-mă aşa cum face măcelarul cu o oaie. Ci de bună seamă că nu m-o fi găsit prea pe gustul lui, topit de

spaimă cum eram, şi cu grăsimea trupului meu secătuită de ostenelile călătoriei şi de necazuri. Atunci îmi dete drumul lăsându-mă să mă rostogolesc la pământ şi îl înşfăcă pe cel de lângă mine, pipăindu-l la fel cum mă pipăise şi pe mine, dar lepădându-l apoi şi înflăţându-l pe altul. Aşa îi luă pe toţi negustorii, unul după altul, şi ajunse, la sfârşit, şi la căpitanul corăbiei.

Or, căpitanul era un om gras şi plin de carne, cel mai sănătos şi cel mai voinic dintre toţi cei de pe corabie. Aşa încât alegerea înfricoşătorului uriaş nu şovăi a se opri la el: îl luă în mâini aşa cum ar lua măcelarul un miel, îl trânti la pământ, îi puse un picior pe gât şi, dintr-o singură mişcare, îi frânse grumazul. Apucă pe urmă una dintre frigările cele mari de care am pomenit şi i-o înfipse în gură până ce i-o scoase pe partea cealaltă. Aprinse apoi un foc mare de lemne la cuptorul de pământ ce se afla în sală, îl aşeză în mijlocul pălălaiei pe căpitanul înfipt în frigare şi începu să-l întoarcă uşurel până ce îl prăji bine. Îl trase atunci din foc şi începu să-l rupă în bucăţi ca pe un pui de găină, slujindu-se la treaba aceasta de unghiile sale. După ce isprăvi, înfulecă totul într-o clipită. Pe urmă se apucă să sugă oasele, golindu-le de măduvă, şi le aruncă printre mormanele ce se grămădeau în sală.

Sfârşind, uriaşul, fără a se sinchisi de noi, se duse şi se întinse pe laviţă, să-şi mistuie prânzul, şi nu peste mult adormi, sforăind întocmai ca un bivol ori ca un măgar stârnit să zbiere. Şi dormi aşa până dimineaţa. Îl văzurăm apoi ridicându-se şi pierind cum venise, lăsându-ne încremeniţi de spaimă.

Când ne încredinţarăm că a plecat de-a binelea, rupserăm tăcerea înfricoşată pe care o păstrasem toată noaptea, împărtăşindu-ne, în sfârşit, unii altora gândurile, şi oftând şi gemând de teama soartei ce ne aştepta.

Şi ne spuneam cu jale:

— De ce n-om fi murit noi mai degrabă înecaţi, decât să fim prăjiţi pe jeratic! Pe Allah! aceasta-i o moarte tare amarnică! Dar ce să-i faci? Ceea ce vrea Allah, aceea

trebuie să se întâmple! Nu este alt ajutor decât întru Allah cel autotputernic!

Ieşirăm atunci din acea clădire şi ne învârtirăm toată ziua prin insulă, căutând zadarnic vreo ascunzătoare unde să ne adăpostim; căci ostrovul acela era neted ca palma şi nu avea nici peşteri, nici nimic altceva care să ne îngăduie a ne feri de urmărirea uriaşului. Aşa încât la lăsarea nopţii gândirăm că era mai înţelept să ne întoarcem iarăşi la palat.

Dar de-abia ajunserăm noi acolo, că omul negru se şi ivi cu un bubuit de tunet. Şi după ce pipăi şi cercetă iar pe toţi soţii mei, negustorii, înşfăca pe unul şi-l înfipse fără de zăbavă în frigare, îl prăji şi-l înfulecă. După care, se întinse pe laviţă şi sforăi ca o vită până dimineaţa. Atunci se deşteptă şi îşi dezmorţi oasele, grohăind cumplit, şi plecă, fără să se sinchisească de noi, de parcă nici nu ne vedea.

După ce plecă, şi cum avusesem vreme destulă să cugetăm la starea noastră jalnică, strigarăm toţi deodată:

— Haideţi să ne aruncăm în mare şi să pierim mai bine înecaţi, decât să ne sfârşim prăjiţi şi înfulecaţi aşa. Căci moartea aceasta este cumplită foarte!

Cum tocmai eram gata să facem ceea ce hotărâsem, unul dintre noi se ridică şi spuse:

— Ascultaţi-mă, fraţilor! Au nu socotiţi că poate ar fi mai bine să-l ucidem pe omul cel negru înainte de a ne omorî el pe toţi?

Atunci eu, la rându-mi, ridicai un deget şi zisei:

— Ascultaţi-mă, fraţilor! De vă veţi hotărî să-l omorâţi, într-adevăr, pe omul cel negru, va trebui mai întâi să începem prin a ne folosi de trunchiurile de copac de care-i plin malul ca să ne întocmim o plută cu care am putea fugi de pe insula aceasta blestemată, după ce vom fi mântuit pământul de păgânul ăsta mâncător de musulmani. Şi-atunci vom răzbate până la ţărmul vreunui ostrov unde să aşteptăm ca îndurarea soartei să abată vreo corabie spre a ne întorce în ţara noastră. Şi chiar

dacă pluta noastră are să se scufunde şi ne-am îneca, noi oricum nu vom fi săvârşit păcatul de a ne pune singuri capăt zilelor. Moartea noastră ar fi atunci moarte de martiri, şi fapta noastră ar fi pusă la socoteală în ziua răsplătirii.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei suta noapte

Ea urmă:

Atunci, toţi negustorii strigară:

— Pe Allah! Este un gând minunat şi o faptă chibzuită!

Îndată ne duserăm pe ţărm şi întocmirăm pluta, pe care ne îngrijirăm să aşezăm ceva zarzavaturi ca hrană; apoi ne întoarserăm la palat şi aşteptarăm tremurând venirea omului celui negru.

Când se ivi, cu un bubuit de trăsnet, nouă ni se păru că vedem apărând un câine uriaş turbat. Şi trebui să ne hotărâm să mai privim o dată, fără să crâcnim, cum fu pus în frigare şi prăjit unul dintre soţii noştri, ales pentru grăsimea şi rotunjimea trupului său, după pipăieli şi cercetări dibace. Dar atunci când înfricoşătoarea dihanie adormi şi începu să tune la sforăituri, noi socotirăm să ne folosim de somnul lui spre a-l face neprimejdios pentru totdeauna.

Pentru asta, luarăm două dintre cogeamitele frigări de fier şi le încălzirăm în foc până ce se făcură albe-roşii; apoi le apucarăm vârtos cu mâinile de capătul rece şi, întrucât erau foarte grele, ne însoţirăm mai mulţi ca să le ridicăm pe fiecare dintre ele. Ne apropiarăm atunci binişor şi cu toţi laolaltă înfipserăm cele două frigări în amândoî ochii cumplitului om negru adormit. Şi apăsarăm în ele din toate puterile noastre, în aşa fel ca să-l orbim cu desăvârşire.

Trebuie să-l fi fulgerat pesemne o durere năprasnică,

pentru că urletul pe care-l scoase fu atât de înfricoşător că dintr-o dată ne rostogolirăm cât colo pe jos. Şi sări orbeşte şi, întinzându-şi mâinile în gol, se străduia, urlând şi dând din colţ în colţ să prindă pe vreunul dintre noi. Noi însă avusesem vreme să ne ferim de el şi să ne aruncăm cu pântecele la pământ, în dreapta şi-n stânga, aşa fel ca el să nu dea decât de gol împrejurul lui de fieşcare dată. Văzând, dar, că nu poate izbândi, se îndreptă până la urmă bâjbâind către uşă şi ieşi scoţând nişte urlete cumplite.

Noi atunci, încredinţaţi că uriaşul orbit are să piară de chinuri, începurăm să ne mai liniştim şi ne îndreptarăm cu pas domol către mare. Orânduirăm cât mai bine pluta, ne urcarăm pe ea şi începurăm să vâslim spre-a ne îndepărta, când îl văzurăm deodată repezindu-se către noi pe groaznicul uriaş orb, călăuzit de o muiere uriaşă, încă şi mai groaznică şi mai scârboasă decât el. Ajungând pe mal, se porniră să ţipe înfricoşător când ne văzură că ne îndepărtăm; pe urmă, apucând de pe jos bucăţi de stânci, începură să azvârle cu ele spre plută, ca să ne omoare. Şi-aşa, izbutiră să ne nimerească şi să-i înece pe toţi tovarăşii mei, afară de doi. Şi cu ei laolaltă, izbutirăm, într-un sfârşit, să scăpăm tustrei dincolo de bătaia pietrelor zvârlite după noi.

Ajunserăm nu peste mult în largul mării, unde fuserăm luaţi de vânt şi împinşi către un ostrov ce se afla la o depărtare de două zile de insula pe care era să pierim înfipţi în frigare şi prăjiţi. Acolo puturăm găsi poame care ne scăpară să murim de foame; apoi, întrucât se lăsase întunericul de-a binelea, ne căţărarăm într-un copac, spre a ne petrece noaptea în el.

Când ne trezirăm în zori, cel dintâi lucru pe care-l zărirăm dinaintea ochilor noştri fu un şarpe groaznic, gros ca şi copacul în care ne aflam, şi care îşi suliţa către noi doi ochi ca de pară, căscând o gură cât un cuptor. Şi deodată se întinse, şi capul lui fu deasupra noastră, în vârful pomului. Îl înhaţă pe unul dintre cei doi tovarăşi ai

mei şi îl înghiţi până la umeri, apoi, cu încă o sforţare, îl înfulecă de tot. Şi-ndată auzirăm oasele nenorocitului trosnind în pântecele şarpelui, care coborî din copac şi ne lăsă zdrobiţi de spaimă şi de durere. Şi gândeam: „Pe Allah! fiecare fel de moarte este mai rea decât cea de dinainte-i. Bucuria de-a fi scăpat de frigarea omului celui negru se schimbă acum într-o presimţire încă şi mai neagră decât tot ce-am îndurat până-aci! Nu este alt ajutor decât întru Allah!“

Ci mai avuserăm tărie să ne dăm jos din pom, să culegem câteva fructe pe care le mâncarăm şi să ne potolim setea cu apă de izvor. După care, plecarăm să străbatem insula, în căutarea vreunui adăpost mai ferit decât cel din noaptea trecută, şi până la urmă găsirăm un copac de o înălţime grozavă, ce ni se păru că ar putea să ne ocrotească temeinic. La căderea serii, ne căţărarăm în el şi, după ce ne aşezarăm acolo cât puturăm mai bine, eram gata să aţipim, când deodată un şuierat şi un trosnet de ramuri frânte ne deşteptă, şi, până să apucăm noi să facem vreo mişcare ca să scăpăm, şarpele îl şi înhăţase pe tovarăşul meu, care se afla pe o creangă de dedesubtul meu, şi dintr-o singură înghiţitură îl şi înfulecase pe trei sferturi. Îl văzui apoi încolăcindu-se în jurul copacului şi făcând să-i trosnească în pântece oasele celui din urmă tovarăş al meu pe care-l sfârşea de înghiţi!.. După care, lăsându-mă mort de spaimă, plecă.

Rămăsei nemişcat în copac mai departe, până în zori, şi numai atunci mă hotărâi să cobor. Întâia mea pornire fu să mă duc şi să mă arunc în mare, ca să sfârşesc cu o viaţă plină de spaime; mă oprii însă din drum, căci sufletu-mi se-mpotrivea, şi sufletu-i lucru de mare preţ. Şi chiar el îmi şopti un gând care a fost scăparea mea.

Pornii să caut nişte lemne şi, găsindu-le numaidecât, mă întinsei la pământ, luai o scândură lată pe care o înţepenii vârtos în toată lungimea ei la tălpile picioarelor; luai apoi alta pe care o legai la şoldul stâng; o alta, la şoldul drept, o a patra pe pântece şi o a cincea, mai lată

şi mai lungă decât toate celelalte, mi-o legai pe cap. Eram în felul acesta împresurat de un zid de lemn care ridica din toate părţile o stavilă împotriva gurii dihăniei vrăjmaşe. După care, rămăsei întins la pământ, şi aşteptai acolo ce mi-o fi fost hărăzit de soartă.

La căderea nopţii, şarpele nu pregetă să vină. De cum mă văzu, se repezi la mine şi vru să mă înfulece în pântecele lui; dar se împiedică de lemne. Se porni atunci să se târâie şi să-mi dea ocoluri, încercând să mă înhaţe prin vreun loc mai potrivit, ci nu izbuti, cu toată strădania lui şi măcar că mă muşluia din toate părţile. Aşa, chinuindu-mă, trecu noaptea toată, dar eu şi începusem să mă socotesc un om mort şi simţeam pe faţă răsuflarea-i împuţită. Intr-un sfârşit, mă lăsă acolo, în revărsat de ziuă, şi, până la urmă, plecă plin de mânie pe mine, şi peste măsură de îndârjit.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute una noapte

Ea urmă:

…plecă plin de mânie pe mine, şi peste măsură de îndârjit.

După ce mă încredinţai că într-adevăr plecase, întinsei mâna şi mă desfăcui din legăturile cu care îmi prinsesem scândurile. Eram însă atâta de amorţit, că nici nu izbutii de la început să-mi mişc braţele şi picioarele şi, vreme de câteva ceasuri, nici nu mai crezui că voi mai putea să-mi recapăt vreodată puterile. Până la urmă însă mă ridicai totuşi în picioare şi încet-încet, izbutii să păşesc şi să umblu de colo până colo prin insulă. Mă îndreptai către ţărmul mării unde, cum ajunsei, zării în depărtare o corabie cu toate pânzele întinse şi lunecând pe ape cu mare iuţeală.

Când o văzui, începui să-mi vântur braţele şi sa ţip ca

un nebun; apoi îmi desfăcui turbanul şi, agăţându-l de o creangă, îl ridicai deasupra capului, străduindu-mă să fac semne cu el spre a fi zărit de pe corabie.

Vru soarta ca truda să nu-mi fie zadarnică. Nu peste mult, într-adevăr, văzui corabia virând şi îndreptându-se către ţărm; şi, în curând, fusei cules de căpitan şi de oamenii lui.

De cum ajunsei pe punte, începură prin a-mi da haine spre a-mi acoperi golătatea, întrucât demult mi se rupseseră cele cu care fusesem îmbrăcat; apoi îmi deteră să mănânc, lucru pe care-l făcui cu mare poftă, după atâtea lipsuri îndurate. Dar ceea ce îmi bucură cu adevărat sufletul fu mai ales o apă proaspătă de-a dreptul desfătătoare, pe care-o băui cu nesaţ. Şi-aşa, inima mi se potoli şi sufletul mi se limpezi, şi simţii dorul de viaţă cum coboară în trupul meu istovit.

Începui, dar, să trăiesc iarăşi, după ce văzusem moartea cu ochii; şi dădui slavă lui Allah că pusese capăt zbuciumărilor mele. În felul acesta, nu peste mult m-am înzdrăvenit cu desăvârşire, după atâtea spaime şi cazne, şi-aşa de bine că nu fusei departe de a crede că toate acele năpaste nu mi se întâmplaseră decât în vis.

Călătoria noastră fu minunată şi, cu îngăduinţa lui Allah, vântul ne fu mereu prielnic şi ne duse frumos către ţărmurii unei insule numite Salahata, unde urma să poposim şi la cheiul căreia căpitanul porunci să se arunce ancora spre a da putinţă negustorilor să coboare şi să-şi vadă de neguţătoria lo..

După ce călătorii coborâră pe insulă, întrucât eram singurul ce rămăsese pe punte, din pricină că nu aveam nicio marfă de vândut ori de cumpărat, căpitanul se apropie de mine şi îmi zise

— Ascultă ce vreau să-ţi spun! Eşti sărac şi străin, şi, ne-ai povestit câte încercări ai îndurat în viaţa ta. De-aceea vreau acuma să-ţi fiu de oarecare folos şi să-ţi ajut a te întoarce în ţara ta, aşa că, atunci, când ai să-ţi aduci aminte de mine, s-o faci cu plăcere şi chemând asupra-mi

binecuvântarea lui Allah!

Iar eu răspunsei:

— De bună seamă, o, căpitane! n-am să preget niciodată să mă rog pentru tine.

El îmi zise:

— Află că, acuma-s câţiva ani, am avut cu noi un călător care s-a pierdut pe o insulă unde poposisem. Şi de-atunci şi până azi n-am mai aflat nicio ştire despre el, şi nu ştim de-o fi mort ori de mai este în viaţă. Cum avem în cala vasului mărfurile lăsate de acel călător, mă bate gândul să ţi le încredinţez ţie pentru ca, oprindu-ţi câştigul cuvenit din ceea ce vei agonisi, să le vinzi pe insula aceasta şi să-mi dai preţul, ca să-l pot înapoia, când mă voi întoarce la Bagdad fie rudelor lui, fie lui însuşi, de-o fi izbutit să se întoarcă în oraşul său.

Iar eu răspunsei:

— Îţi datorez supunere şi ascultare, o, stăpâne! Şi-ţi voi datora într-adevăr multă recunoştinţă pentru ceea ce vrei să mă faci a câştiga cinstit!

Atunci căpitanul porunci marinarilor să scoată mărfurile din cală, să le coboare pe ţărm şi să mi le dea în samă. După care îl chemă pe sămădăul de pe corabie şi îi spuse să le socotească şi să le înscrie pe toate, balot cu balot. Şi sămădăul răspunse:

— Ale cui sunt baloturile acestea şi pe numele cui trebuie să le înscriu?

Căpitanul răspunse:

— Stăpânul acestor baloturi se numea Sindbad-marinarul. Acuma, scrie-le pe numele călătorului nostru cel sărac şi întreabă-l cum îl cheamă.

La cuvintele acestea ale căpitanului, fusei uluit peste măsură şi strigai:

— Păi eu sunt Sindbad-marinarul!

Şi, privindu-l cu luare-aminte pe căpitan, îl recunoscui că el era acela care, la începutul celei de a două călătorii a mea, mă uitase în insula pe care adormisem.

Aşa încât rămăsei tulburat cum nu se mai poate de

întâlnirea aceasta neaşteptată şi adăugai:

— O, căpitane, au nu mă mai cunoşti? Eu sunt, cu-adevărat, Sindbad-marinarul, născut în Bagdad! Ascultă istoria mea! Adu-ţi aminte, o, căpitane, că eu sunt acela care a coborât pe insulă, acuma-s atâţia ani, şi nu s-a mai întors. Căci, într-adevăr, am adormit lângă un izvor minunat, după ce am mâncat nu mai ştiu ce, şi nu m-am trezit decât ca să văd corabia ce se pierdea în largul mării. De-altminteri, mulţi negustori de pe muntele de diamante m-au văzut şi ar putea mărturisi că eu sunt într-adevăr Sindbad-marinarul?

Nici n-apucai să sfârşesc cu lămuririle mele, că unul dintre neguţătorii ce se întorsese pe corabie ca să-şi ia mărfurile se apropie de mine, mă privi cu luare-aminte şi, îndată ce-mi curmai vorba, bătu din palme de uimire şi strigă:

— Pe Allah! o, voi toţi, nu m-aţi crezut atunci când v-am povestit, odată, nemaipomenita întâmplare ce mi s-a întâmplat într-o zi pe muntele de diamante, unde v-am spus că am văzut un om legat de un hartan de oaie şi adus din genune pe culmea muntelui de o pasăre numită rok. Ei bine, iată-l colea pe omul acela! Este chiar Sindbad-marinarul, omul cel mărinimos, care mi-a dăruit diamantele cele frumoase!

Şi, spunând acestea, negustorul veni şi mă îmbrăţişa aşa cum un frate îl îmbrăţişază pe fratele său regăsit.

Atunci, căpitanul navei mă cercetă un răstimp şi deodată mă recunoscu şi el că sunt Sindbad-marinarul, şi mă cuprinse în braţe, aşa cum l-ar fi cuprins pe fiul său, se bucură că mă aflu în viaţă şi zise:

— Pe Allah! o, stăpâne al meu, istoria ta este nemaipomenită şi întâmplarea cu tine este de-a mirare! Ci slăvit să fie Allah care a îngăduit să ne întâlnim iară şi a făcut să-ţi găseşti mărfurile şi bunurile tale!

Şi porunci să fie coborâte pe ţărm mărfurile mele, ca să le vând, de data aceasta numai spre folosul meu. Şi, în adevăr, câştigul pe care-l agonisii fu cum nu se poate mai

mare şi mă despăgubi peste orice aşteptări de tot ceea ce vremea mă făcuse să pierd până atunci.

După care, părăsirăm insula Salahata şi ajunserăm în ţările Sindulul, unde iarăşi vândurăm şi cumpărarăm.

În acele mări îndepărtate, am văzut lucruri nemaipomenite şi minunăţii despre care nu vă pot povesti cu de-amânuntul. Dar, printre altele, am văzut o pasăre ce se naşte din nacrul de mare şi ai cărei pui trăiese numai la faţa apelor, fără a zbura vreodată pe pământ.

După aceea, am călătorit mai departe, cu îngăduinţa lui Allah, şi până la urmă am ajuns la Basra, unde n-am stat decât puţine zile, ca să ne întoarcem, într-un sfirşit, la Bagdad.

Atunci mă îndreptai către uliţa mea, intrai în casa mea, îmi salutai rudele, prietenii şi vechii tovarăşi, şi făcui daruri mari văduvelor şi orfanilor. Căci mă întorsesem mai bogat ca niciodată, după negoţul pe care-l izbutisem vânzându-mi mărfurile.

Mâine, însă, o, prietenilor, dacă o vrea Allah, am să vă povestesc istoria celei de a patra călătorii, care întrece în minunăţii pe toate cele trei pe care le-aţi ascultat.

Şi-apoi Sindbad-marinarul îi dărui, ca şi în zilele celelalte, o sută de dinari de aur lui Sindbad-hamalul, poftindu-l să vină şi a doua zi.

Hamalul nu pregetă să facă întocmai şi, în ziua următoare…

Când povestea ajunse aici, Şehori'zudu văzu zorii mijind şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a trei sute doua noapte

Ea urmă:

…în ziua următoare, se întoarse să asculte cele ce, la sfârşitul mesei, Sindbad-marinarul avea de povestit.

Şi Sindbad-marinarul spuse:

Cea de-a patra povestire a lui Sindbad-marinarul şi care-i a patra călătorie a sa

Nici desfătările, nici plăcerile vieţii de la Bagdad, o, prietenilor, nu m-au putut face să uit de dorul călătoriilor. Ba dimpotrivă, nu-mi mai aminteam deloc nici oboselile îndurate, nici primejdiile petrecute. Iar afurisitul meu de suflet nu mai contenea să-mi arate foloasele ce s-ar putea scoate străbătând iarăşi pământurile. Şi-aşa, nu m-am mai putut împotrivi ispitei şi, într-o zi, părăsindu-mi casa şi bunurile, şi luând cu mine o mulţime de mărfuri scumpe, cu mult mai multe decât luasem în celelalte călătorii ale mele, plecai de la Bagdad către Basra, unde mă îmbarcai pe o corabie mare, laolaltă cu alţi negustori de seamă, foarte cunoscuţi şi respectaţi.

Călătoria noastră pe mare, din mila lui Allah, la început fu cum nu se poate mai minunată. Mergeam dintr-o insulă la altă insulă şi de la un pământ la alt pământ, vânzând şi cumpărând şi dobândind câştiguri destul de frumoase, până ce într-o zi, aflându-ne în largul mării, căpitanul porunci să se arunce ancora, strigându-ne:

— Suntem pierduţi fără nicio putinţă de scăpare!

Şi deodată, o pală năprasnică de vânt răscoli toată marea, care se învolbură asupra corăbiei, zdrobind-o în ţăndări şi prăvălind în valuri pe călători, şi pe căpitan, şi pe corăbieri, şi pe mine. Şi toată lumea se înecă într-o clipită, şi nici eu nu scăpai.

Dar, din mila lui Allah, eu izbutii să nimeresc prin vâltoarea aceea o scândură din corabie, de care mă încleştai cu mâinile şi cu picioarele, şi pe care fusei legănat vreme de-o jumătate de zi, laolaltă cu alţi câţiva negustori, ce izbutiseră să se agaţe odată cu mine de

acea scândură.

Atunci, străduindu-ne să vâslim cu picioarele şi cu mâinile, ajutaţi şi de vânt şi de curentul valurilor, fuserăm aruncaţi, într-un sfârşit, ca nişte epave, morţi pe jumătate de frig şi de spaimă, la ţărmul unui ostrov.

Şezurăm zdrobiţi o noapte întreagă, fără să ne mişcăm, pe ţărmul acelei insule. În zori însă, izbutirăm să ne ridicăm şi să înaintăm spre lăuntrul insulei, unde zărirăm o locuinţă către care ne îndreptarăm.

Când ajunserăm acolo, văzurăm ieşind pe poarta acelei locuinţe o ceată de oameni negri, goi din cap până-n picioare, şi care, fără a ne spune o vorbă, ne înşfăcară şi ne duseră într-o sală mare unde, pe un jeţ înalt, sta regele lor.

Regele ne porunci să stăm jos, şi noi şezurăm. Atunci, fură aduse dinaintea noastră o mulţime de tăvi pline cu nişte bucate cum nu mai văzusem nicicând în viaţa noastră. Vederea lor, însă, mie nu-mi trezi nicio poftă, spre deosebire de tovarăşii mei, care înfulecară totul, ca să-şi astâmpere foamea ce-i chinuia după atâtea cazne. Şi iată că nelăcomia mea avea să mă mântuie şi să-mi ajute să mă mai aflu astăzi în viaţă.

În adevăr, de la întâiele îmbucături, o foame amarnică puse stăpânire pe tovarăşii mei, care porniră să se îndoape ceasuri în şir, cu tot ce li se aducea, ca nişte nebuni, pufnind cumplit pe nări.

Pe când ei erau în starea aceasta, oamenii cei goi aduseră un vas plin cu un fel de alifie cu care îi unseră pe tot trupul, fapt ce avu asupra pântecului lor o urmare nemaipomenită. În adevăr, văzui pântecele tovarăşilor mei umflându-se încet-încet în toate părţile, până ce ajunseră mai mari decât un cimpoi umflat; şi pofta lor de mâncare sporea mereu, făcându-i să înfulece necontenit, pe când eu mă uitam la ei, băgând de seamă cu spaimă că nu li se mai umplea pântecul.

Aşa încât, văzând ce se petrecea cu soţii mei, stăruii a nu mă atinge de acele bucate şi nu primii să mă las uns

cu acea unsoare. Şi-n adevăr, cumpătarea mea îmi fu izbăvitoare, căci băgai de geamă că oamenii cei goi se slujeau de toate acele mijloace anume spre a-i îngrăşa pe cei ce cădeau pe mâinile lor şi a le face carnea mai fragedă şi mai mustoasă. Iar în ce-l priveşte pe rege, băgai de seamă că era un căpcăun. În fiece zi i se da la masă ca friptură câte un om îngrăşat în felul arătat; oamenilor celor goi însă nu le plăcea carnea friptă, ei mâncau carnea de om crudă, aşa cum era, fără s-o mai gătească.

Pe lângă descoperirea aceasta jalnică, spaima pentru moartea mea şi a tovarăşilor mei ajunse fără margini, atunci când luai aminte că, nu peste mult, minţile tovarăşilor mei începură să se piardă vădit, pe măsură ce pântecele li se sporeau şi trupurile li se îngrăşau. Ba, până la urmă, se îndobitociră cu totul de-atâta mâncare şi, ajungând ca nişte vite bune de zalhana, fură încredinţaţi în paza unui cioban care-i ducea în fiece zi în pajişte la păscut.

Pe mine, însă, foamea pe de-o parte şi frica pe de alta mă făcuseră de ajunsesem umbra mea, iar carnea mi se usca pe oase. Aşa că, atunci când băştinaşii de pe insula aceea mă văzură aşa de sfrijit şi de prăpădit, nu se mai îngrijiră de mine şi mă lăsară uitării, socotindu-mă pesemne nevrednic a fi servit la grătar regelui lor.

Lipsa aceasta de strajă din partea băştinaşilor celor negri şi goi îmi îngădui într-o zi să mă îndepărtez de aşezarea lor şi să-mi iau valea de pe-acolo. În drum, dădui peste ciobanul care-i mână la păscut pe nenorociţii mei de tovarăşi, îndobitociţi de lăcomie. Mă grăbii să mă afund în iarba înaltă, zorind înainte ca să nu-i mai văd, căci tare mă durea şi mă mâhnea înfăţişarea lor.

Soarele asfinţise de mult, ci eu nu conteneam din mers. Îmi urmai calea înainte toată noaptea, fără să mă simt ispitit a dormi, atâta de frică mi-era să nu cad iarăşi în mâinile mâncătorilor de oameni. Şi mersei aşa toată ziua următoare, şi alte şase zile în şir, neoprindu-mă decât

atâta cât eram nevoit să mănânc oleacă, spre a-mi putea urma drumul către neştiut. Iar ca hrană culegeam ici-colo câte-o poamă, numai cât să nu mă prăpădesc de foame. În dimineaţa zilei a opta…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute treia noapte

Ea urmă:

…În dimineaţa zilei a opta, ajunsei pe celălalt ţărm al insulei, şi acolo zării oameni ca şi mine, albi şi îmbrăcaţi, şi care se îndeletniceau cu culesul boabelor de piper din copacii de care era plin acel ţinut. Când mă zăriră şi ei, se strânseră numaidecât împrejurul meu şi îmi vorbiră în limba mea arabă, pe care de-atâta vreme n-o mai auzisem. Mă întrebară cine sunt şi de unde vin.

Eu răspunsei:

— O, voi oameni de neamul meu. Sunt un biet străin!

Şi le povestii ce năpaste şi ce primejdii îndurasem. Povestea mea îi uimi peste poate, şi se bucurară că izbutisem să scap de la mâncătorii de oameni, îmi dădură să mănânc şi să beau, mă lăsară să mă hodinesc vreme de un ceas, după care mă suiră în luntrea lor şi mă duseră să mă înfăţişez regelui lor, al cărui palat se afla pe o altă insulă din vecinătate.

Insula peste care domnea acel rege avea drept cetate de scaun un oraş cu mulţi locuitori, bogat în toate cele de trebuinţă vieţii, cu pieţe îmbelşugate şi cu negustori ale căror prăvălii erau pline de lucruri de preţ, străbătut de uliţe frumoase umblate de mulţime de călăreţi călări pe cai minunaţi, dar fără şei şi fără scări. Aşa încât, după ce fusei dus dinaintea regelui şi după salamalekurile cuvenite, nu pregetai să-i împărtăşesc uimirea mea că vedeam oameni călărind aşa, pe deşelate. Şi-i spusei:

— Au pentru care pricină, o, stăpâne şi doamne al

nostru, nu vă slujiţi aici de şea? Este un lucru atât de potrivit pentru a merge călare! Şi-apoi şeaua îl ajută pe călăreţ să-şi stăpânească mai bine calul.

Regele fu nespus de uimit de vorbele mele şi mă întrebă:

— Dar ce-i oare şeaua aceea? Asemenea lucru noi încă nu am văzut până acum!

Eu îi spusei:

— Nu vrei să-mi îngăduieşti a-ţi întocmi o şea, spre a putea cerceta tu însuşi şi a vedea singur ce plăcere aduce?

El îmi răspunse:

— Ba cum de nu!

Cerui atunci să fie adus un tâmplar priceput şi îl pusei să întocmească, sub ochii mei, lemnul unei şei întocmai după sfaturile mele. Şi stătui cu el până ce isprăvi. După care, înveştii eu însumi lemnul acela cu canură de lână şi cu saftian, şi, la urmă, îl împodobii de jur-împrejur cu zarafir şi cu ciucuri de felurite culori. Cerui apoi să fie adus un fierar pe care îl învăţai meşteşugul de-a făuri zăbala şi scările; iar el făcu desăvârşit aceste lucruri, căci stătui neclintit lângă el.

După ce totul fu îndeplinit întocmai, alesei cel mai frumos cal din grajdurile regelui, îi pusei frâul şi harşaua, îl înşăuai straşnic, fără a uita să adaug şi felurite podoabe, ca fotazele cele lungi cu sarsamuri de mătase şi de aur, ciucurele din frunte şi gâtarul albastru. Şi pe dată mă dusei să-l înfăţişez regelui, care îl aştepta cu mare nerăbdare de mai multe zile.

Regele încălecă pe el numaidecât şi se simţi aşa de bine cumpănit şi fu aşa de mulţumit de acea născocire, încât, ca să-mi dovedească bucuria lui, îmi făcu tot felul de daruri scumpe cu care mă copleşi.

Iar vizirul, după ce văzu şi el şeaua şi se încredinţă cu câtu-i mai bună la călărie faţă de călăritul de mai-nainte, mă rugă să-i fac şi lui una la fel. Şi eu, se-nţelege, îi împlinii ruga. Atunci toţi mai-marii din împărăţie şi toţi

dregătorii cei de frunte vrură şi ei să aibă o şea, şi îmi cerură să le-o fac. Şi-mi dăruiră şi ei daruri care în curând făcură din mine omul cel mai bogat şi cel mai de seamă din acel oraş.

Ajunsesem prietenul regelui şi, ducându-mă la el într-o zi, aşa cum mă deprinsesem, se întoarse spre mine şi-mi zise:

— Ştii bine, o, şelarule, cât de mult te iubesc! În palatul meu eşti acum ca unul dintre ai mei şi nu mă mai pot lipsi de tine, cum nu pot îndura nici gândul că ar veni o zi când ne-ai putea părăsi. Doresc, aşadar, să-ţi cer un lucru, fără a te auzi că nu primeşti!

Eu răspunsei:

— O, măria ta, porunceşte! Puterea ta asupra-mi s-a durat prin binefacerile tale şi prin recunoştinţa pe care ţi-o datorez pentru tot binele cu care-ţi sunt îndatorat de când mă aflu în împărăţia ta.

El răspunse:

— Doresc să te însor la noi cu o fetişcană frumoasă, gingaşă şi desăvârşită, bogată şi-n arginţi, şi-n însuşiri bune, în stare să te hotărască a rămâne pentru totdeauna în oraşul şi în palatul nostru. Îţi cer, aşadar, să te supui hotărârii şi vorbelor mele!

La asemenea cuvinte, rămăsei tare încurcat şi nu putui da niciun răspuns, până-ntr-atâta mă simţeam de sfios. Aşa că regele mă întrebă:

— De ce nu-mi răspunzi, o, copile al meu?

Eu grăii:

— O, rege al veacului, ceea ce-i al tău este al tău, iar eu sunt robul tău!

Şi el trimise numaidecât să vină cadiul şi martorii, şi îmi dete pe loc de soţie o tânără de neam ales, bogată foarte, stăpână pe lucruri de preţ, pe clădiri şi pe pământuri multe, şi norocită cu o mare frumuseţe. Şi-mi mai dărui tot atunci şi un serai plin cu toate cele, şi slujitori, şi robi, şi roabe; şi un cin cu adevărat regesc.

Şi-am trăit într-o tihnă desăvârşită, şi-am ajuns cum nu

se poate mai mulţumit şi mai norocit. Şi mă bucuram la gândul că într-o zi am să pot fugi din acel oraş şi că mă voi întoarce iară la Bagdad, luând-o cu mine şi pe soţia mea; căci tare o îndrăgisem, şi tot aşa mă îndrăgise şi ea, iar înţelegerea dintre noi era desăvârşită. Dar când ursita a hotărât un lucru, nicio putere omenească nu-l mai poate abătea. Şi vai! Încă odată aveam să mă încredinţez că toate gândurile noastre sunt ca nişte jocuri de copii faţă de voia soartei.

Într-o zi, după rânduiala lui Allah, soţia vecinului muri. Întrucât vecinul acesta îmi era prieten, mă dusei la el şi dădui să-l mângâi, spunându-i: Nu te mâhni mai mult decât este îngăduit, vecine! Allah are să te despăgubească în curând, dându-ţi o soţie încă şi mai binecuvântată, Allah sporească-ţi zilele!

Ci vecinul meu, încremenit de vorbele mele, ridică fruntea şi-mi spuse:

— Au cum de poţi să-mi urezi viaţă lungă, când ştii bine că nu mai am de trăit decât un ceas?

Atunci, la rându-mi, rămăsei eu încremenit, şi îi spusei:

— Vecine, de ce vorbeşti aşa şi de unde asemenea presimţire? Slavă lui Allah, eşti bine-sănătos şi nimica nu te ameninţă. Nu cumva vrei să te omori cu mâna ta?

El răspunse:

— A! văd acuma limpede cât eşti de neştiutor în privinţa obiceiurilor din ţara noastră. Află, dar, că datina cere ca soţul rămas în viaţă să fie înmormântat laolaltă cu soţia sa răposată, tot aşa cum soţia rămasă în viaţă trebuie să fie înmormântată laolaltă cu soţul ei răposat. Este un lucru de neclintit! Iar eu am să fiu înmormântat numaidecât, laolaltă cu soţia mea răposată. Aici toată lumea, chiar şi regele, trebuie să se supună acestei legi, hotărâte de strămoşii noştri.

La aceste cuvinte, eu strigai:

— Pe Allah! datina aceasta este o năpastă! Şi eu niciodată n-am să mă pot supune ei.

În vreme ce noi vorbeam aşa, rudele şi prietenii

vecinului meu veniră şi începură să-l căineze în privinţa morţii sale şi cea a soţiei lui. După care, purceseră la pregătirile de înmormântare. Aşezară trupul femeii într-o raclă descoperită, după ce mai întâi o îmbrăcară în cele mai frumoase haine şi o împodobiră cu nestematele cele mai alese. Pe urmă se alcătui alaiul; soţul mergea înainte, îndată după raclă; şi toată lumea, printre care şi eu, se îndreptă către locul de înmormântare.

Ajunserăm afară din oraş, la un deal dinspre mare. Într-un loc oarecare, văzui un fel de fântână afundă, acoperită cu o bucată de stâncă, pe care se grăbiră s-o dea la o parte. Fu coborât apoi înlăuntru coşciugul femeii moarte, împodobită cu giuvaierurile ei. Pe urmă fu luat vecinul meu, care nu se împotrivi deloc; fu coborât cu ajutorul unei funii până în adâncul fântânii, împreună cu un chiup mare cu apă şi cu şapte pâini, anume pentru înmormântare, drept hrană. Odată îndeplinite acestea, gura fântânii fu închisă iarăşi, cu pietrele cele mari care slujeau de capac şi oamenii se întoarseră pe unde veniseră.

Eu însă privisem toate acestea într-o stare de spaimă de neînchipuit, gândind în sufletul meu: „Asta chiar că-i mai rău decât tot ce-am văzut până acum!“ Şi, de cum ajunsei la palat, alergai la rege şi îi spusei:

— O, stăpâne, am străbătut până acum multe ţări, dar nicăierea n-am văzut un obicei atât de crunt ca acesta care te sileşte să-l înmormântezi pe soţul rămas viu laolaltă cu femeia lui moartă. Şi tare-aş vrea să ştiu, o, rege al veacului, dacă şi cel străin este silit să se supună la fel acestei legi la moartea soţiei?

El îmi răspunse:

— Păi de bună seamă! Trebuie să fie înmormântat laolaltă cu ea.

Când auzii vorbele acestea, simţii că, de amar, crapă fierea în mine, şi ieşii de-acolo nebun de spaimă şi mă dusei acasă la mine, înfricoşat de gândul ca nu cumva soţia mea să fi şi murit în vremea cât lipsisem, şi să nu fiu

silit a mă supune cumplitei osânde la care fusesem martor. Degeaba mă străduiam să mă liniştesc, zicându-mi: „Fi cuminte, Sindbad! De bună seamă că tu ai să mori întâi. Şi, în felul acesta, n-ai să fii îngropat de viu!“ Asta n-avea să-mi slujească la nimic, căci, nu după multă vreme, soţia mea căzu bolnavă, zăcu câteva zile şi muri, cu toate îngrijirile cu care am înconjurat-o zi şi noapte necontenit.

Atuncea, durerea mea nu mai cunoscu margine; căci, într-adevăr, nu găseam deloc că faptul de-a fi îngropat de viu ar fi mai puţin jalnic decât acela de a fi înfulecat de mâncătorii de oameni. De altminteri, nici nu mai avui ce mă îndoi de soarta mea, atunci când îl văzui pe însuşi regele venind la casa mea ca să mă căineze pentru înmormântarea la care aveam să fiu supus. Ba chiar binevoi, însoţit de toţi dregătorii de la curte, să-mi facă cinstea de a lua parte la îngroparea mea, şi merse alături de mine, în fruntea alaiului, dindărătul raclei în care fusese aşezată soţia mea moartă, acoperită cu giuvaerurile ei şi împodobită cu toate podoabele.

Când ajunserăm la poalele dealului dinspre mare, unde se căsca fântâna cu pricina, fu coborât în adâncul puţului trupul soţiei mele; după care, toţi cei de faţă se apropiară să-şi mărturisească părerile lor de rău şi să-şi ia bun-rămas de la mine. Iar eu vrusei să mai fac o încercare pe lângă inima regelui şi cea a însoţitorilor săi, spre a mă izbăvi de această năpastă, şi strigai jeluindu-mă:

— Sunt străin, şi nu este drept să fiu silit a mă supune legilor voastre! Şi, de altminteri, am în ţara mea o soţie care trăieşte, şi copii care au nevoie de mine!

Dar degeaba strigam şi plângeam, că ei tot mă înşfăcară, fără a vroi să mă asculte, îmi legară nişte frânghii pe după subţiori, agăţară lângă mine un chiup plin de apă şi şapte pâini, după datină, şi mă coborâră în adâncul fântânii. Când ajunsei jos de tot, ei îmi strigară:

— Desfăţi legăturile, ca să tragem sus frânghiile!

Eu însă nu vroiam deloc să mă dezleg şi zgâlţâiam întruna de ele spre a-i îndupleca să mă scoată afară. Atunci

sloboziră ei frânghiile, aruncându-le peste mine, astupară gura fântânii cu pietrele cele mari, şi plecară în drumul lor, fără a mai lua aminte la ţipetele mele jalnice.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute patra noapte

Ea urmă:

Duhoarea din locul acela de sub pământ mă sili să-mi astup îndată nasul. Lucru ce nu mă împiedică însă ca, la licărul de lumină ce cobora de sus, să cercetez acea peşteră a morţilor, plină de leşuri, care mai vechi, care mai proaspete, Era foarte largă şi atât de întinsă, că privirea mea nici nu-i putea străbate întreaga adâncime. Atunci, mă aruncai la pământ plângând şi îmi zisei: „Îţi meriţi din plin soarta, Sindbad, suflet nesăţios! Şi-apoi, ce ţi-a trebuit să iei o soţie din oraşul acesta? Ah! de ce n-ai murit în valea diamantelor! ori de ce n-ai fost înfulecat de mâncătorii de oameni! Că n-a vrut Allah să te fi lăsat înghiţit de valurile mării, în loc să pieri acuma de-o moarte aşa de cumplită!“ Şi-ncepui să mă bat cu pumnii în cap, şi în piept, şi peste tot. Ci, silit de foame şi de sete, nu mă putui hotărî să mă las a muri de nemâncare, şi desfăcui de pe frânghie pâinile şi chiupul, şi mâncai şi băui, dar cu legumeală, cu gândul la zilele ce-aveau să vină.

Trăii aşa vreme de câteva zile. Deprinzându-mă încet-încet cu duhoarea de neîndurat din acea peşteră, şi culcându-mă pe pământ, într-un ungher pe care mă străduii să-l curăţ de osemintele presărate pe jos. Dar nu peste mult şi văzui că va veni şi ceasul când nu voi mai avea nici pâine, nici apă. Şi ceasul acela veni. Atunci, deznădăjduit cu totul, rostii mărturisirea de credinţă şi mă pregătii să-nchid ochii aşteptându-mi moartea, când deodată văzui deschizându-se deasupra capului meu gura

fântânii şi o raclă cu un mort fu lăsată jos, iar în urmă-i şi soţia răposatului, cu cele şapte pâini şi cu vasul de apă.

Eu atunci, aşteptai ca oamenii de deasupra să astupe la loc intrarea şi, fără a face nici cel mai mic zgomot, încet-încetişor, apucai un vârtos ciolan de mort şi dintr-o săritură mă repezii la femeie, pe care o mântuii de zile. Luai apoi cele şapte pâini şi apa, şi în felul acesta avusei cu ce mai trăi câteva zile.

După care, intrarea în fântână se deschise iară şi de data aceastâ fu lăsată jos o femeie moartă şi soţul ei. Şi nu pregetai, ca să-mi scap zilele, căci viaţa-i scumpă! să-l mântui pe bărbat şi să-i iau pâinile şi apa. Şi-aşa, izbutii să trăiesc o bună bucată de vreme, răpunând pe cei ce erau înmormântaţi de vii şi luându-le merindele.

Într-o zi ca toate zilele, dormeam în ungherul meu, când deodată mă deşteptai, tresărind din somn la un zgomot ciudat. Era ca un fel de răsuflare şi ca un zgomot de paşi. Mă ridicai, pusei mâna pe ciolan şi mă îndreptai către locul de unde mi se părea că vine zgomotul. După câţiva paşi, mi se păru că întrezăresc ceva ce porni în fugă, suflând şi pufnind. Eu atunci, înarmat cu ciolanul, pornii să urmăresc umbra aceea care fugea, şi o urmării multă vreme, alergând după ea prin întuneric şi împiedicându-mă la fiece pas de oasele celor morţi, când deodată, drept înaintea mea, în adâncul peşterii, mi se păru că zăresc un fel de steluţă ce aci strălucea, aci se stingea. Mersei mai departe către acel loc şi, pe măsură ce înaintam, vedeam lumina sporind şi lărgindu-se. Ci tot nu cutezam să cred că acolo ar fi vreo deschizătură prin care să pot fugi afară*;* şi-mi ziceam: „De bună seamă că trebuie să fie o altă gaură prin care sunt coborâţi aici morţii!“ Aşa încât, care nu-mi fu tulburarea când văzui umbra ce fugea, şi care nu era altceva decât un animal ce se hrănea cu hoituri, luându-şi vânt şi sărind prin acea crăpătură. Atunci înţelesei că acolo era o gaură săpată de animale ca să poată veni să mănânce leşurile din peşteră. Şi sării şi eu pe urmele dihăniei aceleia, şi deodată mă

văzui slobod afară, sub cer.

Văzându-mă slobod, căzui în genunchi şi mulţumii Celui prea înalt pentru izbăvirea mea, şi-mi potolii sufletul şi mi-l liniştii din tulburarea-i.

Cercetai apoi zările şi văzui că mă aflam la poalele unui munte, pe malul mării. Şi băgai de samă că prin muntele acela nu putea fi nicio cale către oraş, atâta de prăpăstios era şi de netrecut, în adevăr, mă trudii eu să urc pe el, dar toate strădaniile mele fură degeaba. Atunci, ca să nu mă prăpădesc de foame, mă întorsei în peştera prin crăpătura aceea şi mă dusei să-mi iau pâinea şi apa de-acolo; şi mă întorsei să mănânc afară sub cer: ceea ce făcui cu o poftă mult mai mare decât în timpul şederii mele printre morţi,

Şi şezui acolo, ducându-mă în fiece zi în peşteră să iau pâine şi apă, după ce-i mântuiam pe cei îngropaţi de vii. Îmi veni apoi gândul să strâng de pe la cei morţi toate giuvaerurile, diamantele, brăţările, gherdanele, mărgăritarele, rubinele, nestematele cele frumos bătute, stofele cele de preţ şi toate lucrurile de aur şi de argint. Şi de fiecare dată îmi aduceam prăzile pe malul mării, cu nădejdea că într-o zi voi putea pleca de-acolo cu toate bogăţiile acelea. Şi, ca să fie totul gata, le întocmii în nişte legături făcute din hainele şi din stofele bărbaţilor şi femeilor îngropaţi în peşteră.

Într-o zi, stam şi mă gândeam la întâmplările vieţii mele şi la starea în care ajunsesem, când văzui o corabie plutind pe-aproape de munte. Mă ridicai degrabă, îmi desfăşurai turbanul şi începui să-l flutur ţipând şi dând din mâini, şi alergând de-a lungul ţărmului. Şi, din mila lui Allah, oamenii de pe corabie văzură semnele mele, dezlegară o luntre şi veniră să mă ia şi să mă ducă pe vas. Mă luară, aşadar, cu ei, şi binevoiră să ia şi baloturile.

După ce ajunserăm pe punte, căpitanul se apropie de mine şi îmi spuse:

— O, străine, cine eşti şi cum ai făcut să te afli pe

muntele acesta unde, de când plutesc prin aceste meleaguri, n-am văzut decât fiare şi păsări de pradă, dar niciodată vreo făptură omenească?

Eu răspunsei:

— O, stăpâne, sunt un biet negustor, străin de ţinuturile de-aici. Mă îmbarcasem pe o mare corabie ce s-a scufundat lângă ţărmurii aceştia; şi numai eu dintre toţi tovarăşii mei am izbutit, datorită vârtoşeniei mele, să mă scap de la înec şi să-mi scap şi baloturile cu mărfuri, punându-le pe o scândură mare pe care-am izbutit s-o prind la vreme, când s-a sfărâmat corabia! Soarta şi ursita mea m-au aruncat pe ţărmul acesta, şi a binevoit Allah să nu mă prăpădesc de foame şi de sete!

Aşa i-am răspuns căpitanului, ferindu-mă cu grijă să-i spun adevărul despre căsătoria şi despre înmormântarea mea, de teamă să nu se afle pe vas careva din oraşul acela unde domnea înfricoşătoarea datină a cărei osândă o îndurasem.

Sfârşindu-mi de dat lămuririle faţă de căpitan, scosei dintr-o legătură un nestemat de mare preţ şi i-l dădui ca dar, spre-a mă privi cu ochi prietenos în timpul călătoriei. Dar, spre marea mea uimire, el dete dovadă de o mărinimie rară, nevoind să primească nicicum darul meu, şi-mi spuse cu glas binevoitor:

— N-am obiceiul să primesc plată pentru o faptă bună. Nu eşti tu cel dintâi pe care-l culegem din apele mării. I-am ajutat şi pe alţi naufragiaţi şi i-am dus în ţările lor, spre cinstirea lui Allah. Şi nu numai că n-am vroit să ne lăsăm plătiţi cu nimic, ci, cum se aflau fără de nici unele, le-am dat să mănânce şi să bea, şi i-am îmbrăcat. Şi, tot numai spre cinstirea lui Allah, le-am dat şi cu ce să-şi plătească cheltuielile la drum. Căci oamenii trebuie să se îndatoreze între ei, spre cinstirea strălucitorului obraz al Domnului.

La vorbele acestea, îi mulţumii căpitanului şi-l slăvii şi-i urai viaţă lungă, în vreme ce el poruncea să se desfăşoare pânzele corăbiei şi să pornim la drum.

Plutirăm minunat zile şi zile, de la insulă la insulă şi de la o mare la altă mare, pe când eu şedeam tolănit frumos ceasuri în şir, cugetând la ciudatele mele întâmplări şi întrebându-mă dacă am trăit cu adevărat toate acele necazuri ori de nu cumva le visasem numai. Ba uneori, gândindu-mă la şederea mea în peştera cea de sub pământ laolaltă cu soţia moartă, simţeam că mă cuprinde un fior de spaimă nebună.

Ci într-un sfârşit, cu voia lui Allah preaînaltul, ajunserăm bine-sănătoşi la Basra, unde nu ne oprirăm decât puţine zile, pentru ca să plecăm mai departe spre Bagdad.

Eu atunci, încărcat de mari bogăţii, luai drumul spre uliţa şi casa mea, unde sosind îmi găsii rudele şi prietenii. Sărbătoriră cu toţii întoarcerea mea şi se bucurară peste poate, lăudându-mă că am scăpat cu zile. Iar eu îmi închisei cu grijă comorile în dulapuri, neuitând nici să fac milostenii bogate celor săraci, văduvelor şi orfanilor, şi daruri scumpe prietenilor şi celor apropiaţi. Şi n-am contenit a mă bucura de toate bucuriile şi de toate desfătările, în tovărăşia oamenilor aleşi.

Dar tot ce v-am povestit până acum nu este cu adevărat nimic faţă de ceea ce las să vă istorisesc mâine, de va vroi Allah!

Aşa vorbi Sindbad în ziua aceea. Şi nu uită să-i dăruiască o sută de dinari de aur hamalului şi să-l poftească la el la masă, împreună cu navabii ce se aflau de faţă. Pe urmă, toată lumea se întoarse acasă, minunată de cele auzite.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute şasea noapte

Ea urmă:

Iar Sindbad-hamalul, ajungând la el acasă, toată noaptea visă povestea aceea minunată. Şi-a doua zi, când se întoarse la Sindbad-marinarul, încă mai era tulburat de felul cum fusese înmormântată gazda lui. Iar cum masa se şi afla aşternută, luă loc laolaltă cu ceilalţi, şi mâncă, şi bău, şi-l preaslăvi pe Atoatebinefăcătorul. După care, în mijlocul tăcerii tuturora, ascultă cele ce povestea Sindbad-marinarul.

Sindbad spuse:

Cea de-a cincea povestire a lui Sindbad-marinarul şi care-i a cincea călătorie a sa

Aflaţi, o, prieteni, că după întoarcerea mea din cea de-a patra călătorie, m-am cufundat în veselii, în desfătări şi-n ziafeturi, până într-atâta că-mi uitai iute de suferinţele trecute şi nu-mi mai aduceam aminte decât de isprăvile cele uimitoare şi de întâmplările cele nemaipomenite. Aşa că n-o să vă minunaţi dacă am să vă spun că nu pregetai să dau ascultare sufletului care mă îmboldea la alte plecări către ţări locuite de alţi oameni.

Mă ridicai, aşadar, şi cumpărai mărfurile care ştiam, din pilda călătoriilor de mai-nainte, că se pot vinde lesne şi cu câştig bun şi neîndoielnic; le întocmii, cum se cade şi plecai cu ele la Basra.

Acolo, mă dusei să mă preumblu pe chei şi văzui o mare corabie, nouă-nouţă, care-mi plăcu nespus şi pe care o şi cumpărai, pe dată, numai pentru mine. Luai în slujba mea un căpitan şi corăbieri, şi poruncii să se încarce pe corabia mea mărfurile mele de către sclavii mei, care rămaseră pe vas ca să mă slujească. Primii şi călători pe câţiva neguţători cu chipuri plăcute, care-mi plătiră cinstit preţul călătoriei. Astfel, fiind de data aceasta stăpânul unei corăbii, puteam, după priceperea

dobândită în treburile marinăreşti, să-l ajut pe căpitan cu sfaturile mele.

Plecarăm din Basra cu inima uşoară şi voioasă, urându-ne unii altora tot felul de binecuvântări. Aşa, călătoria noastră pe ape fu norocoasă, plutind toată vremea cu vânt prielnic pe o mare blânda. Şi după ce făcusem felurite popasuri, spre a vinde şi a cumpăra, traserăm într-o zi la ţărmul unui ostrov nelocuit şi pustiu şi pe care nu se vedea, drept orice locuinţă, decât o boltă albă. Însă, cercetând mai de aproape bolta aceea albă, îmi dădui seama că era oul unei păsări rok. Ci mă întorsei pe vas şi nu le spusei nimic călătorilor care, odată coborâţi pe insulă, nu găsiră altceva mai bun de făcut, decât să înceapă a da cu pietroaie în oul acela. Aşa că, până la urmă, îl sparseră şi, spre marea lor uimire, curse din el o grămadă de zeamă; şi, după câteva clipe, un puişor de pasăre rok scoase un picior din ou.

Văzând acestea, negustorii sparseră oul mai departe pe urmă, uciseră puişorul de rok, îl rupseră în bucăţi voinice, şi se întoarseră pe punte să-mi povestească întâmplarea.

Atunci, cuprins de o spaimă amarnică, strigai:

— Suntem pierduţi! Tatăl şi mama puiului au să vină îndată asupra noastră şi au să ne prăpădească! Trebuie, dar, să ne depărtăm cât mai grabnic de insulă aceasta!

Şi îndată desfăşurarăm pânzele şi, ajutaţi de vânt, ne îndreptarăm către larg.

Estimp, neguţătorii se apucară să frigă bucăţile de pui de rok; dar nici n-apucară să se înfrupte din ele, că şi văzurăm doi nori mari acoperind cu desăvârşire ochiul soarelui. Când norii aceia ajunseră mai aproape de noi, văzurăm că nu erau nimic altceva decât două uriaşe păsări rok, tatăl şi mama celui ce fusese omorât. Şi le auzirăm bătând din aripi şi scoţând ţipete năprasnice, ca nişte tunete. Şi le văzurăm îndată drept deasupra capetelor noastre, la înălţime mare, fiecare ţinând în ghiare câte o stâncă nemăsurată, mai mare decât corabia noastră.

Văzând acestea, nu mai avuserăm nicio îndoială că vom pieri de răzbunarea păsărilor rok. Şi deodată una dintre păsări slobozi piatra, din tăria văzduhurilor, asupra corăbiei. Dar căpitanul era priceput foarte; cu o răsucire a cârmei, întoarse aşa de repede vasul, virând într-o parte, încât căderea stâncii trecu chiar pe lângă coasta corăbiei noastre, în marea ce se despică atât de larg, încât puturăm privi până în afundul apelor, iar nava săltă şi coborî şi iarăşi săltă, în chip înfricoşător. Ci, chiar în clipa aceea, ursita noastră vru ca şi cealaltă pasăre rok să sloboadă piatra care, până ce să fi putut noi a ne feri, căzu peste puntea din spate, sfărmând cârma în zeci de ţăndări şi ducând jumătate din corabie în apele mării. Negustorii şi corăbierii fură unii sfărmaţi, alţii aruncaţi în valuri, de acea lovitură. Eu fusei dintre cei aruncaţi în valuri.

Ci putui să răzbat o clipă până la faţa apelor, luptându-mă împotriva morţii, îndemnat de dorul de a-mi scăpa viaţa cea scumpă. Şi-avusei noroc să mă pot agăţa de o scândură din corabia mea, care pierise.

Până la urmă, izbutii să mă caţăr călare pe scândura aceea şi, vâslind cu picioarele, ajutat de vânt şi de bătaia apelor, ajunsei la o insulă, tocmai la vreme ca să nu-mi dau suflarea, atât de sfârşit eram de trudă, de foame şi de sete. Mă aruncai mai întâi pe mal, unde rămăsei ameţit vreme de-un ceas, până ce sufletul şi inima apucară să mi se potolească. Mă ridicai atunci şi mă afundai în lăuntrul ostrovului spre a cerceta locurile.

N-avui trebuinţă să străbat o cale prea lungă ca să bag de seamă că, de data aceasta, soarta mă dusese într-o grădină aşa de frumoasă, încât putea fi asemuită cu grădinile raiului. Pretutindenea dinaintea ochilor mei fermecaţi se arătau copaci cu poame aurite, izvoare şopotitoare, păsări cu mii de glasuri şi flori răpitoare. Aşa că nu pregetai o clipă să mănânc din acele poame, să beau din acele ape şi să miros acele flori; şi toate…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute şaptea noapte

Ea urmă:

…şi toate mi se părură peste măsură de minunate. Aşa că nu mă mai mişcai, din acele locuri în care mă aflam, şi mă odihnii de trudă mai departe acolo, până seara.

Dar când se lăsă noaptea şi mă văzui singur pe insula aceea, între arborii aceia şi umbrele lor, nu mă putui împiedica, în ciuda frumuseţii şi a tihnei ce mă înconjurau, să mă simt cuprins de *o* frică mare. Aşa că nu putui să dorm decât cu un ochi şi somnu-mi fu bântuit de nişte vise amarnice, în acea tăcere şi în acea singurătate.

De dimineaţă, mă sculai mai liniştit, şi întinsei oleacă mai departe cercetarea mea. Ajunsei în felul acesta la un havuz în care curgea apa unui izvor. Şi pe marginea acelui havuz şedea jos, nemişcat, un bătrân mândru, acoperit cu o mantie mare, făcută din frunze de copaci. Şi eu gândii în sine-mi: „Bătrânul acesta pesemne-i şi el tot vreun naufragiat care, înainte de mine, îşi va fi găsit adăpost pe insula aceasta!“

Mă apropiat, aşadar, şi-i urai bună pace. El îmi răspunse la salamalek, dar numai prin semne, fără a rosti o vorbă. Şi-l întrebai:

― Cum se face, o, preacinstite şeic, că te afli în locul acesta?

El nu-mi răspunse nimic, doar ridică fruntea cu o înfăţişare tristă şi-mi făcu din mână nişte semne ce voiau să spună: „Mă rog ţie, ia-mă pe umerii tăi şi trece-mă râul: aş vrea să culeg nişte poame de pe partea cealaltă!”

Atunci eu gândii: „Sindbad, de bună seamă că ai să săvârşeşti o faptă bună, dacă ai să-i faci binele acesta bătrânului!“ Mă aplecai, aşadar, şi-l ridicai în cârcă, petrecându-i picioarele peste pieptul meu; iar el astfel îmi cuprinse gâtul cu coapsele şi capul cu braţele. Şi-l trecui

de cealaltă parte a râului, până la locul pe care mi-l arătase. Şi, cum sta pe umerii mei, simţeam cât e de fericit, după tremurul care-l zguduia. Eu, apoi, mă aplecai iar şi-i spusei:

— Coboară binişor, o, preacinstite şeic!

Ci el nici nu se clinti. Dimpotrivă, îşi strânse şi mai tare picioarele în jurul gâtului meu şi mi se încleşlă de umeri din toate puterile.

Când văzui aşa, rămăsei peste măsură de uimit şi-i privii mai cu luare-aminte picioarele. Mi se părură negre şi păroase şi vârtoase ca pielea de bivol, şi mi se făcu frică de ele. Aşa, încât, cuprins deodată de o spaimă fără de margini, vrusei să mă desfac din strânsoarea lui şi să-l arunc la pământ; el însă atunci mă strânse aşa de tare de beregată, încât mă sugrumă pe jumătate şi lumea se înegură dinaintea mea. Mai făcui o sforţare, dar, pierzându-mi răsuflarea, leşinai şi mă prăbuşii la pământ.

După un răstimp, îmi venii în simţire şi văzui că, în ciuda leşinului meu, bătrânul îmi sta mai departe încleştat pe după gât. Slăbise numai picioarele oleacă, îngăduindu-mi să-mi trag sufletul.

Când văzu că încep să răsuflu, îmi dete două lovituri cu piciorul în pântece, ca să mă silească să mă ridic. Durerea mă făcu să mă supun şi mă ridicai în picioare, pe când el mi se încleşta şi mai straşnic de gât. Cu mâna îmi făcu semn să merg sub copaci; şi-acolo începu să culeagă poame şi să le mănânce. Şi de fiecare dată când.mă opream fără voia lui, sau când mergeam prea repede, mă lovea vârtos cu piciorul, silindu-mă să-i dau ascultare.

Toată ziua aceea şezu pe umerii mei, gonindu-mă ca pe o vită de povară. Şi, venind noaptea, mă sili să mă las cu el la pământ, ca să poată dormi, tot încleştat de gâtul meu. Iar dimineaţa, cu o lovitură de picior în pântece, mă deşteptă spre a mă pune să-l port ca şi în ajun.

Rămase aşa, încleştat în spinarea mea, şi zi şi noapte, necurmat, şi mă silea fără de milă să merg, lovindu-mă cu picioarele şi cu pumnii.

Şi-aşa, văzui bine că nici sufletul meu nu îndurase atâtea umilinţe, şi nici trupul meu atâtea chinuri, câte mă silea să îndur în slujba lui bătrânul acesta mai fără de milă decât un măgărar. Şi nu mai ştiam în ce chip aş putea face să mă dezbar de el; şi-mi căinam imboldul de milă ce mă făcuse să-l iau pe umerii mei. Şi chiar că, în acele zile, îmi doream din tot adâncul inimii mele moartea.

Mă aflam de mult timp în acea jalnică stare, când, într-o zi, în vreme ce mă împingea să merg pe sub nişte copaci în care atârnau nişte tigve mari, îmi veni în gând să mă slujesc de fructele aceleia uscate, ca de nişte vase. Luai, dar, o uriaşă tigvă uscată, căzută de mult din copac, o golii bine şi o curăţai, şi mă dusei să culeg de pe nişte buşteni de vie cei mai frumoşi ciorchini de struguri, pe care-i storsei în tigvă până ce o umplui. O astupai apoi cu grijă şi o aşezai la soare, unde o lăsai câteva zile, până ce mustul se făcu vin curat. Atunci, luai tigva şi băui din ea atâta cât să-mi sporesc puterile şi să mă întăresc spre-a îndura oboselile poverii mele, dar să nu mă îmbăt. M-am simţit totuşi mai întremat şi tare voios, până într-atâta încât, pentru întâia oară, am început să ţopăi de colo până colo, în spinare cu povara, pe care nici n-o mai simţeam, şi jucam cântând printre copaci. Ba începui să mai şi bat din palme, în toiul jocului, şi râdeam cu hohote, cât mă ţineau bojogii.

Când moşneagul mă văzu în starea aceea neobişnuită şi băgă de samă că puterile-mi sporiseră până într-atâta încât îl purtam cu uşurinţă, îmi porunci prin semne să-i dau şi lui tigva. Eu fusei destul de nemulţumit de cererea lui; mi-era însă aşa de frică de el, că nu îndrăznii să nu mă supun: mă grăbii, dar, să-i dau tigva, măcar că fără de nicio bucurie. O luă din mâinile mele, o duse la gură, gustă mai întâi ca să vadă ce este şi, găsind băutura plăcută, bău toată tigva, până la cea din urmă picătură, şi-apoi o zvârli cât colo.

Îndată vinul începu să-şi facă rostul peste minţile lui. Şi

cum băuse destul cât să se îmbete, nu zăbovi să-nceapă mai întâi a hori în felul lui şi a se zbânţâi pe umerii mei şi, într-un sfârşit, să se înmoaie, să slăbească strânsoarea şi să se bălangăne la dreapta şi la stânga, abia ţinându-se să nu cadă.

Eu atunci, simţind că nu mai sunt strâns ca de obicei, îi desfăcui printr-o mişcare repezită picioarele dimprejurul gâtului meu şi, cu o zvâcnitură, din umeri, îl aruncai la vreo câteva picioare departe de mine, dându-l de-a berbeleacul pe pământ, unde rămase lat. Atunci mă repezii asupră-i şi, înşfăcând de printre copaci un bolovan, îi pisai capul cu o mulţime de lovituri., date cu-atâta foc de-i zdrobii ţeasta şi-i amestecai sângele cu carnea, până ce muri. Nu s-ar mai îndura Allah în veci de sufletul lui!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute opta noapte

Ea urmă:

…nu s-ar mai îndura Allah în veci de sufletul lui!

Văzându-i leşul, îmi simţii sufletul încă şi mai uşurat decât trupul, şi începui să zburd de bucurie şi ajunsei astfel pe ţărm, chiar în dreptul unde mă aruncase marea, când cu naufragiul corăbiei mele. Soarta vroi ca, tocmai în acea clipă, să se afle acolo nişte marinari, coborâţi de pe o corabie ancorată, în căutare de apă şi de poame. Când mă văzură, fură peste poate de uimiţi, veniră împrejurul meu şi, după salamalekurile cuvenite, începură să-mi pună tot felul de întrebări. Şi le povestii ce mi se întâmplase, cum se petrecuse naufragiul meu şi cum fusesem adus la neostoita stare de vită de povară de către bătrânul pe care până la urmă îl ucisesem.

Corăbierii fură uluiţi de povestirea istoriei mele şi strigară:

— Ce lucru de minune-i că ai putut să scapi de la şeicul acela, cunoscut de toţi năierii sub numele de Bătrânul-Mării! Tu eşti întâiul om pe care nu l-a sugrumat; căci pe toţi cei asupra cărora a izbutit să se facă stăpân i-a năbuşit fără de abatere între coapsele lui. Binecuvântat fie Allah care te-a slobozit!

După care mă duseră la corabie, unde căpitanul lor mă primi cu dragă inimă şi îmi dete haine ca să-mi acopăr goliciunea. Şi, după ce mă puse să-i povestesc păţania mea, mă firitisi că scăpasem, apoi înălţă pânzele.

După ce plutirăm un şir de zile şi de nopţi, intrarăm în rada unui oraş cu case bine clădite şi care coborau până la mare. Şi oraşul acela se numea Oraşul Maimuţelor, din pricina nenumăratelor maimuţe ce stăteau prin toţi copacii dimprejur.

Am coborât pe ţărm cu unul dintre neguţătorii de pe corabie ca să încerc şi eu vreo negustorie. Neguţătorul, cu care mă împrietenisem, îmi dete un sac de bumbac şi-mi spuse:

— Ia sacul acesta, umple-l cu pietre şi alătură-te locuitorilor ce ies în afara zidurilor oraşului. Apoi să faci întocmai cum vor face ei şi-ai să câştigi din belşug atâta cât să trăieşti.

Făcui cum mă sfătuise el, îmi umplui sacul cu pietre, ieşii din oraş cu o ceată de oameni, toţi având ca şi mine câte un sac. Prietenul meu negustorul mă arăta lor, spunându-le:

— Este străin şi sărac. Luaţi-l cu voi şi învăţaţi-l să-şi câştige viaţa. Făcându-i această îndatorire, veţi fi dăruiţi din plin de Răsplătitor!

Oamenii ascultară cuvintele lui şi mă luară cu ei.

După ce merserăm astfel o vreme, ajunserăm într-o vale largă, cu nişte copaci aşa de înalţi încât nimeni nu se putea urca în ei. Şi în acei copaci stăteau maimuţe pe toate crengile, iar crengile atârnau grele de nişte poame cu coaja tare, numite cocos de India.

Ne oprirăm la poalele copacilor, tovarăşii puseră jos

sacii şi începură să arunce cu pietre în maimuţe. Făcui şi eu ca ei. Atunci maimuţele, mâniate, răspunseră şi ele de sus, aruncând asupra noastră cu nuci de cocos. Iar noi, ferindu-ne pe cât puteam, culegeam nucile şi ne umpleam sacii.

Când sacii fură plini, îi aburcarăm pe umeri şi pornirăm către oraş, unde neguţătorul îmi cumpără sacul, plătindu-mi-l în bani peşin. Şi urmai să înşoţesc astfel zi de zi pe culegătorii de nuci de cocos, să vând în oraş nucile, să adun cu grijă ce câştigam, strângând o sumă pe care o sporii vânzând şi cumpărând, până ce-mi fu cu putinţă să mă îmbarc pe o corabie ce se îndrepta către Marea Mărgăritarelor.

Cum avusesem grijă să iau cu mine o mare încărcătură de nuci de cocos, nu pregetai, când poposeam prin cele insule, să le schimb pe piper şi pe scorţişoară; şi vândui piperul şi scorţişoara în alte părţi şi, cu banii pe care-i câştigai, plecai către Marea Mărgăritarelor, unde tocmii nişte cufundători pe cheltuiala mea.

La pescuitul de perle, norocul meu fu minunat. Lucru care îmi prilejui să dobândesc în scurtă vreme o avere grozavă. Aşa că nu vrusei să mai zăbovesc a mă întoarce acasă şi, după ce cumpărai, numai pentru folosinţa mea, lemn de aloe de cel mai bun soi, de la băştinaşii din acea ţară idolatră, mă îmbarcai pe o corabie ce-şi înălţa pânzele către Basra, unde ajunsei cu bine, după o călătorie minunată. De acolo, plecai fără de zăbavă la Bagdad, şi zorii către strada şi către casa mea, unde fusei primit cu zarvă de bucurie de către rudele şi de către prietenii mei.

Cum mă întorsesem mai bogat decât fusesem vreodată, nu pregetai să revărs îndestularea în jurul meu, făcând daruri bogate celor ce se aflau în nevoie. Iar eu însumi trăii într-o tihnă deplină în mijlocul bucuriei şi al plăcerilor.

Ci voi, o, prieteni ai mei, ospătaţi-vă în seara aceasta la mine, şi mâine nu pregetaţi să vă întoarceţi ca să

ascultaţi povestirea călătoriei mele cele de-a şasea; căci cu adevărat aceea-i uluitoare, şi are să vă facă să uitaţi întâmplările pe care le auzirăţi acum, oricât au fost acestea de nemaipomenite.

Apoi Sindbad-marinarul, isprăvind această istorisire, porunci, după obiceiul lui, să i se dea o sută de dinari de aur hamalului vrăjit, care, după ce se ospătă, plecă laolaltă cu ceilalţi musafiri. Şi-a doua zi, dinaintea aceloraşi oaspeţi, după un ospăţ tot atât de îmbelşugat ca şi în ajun, Sindbad-marinarul povesti astfel:

Cea de-a şasea povestire a lui Sindbad-marinarul şi care-i a şasea călătorie a sa

Aflaţi, o, voi toţi, prieteni, soţi şi oaspeţi ai mei iubiţi, că la întoarcerea mea din cea de a cincea călătorie şedeam într-o zi la reveneală dinaintea porţii mele şi cu-adevărat mă simţeam peste poate de mulţumit, când deodată văzui trecând pe uliţă nişte neguţători ce păreau a se întoarce din drumeţii. La această privelişte, îmi amintii cu plăcere de zilele când şi eu soseam acasă, de bucuria de a-mi regăsi rudele, prietenii şi vechii mei tovarăşi, şi de bucuria încă şi mai mare de a revedea ţara mea de obârşie; şi această amintire îmi îmbie sufletul iarăşi spre călătorie şi neguţătorie. Aşa că hotărâi să plec din nou; cumpărai mărfuri scumpe ca preţ, potrivite a fi purtate peste mări, pusei să se încarce baloturile mele şi pornii din oraşul Bagdadului către oraşul Basra. Acolo găsii, o mare navă plină cu negustori şi cu bogătani care aveau cu ei mărfuri grozav de scumpe. Pusei să se îmbarce şi baloturile mele laolaltă cu ale lor pe bordul acelei nave şi părăsirăm, în pace oraşul Basra…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute noua noapte

Ea urmă:

…părăsirăm în pace oraşul Basra.

Plutirăm într-una, din loc în loc şi din oraş în oraş, cumpărând şi bucurându-ne privirile cu priveliştea ţărilor feluritelor neamuri, ajutaţi tot timpul de o plutire prielnică de care ne slujeam spre a ne bucura de viaţă. Ci iată că într-una dintre acele zile, pe când ne aflam în deplină linişte, auzirăm nişte ţipete deznădăjduite. Şi cel ce le scotea era chiar căpitanul. Şi totodată îl văzurăm zvârlindu-şi turbanul pe jos, lovindu-şi faţa, smulgându-şi barba şi lăsându-se să cadă frânt, taman la mijlocul corăbiei, în prada unei dureri de neînchipuit.

Atunci toţi călătorii şi neguţătorii îl înconjurară şi îl întrebară:

— O, căpitane, ce s-a întâmplat oare?

Căpitanul le răspunse:

— Să ştiţi, oameni buni ce vă aflaţi aici, că ne-am rătăcit cu corabia noastră şi că am ieşit din marea în care eram, intrând într-o mare ale cărei căi nu le cunoaştem deloc. Aşa că dacă Allah nu ne-o meni oarece ca să ne scape din aceste ape, suntem pierduţi cu toţii. Trebuie, dar, să ne rugăm lui Allah preaînaltul să ne scoată din năpasta asta!

Căpitanul, după aceea, se ridică iar şi se sui pe catarg, vrând să rânduiască pânzele; dar vântul deodată suflă cu mânie şi împinse corabia atât de năprasnic, încât cârma se rupse, pe când noi ne trezirăm lângă un munte înalt. Atunci căpitanul coborî de pe catarg şi strigă:

— Nu se află ajutor şi putere decât întru Allah cel preaînalt şi atotputernic! Nimeni nu poate opri soarta! Pe Allah! Am căzut într-o pierzanie înfricoşătoare, fără de nicio nădejde de izbăvire ori de scăpare!

La vorbele acestea, călătorii se porniră cu toţii să-şi plângă zilele şi să-şi ia bun-rămas unii de la alţii, înainte de a-şi vedea viaţa sfârşită şi de a-şi pierde orice nădejde. Şi deodată corabia se înclină către muntele acela. Şi se frânse şi se împrăştie, făcută ţăndări, în toate părţile. Şi toţi cei ce se aflau, în ea se duseră la fund. Şi neguţătorii căzură în apă. Unii fură înecaţi, iar alţii se agăţară de muntele cu pricina şi putură să scape. Eu fusei din rândul celor ce se putură încleşta de munte.

Muntele acela era aşezat într-o insulă foarte mare, ale cărei coaste erau acoperite de rămăşiţe de nave înecate şi de tot soiul de epave. În locul unde pusesem noi piciorul, văzurăm împrejuru-ne o mulţime grozavă de baloturi aruncate de ape, mărfuri şi lucruri scumpe de toate felurile. Şi eu mă apucai să umblu printre acele lucruri risipite şi, după câţiva paşi, ajunsei la un pârâiaş cu apă dulce care, altcum decât celelalte pâraie care se varsă toate în mare, ieşea din munte şi se îndepărta de mare, afundându-se hăt mai încolo într-o peşteră, ce se afla chiar la poalele acelui munte, şi pierea acolo în ea.

Ci asta nu-i tot. Băgai de seamă că ţărmurii acelui pârâu erau presăraţi cu pietre de rubin, cu geme de toate culorile, cu nestemate de toate formele şi cu metale preţioase. Şi toate acele pietre scumpe erau la fel de numeroase ca pietricelele din albia unui râu. Aşa că tot pământul dimprejur scăpăra aşa de tare de acele străluciri şi de acele sclipiri, încât ochii nu mai puteau să-ndure atâta lumină.

Totodată băgai de seamă că pe acea insulă se afla cel mai ales soi de aloe chinezesc şi de aloe comari.

Şi se mai afla acolo, în acea insulă, un izvor de zeamă de chihlimbar, de culoarea naftei, ce se scurgea peste maluri ca o ceară topită sub arşiţa soarelui. Şi peştii cei mari ieşeau din mare şi veneau s-o înfulece; o dospeau în vintrea lor şi, după un răstimp, o scuipau la faţa apei; atunci chihlimbarul se făcea tare şi îşi schimba alcătuirea şi culoarea; şi valurile îl aduceau îndărăt la ţărmul pe

care-l îmbălsăma. Iar chihlimbarul pe care peştii nu-l înfulecau se topea la lumina soarelui şi revărsa peste toată insula o mireasmă asemănătoare cu parfumul de mosc.

La fel, trebuie să vă spun că toate acele bogăţii nu puteau sluji nimănuia, căci nimeni nu putuse coborî pe acea insulă şi să mai plece de acolo, viu ori mort. În adevăr, orice navă ce se apropia de ea era sfărâmată de stânca muntelui; şi nimeni nu putea să urce pe acel munte, atât era el de prăpăstios.

Aşa încât călătorii ce izbutiseră să scape de la pieirea corăbiei noastre, şi eu însumi, rămaserăm uluiţi şi împietrirăm pe ţărm, năuci de toate bogăţiile ce le aveam sub ochi şi de jalnica soartă ce ne aştepta în mijlocul acelor potoape de nestemate.

Rămăserăm, aşadar, o bucată de vreme pe ţărm, fără a şti ce hotărâre să luăm; apoi, întrucât găsisem şi ceva merinde, le împărţirăm cinstit între noi. Or, soţii mei, care nu erau dedaţi cu năprasnele, îşi mâncară porţia degrabă; aşa că nu ţinu mult până ce, la un răstimp, după putinţa de îndurare a fiecăruia, începură să se zăvârşească unul după altul, din lipsă de hrană. Eu însă ştiui să-mi legumesc cu chibzuială bucatele, şi nu mâncai decât o singură dată pe zi; de altminteri, găsisem şi alte merinde, despre care însă mă ferii să le pomenesc tovarăşilor mei.

Aceia dintre noi care muriră cei dintâi fură îngropaţi de către ceilalţi, după ce erau spălaţi şi puşi într-un linţoliu întocmit din pânzeturile adunate de pe ţărm. Şi la lipsurile acelea, se mai adăugă şi o molimă de pântecăraie, pricinuită de boarea jilavă a mării. Aşa că soţii mei nu zăboviră să piară până la unul; şi eu însumi am fost cel care am săpat cu mâna mea groapa celui din urmă.

În acea clipă, nu-mi mai rămâneau decât tare puţine merinde, cu toată cumpătarea şi chibzuinţă mea; şi, cum vedeam că mi se apropie ceasul morţii, începui să mă jelui în mine, gândind: „De ce n-am murit înaintea soţilor mei care mi-ar fi împlinit îndatoririle cele de pe urmă,

spălându-mă şi îngropându-mă! Nu se află ajutor şi putere decât întru Allah cel atotputernic!“ Şi-ncepui să-mi muşc mâinile acolo, de deznădejde.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute zecea noapte

Ea urmă:

Mă hotărâi atunci să mă ridic şi mă apucai să sap o groapă adâncă, zicându-mi: „Când oi simţi că-mi vine clipa cea de pe urmă, am să mă târăsc în groapa asta unde am să mor. Vântul are să-şi ieie grija de-a aduna fir eu fir nisipul peste capul meu şi de a-mi astupa groapa.” Şi, înfăptuind acea muncă, îmi căinam lipsa de înţelepciune şi plecarea din ţara mea, în ciuda tuturor câte îndurasem în călătoriile mele de mai înainte şi a câte păţisem în cea dintâi, în cea de-a doua, în cea de-a treia, în cea de-a patra şi în cea de-a cincea, şi fiecare păţanie fusese mai rea decât cea de dinaintea ei. Şi-mi ziceam: „De câte ori te-ai căit, şi iar ai luat-o de la cap! Ce zor aveai tu să mai călătoreşti? N-aveai la Bagdad destule bogăţii şi cât să cheltuieşti fără de socoteală şi fără de teamă că ţi-ai slei vreodată comorile ce-ar fi de-ajuns pentru două vieţi ca a ta?

După asemenea gânduri, urmă îndată o altă cugetare pricinuită de vederea râului. Îmi spusei, în adevăr: „Pe Allah! râul acesta trebuie să aibă numaidecât un început şi un sfârşit. Îi văd bine începutul de-aici, dar sfârşitul lui este nevăzut. Ci râul care se afundă astfel sub acest munte trebuie, nu încape îndoială, să iasă undeva, de cealaltă parte. Aşa încât gândesc că singura socoteală cu adevărat de folos ca să scap de-aici este dea-mi înjgheba vreo plută, de a mă aşeza pe ea şi de a mă lăsa dus de curgerea apei care are să mă facă să intru în peşteră. De mi-o fi ursit aşa, am să aflu astfel mijlocul de a mă izbăvi;

de nu, am să mor acolo înlăuntru şi lucrul are să fie mai puţin amarnic decât a muri de foame pe ţărmul acesta!“.

Mă ridicai, aşadar, oleacă mai întărit de un asemenea gând şi mă apucai îndată să-mi înfăptuiesc planul. Adunai trunchiuri mari de aloe-comari şi de aloe-chinezesc şi le legai straşnic între ele cu viţe groase, pusei deasupra scânduri mari strânse de pe ţărm, şi care ajunseseră acolo de la năvile naufragiate, şi durai totul în forma unei plute tot atât de late ca şi râul, sau mai degrabă ceva mai puţin lată, dar nu cu mult. Când treaba aceasta fu gata, încărcai pe plută câţiva saci mari umpluţi cu pietre de rubin, cu perle şi cu toate soiurile de nestemate, alegându-le pe cele mai mari, acelea care erau cât nişte pietroaie; şi mai luai şi câteva baloturi cu chihlimbar cenuşiu, pe care îl alesei cât mai bun şi spălat de orice necurăţenii; şi avusei grijă să iau şi ceea ce îmi mai rămăsese din provizii. Aşezai apoi totul în bună cumpănă pe plută, fără să uit a lua şi două scânduri drept vâsle, şi la sfârşit mă îmbarcai deasupra, încredinţându-mă voinţei lui Allah şi aducându-mi aminte versurile poetului:

Prietene, fugi repede din ţara
În care asuprirea-nfige gheara,
Şi lasă să răsune goala casă
De jalea celui ce-o-nălţă frumoasă;
Un alt pământ găsi-vei tu, bun, rău,
În locu-acestui vechi pământ al tău —
Dar suflet numai unu-i dat, oricui,
Nu mai găseşti un altu-n locul lui.
Şi nu te mai mâhni de ce năpaste
Ţi-i dat în pragul nopţii să te-adaste,
Căci cât de mare-ar fi el, nenorocul,
Îi vine pân’la urmă şi sorocul.
Şi nu uita că, de ţi s-a menit
Un colţ de lume să-ţi găseşti sfârşit,
Nu vei putea să-ţi sapi nicicând mormânt,
Oricât te-ai strădui, în alt pământ.

Iar de-ai ajuns la greu şi la nespor,
Zadarnic cauţi vreun sfătuitor,
Căci nimeni nu-i să-ţi deie sfat mai bine
Ca inima şi sufletul din tine.

Pluta fu, aşadar, luată de ape şi dusă sub bolta peşterii, unde începu a se freca straşnic de pereţi şi unde şi eu mă lovii de nenumărate ori cu capul de boltă. Aşa încât, speriat de bezna adâncă în care mă trezii deodată, aş fi vrut să mă întorc pe ţărm. Dar nu mai puteam să dau îndărăt; curgerea, puternică a apelor mă târa tot mai în adânc, iar albia râului ba se lărgea, ba se îngusta, pe când beznele se făceau tot mai dese în juru-mi şi mă chinuiau mai mult ca orice. Atunci, dând drumul vâslelor, care de altminteri nu-mi slujiseră la mare lucru, mă aruncai pe pântece de-a lungul plutei, spre a nu-mi sparge capul de boltă, şi, nu ştiu cum, mă afundai în nesimţirea unui somn adânc.

Somnul meu trebuie să fi ţinut un an, ori şi mai mult, de-ar fi să judec după suferinţa care, de bună seamă, îl pricinuise. Oricum, când mă trezii, mă aflam în plină lumină. Deschisei ochii mai bine şi mă văzui întins pe iarbă, într-o câmpie largă; iar pluta mea era legată la ţărmul unui râu şi peste tot. În juru-mi se aflau indieni şi abisinieni.

Când oamenii aceia văzură că mă trezesc, începură să-mi vorbească; eu însă nu înţelegeam limba lor şi nu ştiui ce să le răspund. Ba şi începusem să socot că totul nu era decât un vis, când deodată văzui înaintând către mine un om care îmi spuse în limba arabă:

— Pacea fie cu tine, o, frate! Cine eşti, de unde eşti şi ce pricină te-a făcut să vii în ţara aceasta? Iată, noi suntem plugari şi am venit aici ca să ne udăm semănăturile şi ogoarele. Am zărit pluta pe care stăteai adormit, am oprit-o şi am legat-o la mal: pe urmă, am aşteptat să te trezeşti singur, încet-încetişor, ca să nu te sperii. Povesteşte-ne, aşadar, prin ce întâmplare te afli în

locul acesta!

Eu îi răspunsei:

— Allah fie cu tine, o, stăpâne! Dă-mi mai întâi să mănânc, căci sunt flămând; şi apoi întreabă-mă cât ţi-o plăcea.

La aceste cuvinte, omul se grăbi să alerge şi să-mi aducă hrană; şi eu mâncai până ce mă săturai şi mă liniştii şi mă întremai. Simţii atunci sufletu-mi venindu-şi la loc şi-i mulţumii lui Allah de întâmplare şi mă fíritisii din toată inima că scăpasem din acea apă subpământeană. După care le povestii celor ce mă înconjurau toate câte mi se întâmplaseră, de la început până la sfârşit.

După ce îmi ascultară istorisirea, rămaseră uimiţi, ca de-o minune şi începură să-şi vorbească între ei. Şi cel care vorbea arăbeşte mă lămuri ce-şi spuneau, aşa cum de altminteri îi făcuse şi pe ei să înţeleagă vorbele mele. Erau cuprinşi de atâta minunare, încât vroiau să mă ducă la regele lor, spre-a auzi şi el întâmplările mele. Eu primii numaidecât; şi ei mă duseră. Şi nu pregetară a-mi căra şi pluta, aşa cum era, cu baloturile de chihlimbar şi cu sacii cei mari plini de nestemate.

Regele, căruia îi povestiră cine sunt, mă primi cu multă prietenie; şi, după şalamalekurile de cuviinţă, îmi ceru să-i povestesc şi lui păţaniile mele. Mă supusei pe dată şi-i istorisii tot ce mi se întâmplase, fără a lăsa uitării niciun amănunt.

La povestirea mea, regele acelei insule, insulă numită Serendib, fu cum nu se poate mai mirat şi mă lăudă mult că seăpasem cu viaţă după toate primejdiile prin care trecusem. Iar eu dorii a-i arăta că atâtea călătorii îmi folosiseră totuşi la ceva şi mă grăbii să deschid înaintea lui sacii şi baloturile mele.

Atunci regele, care era foarte priceput la nestemate, se minună nespus de pietrele mele; iar eu, în semn de cinstire faţă de el, alesei câte o piatră, cât mai frumoasă, din fiecare fel de nestemate, şi tot aşa şi câteva perle voinice şi nişte bucăţi întregi de aur şi de argint, şi i le

detei în dar. El binevoi să le primească şi, la rându-i, mă copleşi cu bunăvoinţe şi cu cinstiri, şi mă rugă să locuiesc chiar în palatul său. Ceea ce făcui. Aşa încât, din ziua aceea, ajunsei prietenul regelui şi al celor mai de seamă oameni de pe insulă. Şi toţi mă întrebau despre ţara mea, iar eu le răspundeam; şi, la rându-mi, îi întrebam şi eu despre ţara lor, iar ei îmi răspundeau. Aflai astfel că insula Serendib avea optzeci de parasanji în lungime şi optzeci în lăţime; că acolo se afla un munte, care era cel mai înalt de pe tot pământul, şi pe vârful căruia Adam, tatăl nostru, locuise o bucată de vreme; că ea avea multe perle şi pietre scumpe, mai puţin frumoase, este adevărat, decât cele din baloturile mele şi mulţi cocotieri.

Când povestea ajunse aici Seherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute unsprezecea noapte

Ea urmă:

Într-o zi, regele de la Serendib mă întrebă despre treburile obşteşti din Bagdad şi despre felul de a cârmui al califului Harun Al-Raşid. Şi eu îi povestii cât de drept şi cât de plin de mărinimie era califul, şi stăruii îndelung asupra meritelor şi a însuşirilor lui. Şi regele de la Serendib rămase uimit şi îmi spuse:

— Pe Allah! văd că marele calif cunoaşte, în adevăr, înţelepciunea şi arta de a-şi cârmui împărăţia. Iar tu m-ai făcut, iată, să prind mare dragoste faţă de el. Aşa că aş dori nespus să-i pregătesc nişte daruri vrednice de el şi să i le trimit prin tine!

Eu răspunsei îndată:

— Ascult şi mă supun, o, stăpâne al meu! Hotărât! am să înmânez cu credinţă darul tău califului, care are să fie peste poate de încântat. Şi am să-i spun totodată şi ce prieten minunat îi eşti şi că se poate întemeia pe sprijinul tău!

La aceste cuvinte, regele de la Serendib dete câteva porunci musaipilor lui, care se grăbiră să le împlinească. Şi iată din ce era alcătuit darul pe care ei mi-l înmânară pentru califul Harun Al-Raşid. Era, mai întâi, un mare vas tăiat dintr-o singură piatră de rubin, minunat la culoare, înalt de o jumătate de picior şi gros de un deget. Vasul acesta, având forma unei cupe, era plin tot cu perle rotunde şi albe, fiecare mare cât o alună. Era, apoi, un covor făcut dintr-o piele de şarpe uriaşă, cu nişte solzi mari cât un dinar de aur, care avea puterea de a vindeca de orice boală pe cei ce se culcau pe el. În al treilea rând, erau două sute de boabe de camfor din cel mai ales, fiecare boabă fiind de mărimea unui fistic. În al patrulea rând, erau doi colţi de elefant, fiecare lung de doisprezece coţi şi lat, la rădăcină, de doi coţi. Pe deasupra, mai era, acoperită cu nestemate, o tânără fată de la Serendib, cu pielea chihlimbărie.

Totodată, regele mi-a dat şi o scrisoare pentru emirul dreptcredinciosilor, spunându-mi:

— Să-l rogi pe calif să mă ierte pentru puţinul pe care i-l trimit în dar. Şi să-i spui că-l iubesc tare mult.

Şi eu îi răspunsei:

— Ascult şi mă supun!

Şi îi sărutai mâna. Atunci el îmi spuse:

— Ci, Sindbad, dacă vrei să rămâi în împărăţia mea, te-am preţui ca pe capul şi ca pe ochii noştri; şi, în această împrejurare, aş trimite pe altul în locu-ţi la califul de la Bagdad.

Atunci eu strigai:

— Pe Allah! o, rege al veacului, mărinimia ta este o mărinimie de nespus şi m-ai copleşit cu binefacerile tale; dar tocmai se află gata de plecare spre Basra o corabie şi tare aş dori să mă îmbarc pe ea spre a mă duce să-mi văd rudele, copiii şi ţara.

La aceste cuvinte, regele nu vru să mă silească a rămâne, şi trimise numaidecât să fie adus la el căpitanul corăbiei cu pricina, laolaltă cu neguţătorii ce plecau

împreună cu mine, şi le dete nenumărate îndrumări în privinţa mea, poruncindu-le să se poarte faţă de mine cu toată cinstirea. Plăti el însuşi preţul călătoriei mele şi îmi făcu daruri multe — lucruri de preţ pe care le mai păstrez şi acum, căci nu m-am putut hotărî a le vinde, drept amintire de la acel minunat rege din Serendib.

După ce îmi luai rămas-bun de la rege şi de la toţi prietenii pe care mi-i făcusem în vremea şederii mele pe acea insulă încântătoare, mă îmbarcai pe corabia care îndată înălţă pânzele. Plecarăm cu vânt bun, încredinţându-ne îndurării lui Allah, şi navigarăm din insulă în insulă şi din mare în mare, până ce ajunserăm, prin mila lui Allah, în deplină pace la Basra, de unde eu plecai grabnic la Bagdad, cu bunurile mele şi cu darul menit califului.

Aşa că, înainte de orice, mă dusei la palatul emirului dreptcredincioşilor şi fusei primit în sala de primire. Sărutai pământul dinaintea califului, îi înmânai scrisoarea şi darurile, şi îi povestii cu de-amănuntul întâmplarea mea.

După ce califul isprăvi de citit scrisoarea regelui de la Serendib şi după ce cercetă darurile, mă întrebă dacă acel rege era aşa de bogat şi aşa de puternic pe cât arătau scrisoarea şi peşcheşurile de la el. Eu îi răspunsei:

— O, emire al dreptcredincioşilor, pot să depun mărturie că regele de la Serendib nu se laudă întru nimic. Ba, la puterea şi la bogăţia sa, el adaugă şi un mare simţ al dreptăţii, şi îşi ocârmuieşte norodul cu înţelepciune. El e singur cadiu în împărăţia lui, unde de altminteri oamenii sunt atât de paşnici, încât niciodată nu au între ei neînţelegeri. În adevăr, regele acesta este vrednic de prietenia ta, o, emire al dreptcredincioşilor!

Califul fu mulţumit de cuvintele mele şi îmi spuse:

— Scrisoarea pe care o cetii şi vorbele ce le rostişi îmi dovedesc că regele de la Serendib este un om desăvârşit, care cunoaşte învăţăturile înţelepciunii şi ale bunei cuviinţe! Fericit este norodul peste care ocârmuieşte!

Apoi califul mă dărui cu o rantie de preţ şi cu daruri scumpe, şi mă copleşi cu cinstiri şi cu hatâruri, şi vru ca povestea mea să fie scrisă de către diecii cei mai iscusiţi, spre a fi păstrată între letopiseţele domneşti.

Eu, atunci, ieşii din sală şi alergai către uliţa şi către casa mea, unde trăii în bogăţii şi în fală, între rudele şi prietenii mei, uitând necazurile trecute şi negândind decât cum să sorb din viaţă toate bunurile pe care ea mi le putea dărui.

Şi aşa-i povestea celei de-a şasea călătorii a mea. Mâine, însă, dacă Allah vrea, am să vă povestesc, oaspeţi ai mei, istoria celei de a şaptea călătorii, care-i mai minunată şi mai uluitoare decât toate celelalte şase dimpreună.

Şi Sindbad-marinarul porunci să se aştearnă masa pentru ospăţ şi să se aducă cina oaspeţilor săi, printre care era şi Sindbad-hamalul, căruia îi dărui, înainte de plecare, o sută de dinari de aur, ca şi în celelalte zile. Şi hamalul se duse acasă, minunându-se de tot ceea ce auzise. Şi-a doua zi, îşi făcu rugăciunea de dimineaţă şi se întoarse la palatul lui Sindbad-marinarul.

După ce toţi oaspeţii fură laolaltă şi după ce mâncară şi băură şi tăifăsuiră între ei, şi râseră şi ascultară cântece şi zvoana alăutelor, se aşezară roată, gravi şi tăcuţi. Şi Sindbad-marinarul povesti astfel:

Cea de-a şaptea povestire a lui Sindbad-marinarul şi care-i a şaptea şi cea din urmă călătorie a sa

Aflaţi, o prieteni ai mei, că, la întoarcerea mea din cea de a şasea călătorie, mi-am lăsat cu hotărâre la o parte orice gând de-a mai face vreo alta de-aici înainte; căci nu numai că vârsta nu-mi mai îngăduia drumurile cele

îndepărtate, dar cu adevărat nu mai aveam nicidecum dorinţa de-a mă mai lăsa ispitit de vreo nouă călătorie, după toate primejdiile trăite şi după toate necazurile încercate. De altminteri, ajunsesem cel mai bogat om din Bagdad, iar califul trimitea adesea să fiu chemat la el ca să audă din gura mea povestirea lucrurilor neobişnuite pe care le văzusem de-a lungul călătoriilor mele.

Într-o zi, califul trimise să mă cheme, după obiceiul lui, şi eu tocmai mă pregăteam să-i povestesc una, ori două, ori trei păţanii de-ale mele, când el îmi spuse:

— Sindbad, trebuie să pleci la regele de la Serendib şi să-i duci răspunsul meu şi darurile pe care i le-am menit. Nimeni nu cunoaşte ca tine calea către acea împărăţie al cărei rege de bună seamă că are să fie tare mulţumit să te vadă iar! Pregăteşte-te, aşadar, să porneşti chiar astăzi; căci n-ar fi nici cuviincios să rămânem datori regelui acelei insule, nici vrednic ca noi să mai zăbovim cu răspunsul şi cu ploconul nostru!

La cuvintele acestea ale califului, lumea se înnegură dinaintea feţei mele şi rămăsei peste poate de năuc şi de uluit. Izbutii totuşi să-mi stăpânesc simţămintele, spre a nu-i fi pe neplac califului; şi, măcar că mă juruisem să nu mai ies vreodată din Bagdad, sărutai pământul dinaintea califului şi răspunsei că ascult şi că mă supun. El atunci porunci să mi se deie zece mii de dinari de aur, pentru cheltuielile mele de călătorie şi îmi înmână o scrisoare scrisă de mâna lui şi darurile menite regelui de la Serendib.

Şi iată din ce erau alcătuite acele daruri: era, mai întâi, un măreţ pat întreg, de urşinic vişiniu, ce putea să tot preţuiască o sumă grozavă de dinari de aur; era încă un pat de o altă culoare, şi încă unul de altă culoare; erau o sută de mantii de stofă aleasă şi brodată, de la Kufa şi de la Alexandria, şi cincizeci de la Bagdad; era un vas de cornalină albă, din vremuri străvechi, şi pe peretele căruia era închipuit un războinic înarmat cu un arc încordat împotriva unui leu; erau încă şi multe alte lucruri

pe care n-aş mai isprăvi să le pomenesc şi, pe deasupra, era şi o pereche de cai din cea mai frumoasă rasă din Arabia.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăsprezecea noapte

Ea urmă:

Eu, atunci, fusei nevoit să plec, împotriva voii mele, de această dată, şi mă îmbarcai la Basra pe o corabie gata de plecare.

Soarta ne fu într-atâta de prielnică, încât după două luni, numărate zi la zi, sosirăm la Serendib în bună pace. Şi zorii să-i duc regelui plocoanele şi scrisoarea de la emirul dreptcredincioşilor.

Regele, când mă văzu iar, se îmbujoră şi se lumină; şi fu nespus de bucuros de darurile califului. Vru atunci să mă mai ţină la el o lungă bucată de vreme; ci eu nu primii să rămân decât numai răstimpul cât să mă hodinesc. După care, îmi luai bun-rămas de la el şi, încărcat de daruri şi de plocoane, mă grăbii să mă îmbarc iarăşi spre-a lua calea îndărăt spre Basra, aşa cum venisem.

Vântul la început ne fu prielnic, şi cel dintâi loc unde poposirăm la ţărm fu un ostrov numit insula Sin. Şi cu adevărat că până acolo fusesem într-o stare de desăvârşită mulţumire; şi, în vremea traversării, vorbeam între noi şi tăifăsuiam şi stam la taclale, ba despre una, ba despre alta, tare plăcut.

Într-o zi însă, cum părăsisem de-o săptămână insula aceea, unde neguţătorii făcuseră felurite schimburi şi cumpărări, şi cum şedeam tolăniţi cuminte, după obiceiul nostru, deodată izbucni peste capetele noastre o furtună năprasnică, şi o ploaie cu găleata ne năpădi. Noi atunci ne grăbirăm să întindem pânze de cânepă peste baloturile şi peste mărfurile noastre, spre a le feri să nu le

strice apa, şi începurăm să ne rugăm lui Allah să îndepărteze toată primejdia din calea noastră.

Pe când ne aflam în starea aceasta, căpitanul navei se ridică, îşi strânse mijlocul în cingătoare, îşi suflecă mânecile şi îşi sumese poalele hainei, după care se căţăra în vârful catargului, de unde începu să privească îndelung la dreapta şi la stânga. Pe urmă coborî, îngălbenit de tot la chip, ne privi cu o înfăţişare de nespusă deznădejde, începu să-şi deie în tăcere lovituri amarnice peste obraji şi să-şi smulgă barba. Noi atunci, speriaţi foarte, alergarăm la el şi îl întrebarăm:

— Ce este?

El ne răspunse

— Este genunea! Bociţi-vă soarta şi luaţi-vă bun rămas unii de la alţii. Aflaţi, dar, că apele ne-au abătut de la drumul nostru şi ne-au aruncat la marginile mărilor lumii.

Apoi, vorbind astfel, căpitanul îşi deschise cufărul şi scoase de acolo un sac de bumbac pe care-l deznodă şi din care luă nişte praf ce se asemuia cu cenuşa. Înmuie pulberea aceea cu un pic de apă, aşteptă câteva clipite şi apoi se apucă să tragă pe nas amestecul. După care, luă din cufăr o cărticică, ceti din ea, murmurând, câteva foi şi sfârşi spunându-ne:

— Aflaţi, o, călătorilor, că această carte îmi adevereşte presupunerile. Pământul pe care-l vedeţi ivindu-se înaintea noastră, în depărtare, este pământul cunoscut sub numele de Tărâmul Regilor. Acolo se află mormântul stăpânului nostru Soleiman fiul lui Daud (asupra lor amândurora fie rugăciunea şi pacea!). Şi marea aceasta în care ne aflăm este locuită de dihănii ale apelor, care pot înfuleca, dintr-o singură sorbitură, cele mai mari corăbii cu toată încărcătura şi cu toţi călătorii de pe ele. Iată-vă, dar, prevestiţi! Uassalam!

După ce auzirăm vorbele acestea ale căpitanului, rămaserăm uluiţi peste măsură; şi tocmai ne întrebam ce urma să se întâmple, când deodată ne simţirăm săltaţi cu navă cu tot, apoi coborâţi năprasnic, în vreme ce un

muget cumplit ca tunetul se ridica din mare. Fuserăm atât de spăimântaţi, încât ne făcurăm rugăciunea cea de pe urmă. Şi iată că dinaintea noastră, pe apa clocotindă, zărirăm înaintând către corabie o dihanie înaltă cât un munte, apoi o a doua dihanie, încă şi mai mare, şi o a treia, care venea după ele, mare cât celelalte două laolaltă. Aceasta din urmă sări deodată peste marea ce se desfăcu ca o prăpastie, deschise un bot mai larg ca o genune şi înghiţi trei părţi din corabia noastră, cu tot ceea ce se afla pe ea. Eu abia avusei vreme să mă dau îndărăt către capătul navei şi să sar în mare, pe când dihania sfârşea de înghiţit în pântecele ei cea de-a patra parte a corăbiei şi pierea în adâncuri laolaltă cu celelalte două soaţe ale sale.

Ci eu izbutii să mă agăţ de o scândură ce se rupsese din corabia sfărâmată sub dinţii dihaniei de ape, şi putui, după nenumărate anevoinţi, să răzbat până la ţărmul unei insule care, din norocire, era acoperită cu pomi roditori şi scăldată de un râu cu o apă minunată. Băgai însă de seamă că râul acela curgea cu o mare iuţeală, şi în aşa fel, de stârnea un vuiet ce se auzea până hăt departe.

Atunci, amintindu-mi de felul cum scăpasem de moarte de pe insula cu nestemate, îmi veni în gând să-mi întocmesc o plută, ca şi cea de odinioară, şi să mă las dus de curgerea apelor. Căci, măcar că această nouă insulă era tare darnică, vroiam să încerc a mă întoarce iară în ţara mea. Şi îmi ziceam: „Dacă izbutesc să scap, totul are să fie cum nu se poate mai bine şi am să mă juruiesc că nicicând n-am să mai fac să-mi vină pe limbă vorba călătorie şi că nicicând n-am să mă mai gândesc la călătorie câtă viaţă-oi mai avea de trăit. Dacă, dimpotrivă, am să pier în încercarea mea, şi atunci are să fie tot cum nu se poate mai bine; căci în felul acesta aş isprăvi pe totdeauna cu necazurile şi cu primejdiile."

Mă ridicai, aşadar, pe dată şi, după ce mâncai câteva poame, strânsei o mare grămadă de trunchiuri groase de

copac, al căror soi nu-l cunoaştem pe atunci, dar care aflai mai târziu că erau de lemn de sandal, din cel mai preţuit. Isprăvind cu strânsul trunchiurilor, pornii să caut cu ce să fac sfori şi frânghii, şi la început nu găsii nimic; zării însă pe copaci nişte plante agăţătoare şi mlădii, destul de tari, ce mi-ar fi putut fi de folos. Tăiai atâtea câte-mi erau de trebuinţă şi mă slujii de ele spre a lega laolaltă trunchiurile cele vârtoase de sandal, întocmii astfel o plută largă, pe care aşezai poame multe şi mă îmbarcai apoi şi eu, rostind: „De-oi scăpa, va fi numai din mila lui Allah!“

Abia mă aşezasem pe plută şi-abia o dezlegasem de la mal, că şi fu luată de ape cu o iuţeală înfricoşătoare, iar eu ameţii şi căzui leşinat, întocmai ca un pui de găină beat, peste grămada de poame pe care-o pusesem acolo.

Când îmi venii în fire, privii împrejuru-mi şi rămăsei mai mult ca oricând înlemnit de spaimă şi asurzit de un vuiet ca de tunet. Râul nu mai era decât o năvală de spumă clocotindă care, mai iute ca vântul şi izbindu-se de stânci, se prăvălea către o prăpastie căscată, pe care mai mult o simţeam decât o vedeam. Fără de îndoială că aveam să mă zdrobesc căzând acolo, cine ştie de la ce înălţime.

La gândul acesta înfricoşător, mă agăţai cu toate puterile mele de trunchiurile plutei şi închisei ochii ca să nu mă mai văd în clipa zdrobirii şi a pieirii, şi rostii numele lui Allah, înainte de a muri. Şi dintr-o dată, în loc să mă rostogolesc în prăpastie, simţii pluta oprindu-se scurt pe apă, şi deschisei ochii o clipită spre a vedea în ce loc mă aflam la moartea mea, şi-aşa mă văzui nesfărâmat nicicum de stânci, ci prins, dimpreună cu pluta, într-un năvod peste măsură de mare pe care nişte oameni îl aruncaseră de pe ţărm peste mine. Fusei prins în felul acesta şi târât către ţărm. Şi-acolo fusei scos, mai mult mort decât viu, dintre ocheţii năvodului, în vreme ce pluta era trasă la mal.

Cum stam întins acolo, sfârşit şi dârdâind, înaintă către mine un preacinstit şeic cu barba albă, care începu prin a-

mi ura bun venit. Apoi mă învălui în nişte haine calde, care îmi făcură nespus de bine.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a trei sute treisprezecea noapte

Ea urmă:

Odată reînviorat de îngrijirile şi de mesagiul pe care bătrânul avu bunătatea să mi le facă, putui să mă ridic în capul oaselor, fără însă a-mi recăpăta încă putinţa de a grăi. Atunci bătrânul mă sprijini de braţ şi mă duse încetişor până la hammam unde puse să mi se facă o baie straşnică ce izbuti să-mi redeie suflarea, apoi mă puse să miros parfumuri tari şi-mi vărsă din ele şi peste tot trupul, după care mă duse acasă la el.

Când intrai în casa acelui bătrân, toţi ai lui se bucurară nespus de sosirea mea şi mă primiră cu multă căldură şi cu semne de prietenie. Însuşi bătrânul mă pofti să mă aşez în mijlocul divanului din sala de primire şi mă îmbie să mănânc lucruri de cel mai bun soi şi să beau o apă desfătătoare, înmiresmată cu flori. După care, arseră în juru-mi tămâie, iar roabele îmi aduseră apă caldă şi îmbălsămată şi îmi puseră dinainte ştergare tivite cu mătase. După care, bătrânul mă duse într-o odaie tare frumos mobilată, şi plecă apoi încetişor. Ci lăsă la poruncile mele feluriţi robi care, din vreme în vreme, veneau să vadă dacă n-aveam trebuinţă de slujba lor.

Vreme de trei zile fusei ospeţit astfel, fără ca să mă supere cineva cu vreo întrebare. Şi nu lăsau să-mi lipsească nimic, îngrijindu-mă cu bunăvoinţă, până ce într-un sfârşit simţii că mi se întorseseră puterile de-a binelea şi că sufletul şi inima mi se întremaseră. Atunci, cum era în dimineaţa celei de-a patra zile, bătrânul veni şi se aşeză lângă mine şi, după salamalek, îmi spuse:

— O, oaspete al nostru, sosirea ta ne-a umplut de voie

bună şi de plăcere! Binecuvântat fie Allah că ne-a scos în calea ta, spre-a te scăpa de la prăpastie! Cine eşti şi de unde vii?

Eu, atunci, îi mulţumii din suflet bătrânului pentru binele nemăsurat pe care mi-l făcuse mântuindu-mi viaţa şi pe urmă dându-mi să mănânc de minune şi să beau de minune şi miresmându-mă de minune, şi îi spusei:

— Mă cheamă Sindbad-marinarul! Mi se spune aşa din pricina multelor mele călătorii pe mare şi a nemaipomenitelor întâmplări care, de-ar fi scrise cu acul în colţul ochiului, ar sluji de învăţătură celor ce-ar ceti cu luare-aminte.

Şi-i povestii bătrânului istoria mea, de la început până la sfârşit, fără a ocoli niciun amănunt.

Atunci bătrânul fu peste măsură de uimit şi rămase vreme de un ceas fără a putea grăi, atâta de tulburat fusese de cele ce auzise. Într-un sfârşit, înălţă fruntea, îmi mai mărturisi o dată bucuria lui că mă ajutorase, şi îmi zise:

— Acum, o, oaspete al meu, de vrei să-mi asculţi sfatul, vinde-ţi mărfurile care de bună seamă că preţuiesc bani buni, datorită rarităţii şi calităţii lor!

La cuvintele acestea ale bătrânului, rămăsei peste măsură de uimit şi, neştiind nici ce vroia el să zică, nici despre ce mărfuri vorbea, devreme ce pierdusem totul, tăcui deocamdată răstimp de câteva clipe; pe urmă, întrucât totuşi nu voiam să las să-mi scape un chilipir atât de neobişnuit ce mi se ivea pe neaşteptate, răspunsei:

— Lucru-i cu putinţă!

Atunci bătrânul îmi spuse:.

— Să nu ai nicio grijă, copilul meu, în privinţa mărfii tale. Nu trebuie decât să te scoli şi să mă însoţeşti la suk. Şi mă însărcinez eu cu tot restul. Dacă la mezat preţul mărfii are să se ridice la o sumă ce ne-ar putea conveni în adevăr, avem să-l primim; de nu, am să-ţi fac binele de a păstra marfa în magaziile mele până ce preţurile au să crească; şi-atunci, avem să putem scoate preţul cel mai

bun.

Eu, atunci, rămăsei tot mai năuc în sine-mi; ci nu mă arătai întru nimic, căci îmi ziceam: „Mai ai răbdare, Sindbad, şi-ai să vezi lămurit despre ce este vorba!“ Şi-i spusei bătrânului:

— O, preacinstite taică, ascult şi mă supun! Tot ce socoti-vei tu că e bine să fac are să fie plin de binecuvântare. Din parte-mi, după tot ce-ai făcut spre binele meu, n-aş putea decât să mă supun voinţei tale!

Şi mă ridicai pe dată şi-l însoţii la suk.

Când ajunserăm în mijlocul sukului unde aveau loc vânzările la mezat, care nu fu mirarea mea de a-mi vedea pluta adusă acolo şi înconjurată de o mulţime de zarafi şi de neguţători care o priveau cu preţuire şi cu clătinări de cap. Şi din toate părţile auzeam strigăte de laudă.

— Ya Allah! ce minunat soi de sandal! Nicăieri în lume nu se află un asemenea soi!

Eu atunci înţelesei că aceasta era marfa cu pricina şi socotii nimerit, pentru vânzare, să iau o înfăţişare mândră şi cumpănită.

Ci iată că numaidecât bătrânul, ocrotitorul meu, apropiindu-se de căpetenia samsarilor, îi spuse:

— Deschide mezatul!

Şi mezatul fu deschis, cu o mie de dinari drept preţ de început pentru plută. Şi şeicul samsarilor strigă:

— La o mie de dinari, pluta de sandal, o, cumpărătorilor!

Atunci bătrânul strigă:

— O iau eu la două mii!

Un altul însă strigă;

— La trei mii!

Şi neguţătorii urcară mai departe preţul de mezat, până la zece mii de dinari. Atunci căpetenia misiţilor privi către mine şi mă întrebă:

— S-au dat zece mii! Nu se mai adăugă nimic.

Ci eu spusei:

— Nu vând la preţul acesta!

Atunci ocrotitorul meu se apropie de mine şi îmi spuse:

— Copilul meu, sukul, în aceste vremi nu e prea spornic şi marfa şi-a cam pierdut din căutare. E mai bine, aşadar, să primeşti preţul dat. Ci eu, dacă vrei, am să-l mai sporesc pe seama mea, şi adaug o sută de dinari! Vrei, dar, să laşi totul la zece mii şi o sută de dinari?

Răspunsei:

— Pe Allah! bunule taică, numai pentru tine am s-o fac, drept recunoştinţă faţă de binefacerile tale! Primesc să-ţi las lemnul pentru această sumă!

La cuvintele acestea, bătrânul porunci robilor lui să ducă tot sandalul în magaziile cu prisoase, şi mă luă la casa lui, unde îmi numără pe loc zece mii şi o sută de dinari, şi îi închise într-o lădiţă straşnică, a cărei cheie mi-o dete mie, mai şi mulţumindu-mi pentru ceea ce făcusem pentru el.

La urmă, porunci să se întindă masa, şi mâncarăm şi băurăm şi tăifăsuirăm voioşi. După care, ne spălarăm pe mâini şi pe gură; el îmi spuse apoi:

— Copilul meu, vreau să-ţi fac o rugăminte pe care doresc s-o primeşti!

Eu răspunsei:

— Taică, orice-ar fi, mi-i plăcut să-ţi încuviinţez!

El îmi spuse:

— Vezi, fiule, că am ajuns un om tare înaintat în vârstă şi că nu am niciun urmaş de parte bărbătească, să-mi poată moşteni într-o zi bunurile. Ci trebuie să-ţi spun că am o fiică, destul de tânără încă, plină de farmec şi de drăgălăşie, care are să fie bogată foarte la moartea mea. Aşa că aş dori să ţi-o dau de soţie, dar numai dacă primeşti să locuieşti în ţara noastră şi să trăieşti traiul nostru. Ai să fii în felul acesta stăpân peste tot ceea ce am eu şi peste tot ceea ce ocârmuieşte mâna mea. Şi-ai să mă înlocuieşti în domnia mea şi în stăpânia bunurilor mele!

Când auzii cuvintele acestea ale bătrânului, coborâi capul în tăcere şi rămăsei aşa, fără să rostesc o vorbă. El

atunci urmă:

— Crede-mă, fiule, împlineşte-mi ceea ce îţi cer! Şi ai să fii binecuvântat! Adaug, spre a-ţi linişti sufletul, că după moartea mea vei putea să te întorci în ţara ta luându-ţi şi soţia, pe fiica mea. Nu-ţi cer decât să rămâi aici vreme câtă mai mi-e hărăzită pe pământ.

Eu, atunci, răspunsei:

— Pe Allah, taică şeikule, tu mi-eşti ca şi un părinte şi, dinaintea ta, nu pot avea altă părere, nici lua altă hotărâre decât ceea ce ţi-e prielnic; că eu, în viaţa mea, de fiecare dată când am vrut să înfăptuiesc vreun plan, n-am dat decât de necazuri şi de dezamăgiri. Aşa că sunt gata să mă supun voinţei tale!

Numaidecât bătrânul, bucuros peste măsură de răspunsul meu, porunci robilor lui să se ducă să caute pe cadiu şi pe martori, care nu zăboviră să sosească…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute patrusprezecea noapte

Ea urmă:

…care nu zăboviră să sosească. Şi bătrânul mă căsători cu fata lui şi ne dete un ospăţ straşnic şi ne făcu o nuntă strălucitoare. După care mă duse la fiica lui, pe care eu încă nu o văzusem. O găsii desăvârşit de frumoasă şi de dulce, gingaşă la boiu şi la chip. Şi mai era şi împodobită cu straie bogate, şi ce purta pe ea preţuia mii de dinari de aur, şi chiar că nimeni n-ar fi putut să le preţăluiască întocmai.

Aşa încât, atunci când mă aflai lângă ea, îmi plăcu. Ne îndrăgirăm unul pe altul şi rămaserăm laolaltă mult timp, dezmierdându-ne, fericiţi peste măsură.

Peste o bucată de vreme, bătrânul, tatăl soţiei mele, se săvârşi întru tihna şi mila Celui-preaînalt. Îi făcurăm o înmormântare frumoasă şi îl îngroparăm. Şi eu căpătai

toate câte avea el, şi toţi robii şi toate slugile lui ajunseră robii şi slugile mele, sub singură stăpânia mea. Ba neguţătorii din oraş mă numiră şi căpetenie a lor, în locul lui, şi-atunci avusei putinţa să cercetez obiceiurile locuitorilor acelui oraş şi felul lor de trai.

Or, într-o zi, băgai de seamă, spre nedumerirea mea, că oamenii din oraşul acela sufereau în fiece an o năpârlire, la vreme de primăvară: năpârleau peste noapte, schimbându-şi forma şi înfăţişarea; la umeri le creşteau nişte aripi şi deveneau zburătoare. Puteau atunci să se înalţe în zbor până la bolta cea mai de sus a văzduhului; şi ei se prilejeau de noua lor stare spre-a zbura cu toţii din oraş, nelăsând în urmă-le decât femeile şi copiii care nu aveau şi ei puterea de-a căpăta aripi.

Descoperirea aceasta mă uluí în cele dintâi vremi; sfârşii însă prin a mă deprinde cu asemenea schimbări de fiecare an. Numai că, veni o zi când începu să mi se facă ruşine de-a fi singurul bărbat fără aripi şi de-a fi nevoit să rămân numai eu în oraş, laolaltă cu femeile şi cu copiii. Ci zadarnic îi cercetai pe locuitori despre mijlocul ce-ar fi fost de folosit spre a-mi creşte aripi la umeri, niciunul nu ştiu, ori nu vru să-mi răspundă în această privinţă. Iar eu mă simţeam umilit de-a binelea că nu sunt decât Sindbad-marinarul, fără a putea să adaug la porecla mea şi harul de-a fi zburător.

Într-o zi, cum pierdusem orice nădejde de-a putea izbuti vreodată să-i fac să-mi mărturisească taina creşterii aripilor, oprii pe unul dintre ei, căruia îi făcusem o mulţime de înlesniri, şi, luându-l de braţ, îi spusei:

— Pe Allah, numele lui fie cu tine! măcar, în temeiul a ceea ce am făcut pentru tine, fă-mi şi tu odată binele de a mă lăsa să mă sui în spinarea ta şi să mă înalţ în zbor împreună cu tine în călătoria ta, prin văzduh. O asemenea călătorie mă ispiteşte nespus şi vreau s-o adaug la acelea pe care le-am făcut pe mări!

La început, omul nu vroi să mă asculte; dar înghesuit de rugăminţi, sfârşi prin a se hotărî să primească. Aşa de

încântat fusei, încât nici măcar nu-mi mai făcui timp să vestesc pe soaţa şi pe slugile casei mele; mă agăţai de el, cuprinzându-l pe după mijloc, şi el mă duse în văzduh luându-şi zborul, cu aripile larg desfăcute.

Zborul nostru prin văzduh sui mai întâi în linie dreaptă, într-un răstimp tare îndelung. Aşa încât sfârşirăm prin a ajunge atât de sus în slăvile văzduhului, de fusei în stare s-aud limpede până şi melodiile de sub bolta cerurilor.

Ascultând acele minunate cântări, fusei peste măsură de tulburat şi, cuprins de evlavie, strigai şi eu:

— Laudă lui Allah în slava cerurilor! Binecuvântat fie el şi preamărit de toate făpturile!

Nici nu rostisem bine aceste cuvinte, că purtătorul meu înaripat scoase o înjurătură înfricoşătoare şi, într-o fulgerare cumplită, urmată de un trăsnet, coborârăm năprasnic, cu o iuţeală atât de mare, că nici nu mai aveam aer să răsuflu şi fusei nevoit să-i dau drumul din strânsoare, cu primejdia de a cădea în genunea cea fără de fund. Şi, într-o clipită, ajunserăm pe vârful unui munte, unde purtătorul meu, aruncându-mi o privire spăimântătoare, mă părăsi şi pieri luându-şi iară zborul în nevăzut.

Eu atunci, rămas singur pe acel munte pustiu, nu mai ştiui ce să mă fac, nici în ce parte s-o iau, spre a mă întoarce la soţia mea, şi strigai, cuprins de o uluire fără de margini:

— Nu se află mântuire şi putere decât întru Allah cel preaînalt, atotputernicul! De fiecare dată când sfârşeşc cu o năpastă, o iau de la cap cu alta, încă şi mai rea! La urma urmei, mi se şi cuvine pe drept tot ceea ce mi se întâmplă!

Mă aşezai atunci pe-o stâncă, spre-a cugeta la vreun mijloc de a-mi îmbunătăţi starea, când deodată văzui înaintând către mine doi băieţi de o frumuseţe minunată, ce se asemuiau cu două lune. Fiecare ţinea în mână câte un toiag de aur roşu, de care se sprijineau moale. Eu, atunci, mă ridicai grabnic, mersei în întâmpinarea lor şi le

urai bună pace. Ei răspunseră cu bunăvoinţă la urarea mea; lucru care mă încurajă să le vorbesc şi le spusei:

— Allah fie cu voi amândoi, o, băieţi minunaţi! Spuneţi-mi cine sunteţi şi ce faceţi?

Ei îmi răspunseră:

— Suntem închinători la Dumnezeul cel adevărat!

Pe urmă, unul dintre ei, fără să mai adauge nicio vorbă, îmi făcu un semn cu mâna într-o parte, ca pentru a mă pofti să-mi îndrept paşii într-acolo, lăsă în mâinile mele toiagul lui de aur şi, luându-l de mână pe frumosul său tovarăş, pieri împreună cu el din ochii mei.

Atunci, eu luai toiagul cel de aur şi nu pregetai a mă îndrepta într-acolo încotro mi se arătase, tot minunându-mă la amintirea acelor doi băieţi atât de frumoşi. Cum mergeam aşa de-o bună bucată de vreme, văzui ieşind deodată de după o stâncă un şarpe urieşesc ce ţinea în gură-i un om pe trei sferturi înghiţit şi din care nu vedeam decât capul şi braţele. Braţele se zbăteau cu deznădejde şi capul ţipa:

— O, trecătorule, scapă-mă din gura şarpelui şi n-ai să te căieşti.

Eu, atunci, alergai în spatele şarpelui şi-i alduii pe la spate o lovitură cu toiagul meu de aur roşu, aşa de bine potrivită, de rămase mort pe-clipă-pe- dată. Şi întinsei mâna către omul cel înghiţit şi îl ajutai să iasă din pântecele şarpelui.

Când îl privii mai bine pe omul acela în faţă, fui peste măsură de uimit, recunoscându-l pe zburătorul care mă luase să fac cu el călătoria mea prin văzduh şi sfârşise prin a se prăbuşi cu mine — gata să mă zdrobească — din slava boltei cerurilor pe vârful muntelui, unde mă părăsise în primejdia de a muri acolo de foame şi de sete. Ci nu vrusei totuşi să-i arăt nicio duşmănie pentru fapta lui rea şi mă mulţumii să-i spun blajin:

— Oare aşa se poartă prietenii cu prietenii lor?

El îmi răspunse:

— Mai întâi am a-ţi mulţumi pentru ceea ce făcuşi

pentru mine. Numai că habar n-ai că tu eşti cel care, cu invocările tale nelalocul lor când ai rostit Sfântul Nume, m-ai prăbuşit, fără de voia mea, din slava văzduhurilor. Sfântul Nume are asemenea putere asupra noastră a tuturora. De-aceea noi nici nu-l rostim niciodată!

Atunci eu, pentru ca el să mă scoată din acel munte, îi spusei:

— Iartă-mă şi nu mă certa, căci cu adevărat nu aveam cum să ghicesc urmările năprasnice ale laudei aduse de mine Sfântului Nume. Îţi făgăduiesc că n-am să-l mai rostesc, în vreme ce vom zbura, de mai vrei acum să primeşti a mă duce îndărăt la casa mea.

Atunci zburătorul se lăsă jos, mă luă pe spatele lui şi, într-o clipită, mă lăsă pe terasa locuinţei mele şi se întoarse la el acasă.

Când soţia mă văzu coborând de pe terasă şi intrând în casă după o atât de îndelungă lipsă, pricepu tot ce se petrecuse şi îl binecuvântă pe Allah care încă o dată mă izbăvise de la pierzanie.

Pe urmă, după dovezile de bucurie pentru întoarcerea mea acasă, ea îmi spuse:

— De-aci nainte nu mai trebuie să ai de-a face cu locuitorii oraşului acestuia: sunt fraţi cu diavolii!

Eu îi spusei:

— Dar cum trăia, oare, tatăl tău cu ei?

Ea îmi răspunse:

— Tatăl meu nu făcea parte din adunarea lor şi niciodată nu făcea ca ei şi deloc nu trăia cum trăiesc ei. Oricum, dacă am să-ţi dau un sfat, noi n-avem altceva mai bun de făcut, devreme ce tatăl meu a murit…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a trei sute cincisprezecea noapte

Ea urmă:

…n-avem altceva mai bun de făcut, devreme ce tatăl meu a murit, decât să părăsim oraşul acesta necredincios, unde Sfântul Nume este prigonit. Mai întâi, însă, va trebui să vindem toate bunurile noastre şi casele şi tot ce avem. Înfăptuieşte totul cât vei putea mai bine, cumpără mărfuri frumoase cu o parte din banii pe care ai să-i capeţi şi-apoi plecăm amândoi la Bagdad, ţara ta, să-ţi vezi rudele şi prietenii şi să trăim în pace, în linişte şi în cinstea datorată lui Allah preaînaltul.

Atunci eu răspunsei că ascult şi că mă supun.

Pe dată începui să vând, cum mă pricepeam mai bine, bucată cu bucată şi fiecare lucru la vremea lui, toate bunurile socrului meu, şeicul, tatăl soţiei mele (aibă-l Allah întru mila şi întru slava lui!) Şi preschimbai astfel în bani de aur tot ceea ce aveam ca mobilă şi ca avere; şi câştigai astfel un câştig de o sută la unul.

După care îmi luai soţia şi mărfurile pe care avusesem grijă să le cumpăr, închiriai pe seama mea o corabie care, cu voia lui Allah, avu o plutire norocoasă şi spornică; aşa de bine încât, din insulă în insulă şi din mare în mare, sfârşirăm prin a ajunge în tihnă la Basra, unde nu ne oprirăm decât foarte puţină vreme. Pornirăm pe fluviu în sus şi intrarăm în Bagdad, cetatea păcii.

Mă îndreptai atunci, împreună cu soţia şi cu bogăţiile mele, către uliţa şi către casa mea, unde rudele mă primiră cu mari izbucniri de bucurie şi o plăcură nespus pe soţia mea, fata şeicului.

Iar eu mă grăbii să pun rânduială pentru totdeauna în negustoriile mele, aşezai la magazii mărfurile mele cele frumoase, îmi încuiai bogăţiile şi putui, într-un sfârşit, să primesc în tihnă firitiselile prietenilor şi ale apropiaţilor mei care, socotind vremea cât lipsisem, găsiră că această cea de-a şaptea călătorie, cea din urmă dintre călătoriile mele, ţinuse taman şapte ani, de la un cap la altul. Iar eu le povestii cu de-amănuntul păţaniile mele din această lungă lipsă a mea de-acasă; şi făcui jurământul, pe care îl ţin cu sfinţenie, după cum vedeţi, de a nu mai porni, în tot

restul vieţii mele, în nicio călătorie, fie pe mare, fie numai pe uscat. Şi nu pregetai să înalţ mulţumire lui Allah preaînaltul că, în mai multe rânduri şi în ciuda neaşezării mele, m-a izbăvit din atâtea primejdii şi m-a adus iară în mijlocul rudelor şi al prietenilor mei.

Şi-aşa a fost, o, oaspeţi ai mei, această a şaptea şi cea din urmă călătorie care fu desăvârşitul leac al dorurilor mele după necunoscut.

Când Sindbad-marinarul îşi isprăvi astfel povestirea, în mijlocul uimiţilor oaspeţi, se întoarse către Sindbad-hamalul şi îi spuse:

— Şi-acum, o, Sindbad pământeanule, cântăreşte caznele ce le-am avut şi piedicile ce le-am trecut, prin mila lui Allah, şi spune-mi dacă soarta ta de hamal n-a fost cu mult mai prielnică unei vieţi liniştite, decât cea care mi-a fost menită mie de la ursitoare? E drept, tu ai rămas sărac, pe când eu am agonisit bogăţii fără de număr, ci nu-i aşa că fiecare dintre noi a fost răsplătit după truda sa?

La aceste cuvinte, Sindbad-hamalul veni şi sărută mâna lui Sindbad-marinarul şi îi spuse:

— Pe Allah, o, stăpâne al meu, iartă nesocotinţa din cântarea mea!

Atunci Sindbad-marinarul porunci să se întindă masa pentru musafiri şi le dete un ospăţ care ţinu trei nopţi. Pe urmă, hotărî să-l păstreze în preajma lui, ca gospodar al casei, pe Sindbad-hamalul. Şi amândoi trăiră în desăvârşită prietenie şi în deplină bucurie, până ce veni să-i caute aceea care face să se spulbere desfătările, să se rupă prieteniile, să se năruie palatele şi să se ridice mormintele, moartea cea amară. Slavă celui viu, care niciodată nu moare!

Când Şeherezada, fiica vizirului, sfârşi de istorisit povestea lui Sindbad-marinarul, ea se simţi oleacă ostenită şi, cum de altminteri vedea că se apropie zorii şi nu vroia, sfioasă, după obiceiul ei, să treacă peste îngăduinţa dată, tăcu surâzând.

Atunci micuţa Doniazada, care ascultase, cu ochii căscaţi,

povestirea aceasta uimitoare, se ridică de pe covorul unde sta ghemuită şi alergă s-o sărute pe soră-sa, spunându-i:

— O, Şeherezada, surioara mea, ce dulci sunt vorbele tale, şi gingaşe, şi curate, şi desfătătoare la gust, şi de-o frăgezime tare plăcută! Şi câtu-i de grozav şi de uluitor şi de cutezător Sindbad-marinarul!

Şi Şeherezada îi zâmbi şi-i spuse:

— Da, surioară! Dar ce-i povestea aceasta pe lângă cea pe care am să v-o spun în noaptea următoare, de-am să mai fiu în viaţă, prin mila lui Allah şi buna plăcere a Regelui!

Şi regele Şahriar, care găsise călătoriile lui Sindbad cu mult mai lungi decât aceea pe care o făcuse el însuşi împreună cu fratele său Şahzaman în câmpia de la ţărmul mării, acolo unde li se arătase djinul împovărat cu lada lui, se înturnă către Şeherezada şi îi spuse:

— În adevăr, Şeherezada, nu văd ce istorie ai mai putea să ne istoriseşti! Oricum, eu aş vrea una care să fie împodobită cu poeme. Mi-ai făgăduit-o demult, şi nu prea pari a te îndoi că, dacă mai zăboveşti mult să-ţi îndeplineşti făgăduiala, capul tău are să meargă să se adauge la capetele celor de dinaintea ta!

Şi Şeherezada spuse:

— Pe ochii mei! Tocmai cea pe care ţi-o păstrez, o, preafericitule rege, are să-ţi dea deplină mulţumire şi, pe deasupra, ea-i nemărginit mai ispititoare decât toate cele pe care le-ai ascultat. Poţi şi să-ţi dai seama despre asta după titlul ei, care este: *Povestea frumoasei Zumurrud şi a lui Alişar, fiul lui Glorie.*

Atunci regele Şahriar spuse în sufletul lui: „N-am s-o ucid decât după asta!“ Apoi o luă în braţe şi petrecu restul nopţii cu ea.

Dimineaţa, se sculă şi plecă la sala de judecăţi. Şi divanul se umplu de mulţimea de viziri, de emiri, de musaipi, de străjeri şi de oameni de-ai palatului. Şi cel mai de pe urmă care intră fu marele vizir, tatăl Şeherezadei, care sosi purtând sub braţ giulgiul menit fiicei lui, pe care-o credea, de data aceasta, zăvârşită de-a binelea. Regele însă nu-i spuse nimic în această privinţă şi-şi văzu mai departe de judecăţi, de căftăniri, de maziliri, de domnie şi de încheiat treburile neîncheiate, şi-aşa până la sfârşilul zilei. Apoi divanul fu ridicat şi regele se întoarse la palat, pe când marele vizir rămase într-o nedumerire şi într-o minunare peste fire.

Pe urmă, când se lăsă seara, regele Şahriar intră la Şeherezada şi făcură laolaltă treaba lor cea ştiută.

Şi când fu să fie cea âe-a trei sute şaisprezecea noapte

Micuţa Doniazada, odată sfârşită treaba dintre Rege şi Şeherezada, strigă din cotlonul unde sta ghemuită:

— O, surioară, te rog, ce mai aştepţi să-ncepi istorisirea făgăduită a frumoasei Zumurrud şi a lui Alişur, fiul lui Glorie?

Şi Şeherezada, surâzând, răspunse:

— Nu aştept decât îngăduinţa acestui rege bine crescut şi dăruit cu purtări frumoase.

Atunci regele Şahriar grăi:

— Poţi!

Şi Şeherezada povesti:

POVESTEA FRUMOASEI ZUMURRUD ŞI A LUI ALIŞAR, FIUL LUI GLORIE

Cică-n vechimea vremilor şi-n trecutul veacurilor şi al clipelor trăia în ţara Corasanului un negustor foarte bogat, care se numea Glorie şi care avea un fiu frumos ca luna plină, numit Alişar.

Or, într-o zi, bogatul negustor Glorie, acum foarte înaintat în vârstă, simţi că l-a ajuns boala morţii. Chemă la el pe fiul său Alişar şi-i spuse:

— O, fiule, iată că-i tare aproape sorocul soartei mele şi aş dori să-ţi dau un sfat!

Alişar, mâhnit foarte, spuse:

— Şi care-i acela, o, părinte al meu?

Negustorul Glorie spuse:

— Te sfătuiesc să nu-ţi faci niciodată niciun fel de legături şi să nu ai de-a face cu lumea, căci lumea se poate asemui cu un fierar: de nu te arde focul din covălia lui, sau de nu-ţi scoate unul sau amândoi ochii cu scânteile ilăului lui, fără-ndoială că tot are să te înăbuşe cu fumăria sa. Şi, de altminteri, şi poetul a zis:

Nu te-amâgi cândva să crezi
Că-ai să-ntâlneşti pe neagra-ţi cale
Prieten credincios atunci
Când soarta ţi se-mbracă-n jale!
O, sihăstrie! numai tu,
O, scumpă sihăstrie-adâncă,

Îi dai celui ce te-a-ndrăgit
Acea putere ca de stâncă
De a-şi urma cărarea lui
Şi de-a-nvăţa supremul bine:
Măreaţa artă de-a avea
Încredere numai în tine!

Un altul a spus:

Lumea-ntreagă două feţe
Are — cât va fi să fie.
Cine ştie să le-nveţe
Prinde-nvăţătura-i vie:
Una-i hâda perfidie,
Alta al vânzârii preţ e!

Altul a zis:

Deşertăciuni, prostii şi fleacuri.
Pe lumea asta-s din belşug.
Dar dacă-ţi scoate-n cale soarta
Un om ales, fă prieteşug
Cu el, căci cu asemeni prieten
Se-nvaţă-al vieţii meşteşug.

Când tânărul Alişar auzi aceste cuvinte ale tatălui său pe moarte, răspunse:

— O, tată, îţi sunt ascultător şi mă supun ţie. Ce mă mai sfătuieşti?

Şi negustorul Glorie spuse:

— Fă binele, dacă îţi stă în putinţă. Şi nu aştepta să fii răsplătit cu vreo recunoştinţă sau cu vreun bine asemenea. O, fiul meu, nu avem prilejul, vai, să facem binele în fiece zi!

Şi Alişar răspunse:

— Ascult şi mă supun! Dar acestea-s, oare, toate sfaturile tale?

Glorie, negustorul, spuse:
— Să nu risipeşti nicicum bogăţiile pe care ţi le las: nu vei fi preţuit decât în temeiul a ceea ce mâna ta are sub stăpânirea ei. Şi poetul a spus:

Pe vremea când eram sărac
Niciun prieten nu aveam,
Şi-acum ia uite-i cum mai vin
La mine, oaspeţi la bairam,
Ah, câţi prieteni nesătui
La masa mea se strâng, s-apuce!
Şi câţi duşmani mi-aş căpăta
Când bogăţia mi s-ar duce!

După care bătrânul urmă:
— Nu fi delăsător faţă de sfaturile oamenilor trecuţi prin multe, nu cumva să socoteşti zadarnic sfatul celui ce te poate sfătui; căci poetul a zis:

Să nu faci doar cum judeci tu!
Mai cere-i şi-altuia un sfat!
Căci fie sfatul bun ori nu,
Mai bine-i să fii cugetat:
Când doar obrazul vrei să-ţi vezi,
Ajunge-o singură oglindă;
Dar dacă vrei să-ţi cercetezi
Şi spatele, ca să-l cuprindă
Şi să ţi-l scoată la vezeală,
Atunci nevoie-i să-l perinzi,
Cu meşteşug şi socoteală,
În jocul a două oglinzi.

Pe deasupra, fiule, mai am un ultim sfat să-ţi dau: fereşte-te de vin! El este pricina tuturor relelor, îţi poate lua minţile şi te poate face s-ajungi de râsul şi de batjocura lumii. Astea-s sfaturile ce ţi le dau de pe pragul cel de pe urmă. O, copilul meu, să ţii minte cuvintele mele! Să fii un

fiu de treabă. Şi binecuvântarea mea însoţească-te în viaţă!

Şi Glorie, bătrânul negustor, după ce vorbi astfel, închise o clipă ochii şi se reculese. Apoi îşi ridică degetul arătător în dreptul ochilor şi rosti mărturisirea de credinţă. După care muri, întru îndurarea Celui-prea-înalt.

Fu jelit de fiu-său şi de toţi ai lui; şi i se făcu o înmormântare la care luară parte şi cei mai mari şi cei mai mici, şi cei mai bogaţi şi cei mai săraci. Şi gata cu negustorul Glorie! Ci, în ce-l priveşte pe Alişar, fiul lui Glorie, iată.

După moartea tatălui său, Alişar se ţinu mai departe de negustorie în cea mai de seamă prăvălie din suk şi urmă cu luare-aminte sfaturile părinteşti, mai cu seamă în ceea ce privea legăturile sale cu semenii. Ci, după un an şi o zi, nici mai mult, nici mai puţin, el se lăsă ispitit de băieţii cei ticăloşi, feciori de otrepe, lepădături fără de ruşine. Şi se-nhăită cu ei şi le cunoscu pe mamele şi pe surorile lor, nişte viclene şi nişte fiice de căţele. Şi se afundă în destrăbălare şi înotă în vin şi-n risipă, pe o cale cu totul împotriva drumului cel drept. Căci, nemaifiind într-o stare sănătoasă a minţii, el îşi făcea această tristă socoată: „Devreme ce taică-meu mi-a lăsat toate bogăţiile lui, fireşte că trebuie să mă folosesc de ele, spre-a nu le mai lăsa de moştenire altora după mine. Şi vreau să mă bucur de clipa şi de plăcerea care trece, căci n-am să trăiesc de două ori.“

Or, socoteala aceasta îi izbuti aşa de bine, şi Alişar înădi mai departe aşa de statornic ziua cu noaptea prin cele două capete ale lor, fără a cruţa nicio destrăbălare, încât se văzu în curând nevoit să-şi vândă prăvălia, casa, mobilele şi hainele. Şi nu-i mai rămaseră decât numai hainele pe care le avea pe sine.

Atunci putu, în toată limpezimea, să-şi vadă lămurit întreaga rătăcire şi să ia seama ce minunate fuseseră sfaturile tatălui său Glorie. Prietenii pe care el îi omenise sărbătoreşte şi la a căror poartă se duse să bată rând pe

rând, toţi găsiră câte vreun temei oarecare spre a-l face să-şi ia tălpăşiţa. Aşa că, adus acum la marginea cea de pe urmă a sărăciei, fu nevoit, nemâncând nimic din ajun, să iasă din prăpăditul de han în care locuia şi să cerşească din poartă-n poartă pe uliţe.

Pe când bătea astfel drumurile, ajunse în piaţă unde văzu strânsă o mulţime mare. Se simţi ispitit să se apropie şi el, spre a-şi da seama ce se petrecea, şi văzu, în mijlocul roatei de negustori, de misiţi şi de cumpărători…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute şaptesprezecea noapte

Ea urmă:

…văzu, în mijlocul roatei de negustori, de misiţi şi de cumpărători, o tânără roabă albă cu înfăţişare tare plăcută: un mijlocel de vreo cinci palme, nişte trandafiri drept obraji, nişte sâni bine croiţi şi, ah, ce spate! I se potriveau, fără teamă de greşeală, acele versuri ale poetului:

Ea s-a ivit din matricea curată
A frumuseţii fără de cusur:
Nu-i nici prea mică, nici prea mare nu e,
Nici grasă şi nici slabă, şi-mprejur
Doar forme de bostan şi de gutui e.

Aşa-ncât însăşi Frumuseţea arde
De dragul frumuseţii ei ce-mbie
Prin străveziu-i voal prin care-şi cerne
Sfiosu-i chip, cel plinul de mândrie.

Obrazul ei e însăşi luna; boiul:
Mlădiţă-i, legănată-n vânt uşor;

Iar răsuflarea-i e mireasma dulce
A bobului de mosc desfătător.

Făcută pare din mărgăritare
Topite! Mădularele ei sunt
Atât de lucii, de se oglindeşte
În ele luna de pe chipu-i blând,
De par şi de-a fi un şir de lune.
Dar care grai ar fi vreodată-n stare.
Şi care limbă s-ar pricepe-a spune
Lumina strălucind ca o minune
A-ntregii ei făpturi strălucitoare?

Când Alişar îşi aruncă privirile către frumoasa fată, fu uimit peste măsură şi, fie că rămase înlemnit de minunare, fie că vru să-şi mai uite pentru o clipă sărăcia, privind strălucirile frumuseţii, se amestecă în mulţimea aceea strânsă acolo şi care se şi pregătea pentru vânzare. Iar negustorii şi misiţii ce se aflau de faţă, necunoscându-i încă prăbuşirea, nu se îndoiră o clipă că Alişar n-ar fi venit anume spre-a cumpăra roaba; căci ştiau ce bogată moştenire îi lăsase părintele său, starostele Glorie.

Îndată însă veni şi se aşeză lângă roabă misitul şi, peste capetele strânse unul lângă altul, strigă puternic:

— O, neguţătorilor, o stăpânitori de bogăţii, orăşeni sau locuitori din pustie, deschizătorul porţii mezatului nu are a se teme de niciun fel de ocară! Cutezaţi, dar! Iată-nainte-vă pe doamna lunelor, perla, fecioara sfioşeniei, prea aleasa Zumurrud, grădina tuturor florilor! Deschideţi mezatul, o, voi cei de faţă! Nicio ocară pentru deschizătorul mezatului! Iat-o înainte-vă pe doamna lunelor, pe fecioara sfioşeniei, Zumurrud, grădina tuturor florilor!

Numaidecât, careva dintre negustori strigă:

— Deschid la cinci sute de dinari!

Un altul spuse:

— Şi încă zece!

Atunci, un bătrân pocit şi hidos, cu ochii albaştri şi saşii, ce se numea Raşideddin, strigă:

— Şi încă o sută!

Un glas strigă însă:

— Şi încă zece!

În acea clipă, bătrânul cel urât şi cu ochi albaştri urcă deodată preţul, strigând:

— O mie de dinari!

Atunci toţi ceilalţi cumpărători puseră strajă limbii lor şi rămaseră tăcuţi. Iar crainicul se întoarse către stăpânul tinerei roabe şi îl întrebă dacă preţul oferit de bătrân îl mulţumeşte şi dacă vrea să încheie târgul. Şi stăpânul răspunse:

— Eu primesc. Dar, mai întâi, trebuie ca şi roaba mea să primească, întrucât i-am jurat că n-am s-o dau decât unui cumpărător ce-i va plăcea. Trebuie, dar, să-i ceri învoirea, o, misitule!

Şi misitul se apropie de frumoasa Zumurrud şi îi zise:

— O, crăiţă a lunelor, vrei să fii a acestui preacinstit bătrân, şeicul Raşideddin?

Frumoasa Zumurrud, la aceste cuvinte, aruncă o privire către cel pe care i-l arătă misitul şi îl găsi aşa cum l-am zugrăvit noi. Atunci ea se întoarse, cu o mişcare de silă, şi strigă:

— Au tu, o, căpetenie a misiţilor, nu ştii ce spunea un poet bătrân, dar nu atât de respingător ca bătrânul ăsta? Ascultă atunci:

Eu o rugai: „Dă-mi, scumpo, doar un sărut, de vrei!”
Nici ură şi nici milă nu fu-n privirea ei.
Nici ură şi nici silă nu fu — doar nepăsare.
Şi mă ştiuse, totuşi, că sunt un om cu stare.
Ştia că-s om cu stare. Şi, totuşi, vă spun că
Din colţul gurii-aceste cuvinte mi-aruncă:
„Nu-mi place coama albă pe-o frunte vestejită!
Nu-mi place între buze o zdreanţă ponosită!“

Auzind aceste versuri, misitul spuse către Zumurrud:
— Pe Allah! tu nu vrei să primeşti, şi ai dreptate. De altminteri, ce preţ mai e şi ăsta, o mie de dinari? Tu preţuieşti două mii, după socoata mea!
Pe urmă se întoarse către mulţimea de cumpărători şi întrebă dacă un altul nu dorea roaba la preţul oferit. Atunci un negustor se apropie şi spuse:
— Eu!
Şi frumoasa Zumurrud îl privi şi văzu că nu era deloc hidos ca bătrânul Raşideddin şi că ochii lui nu erau nici albaştri, nici saşii; băgă însă de seamă că-şi vopsise barba în roşu. Atunci ea grăi:
— Ce ruşine să înnegreşti ori să-nroşeşti în felul acesta faţa bătrâneţii!
Şi pe loc alcătui aceste stihuri:

O, tu, cel ce râvneşti acum la mine,
La chipul meu cu frumuseţi depline,
Boieşte-le cât vrei, şi mult, şi bine,
Cu orişice vopsea crezi tu că ţine,
Tot n-ai să-ascunzi ce-ţi este de ruşine!
Degeaba le vopseşti! Rămâne-n tine
Ceea ce e vădit că nu-ţi convine.
Schimbi barba — şi sărmanu-ţi chip devine
Sperietoare pentru fiecine.

Şi-o clipă, numai, dacă te priveşte,
Femeia-nsărcinată se sterpeşte.

Când căpetenia misiţilor auzi versurile, zise către Zumurrud:
— Pe Allah! adevăru-i de partea ta!
Şi-ndată, cum nici această cea de-a doua propunere nu fusese primită, un al treilea negustor înaintă şi-i spuse misitului:
— Dau eu preţul. Întreb-o dacă mă vrea.

Şi misitul o întrebă pe fetişcana cea frumoasă, care-l privi atunci pe omul acela. Văzu că era chior, şi izbucni în râs, spunând:

— Au tu nu ştii, o, misitule, cuvintele poetului despre chiori? Ascultă, aşadar:

Prietene, mă crede, niciodată
Să nu te faci tovarăş cu un chior;
Fugi de privirea lui întunecată
Şi de mierosu-i glas amăgitor!

Aşa-i de păgubos să-l ai pe-aproape,
Încât Allah n-a pregetat să-i ia
Un ochi, pentru ca nu cumva să scape
Vegherii noastre-nfăţişarea-i rea.

Atunci misitul i-l arătă pe un al patrulea cumpărător şi o întrebă:

— L-ai vroi pe acesta?

Ea îl cercetă şi văzu că era un moşneag cu o barbă care-i ajungea până la buric; şi ea zise îndată:

— Pe moşneguţul ăsta bărbos, iată cum l-a zugrăvit poetul:

Câtă mai barba — ca o buruiană
Zadarnică, netrebnică, plăvană.
Ori ca o noapte , iarna, necurmată:
Tristă, şi tare lungă, şi-ngheţată!

Când misitul văzu că niciunul dintre cei ce se înfăţişau singuri s-o cumpere nu era potrivit, spuse către Zumurrud:

— O, stăpâna mea, uită-te la toţi aceşti neguţători şi la aceşti cumpărători de neam ales şi arată-mi-l pe acela care are norocul să-ţi placă, spre a te înfăţişa lui, ca să te cumpere!

Atunci frumoasa fetişcană cercetă unul câte unul pe

toţi cei de faţă cu cea mai mare luare-aminte şi privirea ei sfârşi prin a cădea asupra lui Alişar, fiul lui Glorie. Şi înfăţişarea tânărului o fermecă numaidecât; căci, în adevăr, Alişar fiul lui Glorie era de o frumuseţe neobişnuită şi nimeni nu-l putea vedea fără a se simţi atras cu înflăcărare către el. Aşa încât tânăra Zumurrud se grăbi să-l arate crainicului şi zise:

— O, crainicule, pe flăcăiandrul acela îl vreau, cel cu obrazul gingaş şi cu boiul mlădios; căci îl găsesc desfătător, cu un sânge ispititor, mai suav decât adierea vântului de la miazănoapte. Şi el este cel despre care poetul a spus:

O, flăcăiandrule, cei care
Văzură frumuseţea ta
Pe urmă cum de-au fost în stare,
Bieţii de ei, a mai uita?
Cei ce se plâng de chinul vieţii
Pe care-n pieptul lor l-ai pus,
Să nici nu se mai uite, bieţii,
La chipul tău ce-i mai presus.
Acei ce vor să se ferească
De vraja farmecelor tale,
De ce nu vin să-ţi învelească
Frumosul chip sub văl de jale?

Şi tot despre el un alt poet tot aşa a spus:

Stâpâne, pricepe! Cum dar
Să nu fii iubit cu amar?
Mijlocu-ţi nu-i zvelt şi mlădiu?
Grumazu-ţi nu e argint viu?
Pricepe, stăpâne! Iubirea
De haruri de-acestea e-n firea
Acelora mult înţelepţi,
Cu gusturi alese şi drepţi.
Stăpâne, flăcăule-al meu,

Mi-s ochii la tine mereu
Şi toate puterile-mi par
Topite de dorul amar.
De-mi stai pe genunchi, mi se pare
Că ţin o povară prea mare;
Dar dacă te duci, lipsa ta
M-apasă atunci şi mai grea.
Oh, tu, cu privirea-ţi de foc
Eşti moartea mea însămi pe loc.
Dar nu-i sfântă lege pe lume
Să-ndemne la moarte anume.
Ah, inima fie-ţi duioasă,
Precum ţi-e făptura frumoasă!
Şi dulce privirea să-ţi fie,
Ca blânda ta faţă lucie!

Un al treilea poet a spus:

Obrazu-i e rotund şi plin:
Saliva-i lapte dulce-n gură,
Şi-i leac la boală şi la chin;
Privirea lui e-un vis ce-i fură
Pe prozatori şi pe poeţi;
Desăvârşita lui făptură
Pe arhitecţi îi lasă beţi.

Un altul a spus:

Vin fermecat e-a buzei lui licoare,
Parfum de ambră e a lui suflare,
Iar dinţi-i boabe sunt de camfor tare.
De-aceea Ridvan, straja raiului,
Rugatu-l-a să-i plece din hotare,
Ca să nu-i strice huriile lui.

Cei grosolani la minte şi simţire
Se plâng că e prea mândru, prea semeţ

De parcă luna-n alba-i strălucire
N-ar lumina la fel orice drumeţ,
De parcă-n mersu-i falnic peste fire
Pe ceru-nalt n-ar lumina măreţ.

Un poet a mai spus:

Căprioru-acesta cu zulufii creţi
Şi-n obraji cu mândre flori de trandafir,
Cu priviri vrăjite şi cu mers semeţ,
Oare înţelege câte îi înşir?

Mi-a promis că vine, totuşi, la-ntâlnire.
Iată-acum cu câtă patimă-l aştept.
Cruda nerăbdare tremură-n privire,
Bate zbuciumată inima în piept.

Închisese ochii ca să-mi spună: da!
Şi-a gemut aprinsa patimă din mine.
Dar cu-nchise pleoape el pe gânduri sta…
Ah, făgăduiala!… Vine? Ori nu vine?

În sfârşit, un altul a spus despre el:

Câţiva prieteni grei la minte
M-au întrebat: „Cum poţi iubi
Cu-atâta patimă fierbinte
Un tânăr ce, de l-ai privi,
Ai şti să vezi că-ncepe-a prinde
Un puf pe faţă-i a miji?“
Eu le răspund: „Voi nu ştiţi, bieţii,
Că în grădina raiului
E toată poama frumuseţii
Prinos de pe obrajii lui.
Cum, dar, obrajii-i să dea vieţii
Acel belşug cum altul nu-i,
De n-ar fi-n coptul tinereţii

La umbra căreia căzui?“

Misitul fu peste măsură de minunat văzând atâta har la o roabă atâta de tânără şi îşi arătă uimirea faţă de stăpânul acesteia, care îi spuse:

— E de înţeles să fii uimit de atâta frumuseţe şi de atâta ascuţime de minte. Da află că această minunată copilă nu se mărgineşte numai să-i cunoască pe poeţii cei mai gingaşi şi să fie şi ea o alcătuitoare de stihuri, ea mai ştie pe deasupra şi să scrie, în cele şapte feluri osebite, iar mâinile-i sunt mai preţioase decât toate comorile. Cunoaşte arta broderiei şi pe cea a ţesutului mătasei, şi orice covor ce iese din mâinile ei este preţuit în suk la cincizeci de dinari. Şi ia aminte că îi sunt de-ajuns opt zile ca să desăvârşească cel mai frumos covor sau perdeaua cea mai împodobită. Aşa că acela care va s-o cumpere are să-şi recapete după câteva luni banii daţi, fără de nicio îndoială.

La cuvintele acestea, misitul ridică braţele a minunare şi strigă:

— O, fericit cel care va avea acest mărgăritar şi îl va păstra ca pe cea mai scumpă comoară a sa!

Şi se apropie de Alişar fiul lui Glorie, pe care i-l arătase fata, se ploconi dinaintea lui până la pământ, îi luă mâna şi i-o sărută, apoi îi spuse…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute nouăsprezecea noapte

Ea urmă:

…apoi îi spuse:

— În adevăr, o, stăpâne al meu, mare noroc e norocul pe care-l ai de-a putea să cumperi această comoară pentru a suta parte din valoarea ei, şi Atoatedăruitorul nu s-a zgârcit deloc cu tine în darurile sale! Aducă-ţi, dar,

fetişcana aceasta fericirea cu ea!

La cuvintele acestea, Alişar lăsă capu-n jos şi nu se putu opri să nu râdă în sineşi de gluma soartei şi îşi zise: „Pe Allah! eu nu am cu ce să-mi cumpăr o coajă de pâine şi ei mă cred atât de bogat încât să cumpăr roaba aceasta! Oricum, eu n-am să zic nici da, nici ba, ca să nu mă acopăr de ruşine faţă de atâţia negustori.” Şi îşi lăsă ochii-n jos şi nu suflă o vorbă.

Cum el nu se clintea, Zumurrud îl privi, spre a-l încuraja s-o cumpere; ci el ţinea ochii în pământ şi n-o vedea. Ea spuse atunci misitului:

— Ia-mă de mână şi du-mă până lângă el. Vreau să-i vorbesc şi să-l înduplec să mă cumpere; căci m-am hotărât să nu fiu decât a lui.

Şi misitul o luă de mână şi o duse lângă Alişar fiul lui Glorie.

Tânăra stătu dreaptă, în frumuseţea ei, dinaintea tânărului şi îi zise:

— O, flăcăule de care-mi ard lăuntrurile, de ce nu spui un preţ de cumpărare? Şi pentru ce nu spui tu însuţi preţuirea pe care o socoţi cea mai potrivită? Vreau să fiu roaba ta, la orice preţ o fi să fie!

Alişar ridică fruntea cu tristeţe şi spuse:

— Vânzarea şi cumpărarea nu sunt niciodată o îndatorire.

Zumurrud grăi:

— Văd, o, stăpâne al meu preaiubit, că găseşti prea ridicat preţul de o mie de dinari. Nu da, atunci, decât o sută — şi voi fi a ta.

El clătină din cap şi spuse:

— Ei bine, eu nu am nici măcar aceşti o sută de dinari în întregime!

Ea începu să râdă şi îi spuse:

— Cât îţi lipseşte ca să împlineşti suma aceasta de o sută de dinari? Căci, dacă nu-i ai pe toţi astăzi, vei plăti restul într-o altă zi.

El răspunse:

— O, stăpână a mea, află, dar, că nu am nu numai o sută, da nici măcar un dinar! Pe Allah, nu mai am niciun ban, nici alb, nici roşu, niciun dinar de aur şi nici vreo drahmă de argint. Aşa că nu-ţi pierde vremea cu mine şi caută alt cumpărător.

Când Zumurrud înţelese că tânărul nu avea niciun fel de avere, îi zise:

— Încheie totuşi târgul, înväluie-mă în mantia ta şi petrece-ţi un braţ pe după mijlocul meu: lucru care, aşa cum ştii, este semnul că ai primit.

Alişar atunci, nemaiavând de ce să nu primească, se grăbi să facă ce îi poruncise Zumurrud. Şi, chiar în acea clipă, ea scoase din buzunar o pungă pe care i-o strecură şi îi spuse:

— Se află în ea o mie de dinari; trebuie să-i dai stăpânului meu nouă sute, iar pe ceilalţi o sută păstrează-i spre a face faţă celor mai grabnice cheltuieli ale noastre.

Şi Alişar numără pe dată nouă sute de dinari negustorului şi se grăbi să ia roaba de mână şi s-o ducă la el acasă.

Când ajunseră acasă, Zumurrud fu destul de uimită văzând că locuinţa nu era decât o odaie jalnică în care nu se afla decât un prăpădit de preş vechi şi tocat în mai multe locuri. Se grăbi să-i mai dea încă o pungă cu o mie de dinari şi îi zise:

— Aleargă degrabă la suk să cumperi tot ceea ce ne trebuie ca mobilă şi covoare, şi tot ce trebuie de mâncat şi de băut. Şi să alegi ce-i mai bun în suk! Pe deasupra, adu-mi o bucată mare de mătase de Damasc, de cea mai bună calitate, roşie-vişinie, şi câteva mosoare cu fir de aur, şi câteva mosoare cu fir de argint, şi câteva mosoare cu fir de mătase de şapte culori felurite. Nu uita să-mi cumperi şi nişte ace mari şi un degetar de aur pentru degetul meu mijlociu.

Şi Alişar îndeplini îndată aceste porunci şi îi aduse frumoasei Zumurrud totul. Şi ea aşternu covoarele pe jos, orândui saltelele şi divanele, puse totul în rânduială şi

întinse masa, după ce aprinse făcliile…

Amândoi atunci se aşezară şi mâncară, şi băură, şi fură mulţumiţi. După care se întinseră în culcuşul lor cel nou şi petrecură toată noaptea strâns înlănţuiţi, în cele mai curate desfătări şi în cele mai voioase zbenguieli, până dimineaţa.

Fără a mai zăbovi, harnica Zumurrud se apucă numaidecât de treabă. Luă bucata de mătase roşie-vişinie de Damasc şi, în câteva zile, făcu din ea o perdea de jur-împrejurul căreia întruchipă cu un meşteşug nemărginit nişte chipuri de păsări şi de animale; şi nu lăsă niciun animal de pe lume, fie mare, fie mic, pe care să nu-l zugrăvească pe stofa aceea. Şi întruchiparea lor fu aşa de izbitoare ca asemănare şi aşa de vie, încât animalele cele cu patru picioare păreau a se mişca, iar păsările s-ar fi putut crede că le auzi cântând. În mijlocul perdelei erau brodaţi nişte copaci mari plini de fructele lor şi cu o umbră aşa de frumoasă încât se simţea o răcoare mare ce odihnea ochii. Şi totul fu făcut în opt zile, nici mai mult, nici mai puţin. Slavă Celui ce pune atâta dibăcie în degetele făpturilor sale!

Când perdeaua fu isprăvită, Zumurrud o lustrui, o netezi, o împături şi i-o înmână lui Alişar, spunându-i:

— Ia-o şi dute la suk şi vinde-o vreunui neguţător cu prăvălie, pe nu mai puţin de cincizeci de dinari. Numai să te păzeşti să nu cumva s-o dai, vreunui trecător, care să nu fie cunoscut în suk; că ai fi atunci pricina unei crude despărţiri a noastre. Într-adevăr, avem nişte vrăjmaşi ce ne pândesc: nu te încrede în niciun trecător!

Şi Alişar răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi plecă la suk şi vându pe cincizeci de dinari la prăvălia unui negustor acea minunată perdea.

Când povestea ajunse aici, Şcherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a treisute douăzecea noapte

Ea urmă:

Pe urmă, iarăşi, el cumpără mătase şi fire de aur şi de argint, atâta cât trebuia pentru o altă perdea sau pentru vreo frumoasă tapiţerie, şi duse totul frumoasei Zumurrud, care se apucă de lucru şi, în opt zile, făcu un covor încă şi mai frumos decât întâia oară, ce aduse tot o sumă de cincizeci de dinari. Şi trăiră aşa, mâncând, bând şi neducând lipsă de nimic, fără a pregeta să-şi mulţumească şi dragostea lor tot mai arzătoare din zi în zi, vreme de încă un an.

Într-o zi, Alişar plecă de acasă ducând, ca de obicei, un pachet cu o tapiţerie făcută de Zumurrud; şi luă drumul către suk spre-a o înfăţişa neguţătorilor, prin gura crainicului, ca totdeauna. Ajungând în suk, o dete crainicului, care începu s-o vestească dinaintea prăvăliilor neguţătorilor, când tocmai trecea pe acolo un nazareean, unul dintre acei inşi ce mişună pe la porţile sukurilor şi care-i sâcâie pe muşterii dându-le ghes cu ofertele lor de servici.

Creştinul acela se apropie de crainic şi de Alişar şi dete şaizeci de dinari pe tapiţerie, în loc de cincizeci, cât fusese strigat preţul. Alişar însă, care avea silă de asemenea soi de inşi şi care, de altminteri, nu uitase sfaturile harnicei Zumurrud, nu vroi să i-o vândă. Atunci creştinul ridică preţul şi sfârşi prin a da o sută de dinari; iar misitul îi spuse la ureche lui Alişar:

— În adevăr, nu lăsa să-ţi scape acest straşnic chilipir!

Căci misitul fusese mituit tainic, mai dinainte, de către creştin cu zece dinari. Şi aşa de bine rostui el asupra minţii lui Alişar, de-l hotărî să dea creştinului tapiţeria, în schimbul sumei tocmite. O dete, aşadar, ci nu fără o mare apăsare, luă cei o sută de dinari şi porni îndărăt către casă.

Pe când mergea aşa, băgă de seamă la o cotitură de

uliţă că acel creştin se ţinea după el. Se opri şi îl întrebă:

— Ce cauţi tu în mahalaua aceasta în care oamenii de soiul tău nu intră niciodată?

Creştinul spuse:

— Iartă-mă, o, stăpâne al meu, da am de îndeplinit o însărcinare la capătul acestei uliţe. Allah să te apere!

Alişar îşi văzu de cale şi ajunse la uşa casei lui; şi-acolo băgă de seamă cum creştinul, după ce făcuse un ocol, se întorsese pe la celălalt capăt al uliţei şi ajunsese dinaintea casei lui, odată cu el. Atunci strigă, cuprins de mânie:

— Creştin afurisit, ce ai de mă urmăreşti aşa peste tot pe unde mă duc?

El răspunse:

— O, stăpâne, crede-mă că numai din întâmplare mă mai aflu pe aici; ci dă-mi, mă rog ţie, un gât de apă, şi are să te răsplătească Allah, căci setea îmi arde măruntaiele!

Şi Alişar gândi: „Pe Allah! nu trebuie să se spună că un muslemin n-a vrut să dea de băut unui câine însetat! Mă duc, dar, să-i aduc nişte apă.“ Şi intră în casă să ia un urcior cu apă şi să se întoarcă iar afară ca să-l ducă creştinului, când Zumurrud îl auzi deschizând cleanţa şi alergă în calea lui, neliniştită de lipsa-i îndelungată. Ea îi spuse, îmbrăţişându-l:

— Pentru ce ai zăbovit atâta astăzi? Ai izbutit să vinzi tapiţeria vreunui cinstit neguţător de prăvălie ori vreunui trecător?

El răspunse, vădit foarte tulburat:

— Am zăbovit oleacă, pentru că sukul era plin; am izbutit totuşi să vând unui neguţător tapiţeria!

Ea spuse, cu o îndoială în glas:

— Pe Allah! inima nu mi-i liniştită. Da unde duci urciorul acela?

El spuse:

— Mă duc să-i dau de băut crainicului din suk, care m-a însoţit până aici!

Răspunsul acesta însă nu o mulţumi deloc şi, pe când

Alişar ieşea, recită îngrijorată stihul acesta al poetului:

O, biată inimă nebună,
Care te-aprinzi de dor, şi-ţi spui,
Cu patimă, că-n veci durează
Iubirea şi sărutul lui.
Au tu nu vezi la căpătâiu-ţi
Cum stă de veghe totdeauna
Cu braţele mereu întinse
Cea care toate le desparte
„Şi nu vezi cum din umbra rece,
Pândindu-te să-şi ia arvuna,
De-a pururea în preajmă-ţi şade
Vicleana umbră-a negrei soarte?

Şi când Alişar se îndreptă către ieşire, îl găsi pe creştin intrat în sala de la intrare, prin uşa lăsată deschisă. Văzându-l, lumea i se înnegură dinaintea ochilor şi strigă:

— Ce cauţi aici, câine fecior de câine, şi cum de-ai îndrăznit să-mi intri în casă fără îngăduinţa mea?

El răspunse:

— Fie-ţi milă, o, stăpâne al meu, şi iartă-mă! Sunt istovit de cât am mers ziua toată şi, nemaiputând să mă ţin pe picioare, mă văd silit să-ţi calc pragul, întrucât, la urma urmei, nu-i cine ştie ce osebire între uşă şi sala de intrare. De altminteri, numai să răsuflu oleacă, şi mă duc! Nu mă alunga, şi Allah n-are să te alunge!

Şi luă urciorul pe care Alişar, nedumerit foarte, îl adusese, bău cât îi trebui şi i-l dete îndărăt. Şi Alişar rămase în picioare în faţa lui, aşteptându-l să plece. Dar trecu aşa vreme de un ceas şi creştinul nu se clintea din loc. Atunci Alişar îi strigă, sugrumat:

— Vrei să ieşi de-aici numaidecât şi să te duci în calea ta?

Ci creştinul îi răspunse:

— O, stăpâne al meu, tu de bună seamă că nu eşti dintre cei ce fac o binefacere cuiva şi-apoi îl fac s-o simtă

toată viaţa, şi nici dintre cei despre care poetul a spus:

S-a stins demult mărinimoasa spiţă
A celor care fără şovăială
Îndestulau nainte de-a fi-ntinsă
Sărmana cerşetoare mână goală.

Alt neam, cămătăresc, murdar şi lacom,
S-a-nstăpânit în vremile de-acum:
Pândind câştig şi dintr-un strop de apă
Dat unui biet însetoşat pe drum.

În ce mă priveşte, o, stăpâne, eu mi-am şi astâmpărat setea cu apa casei tale; acum însă foamea mă chinuieşte aşa de tare, încât m-aş foarte mulţumi cu ceea ce a rămas de la masa ta, fie şi numai o coajă de pâine şi-o ceapă, nimic mai mult!

Alişar, din ce în ce mai mânios, îi strigă:

— Hai, cară-te de-aici! destulă trăncăneală! Nu mai am nimic în casă.

El răspunse fără a se clinti din loc:

— Stăpâne-doamne, iartă-mă! Dar, dacă nu mai ai nimic în casă, ai la tine cei o sută de dinari pe care i-ai căpătat pe tapiţerie. Te rog, dar, pe Allah, să te duci la sukul cel mai apropiat, să-mi cumperi o plăcintă, ca să nu se poată spune că am plecat din casa ta fără a fi împărţit între noi pâinea şi sarea!

Când Alişar auzi cuvintele acestea, îşi zise în sine: „Nu încape îndoială că blestematul ăsta de creştin este un nebun şi un zărghit. Şi-am să-l zvârl pe uşă afară, şi-am să asmut pe el câinii de pe uliţă!“ Şi cum se pregătea să-l arunce afară, creştinul neclintit îi zise:

— O, stăpâne, nu doresc decât o pâine şi o ceapă, cu care să-mi astâmpăr doar foamea. Să nu faci, aşadar, multă cheltuială; pentru mine e, într-adevăr, prea destul! Căci cel înţelept se mulţumeşte cu puţin şi, cum a spus poetul:

O coajă doar de pâine e destul
Pentru-nţelept, să spună că-i sătul;
Ci-ntreg pământul tot n-ar fi în stare
Să-l sature pe-un lacom la mâncare.

Când Alişar văzu că nu putea face altfel decât să se supună, îi spuse creştinului:

— Mă duc la suk să-ţi caut de mâncare. Rămâi şi aşteaptă-mă aici, neclintit!

Şi ieşi din casă, după ce închise uşa şi scoase cheia din broască punând-o în buzunar. Alergă în graba mare la suk, de unde cumpără brânză coaptă cu miere, castraveţi, banane, plăcinte de foi şi gogoşi calde, abia scoase din tavă, şi aduse totul creştinului, spunându-i:

— Mănâncă!

Acesta însă se dete îndărăt, zicând:

— Stăpâne-doamne, ce mărinimie pe tine! Ceea ce ai adus acolo ar ajunge să hrăneşti zece inşi! Chiar e prea mult, afară numai de nu vrei să mă cinsteşti mâncând şi tu cu mine!

Alişar răspunse:

— Mie nu mi-e foame, sunt sătul; aşa că mănâncă tu singur!.

Celălalt grăi:

— Stăpâne-doamne, înţelepciunea ne învaţă că acela care nu primeşte să mănânce cu oaspetele său este fără îndoială un păcătos de fecior din flori.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi una noapte

Ea urmă:

La cuvintele acestea, fără putinţă de răspuns, Alişar nu îndrăzni să se împotrivească şi începu îngândurat să

mănânce laolaltă cu el. Creştinul se folosi de neluarea-aminte a gazdei sale şi curăţă o banană, o despică şi strecură în ea cu dibăcie nişte banj tare, amestecat cu praf de opium, într-o porţie îndestulătoare să doboare la pământ şi-un elefant şi să-l adoarmă pe vreme de un an. Înmuie banana în mierea cea albă în care înota minunata brânză coaptă şi o întinse lui Alişar, spunându-i:

— O, doamne al meu, pe adevărul credinţei tale! primeşte din mâna mea banana aceasta zemoasă pe care am curăţat-o de coajă anume pentru tine!

Alişar, care ţinea să isprăvească odată, luă banana şi o înghiţi.

De cum îi ajunse banana în pântece, Alişar se prăbuşi pe jos, cu capu-naintea picioarelor, fără de simţire. Atunci creştinul sări ca un lup jigărit şi se repezi afară din casă, unde, în hudicioara din faţă, se aţineau la pândă nişte inşi cu un catâr, avându-l în fruntea lor pe bătrânul Raşideddin, ticălosul cel cu ochi albaştri, a căruia nu vroise Zumurrud să fie şi care jurase că o va avea cu de-a sila, de l-ar costa oricât l-ar costa. Raşideddin acesta nu era decât un mişel de creştin, care numai pe dinafară se prefăcea a fi de credinţă islamică, spre a se bucura de felurite foloase pe lângă neguţători, şi era chiar frate cu cel care tocmai îl amăgise pe Alişar şi al cărui nume era Barssum.

Barssum ăsta alergă, aşadar, să-i vestească ticălosului de frate-său izbânda vicleşugului lor, şi amândoi, urmaţi de oamenii lor, intrară în casa lui Alişar, se năpustiră în iatacul lăturalnic, în care Alişar făcuse haremul frumoasei Zumurrud, se repeziră la frumoasa tânără, îi puseră căluş în gură, o legară fedeleş, şi-o puseră într-o clipită pe spinarea catârului, pornind în galop. Şi-ajunseră, nesupăraţi de nimica pe cale, la casa bătrânului Raşideddin.

Ticălosul cel cu ochi albaştri şi ceacâri porunci atunci ca Zumurrud să fie dusă în odaia cea mai din lăuntrul casei. Şi şezu singur lângă ea, după ce-i scoase căluşul, şi îi

zise:

— Iată-te, în sfârşit, la cheremul meu, frumoasă Zumurrud, şi haimanaua ceea de Alişar n-are cum mai veni acum să te scoată din mâinile mele. Începe, dar, mai nainte de-a te culca în braţele mele şi de a-mi cunoaşte bărbăţia, prin a te lepăda de păcătoasa-ţi credinţă şi prin a primi să te faci creştină, aşa cum şi eu sunt creştin. Pe Messia şi pe Fecioară! dacă nu te supui numaidecât dorinţei mele, am să te fac să-nduri cele mai crunte cazne şi-am să te fac s-ajungi mai jalnică decât o căţea!

La cuvintele acestea ale ticălosului de creştin, ochii tinerei se umplură de lacrimile care i se rostogoliră de-a lungul obrajilor, buzele-i tremurară, şi strigă:

— O, nelegiuitule cu barbă albă, pe Allah! tu poţi pune să fiu tăiată în bucăţi, dar n-ai să izbuteşti să mă faci să-mi lepăd credinţa. Poţi chiar să te bucuri de trupul meu cu de-a sila, aşa cum face un ţap în călduri cu o puiandră de capră, dar sufletu-mi n-ai să mi-l supui să-mpărtăşească stricăciunea ta. Şi Allah are să-ţi ceară seama mai de vreme ori mai târziu pentru mârşăviile tale.

Când bătrânul văzu că nu o putea îndupleca prin vorbe, îşi chemă robii şi le zise:

— Răsturnaţi-o şi ţineţi-o straşnic aşa, culcată pe burtă.

Şi ei o răsturnară şi o culcară pe burtă. Atunci ticălosul acela de moşneag luă un bici şi începu s-o croiască crunt pe părţile ei cele rotunde. Şi fiecare lovitură lăsa câte-o lungă dâră roşie pe albul pielii ei. Şi Zumurrud, la fiecare lovitură, departe de a slăbi în credinţa sa, striga:

— Nu este alt Dumnezeu decât unul Allah şi Mahomed este trimisul lui!

Ci el nu încetă s-o lovească decât când nu mai putu să ridice mâna. Atunci le porunci robilor lui s-o azvârle la bucătărie, între slujnice, şi să nu-i dea nimic nici să mănânce, nici să bea. Şi ei se supuseră pe dată. Şi gata cu ei!

Estimp, Alişar rămase întins fără de simţire în odaia de la intrare a casei sale, până a doua zi. Izbuti atunci, odată

risipită beţia de banj şi odată vânturat din capu-i fumul opiului, să-şi vină în simţire şi să deschidă ochii, se ridică în capul oaselor şi chemă din toate puterile lui:

— *Ya Zumurrud!*

Ci nimenea nu-i răspunse. Se ridică îngrijorat şi intră în iatacul pe care-l găsi gol şi tăcut, şi unde iaşmacul dragei lui Zumurrud şi feregeaua ei zăceau pe jos. Atunci îşi aminti de creştin. Şi, cum şi acela pierise, el nu se mai îndoi că prea-iubita-i Zumurrud fusese răpită. Se aruncă la pământ, dându-şi cu pumnii-n cap şi suspinând; şi îşi sfâşie hainele şi plânse toate lacrimile durerii şi, peste măsură de deznădăjduit, se repezi afară din casă, luă de pe jos două pietroaie, câte una în fiecare mână, şi începu să alerge năuc, pe toate uliţele, bătându-se în piept cu cele două pietre şi strigând:

— Ya Zumurrud! Zumurrud!

Şi toţi copiii se luară după el ţipând:

— Un nebun! un nebun!

Şi, văzându-l, oamenii care-l cunoşteau îl priveau cu milă şi-l căinau că-şi pierduse minţile, spunând:

— Acesta-i fiul lui Glorie! Bietul Alişar!

Şi el rătăci aşa mai departe, izbindu-se cu pietrele de-i răsuna pieptul, până ce întâlni o bătrână dintre femeile de bine, care-i spuse:

— Deie Allah să te bucuri de tihnă şi de judecata minţii, copile! De când ai înnebunit?

Şi Alişar îi răspunse cu aceste versuri:

Doar lipsa unei dragi făpturi
E-a minţii mele tulburare!
O, voi, ce-i ce-mi spuneţi nebun,
Aduceţi-mi-o pe cea care
E boala mea fără de leac,
E-ntunecata-mi întristare,
Căci numai ea îmi e balsam
Şi inimii vindecătoare!

Auzind versurile acestea şi privindu-l pe Alişar mai cu luare-aminte, buna bătrână pricepu că trebuie să fie vreun îndrăgostit nefericit şi îi zise:

— Copilul meu, nu te sfii să-mi povesteşti necazurile şi nenorocirea ta. Poate că Allah nu m-a scos în drumul tău decât ca să-ţi vin în ajutor.

Atunci Alişar îi povesti întâmplarea lui cu creştinul Barssum.

Bătrâna cea bună, când auzi cele istorisite, cugetă vreme de un ceas, după care ridică fruntea şi-i spuse lui Alişar:

— Scoală-te, copilul meu, şi du-te degrabă să-mi cumperi o coropcă de coropcar, în care să pui, după ce ai să le cumperi din suk, nişte brăţări de sticlă colorată, inele de aramă argintată, cercei pentru urechi, lănţuşuri şi alte felurite podoabe de cele ce vând pe la haremuri bătrânele mămulăriţe. Şi eu am să-mi pun pe cap coropca aceea şi am să mă duc să dau o raită pe la toate casele din oraş, vânzând femeilor acele felurite lucruri. Şi-aşa am să pot face tot felul de iscodeli, care ne vor pune pe calea cea bună, şi-om izbândi, de-o vrea Allah, s-o găsim pe iubita ta Sett Zumurrud.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada zări zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi doua noapte

Ea urmă:

Şi Alişar începu să plângă de bucurie şi, după ce sărută mâinile bunei bătrâne, se grăbi să cumpere şi să-i aducă ceea ce-i spusese ea.

Atunci bătrâna se duse acasă la ea ca să se îmbrace. Îşi acoperi faţa cu un văl de culoarea mierii, îşi puse pe cap o basma de caşmir şi se învălui într-un izar de mătase neagră; pe urmă îşi puse pe creştet coşul de coropcar şi, luând în mână un toiag, spre a-şi sprijini preacinstita-i

bătrâneţe, porni domol să dea ocol pe la haremurile celor avuţi şi ale neguţătorilor de prin toate mahalalele, şi nu peste mult ajunse şi la casa bătrânului Raşideddin, ticălosul de creştin care se dădea drept musulman, blestematul pe care Allah să-l trăsnească şi să-l ardă în cazne până la sfârşitul vremilor. Amin!

Or, ea ajunse acolo tocmai la ceasul când biata copilă, aruncată printre roabele şi slujnicele de la bucătărie, suferind încă de loviturile primite, zăcea ca moartă pe o prăpădită de rogojină.

Bătu la poartă, şi una dintre roabe veni să-i deschidă, întâmpinând-o cu dragoste; şi bătrâna îi zise:

— Fata mea, am de vânzare câteva lucruri plăcute. La voi e cineva care să vrea să cumpere?

Slujnica spuse:

— Păi socot că da!

Şi o pofti în bucătărie, unde bătrâna se- aşeză cu o înfăţişare cucernică, şi îndată fu înconjurată de către roabe. Bătrâna fu cât se poate de binevoitoare la vânzare şi începu să le dea brăţări, inele şi cercei, la nişte preţuri cât se poate de lesnicioase, de le câştigă numaidecât încrederea şi o îndrăgiră pentru vorbele şi pentru purtările ei pline de dulceaţă.

Ci, când întoarse capul, iată că o zări pe Zumurrud întinsă pe jos. Şi, cercetându-le pe roabe despre ea, acestea îi spuseră tot ce ştiau. Şi bătrâna se încredinţă numaidecât că se afla dinaintea celei pe care o căuta. Se apropie de tânără şi-i spuse:

— Fata mea, îndepărtează-se de la tine orice rău! Allah m-a trimis în ajutorul tău! Tu eşti Zumurrud, roaba cea dragă a lui Alişar fiul lui Glorie!

Şi-i spuse pentru ce venise acolo în chip de coropcărească şi-i zise:

— Mâine seară să stai gata a fi răpită; aşază-te lângă fereastra care dă spre uliţă şi, când ai să vezi pe cineva începând să fluiere în umbră, acesta are să fie semnul. Răspunde-i şi sări fără de teamă în uliţă. Acolo are să fie

chiar Alişar, şi el are să te scape.

Şi Zumurrud sărută mâinile bătrânei, care se grăbi să plece şi să se ducă să-i povestească lui Alişar toate câte se petrecuseră, adăugând:

— Ai să te duci, aşadar, acolo, sub fereastra de la bucătăria ticălosului ăla, şi ai să faci *aşa* şi *aşa.*

Atunci Alişar îi mulţumi din suflet bătrânei pentru binele ce-i făcuse şi vru să-i dăruiască nişte lucruri; ea însă nu primi şi plecă, urându-i izbândă şi fericire.

Şi-a doua zi pe înserate, Alişar porni pe drumul ce ducea la casa arătată de bătrâna cea bună şi, într-un sfârşit, o găsi. Se aşeză acolo lângă zid, aşteptând să vină ceasul pentru a fluiera. Ci cum sta acolo de-o bună bucată de vreme şi cum mai şi petrecuse două nopţi fără somn, fu biruit deodată de oboseală şi adormi. Slăvit fie singurul care niciodată nu adoarme!

Pe când Alişar aţipise astfel sub fereastra bucătăriei, în noaptea aceea soarta îl îndreptă într-acolo, în căutare de vreun chilipir, pe un pungaş dintre pungaşii cei îndrăzneţi, care, după ce făcuse ocolul casei de jur-împrejur, fără a găsi nicio putinţă de intrare, ajunse în locul unde dormea Alişar. Se aplecă asupra lui şi, ispitit de hainele-i bogate, îi fură binişor turbanul cel frumos şi mantia, şi se împodobi cu ele într-o clipită. Şi-atunci văzu şi fereastra deschizându-se şi auzi un fel de şuierat. Se uită şi zări o umbră de femeie, şi femeia aceea îi făcea semne şi şuiera. Era Zumurrud care-l luase drept Alişar.

Văzând aşa, hoţul, fără a prea pricepe bine cumu-i treaba, îşi zise: „Ce-ar fi să-i răspund?“ Şi fluieră. Îndată Zumurrud ieşi pe fereastră şi coborî în uliţă, ajutându-se cu o frânghie. Iar hoţul, ditamai vlăjganul, o luă în spinare şi o zbughi cu ea, iute ca fulgerul.

Când Zumurrud văzu atâta putere la cel care o ducea, fu peste măsură de uimită şi îi zise:

— Alişar, iubitule, bătrâna mi-a spus că de-abia mai erai în stare să te târăşti, aşa de mult te slăbise jalea şi spaima. Şi văd că eşti mai tare ca un cal.

Însă hoţul nu-i răspunse, ci galopa încă şi mai repede, Zumurrud îşi petrecu mâna peste faţa acestuia şi o găsi acoperită cu nişte fire de păr mai aspre decât o mătură de la hammam, de-ai fi zis că e un porc mistreţ. Când văzu aşa, Zumurrud fu cuprinsă de o spaimă mare şi începu să-i care la pumni peste faţă, strigându-i:

— Cine eşti? Ce eşti tu?

Or, întrucât de mult ei se şi aflau hăt departe de aşezările din oraş, în mijlocul câmpiei învăluite în noapte şi în singurătate, hoţul se opri o clipă, o lăsă jos pe tânără şi răcni:

— Sunt Dijvan curdul, cel mai isteţ pungaş din ceata lui Ahmad Ed-Danaf. Suntem cu toţii patruzeci de flăcăi, care de mult ducem lipsă de trup fraged. Noaptea viitoare are să fie cea mai binecuvântată dintre nopţile tale, căci noi toţi avem să ne bucurăm de tine pe rând, până dimineaţa.

Când Zumurrud auzi aceste cuvinte ale răpitorului ei, înţelese toată grozăvia împrejurării în care se afla şi începu să plâng’ă bătându-se peste faţă şi jelindu-şi greşeala care-o dase pe mâinile acelui tâlhar săvârşitor de siluiri, şi în curând şi pe mâinile celor patruzeci de soţi ai lui. Pe urmă, văzând că ursita cea rea pusese stăpânire pe viaţa ei şi că nu avea cum să lupte împotrivă-i, se lăsă iarăşi dusă de către răpitor, fără a mai pune vreo împotrivire, şi se mulţumi să suspine:

— Nu este alt Dumnezeu decât Allah! La el îmi cer adăpostire! Fiecare îşi poartă ursita legată de gât şi, orice-ar face, nu poate să scape de ea.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind, şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi treia noapte

Ea urmă:

Curdul Dijvan o aburcă, aşadar, iarăşi în spinare pe

tânără şi alergă mai departe până la o peşteră, ascunsă printre stânci, unde ceata celor patruzeci de hoţi, laolaltă cu căpetenia lor, îşi avea sălaşul. Acolo, o bătrână, însăşi mama celui ce o răpise pe Zumurrud, avea grijă de gospodăria mişeilor şi le gătea de mâncare. Aşadar, bătrâna, auzind semnalul ştiut, ieşi în pragul peşterii să-l întâmpine pe fiu-său şi pe prada lui. Dijvan o dete pe Zumurrud în seama maică-sii şi spuse:

— Ai grijă bine de gazela aceasta până ce mă întorc, căci mă duc în căutarea soţilor mei, ca să vină să se bucure de ea împreună cu mine. Dar întrucât n-avem să ne întoarcem până mâine pe la amiază, din pricina unor treburi ce le avem a săvârşi, ţi-o las în seamă s-o hrăneşti bine, ca să fie în stare a ne face faţă.

Şi se cam mai duse.

Atunci bătrâna se apropie de Zumurrud, îi aduse de băut şi-i spuse:

— Fata mea, ce fericire pe tine să te simţi în curând bucurată de patruzeci de flăcăi tineri, fără a mai socoti şi pe şeful lor, care-i mai vârtos decât toţi ceilalţi laolaltă! Pe Allah! ce fericire pe tine că eşti tânără şi dorită!

Zumurrud nu putu răspunde nimic şi, învăluindu-şi capul în iaşmac, se întinse la pământ şi şezu aşa până dimineaţa.

Or, noaptea o ajutase să cugete; şi îşi căpătase iarăşi curajul şi îşi zisese: „Ce-i cu această păcătoasă nepăsare faţă de mine însămi, într-o asemenea împrejurare? Doar n-oi sta să aştept nemişcată venirea acestor patruzeci de tâlhari să mă siluiască, să mă doboare şi să mă năpădească, aşa cum năpădeşte apa o corabie până ce o scufundă în adâncul mării! Nu, pe Allah! am să-mi izbăvesc sufletul şi n-am să-mi las trupul pe mâna lor.“ Şi, cum se şi făcuse ziuă, se ridică şi, apropiindu-se de bătrână, îi sărută mâna şi îi spuse:

— M-am odihnit bine în noaptea aceasta, bună maică, mă simt înviorată. Ce să facem acum ca să ne treacă vremea? N-ai vrea, de pildă, să vii cu mine afară la soare

şi să mă laşi să te caut de păduchi în cap şi să te piaptăn, buna mea maică?

Bătrâna răspunse:

— Ba bun gând, fata mea! Pe Allah, de când mă aflu în peştera asta n-am putut să mă lau niciodată şi mi-i acuma capul cuibar pentru toate soiurile de păduchi care se cuibăresc în părul oamenilor şi-n blănile dihăniilor. Şi, când se lasă noaptea, ies de pe capul meu şi mi se pornesc cu droaia pe trup: sunt şi de cei albi, şi de cei negri, şi mari, şi mici; ba, fata mea, sunt şi de cei cu coadă lată peste măsură, şi care se preumblă mergând de-a-ndarătelea; alţii au o duhoare mai puturoasă, decât râgâielile cele mai stătute şi decât împuţelile cele mai împuţite. Aşa că de-ai să izbuteşti să mă izbăveşti de spurcăciunile astea, traiul tău cu mine are să-ţi fie foarte fericit!

Şi ieşi afară din peşteră împreună cu Zumurrud şi se ghemui la soare, deznodându-şi cârpa pe care-o avea pe cap. Zumurrud putu atunci să vadă că, într-adevăr, baba avea în păr toate soiurile de păduchi cunoscuţi şi necunoscuţi. Fără să deznădăjduiască, se apucă, aşadar, să-i pigulească cu mâinile, pe urmă să pieptene părul la rădăcină cu câţiva piepteni vârtoşi; şi, când nu mai rămase din aceşti păduchi decât un număr obişnuit, începu să-i caute dibaci cu degetele şi să-i strivească între unghii, aşa cum se face. Când isprăvi, îi pieptănă părul încetişor, până ce baba se simţi năpădită plăcut de liniştea pielii ei curăţate şi, într-un sfârşit, se cufundă într-un somn adânc.

Fără să mai zăbovească, Zumurrud se ridică şi alergă în peşteră, de unde luă nişte haine bărbăteşti cu care se îmbrăcă frumos, îşi înfăşură capul cu un turban mândru, dintre cele aduse de pe la furtişagurile săvârşite de către cei patruzeci de hoţi, şi ieşi grabnic să înhaţe un cal, tot de furat şi el, care păştea pe-acolo, priponit la două picioare. Îl înşăuă, îi puse frâul, sări pe el călare şi-l zori să pornească la galop, drept înainte, chemând în ajutor

numele stăpânului slobozirii.

Goni aşa în galop, fără de odihnă, până ce se lăsă noaptea; şi-a doua zi, de cu zori, porni iarăşi goana, neoprindu-se decât când şi când, ca să se hodinească, să mănânce niscaiva rădăcini şi să lase calul să pască. Şi tot aşa merse mai departe, vreme de zece zile şi zece nopţi.

În dimineaţa celei de-a unsprezecea zile ieşi, întru sfârşit, din pustietatea pe care o străbătuse şi răzbi într-o pajişte verde prin care curgeau ape frumoase, unde privirile se înveseleau de vederea unor copaci mari, a frunzişurilor, a trandafirilor şi a florilor pe care o adiere primăvăratică le trezea la viaţă cu miile; zburdau pretutindenea păsărelele firii şi păşteau turme de gazele şi multe alte animale încântătoare.

Zumurrud se hodini vreme de un ceas în locul acela desfătător; pe urmă încăleca iarăşi pe cal *ş*i o luă pe un drum foarte frumos ce trecea printre codri verzi, ducând către un oraş mare, ale cărui minarete străluceau departe, în soare.

Când ajunse aproape de zidurile şi de poarta oraşului, văzu o mare mulţime de oameni care, zărind-o, începură să scoată strigăte nebune de bucurie şi de slavă. Şi-ndată ieşiră pe poartă şi-i veniră în întâmpinare emirii călări şi mai-marii cetăţii şi căpeteniile oştilor, care i se ploconiră şi sărutară pământul dinainte-i, cu semnele de supunere ale unor supuşi faţă de regele lor, în vreme ce, din toate părţile, o singură strigare se ridica din mulţime: „Allah deie-i biruinţă sultanului nostru! Bună-venirea ta aducă binecuvântarea neamului de musulmani! Allah întărească-ţi domnia, o, rege al nostru!“ Şi, în vremea asta, mii de războinici călări se orânduiră în două şiruri, spre a opri şi a stăpâni mulţimea peste măsură de înflăcărată, şi un pristav domnesc, cocoţat pe o cămilă înfotăzată strălucitor, vestea norodului, cu gura toată, fericita sosire a regelui său.

Ci Zumurrud, tot în haine de călăreţ, nu pricepea deloc ce puteau să-nsemne toate astea, şi până la urmă îi

întrebă pe dregătorii cei mari care luaseră calul de frâu, de amândouă părţile:

— Au ce se întâmplă, preacinstiţilor stăpâni, în cetatea voastră? Şi ce vroiţi cu mine?

Atunci, dintre aceia toţi se desprinse un curtean de frunte, care, după ce se temeni până la pământ, spuse uluitei Zumurrud:

— Atoatedăruitorul, o, stăpâne al nostru, nu şi-a precupeţit binefacerile atunci când ţi le-a dăruit! Lăudat fie el! El te-a adus de mână până la noi, ca să te aşeze ca rege al nostru, în jeţul acestei împărăţii! Lăudat fie el, care ne dă un rege aşa de tânăr şi aşa de frumos, din copiii alesului neam al turcilor cei cu chip strălucitor! Slavă lui! căci şi de ne-ar fi trimis vreun cerşetor sau orice alt ins de nicio însemnătate, noi tot aşa am fi fost nevoiţi să-l primim de rege al nostru şi să-i arătăm cinstire. Află că, în adevăr…

Când povestea ajunse aiei, Şeherezada văzu zorii mijind, şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi patra noapte

Ea urmă:

…Află, în adevăr, că datina noastră, a celor care locuim în această cetate, atunci când regele nostru moare fără a lăsa niciun urmaş de parte bărbătească, este de a ne aduna pe drumul acesta şi de a aştepta pe cel dintâi trecător pe care ni-l trimite ursita, spre a ni-l alege de rege şi a-l cinsti ca atare! Şi astăzi am avut norocul să te întâlnim pe tine, o, tu care eşti cel mai frumos!

Or, Zumurrud, care era o femeie tare isteaţă la minte, nu se lăsă descumpănită de vestea aceasta atât de neobişnuită, şi spuse celui mai mare dintre curteni, precum şi celorlalţi dregători:

— O, voi toţi, să nu care cumva să credeţi totuşi că eu aş fi vreun turc de obârşie neştiută, ori feciorul cine ştie

cărui om de rând! Dimpotrivă! În faţa voastră-i un turc de neam ales, care şi-a părăsit ţara şi corturile, după ce s-a gâlcevit cu părinţii lui, şi care s-a hotărât să colinde lumea, alergând după tot felul de fapte măreţe. Şi, întrucât ursita tocmai m-a făcut să dau peste un prilej atât de frumos, primesc să fiu regele vostru!

Numaidecât ea se aşeză în fruntea alaiului şi, în uralele şi strigătele de bucurie ale unui întreg norod, îşi făcu strălucita intrare în cetate.

Când ajunse dinaintea porţii celei mari a seraiului, emirii şi curtenii săriră jos din şa şi se repeziră s-o sprijine de subsuori şi o ajutară să coboare de pe cal şi o duseră pe braţele lor în marea sală de sărbătoare şi o poftiră să se aşeze, după ce o îmbrăcară cu straiele domneşti, în jeţul de aur al regilor de mai înainte. Şi toţi deodată i se închinară şi sărutară pământul dinaintea ei, rostind jurământul de supunere.

Atunci Zumurrud îşi începu domnia punând să se deschidă comorile regeşti strânse de veacuri; şi scoase de acolo mulţime de bani pe care-i împărţi ostaşilor, săracilor şi celor nevoiaşi. Aşa încât norodul o îndrăgi şi îi ură mulţi ani de domnie. Şi, pe de altă parte, Zumurrud nu uită nici să dăruiască o mare mulţime de haine scumpe dregătorilor de la palat şi să le facă multe hatâruri emirilor şi musaipilor, precum şi soţiilor lor şi tuturor femeilor din harem. Pe deasupra, opri luarea de biruri, de vămi şi de alte dări, şi puse să fie sloboziţi cei întemniţaţi, şi îndulci toate pedepsele. Şi în felul acesta câştigă şi dragostea celor mari şi pe a celor mici, care cu toţii o luau drept bărbat şi se minunau de înfrânarea şi de neprihănirea sa, aflând că niciodată nu intrase în harem şi că niciodată nu se culcase cu femeile sale. Într-adevăr, nu vroise să ia în slujba sa, pentru vremea de noapte decât doi eunuci micuţi, pe care-i punea să doarmă, de-a curmezişul, dinaintea uşii sale.

Ci departe de a fi fericită, Zumurrud nu făcea altceva decât să se gândească la multiubitu-i Alişar, pe care nu

putu să-l găsească, în pofida tuturor căutărilor ce pusese să se facă tainic. Aşa că nu mai contenea să plângă în singurătate şi să se roage şi să ajuneze, ca să tragă binecuvântarea Celui preaînalt asupra lui Alişar şi să izbutească a-l găsi teafăr şi sănătos, după lunga despărţire. Şi aşa rămase vreme de un an; până ce toate femeile din serai începură să ridice braţele a deznădejde şi să strige:

— Ce pacoste pe noi că regele-i atât de cuvios şi de neprihănit!

După ce trecu un an, Zumurrud fu ispitită de un gând şi vroi să-l înfăptuiască numaideeât. Trimise să fie chemaţi toţi vizirii şi toţi curtenii şi le porunci să pună pe arhitecţi şi pe ingineri să netezească un meidan uriaş, lung de un parasanj şi tot atâta de lat, şi să zidească la mijlocul lui un măreţ chioşc cu boltă, care să fie tapiţat strălucitor şi unde să fie aşezat un jeţ domnesc şi atâtea scaune câţi dregători erau la palat.

Porunca dată de Zumurrud fu îndeplinită fără zăbavă. Şi, când meidanul fu gata şi chioşcul ridicat, şi jeţul, şi scaunele orânduite după cinuri, Zumurrud îşi chemă acolo pe toţi mai-marii din cetate şi pe cei de la palat şi le dădu un ospăţ, cum nici în pomenirea celor mai bătrâni nu-şi mai avusese seamăn în împărăţie. Şi, la sfârşitul ospăţului, Zumurrud se întoarse către musafiri, şi le zise:

— De-acum înainte, de-a lungul întregii mele domnii, am să vă chem în acest chioşc la fiecare început de lună, să luaţi loc în scaunele voastre; şi tot aşa am să chem şi întregul meu norod, ca să ia şi el parte la ospăţ şi să mănânce şi să bea şi să mulţumească Atoatefăcătorului pentru darurile sale!

Şi toţi îi răspunseră că ascultă şi că se supun. Atunci ea adăugă:

— Crainicii domneşti să cheme tot norodul meu la ospăţ şi să-i deie de veste că oricine nu va primi să vină are să fie spânzurat.

Aşadar, la începutul lunii, pristavii străbătură uliţele

oraşului strigând:

— O, voi toţi, neguţători şi muşterii, bogaţi şi săraci, flămânzi şi sătui, din porunca stăpânului nostru regele, daţi fuga la chioşcul din meidan. Acolo veţi mânca şi veţi bea şi veţi binecuvânta pe Atoatebinefăcătorul. Şi cel ce nu va veni acolo, va fi spânzurat! Închideţi-vă prăvăliile şi puneţi capăt vânzărilor şi cumpărărilor! Oricine nu va da ascultare, va fi spânzurat!

La poftirea aceea, mulţimea alergă şi se înghesui în valuri strânse în mijlocul sălii, pe când regele sta în jeţul său, iar împrejuru-i, pe scaunele cuvenite, stăteau rânduiţi după cinuri toţi mai-marii şi toţi dregătorii. Şi începură cu toţii să mănânce tot soiul de lucruri minunate, cum ar fi oi fripte, pilaf şi mai cu seamă acele bucate minunate numite *chisea,* făcute din făină de grâu şi din lapte acru. Şi pe când ei mâncau, regele îi cerceta cu băgare de seamă, unul după altul, şi aşa de îndelung încât fiecare spunea vecinului său:

— Pe Allah! nu ştiu pentru ce pricină mă priveşte aşa de stăruitor regele!

Şi toţi mai-marii şi dregătorii, estimp, nu conteneau să îmbie pe toată lumea, spunând:

— Mâncaţi fără sfială şi săturaţi-vă! Nu-i puteţi face regelui o plăcere mai mare, decât să-i arătaţi că aveţi poftă de mâncare!

Iar oamenii îşi ziceau:

— Pe Allah! în viaţa noastră n-am mai văzut un rege care să-şi iubească până într-atâta norodul şi să-i dorească atâta bine!

Or, printre mâncăii care înfulecau cu cea mai arzătoare lăcomie, făcând să lunece pe beregata lor tăvi întregi, se afla şi ticălosul de Barssum, creştinul, cel care-l adormise pe Alişar şi o furase pe Zumurrud, ajutat de bătrânul Raşideddin, fratele său. După ce Barssum ăsta isprăvi de mâncat carnea şi bucatele cu unt ori cu grăsime, puse ochii pe o tavă aşezată dincolo de îndemâna lui, şi care era plină cu un minunat orez cu lapte, presărat cu praf de

zahăr şi de scorţişoară. Îi îmbrânci pe toţi vecinii săi, ajunse la tavă, o trase la el, puse stăpânire pe ea şi înşfăcă o îmbucătură peste măsură, pe care şi-o îndopă în gură.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi cincea noapte

Ea urmă:

Atunci, unul dintre vecini, înciudat, îi spuse:

— Au nu ţi-e ruşine să întinzi aşa gabja către ceea ce nu ţi-e la îndemână şi să înşfaci numai pentru tine o tavă aşa de mare? Au tu nu ştii că bunăcuviinţa ne învaţă să nu mâncăm decât ceea ce se află dinaintea noastră?

Şi un alt vecin adăugă:

— Staţi-ar în vintre bucatele-astea şi-ntoarceţi-ar pe dos maţele!

Şi un altul, mare mâncător de haşiş, îi spuse:

— Ei, pe Allah! hai să-mpărţim între noi: ia dă tava ceea mai încoa', să iau şi eu vreo două-trei îmbucături!

Barssum însă îi aruncă o privire îmbufnată şi îi strigă mânios:

— Ah, afurisit mâncător de haşiş, bucatele astea alese nu-s făcute pentru fălcile tale; ci sunt menite gurilor de emiri şi de oameni gingaşi!

Şi se pregătea să-şi înfigă labele în pilaful cel dulce, când Zumurrud, care-l tot privea de-o bucată de vreme, îl recunoscu şi trimise după el patru străjeri, cărora le spuse:

— Alergaţi degrabă şi înşfăcaţi-l pe insul acela care mănâncă orez cu lapte, şi aduceţi-l la mine!

Şi cei patru străjeri se repeziră la Barssum, îi smulseră din mâini îmbucătura pe care tocmai se pregătea s-o înfulece, îl doborâră cu faţa la pământ şi-l târâră de picioare până dinaintea regelui, printre oaspeţii uluiţi,

care se opriră pe dată din mâncat, şuşotindu-şi între ei:

— Iată ce înseamnă să fii lăcomos şi să te repezi la hrana altuia!

Şi mâncătorul de haşiş spuse către cei din juru-i:

— Pe Allah! bine-am făcut că n-am mâncat laolaltă cu el din acest minunat orez cu scorţişoară! Cine ştie ce pedeapsă are să pată!

Şi toţi începură să se uite cu luare-aminte la cele ce aveau să urmeze.

Zumurrud, cu ochii aprinşi lăuntric, îl întrebă pe omul acela:

— Ia să-mi spui, tu, cel cu ochi albaştri şi răi, care ţi-este numele şi pentru care pricină ai venit în ţara noastră?

Păcătosul de creştin, care-şi pusese pe cap un turban alb, îngăduit numai musulmanilor, spuse:

— O, rege, stăpâne al nostru! mă numesc Ali şi îndeplinesc meseria de ceaprazar. Am venit în ţara aceasta ca să-mi fac meseria şi să-mi câştig traiul cu truda mâinilor mele.

Atunci Zumurrud spuse unuia dintre micuţii săi eunuci:

— Du-te degrabă şi adu-mi tabla mea cu nisip de ghicit şi pana de aramă care slujeşte să trag liniile geomanticeşti.

Şi, odată porunca ei îndeplinită, Zumurrud întinse cu grijă nisipul de ghicit pe faţa cea netedă a tablei şi, cu pana de aramă, desenă acolo un chip de maimuţă şi câteva şire de slove necunoscute. După care, cugetă vreme de câteva clipe, apoi ridică deodată capul şi, cu un glas năprasnic, ce fu auzit de întreaga mulţime, îi strigă ticălosului:

— O, câine, cum de cutezi tu să minţi pe un rege? Au nu eşti tu creştin, şi nu este Barssum numele tău? Şi oare n-ai venit tu în această ţară ca să cauţi o roabă furată de tine pe vremuri? Ah, câine blestemat! ai să mărturiseşti tu numaidecât adevărul pe care mi l-a dezvăluit aşa de limpede nisipul meu geomanticesc!

La cuvintele acestea, creştinul înfricoşat se prăbuşi la pământ, cu mâinile împreunate, şi spuse:

— Îndurare, o, rege al vremilor! nu te înşeli!

Aşa-i, într-adevăr — fire-ai ferit de tot răul! — sunt un mişel de creştin şi-am venit aici cu gândul de-a răpi pe o musulmană pe care o furasem şi care a fugit apoi din casa noastră.

Atunci Zumurrud, în mijlocul murmurelor de admiraţie ale întregului norod, care spunea: „Uallah! nu, se mai află nicăieri pe lume un geomancian cititor în nisipuri care să se poată asemui regelui nostru!“ — chemă pe gealat şi pe ajutoarele lui şi le spuse:

— Duce-ţi-l pe câinele acesta ticălos afară din cetate, jupuiţi-l de viu, împăiaţi-l cu nişte paie proaste, şi întoarceţi-vă să pironiţi această piele la poarta meidanului. Iar leşul trebuie să-l ardeţi cu balegă uscată şi să aruncaţi ceea ce va rămâne din el în hasnaua de murdării.

Şi ei răspunseră că ascultă şi că se supun, îl duseră pe creştin şi îl căsăpiră cum cerea osânda, pe care norodul o găsi plină de dreptate şi de înţelepciune.

În ce-i priveşte pe vecinii care-l văzuseră pe ticălos mâncând orezul cu lapte, aceştia nu se putură opri a-şi împărtăşi între ei simţămintele. Unul spuse:

— Uallah! niciodată, cât oi trăi, n-am să mă las ispitit de vreo tavă ca asta, măcar că-mi place peste măsură. Aduce nenorocire!

Şi mâncătorul de haşiş, ţinându-se de pântece, aşa de tare îl înjunghia spaima, striga:

— Hei, uallah! zodia mea cea bună m-a ferit să mă ating de acest blestemat de orez cu scorţişoară.

Şi toţi se jurară să nu mai pomenească niciodată numele de pilaf de orez.

Într-adevăr, când veni luna următoare şi când norodul fu iarăşi chemat să ia parte la ospăţul dat de rege, împrejurul tăvii pe care se afla pilaful cu lapte se făcu un gol mare şi nimeni nu vroi să se uite într-acolo. Apoi toată

lumea, spre-a face plăcere regelui, care-l cerceta pe fiecare mesean cu cea mai mare luare-aminte, începu să mănânce, dar fiecare nu se atingea decât de bucatele aşezate dinainte-i.

Estimp, intră un bărbat, cu o înfăţişare înfricoşătoare, înaintă grăbit îmbrâncind în trecere pe toată lumea şi, văzând toate locurile ocupate în afară de cele dimprejurul tăvii cu pilaf cu lapte, se duse şi se ghemui dinaintea acelei tăvi şi, spre spaima tuturor, se pregăti să întindă mâna ca să mănânce.

Or, Zumurrud cunoscu numaidecât că omul acela era răpitorul ei, cumplitul Dijvan curdul, unul dintre cei patruzeci de hoţi din ceata lui Ahmad Ed-Danaf. Pricina care-l adusese în acel oraş nu era alta decât căutarea tinerei a cărei fugă îl adusese într-o stare de mânie înfricoşătoare, atunci când el se pregătise să se bucure de ea dimpreună cu toţi tovarăşii lui. Şi îşi muşcase mâinile de deznădejde şi făcuse jurământ că are s-o găsească, de-ar fi ea chiar şi în spatele muntelui Caucaz ori ascunsă ca un bob de fistic în coaja lui. Şi plecase s-o caute, şi sfârşise prin a ajunge în cetatea aceea şi a intra, laolaltă cu ceilalţi, în chioşc, ca să nu fie spânzurat.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi şasea noapte

Ea urmă:

Se aşeză, aşadar, dinaintea acelei tăvi cu pilaf cu lapte şi îşi înfipse mâna toată în mijlocul ei. Atunci din toate părţile i se strigă:

— Hei, hei! ce vrei să faci? Ia seama! Ai să fii jupuit de viu! Nu te-atinge de tava aceea a pacostei!

Omul însă îşi bulbucă ochii-i cumpliţi şi strigă:

— Ia mai tacă-vă cleanţa! Vreau să-mi umplu pântecul! Îmi place pilafu-acesta dulce cu lapte!

I se strigă iarăşi:

— Ai să fii jupuit şi spânzurat!

Drept orice răspuns, el trase şi mai aproape către sine tava în care-şi înfipsese laba şi se aplecă peste ea. Când îl văzu astfel, mâncătorul de haşiş, cel mai apropiat vecin al curdului, fugi speriat şi trezit din aburii haşişului. Şi se duse de se aşeză hăt mai încolo, lepădându-se de-a avea vreo vină pentru ceea ce urma să se întâmple.

Aşadar, Dijvan, curdul, după ce-şi afundase în tavă laba-i neagră ca o gheară de cioară, o scoase mare şi grea ca o copită de cămilă, rotunji în pumn toată bucăţoaia pe care-o apucase, făcu un boţ mare cât o chitră şi-o zvârli dintr-o mişcare rotită în fundul bereglejului, unde se scufundă cu nişte ghiorţăituri ca de cascadă într-o peşteră, că bolta chioşcului vui intr-un răsunet ce se răsfrânse bubuind şi răzbubuind. Şi locul de unde fusese luată îmbucătura fu aşa de mare, încât fundul întinsei tăvi se ivi acolo gol.

Când mai văzu şi asta, mâncătorul de haşiş îşi ridică braţele şi strigă:

— Ferească-ne Allah! a înfulecat tava dintr-o înghiţitură. Slăvit fie Allah care nu mi-a făcut orez cu lapte în mâinile lui! Şi adăugă: Lăsaţi-l să mănânce cum i-i voia, căci eu şi văd zugrăvindu-i-se pe frunte umbra spânzurătorii.

Apoi se duse şi mai departe de curd, aşa ca mâna acestuia să nu-l ajungă, şi-i strigă:

— Staţi-ar în gât şi înecate-ai, o, prăpastie înfricoşătoare ce eşti!

Curdul însă, fără a lua seama la cele ce se spuneau în jurul său, îşi înfipse a doua oară degetele cioturoase în grămada moale de pilaf, care se desfăcu pocnind surd, şi le trase apoi pline cu un boţ cât un dovleac; şi se şi apucase să-l frământe în palmă înainte de a-l înghiţi, când Zumurrud spuse străjerilor:

— Iute, aduceţi-mi-l pe insul de la tava de orez, până s-apuce să-nfulece îmbucătura!

Şi străjerii săriră pe curdul care nici nu-i văzuse, ghemuit cum era cu jumătate din trup peste tavă. Îl răsturnară sprinten şi-i legară braţele la spate şi-l târâră dinaintea regelui, în vreme ce oaspeţii îşi ziceau:

— Singur şi-a dorit pieirea. Noi l-am sfătuit destul să se ferească de-a atinge pacostea aia de orez cu lapte!

Când ajunse inainte-i, Zumurrud îl întrebă:

— Care ţi-i numele? care ţi-e meseria? şi care-i pricina ce te-a îndemnat să vii în cetatea noastră?

El răspunse:

— Mă numesc Otman şi de meserie sunt grădinar. În ce priveşte pricina venirii mele aici, este să caut o grădină unde să muncesc, ca să mănânc.

Zumurrud strigă:

— Să mi se aducă tabla cu nisip şi pana de aramă!

Şi după ce i se înmânară lucrurile acelea, trase cu pana nişte slove şi nişte chipuri pe nisipul netezit, cugetă şi socoti vreme de un ceas, pe urmă ridică fruntea şi spuse:

— Vai de tine şi de tine, ticăloase mincinos! Socotelile ce le-am făcut pe tabla mea de nisip îmi arată că pe numele tău cel adevărat te numeşti Dijvan curdul şi că de meserie eşti tâlhar, hoţ şi ucigaş! Ah, fecior de-o mie de târfe! mărturiseşte numaidecât adevărul, de unde nu, loviturile au să te facă să ţi-l aduci aminte!

Auzind vorbele acestea ale regelui, pe care era departe de a-şi închipui că ar fi tânăra răpită de el odinioară, îngălbeni la obraz şi fălcile începură să-i clănţăne ca fălcile unui lup ori ca ale vreunei alte fiare crunte.

Pe urmă, socoti că mărturisind adevărul o să-şi mântuie capul, şi zise:

— Aşa-i cum spui, o, măria-ta! Ci din clipa asta mă dau căit în mâinile tale, şi pe viitor mă voi ţinea pe calea cea bună!

Zumurrud însă îi zise:

— Nu-mi este îngăduit să las să trăiască o fiară răufăcătoare în calea musulmanilor.

Pe urmă porunci:

— Să fie dus şi jupuit de viu şi împăiat, spre a fi bătut în cuie la poarta chioşcului şi să se facă şi cu leşul lui aşa cum s-a făcut cu cel al creştinului.

Când mâncătorul de haşiş văzu străjerii ducându-l pe insul acela, se ridică şi îşi întoarse fundul către tava cu orez şi spuse:

— O, presăratule cu praf de zahăr şi de scorţişoară, îţi întorc spatele, o, tavă a pacostelor, căci nu te socot vrednic decât de fundul meu…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi şaptea noapte

Ea urmă:

…nu te socot vrednic decât de fundul meu! Te scuip şi mi-e scârbă de tine!

Şi uite-aşa cu el.

Dar când fu la cel de al treilea ospăţ, iată, ca şi de cele două daţi de mai înainte, crainicii strigară aceeaşi veste; pe urmă norodul se adună în chioşc, mai-marii luară loc după rânduială. Şi regele se aşeză în jeţul său. Şi toată lumea începu să mănânce, să bea şi să se veselească; şi mulţimea se înghesuia peste tot, afară de locul de dinaintea tăvii cu orez cu lapte, care sta neatinsă în mijlocul sălii şi către ea fiind întoarse spatele tuturor mesenilor. Şi deodată fu văzut intrând un bărbat cu barbă albă, care, văzând gol locul dimprejurul tăvii, se îndreptă într-acolo şi se aşeză să mănânce, ca să nu fie spânzurat. Şi Zumurrud îl privi şi recunoscu pe bătrânul Raşideddin, ticălosul de creştin care o furase cu ajutorul fratelui său Barssum.

Într-adevăr, întrucât Raşideddin, după trecere de o lună de zile, văzând că fratele său, pe care-l trimisese în căutarea tinerei fugite, nu se întorsese, hotărâse să plece el însuşi spre-a încerca s-o găsească, şi soarta îl mână

spre cetatea aceea, până la acel chioşc, dinaintea tăvii cu orez cu lapte.

Zumurrud, recunoscându-l pe afurisitul de creştin, gândi în sineşi: „Pe Allah! Orezul acesta cu lapte este o mâncare binecuvântată, devreme ce mă ajută să dau de toate aceste jivine răufăcătoare. Are să trebuiască într-o zi să pun să se vestească în tot oraşul că este mâncare obligatorie pentru toţi locuitorii. Şi-am să pun să fie spânzuraţi toţi cei cărora nu le va plăcea. Până atunci, ia să văd ce este cu nelegiuitul ăsta bătrân!“ Şi strigă, prin urmare, către străjerii săi:

— Aduceţi-mi-l pe cel cu orezul!

Şi străjerii, acum dedaţi cu treaba, îl zăriră pe insul acela numaidecât şi se năpustiră la el şi îl târâră de barbă până dinaintea regelui, care îl întrebă:

— Care ţi-este numele? care ţi-este meseria? şi care-i pricina sosirii tale la noi?

El răspunse:

— O, preanorocitule rege, mă numesc Rustem, dar nu am nicio meserie, afară doar de aceea de biet sărman, de derviş.

Ea strigă:

— Nisipul şi pana, degrabă!

Şi i se aduseră. Şi, după ce întinse nisipul şi desenă nişte chipuri şi nişte slove, cugetă vreme de un ceas, apoi ridică fruntea şi spuse:

— Minţi dinaintea regelui, câine blestemat! Numele tău este Raşideddin; meseria ta este de a pune să fie furate mişeleşte femeile musulmanilor şi de a le închide în casa ta; pe dinafară te prefaci a fi de legea islamului, da-n adâncul inimii ai rămas un ticălos de creştin. Mărturiseşte adevărul, sau capu-ţi va sta numaidecât acolo unde-ţi stau picioarele!

Şi mişelul, înfricoşat, socoti că-şi mântuie capul şi îşi mărturisi nelegiuirile şi păcatele. Atunci Zumurrud spuse străjerilor:

— Răsturnaţi-l şi alduiţi-i câte-o mie de lovituri la

fiecare talpă!

Şi osânda fu îndeplinită numaidecât. Ea spuse atunci:

— Acuma, duceţi-l, smulgeţi-i pielea, împăiaţi-l cu paie putrede şi pironiţi-l, laolaltă cu ceilalţi doi, la intrarea în chioşc. Şi faceţi ca şi leşul lui să aibă aceeaşi ursită ca şi cel al celorlalţi doi câini.

Şi totul fu îndeplinit pe dată.

Pe urmă, toată lumea începu iarăşi să mănânce, minunându-se de înţelepciunea şi de priceperea la ghicit a regelui, şi lăudându-i dreptatea şi hotărârile.

După ce ospăţul luă sfârşit, norodul plecă, şi regina Zumurrud se întoarse în seraiul ei. Ci-n sineşi nu era deloc fericită şi îşi zicea: „Slăvit fie Allah care mi-a potolit inima, ajutându-mă să mă răzbun pe cei ce mi-au făcut rău! Dar toate astea nu mi-l dau îndărăt pe preaiubitu-mi Alişar. Ci Atotputernicul face aşa cum îi place faţă de cei care i se închină şi îl mărturisesc drept singur Dumnezeu al lor.“ Şi, tulburată de amintirea iubitului ei, vărsă multe lacrimi noaptea întreagă. După care se închise singură cu durerea ei, până la începutul lunii următoare.

Atunci norodul fu iarăşi adunat la obişnuitul ospăţ, şi regele şi dregătorii luară loc, ca de obicei, sub bolta chioşcului. Şi ospăţul era în toi, şi Zumurrud nu mai trăgea nicio nădejde că-l va mai găsi vreodată pe iubitul ei, şi făcea în sufletul ei această rugăciune: „O, tu, cel care l-ai dat îndărăt pe Yussuf bătrânului său părinte Yacub, care l-ai vindecat de bubele-i cele fără de leac pe sfântul Ayub, îngăduie-mi şi mie, întru bunătatea ta, să-l găsesc pe preaiubitu-mi Alişar. Tu eşti atotputinte, o, stăpâne al lumilor toate! Tu, cel care îi duci spre calea cea bună pe cei rătăciţi; tu, cel care asculţi toate glasurile, care împlineşti toate rugăciunile şi care faci ca ziua să urmeze nopţii, dă-mi-l îndărăt pe robul, tău Alişar!“

Abia rostise Zumurrud înlăuntru-i această rugă, că şi intră pe poarta meidanului un tânăr cu un boi subţirel ce se mlădia, ca un ram de salcie. Căută peste tot un loc

unde să se aşeze şi nu găsi decât locul dimprejurul tăvii aceleia cu orez cu lapte. Se duse să se aşeze acolo, urmat din toate părţile de privirile speriate ale celor care îl socoteau pierdut şi-l şi vedeau jupuit şi spânzurat.

Or, Zumurrud îl cunoscu de la cea dintâi privire pe Alişar. Şi inima-i se porni să bată, şi-i veni să dea un ţipăt de bucurie. Izbuti însă a-şi înfrânge această pornire, spre a nu se da cumva de gol dinaintea norodului său. Totuşi, era cuprinsă de o mare tulburare, şi lăuntrurile-i se zbuciumau, şi inima-i bătea din ce în ce mai tare. Şi aşteptă să se liniştească pe deplin, mai înainte de a porunci să vină la ea Alişar.

În ce-l priveşte pe Alişar, iată ce se petrecuse cu el. Atunci când se trezise din somn…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi opta noapte

Ea urmă:

Atunci când se trezise din somn, era plină zi şi neguţătorii şi începuseră să deschidă sukul. Şi Alişar, uluit că se vedea întins în acea stradă, îşi duse mâna la frunte şi băgă de seamă că turbanu-i pierise, şi tot aşa şi mantia. Începu să priceapă ce se petrecuse şi alergă, tulburat cu totul, să-şi povestească năpasta bunei bătrâne pe care o rugă să afle ştiri noi. Ea primi cu dragă inimă, plecă şi, peste un ceas, cu faţa şi cu părul răvăşite, se întoarse să-l înştiinţeze de negăsirea frumoasei Zumurrud, şi-i spuse:

— Eu socot, copile al meu, că de-acuma va să te laşi pentru totdeauna de nădejdea de-a o mai afla pe iubita ta. Nu este ajutor şi tărie împotriva năpastelor decât întru Allah atotputernicul! Tot ce ţi s-a întâmplat este numai din vina ta!

La cuvintele acestea, Alişar văzu lumina schimbându-se

în negură dinaintea feţei lui, şi îşi pierdu orice nădejde de viaţă, şi îşi dori moartea, şi se porni să plângă şi să suspine în braţele bunei bătrâne, până ce leşină. Apoi, îngrijit de femeile din casă, îşi veni în simţire, dar numai pentru a cădea la pat, atins de o boală grea, care-l făcu să piardă gustul somnului şi care l-ar fi dus de bună seamă de-a dreptul la mormânt, de n-ar fi fost bătrâna cea bună să-l îngrijească, să-l alinte şi să-l încurajeze. Rămase aşa, bolnav rău, vreme de-un an întreg, fără ca ea să-l fi părăsit o clipă; ea îi da să bea siropuri, şi-i fierbea pui de găină, şi-i aducea să miroase parfumuri înviorătoare. Şi el intr-o stare grea de slăbiciune şi de sfârşeală, se lăsa îngrijit de ea, şi îşi recita versuri foarte triste despre despărţire, ca acestea, dintre multe altele:

Se-adună norii de-ntristare,
Se stinge al iubirii soare,
Curg grele lacrimile-amare,
Şi-i arsă inima, şi doare.
Povară-i jalea— mult prea mare
Pe biata inimă ce moare
De dorul dragostei-pierzare,
De-aleanul fără nicio zare,
De veghile fâră-ncetare.
Stăpâne-Doamne, mai e oare
Vreun chip să-mi fii ajutorare?
Grăbeşte-te să-mi dai scăpare,
Cât încă cea din urmă boare
A vieţii-mi n-a pornit să zboare
Din trupu-mi ars ca de-o lungoare

Sau:

Sporeşte-amarul meu mereu,
În lacrimi jalea mi se varsă,
Iubirea mă apasă greu
Şi inima de dor mi-e arsă.

Şi mi-e grumazul parcă frânt
Sub neagra chinului povară,
În veghea fără crezământ,
Pe drumul care mă omoară.

Stăpâne-Doamne-al meu slăvit,
Ci vino-mi într-ajutorare,
Până ce trupu-mi istovit
Nu-şi dă şi ultima suflare!

Alişar rămase, aşadar, în starea aceea, fără nădejde de vindecare şi fără nădejde de-a o mai vedea pe Zumurrud. Şi buna bătrână nu mai ştia ce să facă spre a-l scoate din mohoreala lui, când într-o zi îi spuse:

— Copilul meu, nu bocindu-te aşa mereu, fără a ieşi din casă, ai să poţi vreodată s-o găseşti pe cea care ţi-e dragă. Dacă vrei să-mi dai crezare, scoală-te, recapătă-ţi puterile şi du-te de-o caută prin oraşe şi prin toată lumea. Nu se ştie niciodată drumul dincotro poate veni mântuirea!

Şi nu conteni să-l îmbărbăteze astfel şi să-i dea nădejdi până ce nu-l sili să se scoale şi să se ducă la hammam, unde ea însăşi îl spălă şi îi dete să bea sorbeturi şi să mănânce un pui de găină. Şi tot aşa îl îngriji încă o lună de zile, până ce, într-un sfârşit, flăcăul fu în stare să călătorească. Atunci îşi luă rămas-bun de la bătrână, după ce-şi încheiase pregătirile de plecare, şi porni la drum s-o caute pe Zumurrud. Şi aşa sfârşi prin a ajunge în cetatea unde Zumurrud era rege şi prin a intra în chioşcul unde avea loc ospăţul şi prin a se aşeza dinaintea tăvii cu pilaf de orez cu lapte presărat cu praf de zahăr şi de scorţişoare.

Şi cum îi era tare foame, îşi suflecă mânecile până la coate, rosti după sfânta datină „Bismillah” şi dete să mănânce. Atunci vecinii săi, făcânduli-se milă când îl văzură ce primejdie îl păştea, îl prevestiră că are să i se

întâmple neapărat o năpastă de va avea nenorocul să se atingă de acel orez. Şi cum el se opri, mâncătorul de haşiş îi spuse:

— Ai să fii jupuit şi spânzurat, ia seama!

— Binecuvântată fie moartea, care are să mă slobozească dintr-o viaţă plină de nefericiri! Dar, mai întâi, vreau să mănânc din acest orez cu lapte.

Şi întinse mâna şi începu să mănânce cu multă poftă.

Iacă-aşa! Şi Zumurrud, care, tot tulburată, îl cerceta, îşi zise: „Vreau să-l las mai întâi să-şi stâmpere foamea, înainte de a-i porunci să vină la mine“. Şi când văzu că isprăvise de mâncaţ şi că rostise vorbele de mulţumire după sfânta datină, ea spuse străjerilor:

— Duceţi-vă binişor la tânărul acela care şade dinaintea tăvii cu orez cu lapte şi rugaţi-l, cu cele mai alese vorbe, să vină să stea de vorbă cu mine, spunându-i: „Te pofteşte regele, pentru o întrebare şi un răspuns, atâta tot“.

Şi străjerii se duseră şi se temeniră dinaintea lui Alişar şi îi spuseră.

— Măria-sa regele, stăpânul nostru, te pofteşte pentru o întrebare şi un răspuns, atâta tot!

Alişar răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi se ridică şi îi însoţi până dinaintea regelui.

Estimp, oamenii din gloată îşi făceau între ei nenumărate presupuneri. Unii spuneau:

— Ce prăpăd pentru tinereţele lui! Cine ştie ce are să i se întâmple!

Alţii însă răspundeau:

— De-ar fi să i se întâmple vreo nenorocire, regele nu l-ar fi lăsat să mănânce pe săturatele. Ar fi poruncit să fie înhăţat de la cea dintâi îmbucătură!

Şi alţii spuneau:.

— Străjerii nu l-au târât nici de picioare, nici de haine! L-au însoţit, urmându-l de departe cu mult respect!

Toate astea, în vreme ce Alişar se înfăţişă dinaintea

regelui. Acolo, se ploconi şi sărută pământul dinaintea regelui, care îl întrebă cu un glas tremurător şi plin de dulceaţă:

— Care-i numele tău, o gingaşule flăcău? care îţi este meseria? şi ce pricină te-a silit să-ţi părăseşti ţara pentru aceste locuri depărtate?

El răspunse:

— O, norocitule rege, mă numesc Alişar, fiul lui Glorie, şi sunt fecior de negustor din ţara Corasanului. Meseria mea este cea a tatălui meu, dar de multă vreme năpastele m-au făcut să...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi noua noapte

Ea urmă:

...de multă vreme năpastele m-au făcut să nu mă mai ţin de ea. În ce priveşte pricina venirii mele în această ţară, sunt în căutarea unei fiinţe dragi, pe care am pierdut-o şi care îmi era mai scumpă decât lumina ochilor şi decât auzul şi decât sufletul meu! Şi de când mi-a fost luată, trăiesc ca un lunatic. Şi-asta-i jalnica mea poveste.

Şi Alişar, isprăvind aceste cuvinte, izbucni în plâns şi fu zguduit de un sughiţ aşa de tare, încât căzu leşinat.

Şi Zumurrud, peste măsură de înduioşată, porunci micuţilor săi eunuci să-i stropească faţa cu apă de trandafiri. Şi cei doi robi îndepliniră numaidecât porunca, şi Alişar îşi veni în fire la mirosul apei de trandafiri. Atunci Zumurrud spuse:

— Acum, să mi se aducă tabla cu nisip şi pana de aramă!

Şi luă tabla, şi luă pana şi, după ce trase câteva linii şi scrise nişte slove şi cugetă vreme de un ceas, spuse dulce, dar în aşa fel ca să fie auzită de tot norodul:

— O, Alişar, fiu al lui Glorie, nisipul ghicitoresc

adevereşte vorbele tale. Ai spus adevărul. Iar eu îţi pot proroci că în curând Allah are să-ţi ajute s-o găseşti pe iubita ta. Linişteşte-ţi sufletul şi înviorează-ţi inima!

Apoi puse capăt ospăţului şi porunci celor doi robi mărunţi ai săi să-l ducă la hammam şi, după scaldă, să-l îmbrace într-o mantie din dulapurile regeşti, să-i dea să încalece pe un cal din grajdurile regeşti şi să-l aducă îndărăt la ea, pe la căderea serii. Şi cei doi eunuci răspunseră că ascultă şi că se supun, şi se grăbiră să îndeplinească porunca regelui lor.

Iar oamenii din gloată, care fuseseră de faţă la toată acea întâmplare şi auziseră poruncile date, se întrebau unii pe alţii:

— Ce tainică pricină l-o fi îndemnat oare pe rege să se poarte faţă de flăcăul acesta drăgălaş cu atâta cinstire şi cu atâta dulceaţă?

Alţii răspundeau:

— Pe Allah! pricina-i cu totul vădită: băiatul este foarte frumos.

Şi alţii spuneau:

— Noi am bănuit ceea ce urma să se petreacă, doar văzându-l pe rege că-l lasă să-şi stâmpere foamea din tava ceea cu orez dulce cu lapte. Uallah! n-am mai auzit vreodată că orezul eu lapte ar putea să săvârşească asemenea minuni.

Şi plecară, dându-şi fiecare cu părerea.

În ce priveşte pe Zumurrud, ea aşteptă cu o nerăbdare de neînchipuit căderea nopţii, spre-a putea într-un sfârşit să rămână singură cu iubitul inimii ei. Aşa încât, de-ndată ce soarele apuse şi muezinii chemară pe dreptcredincioşi la rugăciune, Zumurrud se dezbrăcă şi se întinse în culcuşul ei, nepăstrând pe ea drept orice haină decât cămaşa-i de mătase. Şi lăsă jos perdelele, ca să rămână în umbră, şi le porunci celor doi eunuci să-l poftească să intre pe Alişar, care aştepta în odaia de la intrare.

În ce priveşte pe musaipii şi pe dregătorii de la serai, aceştia nu se mai îndoiră de gândurile regelui, când îl

văzură purtându-se într-un fel atât de neobişnuit faţă de frumosul Alişar. Şi îşi ziseră:

— Acuma-i cu totul şi cu totul neîndoielnic că regele s-a îndrăgostit de flăcăul acesta. Şi-i neîndoielnic că mâine are să-l facă musaip ori căpetenie a oastei.

Şi uite-aşa cu ei.

În ce-l priveşte pe Alişar, acesta, când fu faţă cu regele, sărută pământul dinainte-i, mărturisindu-i cinstirea şi înălţându-i urările sale, şi aşteptă să fie întrebat. Şi Zumurrud gândi în sufletul ei: „Nu pot să-i dezvălui numaidecât cine sunt; căci, de m-ar recunoaşte aşa, dintr-odată, ar muri de tulburare”. Se întoarse, deci, către el şi-i spuse:

— O, drăgălaşule flăcău, vino mai lângă mine. Spune: ai fost la hammam?

— El răspunse:

— Da, o, stăpâne al meu!

Ea urmă:

— Te-ai spălat peste tot, şi te-ai parfumat, şi te-ai răcorit?

El răspunse:

— Da, o, stăpâne al meu!

Ea întrebă:

— De bună seamă că baia îţi va fi trezit pofta de mâncare, o, Alişar! Iată colea, la îndemâna ta, o tavă plină cu pui de găină şi cu plăcinte. Începe, dar, prin a-ţi stâmpăra foamea.

Atunci Alişar răspunse că ascultă şi că se supune, şi mâncă până ce se sătură şi fu mulţumit. Şi Zumurrud îi spuse:

— Trebuie să-ţi fie sete acum! Iată, pe celălalt taburet, tava cu băuturi. Bea cât ţi-e sete, şi-apoi vino colea lângă mine.

Şi Alişar bău câte o ceaşcă din fiecare cană cu băuturi şi se apropie de culcuşul regelui.

Atunci regele îl luă de mână şi îi spuse:

— Tare-mi placi, o, flăcăule! Ai un chip frumos, şi mie

îmi sunt dragi chipurile frumoase. Te rog să-mi faci un masaj.

Şi Alişar se lăsă jos şi, suflecându-şi mânecile, începu să fricţioneze picioarele regelui.

După o bucată de vreme, regele îi zise:

— Freacă-mă acum pe pulpe şi pe coapse.

Şi Alişar, fiul lui Glorie, începu să frece pulpele şi coapsele regelui. Şi fu uimit, şi totodată şi încântat, găsindu-le de o gingăşie, şi de o mlădiere, şi de o albeaţă fără de pereche. Şi îşi zicea: „Uallahi! coapsele regelui sunt tare albe. Şi n-au niciun fir de păr pe ele."

În clipa aceea, Zumurrud îi spuse:

— O, flăcăule cu mâini aşa de iscusite în arta masajului, dealungeşte-ţi fricţionările şi mai sus.

Alişar însă se opri deodată şi spuse:

— Iartă-mă, o, măria ta, dar eu nu ştiu să fac masaj trupului mai sus de coapse. Tot ceea ce ştiu, aceea am făcut.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute treizecea noapte

Ea urmă:

La aceste cuvinte, Zumurrud luă un glas plin de mânie şi strigă:

— Cum! Cutezi să nu faci ce-ţi cer? Pe Allah! dacă mai şovăieşti, noaptea aceasta are să fie cumplită pentru capul tău! Grăbeşte-te, dar, să te apleci şi să-mi împlineşti dorinţa. Şi eu, în schimb, am te numesc emir peste toţi emirii şi căpetenie a oştilor peste toate căpeteniile oştilor mele.

Alişar întrebă:

— Nu prea pricep ce vrei tu, o, rege. Ce trebuie să fac, ca să-ţi fiu pe plac?

Ea răspunde:

— Dezbracă-ţi pantalonii şi întinde-te cu faţa în jos!

Alişar strigă:

— Aşa ceva n-am făcut în viaţa mea. Aşa că dacă vrei să mă sileşti, am să-ţi cer seamă în ziua învierii. Lasă-mă, dar, să ies de-aici şi să plec în ţara mea.

Dar Zumurrud adăugă pe un glas şi mai mânios:

— Îţi poruncesc să faci ce-ţi spun, că de unde nu, pun pe dată să ţi se taie capul. Vino, deci, o, flăcăule, şi culcă-te lângă mine. N-ai să te căieşti!

Atunci Alişar, deznădăjduit, nu putu face altceva decât să se supună. Zumurrud îl luă numaidecât în braţe…

Când Alişar văzu aşa, îşi zise: „Are să mă betejească, fără putinţă de scăpare!“ Dar îndată simţi ceva ce-l alinta dulce, ca de mătase, şi îşi zise: „Uallah! regele ăsta are o piele mai ispititoare decât a femeilor!“ Dar, după un răstimp de şedere în acel fel, fără a simţi nimic rău, îl văzu pe rege desprinzându-se deodată şi întinzându-se alături de el. Şi gândi: „Binecuvântat şi slăvit fie Alah, care n-a îngăduit să pat niciun rău. Ce m-aş fi făcut dacă ar fi fost altminteri?“ Şi începu să răsufle mai în voie, când deodată regele îi spuse:

— Cum se face de nu-ţi recunoşti slujnica, o, stăpâne al meu preaiubit?

Alişar însă nu înţelegea nimic şi întrebă:

— Care slujnică şi care stăpân, o, rege al vremurilor?

Ea răspunse:

— O, Alişar, eu sunt Zumurrud, roaba ta. Nu mă mai cunoşti?

La cuvintele acestea, Alişar privi mai cu luare-aminte pe rege şi recunoscu în el pe preiubita-i Zumurrud. Şi o luă în braţe şi o sărută cu cea mai mare revărsare de bucurie. Şi Zumurrud îl întrebă:

— Acum ai să-mi mai fii împotrivă?

Şi Alişar, drept orice răspuns, o cuprinse în braţe…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute treizeci şi una noapte

Ea urmă:

Când se făcu ziuă, Zumurrud se îmbrăcă iarăşi în hainele ei regeşti şi porunci să se adune în curtea cea mare a seraiului toţi vizirii, toţi musaipii, toţi sfetnicii, toţi emirii, toţi capii de oşti şi toţi mai-marii dintre locuitori şi le spuse:

— Vă dau învoire, o, credincioşii mei supuşi, să vă duceţi de-acum pe drumul pe care m-aţi întâlnit şi să căutaţi pe-un altul să-l alegeţi ca rege al vostru în locul meu. Am hotărât să las domnia şi să mă duc să trăiesc în ţara acestui tânăr pe care mi l-am ales ca iubit al meu pe viaţă; căci vreau să-i dăruiesc numai lui toate clipele mele, aşa cum i-am dăruit şi dragostea mea. Uassalam!

La cuvintele acestea, toţi cei de faţă îi răspunseră că ascultă şi că se supun; şi numaidecât robii se repeziră, întrecându-se în zel, să facă pregătirile de plecare şi umplură tot felul de lăzi cu merinde pentru drum, cu giuvaeruri, cu haine, cu lucruri scumpe, cu aur şi cu argint, şi le încărcară în spinarea catârilor şi a cămilelor. Şi, de cum fu gata totul, Zumurrud şi Alişar se suiră într-un palanchin de catifea aşezat pe o dromaderă şi, urmaţi numai de cei doi hadâmbuţi, se întoarseră la Corasan, în oraşul în care se aflau casa şi rudele lor. Şi ajunseră acolo în tihnă. Şi Alişar fiul lui Glorie nu pregetă să facă daruri mari săracilor, văduvelor şi orfanilor, şi să împartă nemaipomenite plocoane prietenilor, cunoscuţilor şi vecinilor săi, Şi trăiră amândoi ani mulţi, înconjuraţi de copiii pe care li-i dărui Atoatedătătorul. Şi fură peste măsură de veseli şi de fericiţi, până ce veni să-i caute sfărâmătoarea plăcerilor şi despărţitoarea îndrăgostiţilor! Slavă Celui care durează în veşnicie! Şi binecuvântat fie Allah pururea!

— Dar, urmă Şeherezada, vorbind către regele Şahriar, să

nu crezi nicio clipă că povestea aceasta ar fi mai desfătătoare decât povestea celor şase fete, fiecare de altă culoare! Şi dacă versurile pe care le cuprinde nu sunt cu mult mai minunate decât toate cele pe care le-ai auzit până acum, să pui să mi se taie capul fără pic de zăbavă.

Cuprins

o mie şi una de nopţi

«Proust nu ignora probabil pretenţia lui Balzac de a transpune *O mie şi una de nopţi*, de a înfăptui în opera sa *O mie şi una de nopţi* ale Occidentului...
În *O mie şi una de nopţi*, Sherezada se păstrează în viaţă graţie povestirilor sale, salvîndu-se povestind. Tot aşa, deşi într-un sens mai spiritual, eroul lui Proust se salvează creind...
Fireşte, *O mie şi una de nopţi* înseamnă Orientul, un Orient de vis şi feerie, care nu-i absent din opera proustiană... Singura diferenţă este că *La Recherche* pune în lumină comori spirituale şi că spaţiile revelate magic sînt spaţii lăuntrice... Reminiscenţele proustiene, care îl smulg pe erou din condiţia sa prezentă şi îl deplasează prin spaţiu şi timp, sînt echivalentul ginnilor şi al covorului zburător, cărora prinţii Sherezadei le datorează miracole analoge; şi atunci cînd ei sînt salvaţi de la moarte sau de la înfometare printr-o rapidă ridicare în văzduhuri graţie păsării rok, vulturului din Valea Diamantelor sau calului năzdrăvan, avem dreptul să facem o apropiere bogată în înţelesuri cu minutele de extaz pricinuit de o amintire afectivă sau de contemplarea unei opere de artă, pe care Proust le compară de nenumărate ori cu un zbor vertical.»

JEAN ROUSSET, Formă şi semnificaţie,

1962

Lei 5

editura minerva